SPECI[illegible] [illegible]ANSLATIONS

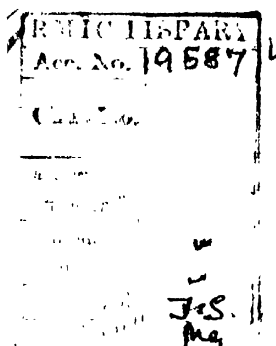
VARIOUS [illegible]IAN LANGUAGES

COLLECTED AND EDITED BY

G. [illegible]ON, C.I.E., Ph D., I.C.S.

CALCUTTA:
OFFIC[illegible] SUPER[illegible]NDENT OF GOVERNMENT PRINTING, INDIA.
[illegible]97.

CALCUTTA :
GOVERNMENT OF INDIA CENTRAL PRINTING OFFICE,
8, HASTINGS STREET.

INTRODUCTORY NOTE.

THIS collection of translations of the Parable of the Prodigal Son has been made from many sources. There are translations made at the beginning of the century by Carey, translations extracted from editions of the New Testament now being issued by the various Bible Societies, and translations made specially for the work. It naturally has the defects of its origin. It is not pretended that the translations are all elegant, or even accurate. No doubt some of the older ones are extremely incorrect, but they were the best available, and will serve as foundations for better ones.

The compilation is only a preliminary one. It is a step in the Linguistic Survey which I am carrying out for the Government of India. It is intended ultimately to make a collection of similar translations into every language and dialect of Northern, Central, and Western India. The present collection is meant to aid the preparation of the final one, by affording translators samples in various languages, one of which each is pretty sure to understand. It must be remembered that many of the translators into the less known dialects will of necessity be ignorant of English. In this case some one page or other of this book will, it is hoped, render them the necessary assistance.

In a work dealing with many different languages and characters, there are sure to be some misprints. No care has been avoided to render them as few as possible. For obvious reasons, slight changes have been made in the original, and in the different versions. It is unnecessary to do more than draw attention to them.

As this book will al[illegible] possibly be read by European scholars, to whom some of the rarer characters will not be familiar, I have, as a rule, transcribed the versions into the Roman character. This transcription was an after thought, and has hence made the numbering of the versions somewhat irregular, but its advantages were so manifest that they seemed to me to outweigh this small defect. I have [illegible] readers are familiar with the ordinary Devanāgari and Perso-Hindustani alphabets, and I have given no transcription in the case of languages written in these characters, except in one or two instances when special circumstances seemed to demand it. I have endeavoured to follow the authorised Government system of transliteration, so far as was possible, but this could not be done in the case of all languages, *e.g.* Kāshmīrī, or the Tibeto-Burman speeches of the North-East Frontier.

I have to thank many gentlemen for the assistance which they have rendered me. I must specially thank the Rev. J. A. Macdonald, Secretary of the Christian Literature Society of Calcutta, who lent me his most valuable aid in obtaining copies of, I believe, every

version of the Gospel of St. Luke published in an Indian Language, and not out of print. To Mr E. A. Gait, I.C.S., I owe a heavy debt of gratitude. It was through his assistance and kindly interest that I have obtained the large collection of versions into the languages of the hill tribes of Assam, which forms a special feature of the book, and which greatly enhances its value. I am under similar obligations to Captain Wolseley Haig for versions in the little known languages of the Berars. I regret that one of those supplied by that distinguished scholar, arrived too late for insertion in the collection. I have also to thank Mr. J. D. Anderson, I.C.S., for the Chittagong version; Babu Mano Mohan Chakravarti for assistance rendered in preparing the Eastern Bengali and Oriya versions; Dr. Hultzsch and Mr. Venkayya for similar assistance in regard to the versions in Madras languages; the Rev. L. Skrefsrud, who prepared a special Santal version for me and lent the Government Press the necessary types; Rai Çarat Chandra Dās, Bahādur, C.I.E., for the Tibetan, Lepcha, and Bhutānī versions, and their accompanying transcriptions; Çrī Kālī Kumār Dās, for the Lepcha version; the Rev. E. G. Phillips, for the Gāro version; the Rev. S. Endle, for the Kachārī version; Captain A. E. Woods, for the Angami Naga version; the Rev. E. W. Clark, for the Ao Naga version; Sār Doka Perin Kay, for the Mikir version; Mr. F. S. R. Anley, for the Kuki version; Messrs. F. W. Savidge and J. H. Lorrain, for the Lushai version; Mr. J. F. Needham, for the Miri, Singpho, and Khamti versions; the Rev. W. Pettigrew, for the Manipuri version; and Babu Golap Chandra Baruā, for the Ahom versions. Besides, I have to thank many others, Missionaries and Laymen, Europeans and Natives, for help, always graciously rendered, in carrying the work through the press. If I omit their names, it is want of space, not want of recognition, which leads me to do so.

GEORGE A. GRIERSON.

BANKIPUR;
The 18th March 1897.

CONTENTS.

ERRATA.

No. 1—SANSKRIT—

Last line but **4.—For** तद्दर्थं read तद्दथं.
„ 1.— „ भामौत् read भमौत्.

No. 4a.—KASHMĪRĪ—

Page 2, lines 31, 35, read chyūñ throughout.

No. 6.—WESTERN PANJĀBĪ—

Line 1.—For प्यू read प्य.

No. 12—MARĀṬHĪ, (STANDARD DIALECT)—

For SOUTHERN GROUP, *read* SOUTH-WESTERN GROUP.

No. 62—AHOM, (STANDARD DIALECT) (AHOM CHARACTER)—

Page 2, line 12, Om ŋ.
Page 2, line 19, Om *m̱*.

ENGLISH.

A certain man had two sons. And the younger of them said to his father, Father, give me the portion of goods that falleth to me. And he divided unto them his living. And not many days after the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living. And when he had spent all, there arose a mighty famine in that land: and he began to be in want. And he went and joined himself to a citizen of that country: and he sent him into his fields to feed swine. And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat: and no man gave unto him. And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger! I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee. And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants. And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him. And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son. But the father said to his servants, Bring forth the best robe, and put it on him; and put a ring on his hand, and shoes on his feet: And let us eat, and be merry: For this my son was dead, and is alive again; he was lost, and is found. And they began to be merry.

Now his elder son was in the field: and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing. And he called one of the servants, and asked what these things meant. And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath given a feast, because he hath received him safe and sound. And he was angry, and would not go in: therefore came his father out, and entreated him. And he answering said to his father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment: and yet thou never gavest me even a kid, that I might make merry with my friends: But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast given a feast for him. And he said unto him, Son, thou art ever with me, and all that I have is thine. It was meet that we should make merry, and be glad: for this thy brother was dead, and is alive again; and was lost, and is found.

ARYAN FAMILY.

SANSKRIT.

(Calcutta Bible Society, 1884.)

नरस्य कस्यचिद्द्वौ पुत्रावास्ताम् । तयोः कनिष्ठः पितरमाह, पितर्देहि मह्यं रिक्थस्य तमंशं यो मया प्राप्तव्यः। ततस्तयोः कृते रिक्थं विबभाज । अनधिकदिवसेभ्यः परं स कनिष्ठः सर्वं संगृह्य दूरदेशं प्रतस्थे तत्र च लाम्पट्येन जीवनं यापयन्स्ववित्तं प्राकारीत् । व्ययिते तु तेन सर्वस्वे तस्मिन्देशे घोरतरं दुर्भिक्षं संजातम् स च कष्टभागी भवितुमारेभे । तदा स गत्वा तत्प्रदेशस्थे कस्मिंश्चित्पौरे ससञ्जे, स च तं सूकरचारणार्थं स्वग्रामान्तीयक्षेत्राणि प्रेषयामास। तत्र स सूकराणां भोज्यैर्वन्यमाषकोषैरुदरं परिपूरयितुमवाञ्छत्, कोऽपि तु तस्मै नाददात् । ततः परं स चेतनां लब्ध्वा बभाषे, मत्पितुः कति वेतनजीविनः पूपैरतितृप्ता भवन्ति, अहं त्वत्र क्षुधया नश्यामि । अहमुत्थाय स्वपितरमभियास्यामि, तं च वदिष्यामि, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते, भवान्मां स्ववेतनजीविनामेकेन समानं करोतु। अनन्तरं स उत्थाय स्वपितरमभिजगाम। तं तु दूरे स्थितमेव पिता लक्षयामासानुकम्प्य च धावित्वा तस्य कण्ठं धृत्वा चुचुम्ब। पुत्रस्तदा तमवादीत्, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते। तस्य पिता तु स्वदासानाह, सत्वरं सर्वोत्तमं प्रावारं बहिरानीयेमं परिधापयत, अस्य हस्ते चाङ्गुलीयकं चरणयोश्चोपानहावर्पयत, अस्माभिर्भुज्यतां हर्षः सेव्यतां च, यतो ममायं पुत्रो मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्, हारित आसीत्पुनर्लब्धश्चाभूत्। ततस्ते हर्षं सेवितुमारेभिरे ।

तस्य ज्येष्ठः पुत्रस्तु तदा क्षेत्र आसीत्। आगमनकाले स यदा गृहान्तिकमुपातिष्ठत्तदा वाद्यनृत्यानां शब्दमश्रौषीत् । ततः स दासानामेकं समीपमाहूय पप्रच्छ, किमर्थमेतत् ? स तमवादीत्, भवतो भ्रातागतः, भवतः पिता च तं स्वस्थं लब्धवांस्तद्धेतोर्विशिष्टभोजनं चकार । ततः स कुपित्वा प्रवेष्टुमनङ्गीचक्रे । तस्य पिता तदा बहिरागत्य तं प्रासादयत्। स तु प्रतिभाषमाणः पितरमाह, पश्यैतावतो वत्सरानहं त्वां परिचरामि, कदापि तवाज्ञां न लङ्घामि स्म, मह्यं हि त्वं कदापि मित्रैः सार्धं हर्षसेवनार्थं छागशावकं नाददाः। यस्तु वेश्याभिः सार्धं तव जीविकां ग्रस्तवांस्तव तस्मिन्पुत्रेऽमुष्मिन्नागतवत्येव तदर्थं विशिष्टभोजनमकरोः। स तु तमब्रवीत्, वत्स, त्वं सततं मया सार्धं वर्तसे, मम च यद्यदस्ति तत्सर्वं तव। प्रत्युत हर्षसेवनमाह्लादनं चास्मासु युज्येते स्म, यतस्तव भ्रातासौ मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्, हारित आसीत्पुनर्लब्धश्चाभूत् ॥

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD MUSALMĀN DIALECT).

(Ludhiana, 1882.)

اَکس شخصس آس زه نیچو - تمو اندره دُپ لُکتهه مآلس ای ماله مالک حصّه یه مه راته
ته ده مه ته تم دیت تمن مال باگرت - لُکت نیچو گر سُوری جمع کرت کیلچو دُهو پته اکه دوره مُلُک سفر ته تته کُرن
پنُن مال بدراهي اندر خرچ - یله سوري خرچ کرن تته ملکس اندر پر سخت دراگ ته سه لگ محتاج سپننه -
تَوه پته گو تتکس اَکس روزونس نش ته تم سوز سور رچهنه پننن لاگنین اندر - ته تس اوس آرزو زه تمو ولو سیت
یم سُور چهه کهوان زه یڈ بره ته کنهه اوس نه تس کنهه دوان - لیکن هوشس اندر یت دُپن میانس مآلس چهه
کاتهن مزورن کافي ته فاضل چت ته به چهس بچهه مران - به گچهه وُتهت پننس مآلس نش ته تس
دپه ای ماله مه کر آسمانک ته چون گناه - ته ون چهس نه یتهه لایق زه بیه ییم چون نیچو وننه - مه کرته پننو مزورر
اندره اکهه هیه - ته وُتهت آر پننس مآلس نش ته وُنه اوس سه دوري ته تهندس مآلس آر تس وچهت رحم ته
دورت گرنس نالهمت ته ستهه میتهه دیتنس - ته نیچو وننس ای ماله مه کر آسمانک ته چون گناه ون چهس نه یتهه
لایق بیه ییم چون نیچو وننه - لیکن مآل دُپ نوکرن رت هیه پشاک گدر ته آمس لاگو نآل ته آتهس واج ته
کهرن پآزار - ته کهت گرو خوشي - تکیازه یه میون نیچو اوس مردمت ته ون سپن زنده روومت اوس ته ون لب -
ته تم لگ خوشي کرنه *

ته تم سند بڈ نیچو اوس لاگنیه آندر - یله گرس نکهه ورت نچنچ ته گو نچ آواز بوزن - اِکس نوکرس پرچهن
ناد دت یه کیه چهه - تم دپس چون بوی چهه آمت ته چآن مآل چهه بڈ ضیافت گرمچ آوی خاطره زه سه
لبن صحیح و سلامت - لیکن خفه سپنت یچهن نه زه اندر آچه - توه پته مدوسه تهند مآل نبر نیرت - ته مآلس
دُنن جواب دت وچهه یتیو وریو پتهه چهس به چآن خدمت کران ته زه پکس نه چانه حکمه برخلاف ته چه
دینت نه زه مه آکهه چهآول بچه زه پننن دوستن سیت کرهه خوشي - مگر یله یه نیچو آوی یم چون مال کانن
پتهه رٹور چه گرت آم سنده خاطره بڈ ضیافت - ته تم دُپ تس ای نیچوه چه چهک همیشه مه سیت ته
یه کینچهه میون چهه ته چهه چون - لیکن خوشي کرن ته خوش سپدن اوس لازم تکیازه چون یه بوی اوس
مردمت ته ون سپن زنده روومت اوس ته ون آر آنهه *

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD HINDŪ DIALECT) (DĒVANĀGARĪ CHARACTER).

(Pandit Mukund Ram, 1896.)

अकिस् मह्निविस् आसि् ज़ह् न्यचिवि् । तिमव् मन्ज़ दपु् कूँमि्-ही मालिस् कि हे मालिह् म्य दिह् धनुकु् हिसू् युस् म्य वाति । तव पत तमि् तिहन्दि खात्र धन बाग्रोवुन् । कँचौ द्ह्व् पत सुह् कूँसु् बोयु् सोरुय् रटिथ् अकिस् दूर् दौशस् सखर्याव् । तति तमि् नाकार व्यसनस् पथ् लगिथ् पनुनु् सोरुय् धन खर्चान् । यलि तमि् सोरुय् धन खर्चु् तथ् दौशस् वुथु् काठ्युन् द्राग् सुह् ति छ्यचान् द्यून् सपदुन् । तव पत सुह् गछ़िथ् तमि दौशकिस् बसवनिम् निश रूदु्, तमि् पननि गामक्यन् ठावन् सोर् रछ़नि सोज़ान् । तति तमि् सोरन् हन्दि् खुराख्-मङ्ग-छ्यमव् सूत्य् यड् बरज् ड्यछ़ान् कँसि ति कोँह् तमिस् दिचाव् न । तमि पत चौनिथ् वञान्, कि म्यानिस् मालिस् छिह् कूति् नोकर् च्युव् सूतिन् अम्र् सपदान् । बुह् छुस् बुछि सूतिन् मरान् । बुज़् बुह् वुथिथ् पननिस् मालिस् निश गछ़, तमिस् वन, कि हे मालिह् म्य करु् परलोकुकु् त च्योनु् विरुद्ध पाप्, बुह् तथ् वननस् योग्य् छुस् न कि च्योनु् न्यचिवु् छुस्, बुज़् च़ह् म्य पनन्यन् नोकरन् मन्ज़् अखा गन्ज़्राव्त । तिह् वनिथ् सुह् वुछ़ाव् त पननिस् मालिस् निश गयाव् । मालि् याज़् सुह् दूरिय् यिवान् वुछुन् लोल सूत्य् दूरिथ् नालमति रटिथ् तमिस् मीठि् दिचान् । तव पत वनु् न्यचिवि् तस्, कि हे मालिह्, म्य करु् परलोकुकु् त च्योनु् विरुद्ध पाप्, बुह् तथ् योग्य रूदुस् न, कि च्योनु् न्यचिवु् यिम व्यय वनन । तिह् बूज़िथ् वनु् तमि्सन्दि् मालि् पनन्यन् नोकरन् कि त्वहि् जल्द् गछ़िथ् ज्यान्-हिहु् पुशाख् कडिव् त अमिस् पैरिव्, अथस् वाजि् त खोरन् पैज़ार् छुन्यूस् । असि् सारिय् ख्यमव् साल् त खुशी सिवव् ति-क्याजि म्योनु् ह्रह् न्यचिवु् ओसु् मूदु् मुतु् व्यय गौव् ज़िन्द, रोवु् मुतु् ओसु् त व्यय लबु् । तव पत ह्यचोव् तिमव् उत्सव सिवुन् ।

तमि वक्त तसन्दु ज़्युठ् न्यचिवु् ओसु् खेति प्यठ् त आयाव् । यिथ् रूदु् गरस् निश, वायनुकु् त नच़नुकु् शब्द् बोज़ान् । तव पत तमि् अकिस् नोकरस् निश अनिथ् प्रिछ़ुन्, कि कमि खात्र छुह् अज् यिति उत्सव् । तमि् वनुस् कि च्योनु् बोयु् छुह् आमुतु् च्यानि् मालि् सुह् स्वस्थ लबुन् तमिय् किञ् करुन् साल् त उत्सव् । तिह्

बूजिथ् सुह् क्रोधी सपज़ाव् त गर थचुन् दूछान्-न । तमि विजि मालि् न्यबर् नीरिथ् सुह् मननोवुन् । तमि् मालिस् फीरिथ् वनुन्, कि वुछ् ईल्यन् वठ्हन् करू् म्य च्याञ् सेवा ज़ाह्-ति च्याञ् आज्ञा फिरूम्-न। म्य दितुथ् न ज़ाह् क्रावलि् छिर, यमि सूतिन् पनन्यव् मित्रव् सान् उत्सव् करहा। यमि् च्याञ् सम्पदा गाञ्यन् सूत्य् व्यसन् करिथ् खर्च् करून्, सुह् न्यचिवु् याञ् ओय् तामत् करुथ् त-सन्दि खातिर साल् त उत्सव् । मालि् वनु् तस् है टाठिह् चह् छुख् न्यथ् म्य सूत्य् आसान्, यिह् कोंछा म्योनु् छुह् तिह् छुह् च्योनुय् सोरुय् । अख्तुय् छुह् च्य-ति योग्य खुश् गछुन् उत्सव् करुन् यव-कनि च्योनु् बोयु् मूदमुतु् ओसु् ब्यय गौव् ज़िन्द, रोवुमतु् ओसु् त ब्यय लबु् ॥

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD HINDU DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Akis mahanivis ös^{i} z^{a}h nechiv^{i}. timav-manz^{a} dop kūs^{i}-hī
To-one man were two sons from-among-them was-said by-the-younger-even

mölis, ki, hē mālih, me dih dhanuk his^{a} yus me wāti.
to-the-father, that, O Father, to-me give of-wealth his-the-share which to-me will-come.

Taw^{a}-pat^{a} tam^{i} tihandi-khöt^{u}r^{a} dhan^{a} bög^{a}rövu-n. Kētsau döhav-
Then-after by-him of-them-for-the-sake the-wealth was-divided-by-him. Some days-

pat^{a} suh kūs böy söru-y ratith akis dūr diśas sakharyāv. Tati
after that younger brother all-even having-collected to-a far country set-out. There

tam^{i} nākār^{a}-vyasanas-path-lagith panun söru-y dhan^{a}
by-him not-to-be-done-wickedness-after-being-diligent his-own all-even wealth

khar^{a}chā-n. Yali tam^{i} söru-y dhan^{a} khar^{a}ch, tath diśas
was-expended-by-him. When by-him all-even wealth was-expended, to-that-country

wöth kathyun drāg, suh-ti hetsān dyūn sapadun. Taw^{a}-pat^{a} suh
happened a-hard famine, he-also beginning (began) miserable to-be. Then-after he

gatshith tami-diśakis-basawanis-niś^{a} rūd. Tam^{i} panani-
having-gone near-to-of-that-country-an-inhabitant remained. By-him to-the-of-his-own-

gāmakyan-thāwan sör rachhan^{i} sözā-n. Tati tam^{i} söran-hand^{i}
village-fields pigs for-guarding he-was-sent-by-him. There by-him of-the-pigs

khörākh-mahā-hyamav-sūty yad barañ yitshā-n, kaītsi-ti
with-the-(for)-food-bean-husks the-belly to-be-filled was-wished-by-him, by-any-one-even

kēh tamis ditsāv n^{a}. Tami-pat^{a} tsīnith wañyā-n
anything to-him was-given not. That-after having-remembered it-was-said-by-him

ki myönis mölis chhih kūt^{i} nökar tsöchyav-sūtin trāpt sapadān. Böh
that to-my father are how-many servants with-breads satisfied being. I

chhu-s böchh^{i}-sūtin marān. Wön böh wöthith pananis-mölis-nish^{a} gatsh^{a},
is-I (am) hunger-with dying. Now I having-arisen to-my-own-father-near will-go,

tamis wan^{a}, ki, hē mālih, me kor paralökuk t^{a} chyon viruddh pāp,
to-him I-will-say, that, O Father, by-me was-done of-heaven and of-thee against sin,

böh tath-wananas yögy^{a} chhu-s-n^{a}, ki chyön nechyuv chhu-s. Wöñ ts^{a}h me
I for-that-calling fit is (am)-I-not, that thy son is-I (am). Now (do) thou me

pananyan-nökaran-manz akhā ganz^{a}rāvt^{a}. Tih wanith suh wötshāv t^{a} pananis-
thine-own-servants-amongst one count. That having-said he arose and to-his-own-

mölis-niś^{a} gayāv. Möl^{i} yāñ suh dūr-iy yiwān wuchhu-n,
father-near went. By-the-father while-yet he far-even coming was-seen-by-him,

lōl^{a} sūty dūrith nālamati ratith, tamis mith^{i} ditsö-n.
affection-with having-run, with-embrace having-taken, to-him kisses were-given-by-him.

Taw^{a}-pat^{a} won nechiv^{i} tas, ki, hē mālih, me kor paralökuk t^{a}
Then-after it-was-said by-the-son to-him, that, O Father, by-me was-done of-heaven and

chyōn viruddh pāp, böh tath-yögy^{a} rūdu-s n^{a}, ki chyōn nechyuv
of-thee against sin, I that-worthy remained-I not that thy son

yim^a bey^a wanan^a. Teh būzith won
I-may-come (forms passive) again to-the-calling. That having-heard it-was-said

tam^i-sand^i-möl^i pananyan-nōkaran, ki tŏh^i jal^ad gatshith jyān-hyuh pŏśākh
by-of-him-the-father to-his-own-servants, that you quickly having-gone good-very clothes

kadiu, t^a amis pairiu, athas wöj t^a khōran paizār tshunyū-s.
bring-out, and him dress, to-(on)-(his)-hand a-ring and to-his-feet shoes put-on-for-him.

As^i sōri-y khyamav sāl, t^a khōśi sivav, ti-kyā-zi myōn yih
We all-even let-us-eat a-feast, and happiness let-us-serve (enjoy), because-that my this

nechyuv ōs mūd-mut, bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs t^a bey^a lob. Taw^a-
son was dead, again is-gone alive; lost was, and again was-found. Then-

pat^a hetsōv timav utsav sivun.
after it-was-begun by-them feasting to-serve (enjoy).

Tami wakt^a tasond zyuth nechyuv ōs kheti-pyath t^a āyāv. Yith
At-that time his eldest son was on-the-field and came. Having-come

rūd garas-niś^a, wāyan-uk t^a natsan-uk śab^ad bōzā-n.
(he)-remained the-house-near, of-music and of-dancing the-sound was-heard-by-him.

Taw^a-pat^a tam^i akis-nōkaras-niśa anith pritshu-n, ki
Then-after by-him a-servant-near having-brought (called) it-was-asked-by-him, that

kami-khōt^ar^a chhuh az yiti utsav. Tam^i wonu-s, ki chyōn bōy
what-for is to-day here feasting. By-him it-was-said-to-him, that thy brother

chhuh ā-mut, chyōn^i-möl^i suh swasth^a lobu-n,
is (has) come, by-thy-father he in-good-health was-received-by-him

tami-y-kiñ koru-n sāl t^a utsav. Tih būzith
for-that-even-why (reason) was-made-by-him feast and feasting. That having-heard

suh krōdhī sapazāv, t^a gar^a atsun itshā-n n^a. Tami-wizi
he angry became, and the-house to-enter was-wished-by-him not. At-that-time

möl^i nebar nirith suh mananōvun. Tam^i
by-the-father outside having-gone-out he was-remonstrated-with-by-him. By-him

mōlis phīrith wonu-n, ki wuchh, ityan-waryhan
to-the-father having-answered it-was-said-by-him, that see, for-these-many-years

kūr me chyāñ sēwā, zāh-ti chyāñ āgyā phirü-m
was-done by-me of-thee service (fem), at-any-time-even thy order was-turned-aside-by-me

n^a. Me dyutu-th n^a zāh tsāv^al^i tshir^a, yami-sūtin
not. To-me was-given-by-thee not at-any-time of-a-goat a-young-one, which by

pananyav-mitrav-sān utsav kara-hā. Yam^i chyāñ sampadā gāñyan-sūty
my-own-friends-with feasting I-might-make. By-whom thy wealth harlots-with,

vyasan karith khar^ach-kürü-n, suh nechyuv yāñ
wickedness having-done, was-expended-by-him, that son immediately-when

ō-y tāmat koru-th ta-sandi-khōt^ar^a sāl t^a utsav.
came-to-thee immediately-then was-made-by-thee of-him-for-the-sake feast and feasting.

Möl^i won tas, hē tāthih, ts^ah chhu-kh nyāth me-sūty āsān,
By-the-father it-was-said to-him, O dear-one, thou is-thou (art) always me-with being,

yih-kĕtshā myōn chhuh, tih chhuh chyōnu-y sōru-y. Akh^atuy chhuh tse-ti
whatever mine is, that is thine-verily all-even. But it-is for-thee-also

yōgy^a khōś gatshun, utsav karun, yav^a-kani chyōn bōy mūd-mut ōs,
fit happy to-go(to-be), feasting to-make, because thy brother dead was,

bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs, t^a bey^a lob.
again is-gone alive; lost was, and again was-found.

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (PERSIAN CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

هک شخص دے ڈو پتر هائین - اُنهیں وچوں ننڈهے پیو کوں آکهیا - جو ائے پیو میکوں هونڑ ڈے - جڈلا حصه مال دا میکوں پهونچدا هی - اتے اوں اپنڑیں جائداد اُنهیں کوں ونڈ ڈتي - اتین تهولے ڈهاریں نئوں پچهیں ننڈهے پتر سبهه کجهه کٹها کر کے هک پرٻں دے ملک وچ ونج ریها - جتهاں آپنڑا مال بد چلنڑیں وچ اڈائس - اتیں اُتهاں جڈنڑ سبهو خرچ کر چکیس - تاں اوں ملک وچ وڈا کال پیا - اتیں هنڑ او محتاج تهیونڑ لگا - تدنڑ اوں ملک دے هک رئیس دے کولهه ونج لگا - جیں آپنڑیں رڑهیں وچ سوهر چراونڑ پٹهیس - اتین اوندي آرزو هائي جو اُنهین چهلڑیں کنوں جو سوهر کهاندے هن اپنڑاں پیٹ بهرے کیوں جو کوئي اونکوں کجهه نه ڈیندا ها - تدنڑ هوش وچ آکے آکهئس میڈے پیو دے کتلے مزدوریں کوں بهوں بهوں روٹي ملدي هے - اتین میں بُکها پیا مردا هاں - میں اُٹهه کراهیں اپنڑیں پیو کوله ویساں - اتیں او کوں آکهساں جو اے بابو خدا دا تے تیڈے سانمهنڑیں گناه کیتم - اتیں هنڑ اوں لائق نهیں جو ول تیڈا پتر آکهواواں میکوں آپنڑیں مزدوریں وچوں هک وانگنڑ بنڑا - تدنڑ اُٹهه کراهیں آپنڑیں پیو ڈهوں ٹریا - جڈنڑ او اجنڑ پرے ها اوندے پیو اوکوں ڈٹها - تے ترس آئیس اتے درک کراهیں اوکوں گلّ گهدا تے ڈهیر چُمیئس - پتر او کوں آکهیا جو اے بابو خدا دا تے تیڈے سانمهنڑیں گناه کیتم - اتین هنڑ اوں لائق نهیں جو تیڈا پتر اکهواواں - پیو آپنڑیں نوکریں کوں آکهیا جو چنگیں توں چنگیں پوشاک کڈهه گهن آؤ اتین اونکوں پواؤ اتیں اوندے هتهه وچ مندري تے پیریں دے واسطے اوکوں جُتیاں ڈو - اتیں کهاوں تے خوشي مناوں کیونجو میڈا اے پتر مرا ها اتے جیندا تهیا - ونجیچ پیا ها هنڑ لبهیا هے - تدنڑ او خوشي کرنڑ لگے *

اتیں اوندا وڈا پتر رڑهه وچ ها - جیڑهے ویلهے ماڑي دے نیڑے آندا پیا ها گاونڑ تے نچنڑ دی اواز سنڑیئس - اوں ویلے هک بیلي کوں سد کراهیں پچهیئس جو اے کیا هے - اوں آکهیئس جو تیڈا بهرا آ پهنچیا هے - اتیں تیڈے پیو وڈي ضیافت کیتي - ایں سببوں جو اونکو چنگا بهلا پائس - اوں خفّا تهي کراهیں اندر ونجنڑ نه چاهیا تاں اوندا پیو باهر آکے اوندوں منایا - اوں پیو کوں جواب وچ آکهیا - ڈیکه اِتلے ورهیں توںڑیں تیڈي خدمت کریندا ریهم - اتیں کڈاهیں تیڈے حکم کنوں باهر نه تهیم - پر توں کڈاهیں هک بکري دا بچه میکوں نهیں ڈتا - تاں جو میں آپنڑیں دوسنیں نال خوشي کراں - هتهوں جڈنڑ تیڈا ایهو پتر آیا هے - جیں تیڈا مال کنجریں وچ اڈایا هے توں اوندے کیتے وڈي ضیافت کیتي - اتیں اوں اونکوں آکهیا - اے پتر توں سدا میڈے کولهه هیں اتیں جو کجهه میڈا هے سو تیڈا هے - پر خوشي کرنڑ تے خوش تهیونڑ لازم ها کیونجو تیڈا ایهو بهرا مرا ها سو جیندا تهیا - اتیں ونجیچ پیا ها سو لبهیا هے *

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (DĒVANĀGARĪ CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

छिक शखस दे डू पुत्र हायन। उन्हीं विचूं नंढे प्यू कूं आख्या जो ए प्यू मैकूं हुण ड जितला हिस्सा माल दा मैकूं पहुंचदा हे। अते ऊं आपणी जायदाद उन्हीं कूं वंड डित्ती। अतें थोले डिहारें कनूं पिछें नंढे पुत्र सभ कुझ कट्ठा कर के छिक परें दे मुल्क विच वंज रीहा जिथां आपणा माल बद चलणी विच उडायुस। अतें उथां जडण सभो खर्च कर चुक्युस तां ऊं मुल्क विच वडा काल पिया अतें हुण भी मुथाज थीवण लगा। तडण ऊं मुल्क दे छिक रईस दे कोल्ह वंज लगा जैं आपणें रढ़ें विच सूहर चरावण पठ्युस। अतें ऊंदी आरजू हाई जो उन्हें छिलड़ीं कनों जो सूहर खांदे हन आपणां पेट भरे क्यूंजो कोई ऊंकूं कुझ ना डेंदा हा। तडण होश विच आ कें आख्युस मेंडे प्यू दे कितले मजूरें कूं बहूं बहूं रोटी मिलदी हे अतें मैं भुखा पिया मरदा हां। मैं उठ कर आपणें प्यू कोल्ह वेसां अतें ऊकूं आखसां जो ऐ बाबू खुदा दा अते तेंडे सामणे गुनाह कीतुम। अतें हुण ऊं लायक निम्हीं जो वल तेडा पुत्र अखवावां मैकूं आपणें मजूरें विचूं छिक वांगुण बणा। तडण उठ करांहीं आपणें प्यू धूं टरिया। जडण भी अजण परे हा ऊंदे प्यू ऊकूं डिठा ते तर्स आयुस अते ढुक करांहीं ऊकूं गल्ला गिधा अते ढेर चुम्युस। पुत्र ऊकूं आख्या जो ए बाबू खुदा दा अते तेंडे सामणे गुनाह कीतुम अतें हुण ऊं लायक निम्हीं जो तेडा पुत्र अखवावां। प्यू आपणें नौकरें कूं आख्या जो चंग्यो तूं चंग्यो पुशाक कढ घिन आवो अतें ऊकूं पवावो अतें ऊंदे हथ विच मुंद्री ते पैरें दे वास्ते ऊकूं जुतो डेवो। अतें खावन तें खुशी मनावन। क्यूंजो मेंडा ए पुत्र मोआ हा अतें वल जीन्दा थिया वंञोज पिया हा हुण लभ्या हे। तडण ओ खुशी करण लगे॥

अतें ऊंदा वडा पुत्र रढ़ विच हा। ऊंढे वेल्हे माडी दे नेड़ आंदा पिया हा गांवण तें नचण दी अवाज सुण्युस। ऊं वेल्हे छिक बेली कूं सड करांहीं पुछ्युस जो ए क्या हे। ऊं आख्युस जो तेडा भिरा आ पहुंचा हे अतें तेंडे प्यू वडी ज्याफ़त कीती हे सबबूं जो ऊंकूं चंगा भला पायुस। ऊं खफ़ा थी करांहीं अंदर वंजण ना चाह्या तां ऊंदा प्यू बाहिर आ के ऊंकूं मनाया। ऊं प्यू कूं जवाब विच आख्या डेख इतले वहीं तोणी तेडी खिदमत करेंदा रिहुम अतें कडांहीं तेडे हुकम कनूं बाहिर ना थीयुम पिर तौं कडांहीं छिक बकरी दा बच्चा मैकूं नहीं डित्ता तांजो मैं आपणें दोस्तां नाल खुशी करां। हथूं जडण तेडा एही पुत्र आया हे जैं तेडा माल कंजर्यां विच उडाया तौं ऊंदे कीते वडी ज्याफ़त कीती। अतें ऊं ऊंकूं आख्या ए पुत्र तूं सदा मेंडे कोल्ह हें अतें जो कुझ मेंडा हे सो तेंडा हे। पर खुशी करण ते खुश थीवण लाजिम हा क्यूंजो तेडा ईंही भिरा मोआ हा सो जीन्दा थिया अतें वंञोज पिया हा सो लभ्या हे॥

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN-PAÑJĀBĪ, (ROMAN CHARACTER).

Hik-shakhs-dē ḍū putr hāyan. Unhī̃-wich-ū̃ nanḍhē pyū-kū̃
Of-one-person two sons were them-from-among by-the-younger to-the-father

ākhyā jō, ō pyū, mai-kū̃ hūṇ dē, jitlā hissā māl-dā
it-was-said that, O father, to-me that give, what-much share of-the-property

mai-kū̃ pahū̃chdā-hē. Atē ū̃ āpṇī jayadād unhī̃-kū̃ wanḍ
to-me is arriving. And by-him his-own goods to-them having-divided

dittī. Atē thōlē-ḍihārē̃-kanū̃-pichhē̃ nanḍhē putr sabh-kujh katthā
was-given. And a-few-days-from-after by-the-younger son everything together

kar-kē hik-parē̃-de-mulk-wich wanj rihā, jithā̃ āpṇā māl
having-made a-of-distance-country-in having-gone remained, where his-own property

bad-chalṇi-wich uḍāyu-s. Atē̃ uthā̃ jaḍaṇ sabh-ō kharch
in-bad-goings-on was-wasted-by-him. And there when all-even expenditure

kar-chukyu-s, tā̃ ū̃-mulk-wich waḍā kāl piyā, atē̃ hun-ō
was-completely-done-by-him, then in-that-country a-great famine fell, and he-also

muthāj thīwaṇ lagā. Taḍaṇ ū̃-mulk-dē hik-raīs-de-kōlh wanj
miserable to-be began. Then of-that-country near-of-a-gentleman having-gone

lagā, jaī̃ āpṇē̃-raṛhē̃-wich sūhar charāwaṇ paṭhyu-s. Atē̃ ū̃-dī
he-was-attached, by-whom in-his-own-fields pigs to-feed was-sent-he. And of-him

ārjū hāī jō unhē̃ chhilṛī̃-kanō̃ jō sūhar khāndē-han, āpṇā̃ peṭ
desire was that from-those husks which the-pigs eating-were, his-own belly

bharē̃, kyū̃jō kōī ū̃-kū̃ kujh na ḍēndā-hā. Taḍaṇ hosh-wich
he-may-fill, for any-one to-him anything not was-giving. Then in-senses

ā-kē̃, ākhyu-s, meḍē-pyū-dē kitle-majūrē̃-kū̃ bahū̃-bahū̃ rōṭī
having-come, it-was-said-by-him, of-my-father to-how-many servants much-much bread

mildī-hē, atē̃ maī̃ bhukhā piyā mardā-hā̃. Maī̃ uṭh-kar āpṇē̃-pyū-
is-being-got, and I hungry fallen am-dying. I having-risen my-own-father-

kōlh wēsā̃, atē̃ ū̃-kū̃ ākhsā̃ jō, ai bābū, Khudā-dā atē teḍē-sāmṇē
near will-go, and to-him will-say that, O father, of-God and of-thee-in-front

gunāh kītu-m. Atē̃ huṇ ū̃-lāyak nimhī, jō wal teḍā
sin (was)-done-by-me. And any-longer that-fit not-(am)-I, that again thy

putr akhwāwā̃: mai-kū̃ āpṇē-majūrē̃-wich-ū̃ hik-wā̃guṇ baṇā.
son I-should-be-called: me from-among-your-own-servants one-like make.

Taḍaṇ uṭh-karā̃hī̃ āpṇē̃-pyū-dhū̃ ṭariyā. Jaḍaṇ ō ajaṇ parē hā,
Then having-arisen his-own-father-towards he-went. While he yet in-distance was

ū̃-dē-pyū ū-kū̃ ḍiṭhā, tē tars āyu-s, atē
by-his-father him it-was-seen (impersonal), and compassion came-to-him, and

druk-karā̃hī̃ ū-kū̃ gallā gidhā atē dhēr chumyu-s.
having-run for-him his-neck was-embraced, and much (he)-was-kissed-by-him.

Putr ū-kū̃ ākhyā, jō, ō Bābū, Khudā-dā atē teḍē-sāmṇē gunāh
By-the-son to-him it-was-said, that, O Father, of-God and of-thee-in-front sin

kītu-m, atē̃ huṇ ū̃-lāyak nimhī, jō tēḍā putr
has-been-done-by-me, and any-longer that-fit not-(am)-I, that thy son

akhwāwā̃. Pyū āpṇē̃-naukrē̃-kū̃ ākhyā jō changyī-
I-should-be-called. By-the-father to-his-own-servants it-was-said that good-

tū̃-changyī pushāk kaṛh-ghin āwō, atē̃ ū-kū̃ pawāō, atē̃ ū̃-dē hath-wich
than-better clothes having-taken-out come, and him clothe, and of-him on-the-hand

mundrī, tē pērē̃-dē-wāstē ū-kū̃ jutī ḍēō. Atē̃ khāwan tē̃ khushī
a-ring, and for-his feet to-him shoe give. And let-us-eat and happiness

manāwan. Kyū̃jō mēḍā ō putr mōā hā, atē̃ wal jīndā thiyā;
let-us-enjoy. For my this son dead was, and again living became;

wanjīj piyā-hā, huṇ labhyā-hē. Taḍaṇ ō̃ khushī karaṇ lagē.
lost he-had-fallen, but has-been-found. Then they happiness to-make began.

Atē̃ ū̃-dā waḍā putr raṛh-wich hā. Jēṛhē-vēlhē māḍī-dē-nēṛē āndā
And his elder son in-the-field was. At-what-time near-the-house coming

piyā-hā, gā̃waṇ-tē̃-nachaṇ-dī awāz suṇyu-s. Ū̃-vēlhē
he-had-happened, of-singing-and-dancing the-noise was-heard-by-him. At-that-time

hik bēlī-kū̃ saḍ-karā̃hī̃ puchhyu-s, jō ō kyā hē? Ū̃
a servant having-called it-was-asked-by-him, that this what is? By-him

ākhyu-s jō tēḍā bhirā ā pahū̃chā-hē, atē̃ tēḍē-pyū
it-was-said-by-him that thy brother having-come has-arrived, and by-thy-father

waḍī zyāfat kītī ī̃-sabab-ū̃, jō ū̃-kū̃ changā-bhalā
a-great feast was-made, from-this-reason, that him in-good-health-well

pāyu-s. Ū̃ khafā thī-karā̃hī̃ andar wanjaṇ nā-chāhyā.
he-has-been-got-by-him. He angry having-become within to-go did-not-wish.

Tā̃ ū̃-dā pyū bāhir ā-kē ū̃-kū̃ manāyā Ū̃
Then his father outside having-come him remonstrated-with. By-him

pyū-kū̃ jawāb-wich ā-khyā, dēkh itlē-warhyē̃-tōṇī tēḍī khidmat karēndā
to-his-father in-answer it-was-said, see, for-so-many-years thy service doing

rihu-m, atē̃ kaḍā̃hī̃ tēḍē-hukm-kanū̃ bāhir nā
it-was-remained-by-me (I-remained), and ever from-thy-order outside not

thīyu-m, pir taū̃ kaḍā̃hī̃ hik bakrī-dā bachchā mai-kū̃ nahī̃ ḍittā,
was-it-by-me (was-I), but by-thee ever one of-a-goat the-kid to-me not was-given

tā̃jō maī̃ āpṇē̃ dōstā̃-nāl khushī karā̃. Hathū̃ jaḍaṇ tēḍā ēhō putr
that I my-own friends-with happiness I-may-make. But when thy this son

āyā-hē, jaī̃ tēḍā māl kanjaryā̃-wich uḍāyā, taū̃
has-come, by-whom thy property amongst-harlots has-been-wasted, by-you

ū̃-dē-kītē waḍī zyāfat kītī. Atē̃ ū̃ ū̃-kū̃ ākhyā, ō
for-the-sake-of-him a-great feast was-made. And by-him to-him it-was-said, O

putr, tū̃ sadā mēḍē-kōlh hē̃, atē̃ jō kujh mēḍā hē, sō tēḍā hē. Par
son, thou always near-me art and what-ever mine is, that thine is. But

khushī karaṇ, tē khush thīwaṇ, lāzim hā, kyū̃jō tēḍā īhō bhirā mōā
happiness to-make, and happy to-be, proper was, because thy this brother dead

hā, sō jīndā thiyā; atē̃ wanjīj piyā-hā, sō labhyā hē.
was, he living became; and lost had-fallen, he has-been-found.

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHI.

(British and Foreign Bible Society, 1869.)

هڪڙي ماڻهوءَ کي ٻه پٽ هوا - تن مان ننڍي پيءُ کي چيو اي بابا مال مان جيڪو ڀاڱو منهنجو
ٿئي سو مون کي ڏي - ته انهي مال تن کي ورهائي ڏنو - ۽ ٿورن ڏينهن کان پوءِ اهو ننڍو پٽ سڀڪي گڏ ڪري
هڪڙي ڏورئين ڏيهه ڏي هليو ويو ۽ اتي پنهنجو سڀ مال اجهائي ۾ وڃايائين - ۽ جڏهن سڀ کپائي رهيو ته انهي
ڏيهه ۾ ڏاڍو ڏڪر اچي پيو ۽ اهو پروس ٿيڻ لڳو - ته انهي ڏيهه جي هڪڙي رهندڙ کي وڃي چنبڙيو ۽ انهي پنهنجي
ٻنيءَ ۾ سوئر چارڻ لاءِ موڪليائينس - ۽ ائي ٿي ڀانيائين ته جيڪي ڇلڙون سوئر ٿا کائين تن مان پنهنجو پيٽ ڀريان ۽ انهي کي
ڪنهن به نه ٿي ڏنو - تڏهن سنڀال ۾ اچي چيائين ته منهنجي پيءُ وٽ ڪيترن پورهيتن کي جهجهي ماني ٿي ملي ۽ آءٌ هيت
بک پيو مران - ته آءٌ اٿي پنهنجي پيءُ ڏي هلي ويندس ۽ چوندوسانس اي بابا مون آسمان جو ۽ تنهنجو گناهه ڪيو آهي -
۽ هاڻي انهي لائق نه آهيان جو وري تنهنجو پٽ سڏايان سو مون کي پنهنجي پورهيتن مان هڪڙي جهڙو ڪري ڇڏ -
پوءِ اٿي پنهنجي پيءُ ڏي هليو ۽ اڃا پري ئي هو ته انهي کي ڏسي پيءُ کي ڏاڍي ٻاجهه آئي ۽ ڊوڙي ڀاڪر
پائي ڳلهه کي چميائين - ته پٽس چيس اي بابا مون آسمان جو ۽ تنهنجو گناهه ڪيو آهي هاڻي انهي لائق نه آهيان
جو وري تنهنجو پٽ سڏايان - ته پيءُ پنهنجي ٻانهن کي چيو ته اوچو وڳو ڪڍي اچي پهرايوس ۽ هٿ
۾ منڊي ۽ پيرن ۾ جتي وجهوس ۽ کائون ۽ خوشي ڪريون - ڇو جو هيءُ منهنجو پٽ موئو هو سو هاڻي جيئرو آهي
۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي - تڏهن اهي خوشي ڪرڻ لڳا *

۽ انهي جو وڏو پٽ ٻنيءَ ۾ هو سو جڏهن گهر کي ويجهو آيو ته ڳائڻ ۽ ناچ جو پڙلاءُ ڪن تي پيس - تڏهن
هڪڙي نوڪر کي ڪوٺي پڇيائين ته هيءُ ڇا ٿو ٿئي - انهي چيس ته تنهنجو ڀاءُ آيو آهي ۽ تنهنجي پيءُ وڏي مهماني
ڪئي آهي ڇو جو انهي کي ڇڱو ڀلو لڌائين - ته انهي ڪاوڙجي اندر وڃڻ ڇڱو نه ڀانيو تڏهن پيءُ ٻاهر اچي تنهن کي
سمجهايو ته انهي ورندي ۾ پيءُ کي چيو جو ڏس آءٌ هيترن ورهين کان تنهنجي خدمت پيو ڪريان ۽ ڪڏهن تنهنجي
حڪم کان ابتو نه هليو آهيان پر ڪڏهن به تو مون کي هڪڙو ڇيلو نه ڏنو ته آءٌ پنهنجي دوستن سان گڏ خوشي ڪريان -
پر جڏهن هيءُ تنهنجو پٽ آيو جنهن تنهنجو مال ڪڄرين ۾ وڃايو آهي ته تو انهي لاءِ وڏي مهماني ڪئي تڏهن انهي
چيس اي پٽ تون هميشه مون وٽ آهين ۽ جيڪي مون وٽ آهي سو تنهنجو ئي آهي - پر خوشي ڪرڻ ۽ سرهو ٿيڻ
اسان کي واجب هو ڇو جو هيءُ تنهنجو ڀاءُ موئو هو سو هاڻي جيئرو آهي ۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي *

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHI, (ROMAN CHARACTER).

Hikirē-mānhua-khē bba puṭa huā. Tine-mō̃ nandhē piu-khē
To-a-man two sons were. From-among-them by-the-young to-the-father

chiō, ē bābā, māla-mō̃ jēkō bhāngō mũhũ-jō
it-was-said, O Father, from-in-the-property whatever share of-me

thiē, sō mũ-khē ḍḍē, ta unhē mālu tine-khē wirāhē
may-become, that to-me give, and by-him the-property to-them having-divided

ḍḍinō. Aĩ thōrirane ḍḍīnhane-khā̃-pōe uho nandhō putu sabhukē
was-given. And very-few days-from-after that young son everything

gaḍḍu karē hikirē-ḍḍūriē̃-ḍḍēha-ḍḍē haliō wiō, aĩ utē pā̃hā-jō
collected having-made a-certain-distant-country-towards gone went, and there his-own

sabh-e mālu ajhalāia-mē̃ wiñāyā-ĩ. Aĩ jaḍḍehĩ sabh-e khapāē
all-even property debauchery-in was dissipated-by-him. And when all-even being-spent

rahiō, ta unhē-ḍḍēha-mō̃ ḍḍāḍhō ḍḍukaru achī piō, aĩ uhō parōse
was, then in-that-country a-hard famine having-come fell, and he wretched

thiaṇa laggō. Ta unhē-ḍḍēha-jō hikirē-rahandaṛa-khē wañī chamburiō,
to-the-being began. So of-that country to-a-dweller having-gone settled,

aĩ unhē pā̃hā-jia-bbania-mē̃ suara chāraṇa-lāe mokiliu-se; aĩ iē̃
and by-him in-his-own-field pigs feeding-for was-sent-he; and there

thē-bhāniā-ĩ ta jēkō chhilũ suara thā-khāīne tine-mā̃
it-used-to-be-wished-by-him that whatever husks the-pigs were-eating from-in-then

pā̃hā-jō pēṭu bhariā̃, aĩ unhē-khē kā̃hē̃ bi na thē-ḍḍinō. Taḍḍehĩ
his-own belly I-may-fill, and to-him by-any-one also not used-to-be-given. Then

sambhāla-mē̃ achī, chiā-ĩ ta mũhũ-jō piu-wate kētirane-
in-senses having-come, it-was-said-by-him that my father-near to-how-many-

pōrhiyatane-khē jhajhī mānī thī-milē, aĩ āũ hete bukha
hired-servants much bread is-being-got, and I here by-hunger

piō-marā̃. Ta āũ uthī pā̃hā-jē-piu-ḍḍē
am-fallen-that-I-may-die (remain-dying). So I having-arisen my-own-father-towards

halī wēndu-se, aĩ chawandōsā̃-se, ē bābā, mũ āsmāna-jō aĩ tũhũ-jō
having-gone will-go-I, and I-will-say-to-him, O Father, by-me of-heaven and of-thee

gunāhu kiō-āhē aĩ hāṇē inhē-lāiqu na āhiyā̃ jō warī tũhũ-jō puṭu chawāyā̃,
sin has-been-done and now this-fit not I-am that again thy son I-be-called,

sō mũ-khē pā̃hā-jē-pōrhiyatane-mō̃ hikirē-jhiṛō karē jjāṇu. Pōe
therefore me from-in-thine-own-servants one-like having-made know. Afterwards

uthī pā̃hā-jē-piu-ḍḍē haliō, aĩ añā̃ parē-ī hō ta
having-risen his-own-father-towards gone (he-went), and still even-far was, that

unhē-khē ḍḍisī piṇi-se-khē ḍḍāḍhī bbājha āī, aĩ ḍōṛē bhākuru
him having-seen to-his-father strong compassion came, and having-run, in-his-armpit

pāē, tā̃hē̃-khē chumiyā-ĩ; ta puṭa-se chiu-se, ē bābā,
having-fallen, him it-was-kissed-by-him; but by-his-son he-was-addressed, O Father,

mũ āsmāna-jō aĩ tũhũ-jō gunāhu kiō-āhē, hāṇē inhē-lāiqu na āhiyā̃ jō
by-me of-heaven and of-thee sin has-been-done, now this-fit not I-am that

warī tũhũ-jo puṭu chawāyā̃. Ta piṇi-se pā̃hā̃-jē-bbānhane-khē chiō,
again thy son I-be-called. But by-his-father to-his-own-servants it-was-said,

ki ūchē-kā-ūchē waggō khaṇī achī phirāyō-se, aĩ hatha-mẽ
that high-than-higher coat having-lifted-up, having-come, put-on-him, and on-(his)-hand

munḍī aĩ pērane-mẽ jutī wijhō-se, aĩ khā̃ũ aĩ k͟hūs͟hī karyũ.
a-ring and on-(his)-feet shoe put-on-him, and let-us-eat and happiness let-us-make.

Chhō-jō hiu mũhũ-jo puṭu muo ho, sō hāṇē jiō āhē; aĩ gumu thī wiō-
Because this my son dead was, he now alive is; and lost having-been was-

hō, sō hāṇē ladhō-āhē. Taḍḍehĩ uhē k͟hūs͟hī karaṇa laggā.
gone, he now has-been-found. Then they happiness to-the-making began.

Aĩ unhē-jō waḍḍō puṭu bbania-mẽ hō. Jaḍḍehĩ ghara-khē-wējhō āyō, ta
And his great son in-the-field was. When to-the-house-near he-came, then

gāiṇa-aĩ-nācha-jō paralāu kana-tē piu-se. Taḍḍehĩ hikiṛē-naukara-khē
of-singing-and-dancing noise ear-upon fell-to-him. Then a-servant

kōṭhē puchhiā-ĩ, ta hiu chhā thō-thiē? Unhē chiu-se
having-called it-was-asked-by-him, that this what is-being? By-him he-was-addressed

ta tũhũ-jō bhāu āyō āhē aĩ tũhũ-jē piu waḍḍī mihmānī kītī-āhē, chhō-jō
that thy brother come is and by-thy-father a-great feast has-been-made, because

unhē-khē chaṅgō bhalō ladhā-ĩ. Ta unhē kāwaṛijī andare
him in-good-health well it-has-been-received-by-him. But by-him being-angry within

waṅaṇu chaṅgō na bhāniō. Taḍḍehĩ piṇi-se bāhire achī tãhẽ-khē
to-go well not was-felt. Then by-his-father outside having-come him

samujhāyō; ta unhē warandia-mẽ piu-khē chiō jō, ḍḍisu, ā̃ũ
it-was-remonstrated-with; then by-him in-answer to-father it-was-said that, look, I

hētirane-warhyune-khā̃ tũhũ-jī k͟hidmata piō-karyā̃, aĩ kaḍḍehĩ tũhũ-jē hukumē-
from-so-many-years thy service continue-doing, and ever of-thee the-order-

khā̃ ubatō na haliō-āhiyā̃, para kaḍḍehĩ-bi tō mũ-khe hikiṛo chhēlō na
from contrary not have-gone, but ever-even by-thee to-me a kid not

ḍḍino, ta ā̃ũ pā̃hā̃-jē dōstane-sā̃ gaḍḍu k͟hus͟hī karyā̃. Para jaḍḍehĩ
was-given, that I my-own with-friends together happiness should-make. But when

hiu tũhũ-jo puṭu āyō, jā̃hẽ tũhũ-jo mālu kaṅiryune-mẽ wiṅāyō-āhe, ta
this thy son came, by-whom thy property among-harlots has-been-wasted, then

tō unhē lāe waḍḍī mihmānī kītī. Taḍḍehĩ unhē chiu-se, ē puṭu,
by-thee for-him a-great feast was-made. Then by-him he-was-addressed, O son,

tũ hamēs͟ha mũ-waṭe āhī, aĩ jēkī mũ-waṭe āhē sō tũhũ-jō-ī āhē. Para
thou always near-me art and whatever near-me is that thine-even is. But

k͟hūs͟hī karaṇu aĩ sarhō thianu asā̃-khē wājiba hō, chhō-jō hiu tũhũ-jō bhāu
happiness to-make and joyful to-be to-us proper was, because this thy brother

muō hō, sō hāṇe jiō āhē; aĩ gumu thī, wiō-hō, sō hāṇe ladhō-āhē.
dead was, he now alive is; and lost having-become was-gone, he now has-been-found.

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

GUJARĀTĪ, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1887.)

એક માણસને બે દીકરા હતા. ને તેઓમાંના નાનાએ બાપને કહ્યું કે, બાપ, સંપતનો પોહોંચતો ભાગ મને આપ, ને તેણે તેઓને પુંજી વેહેંચી આપી. ને થોડા દહાડા પછી, નાનો દીકરો સઘળું એકઠું કરીને વેગળા દેશમાં ગયો, ને ત્યાં રંગભોગે પોતાની સંપત ઉડાવી નાંખી. ને તેણે બધું ખરચીનાંખ્યું, ત્યાર પછી તે દેશમાં મોટો દુકાળ પડયો, ને તેને તંગી પડવા લાગી. ને તે જઈને તે દેશના વતનીઓમાંના એકને ત્યાં રહ્યો, ને તેણે પોતાના ખેતરમાં ભુંડોને ચારવા સારૂ તેને મોકલ્યો. ને જે શિંગો ભુંડો ખાતાં હતા તેમાંથી પોતાનું પેટ ભરવાને તેની ઇચ્છા હતી, અને કોઇએ તેને આપ્યું નહિ. ને તે સાવચીત થયો, ત્યારે તેણે કહ્યું કે, મારા બાપના કેટલા મજુરોને પુશ્કળ રોટલા છે, પણ હું તો ભૂખે વિનાશ પામું છું. હું ઉઠીને મારા બાપની પાસે જઇશ, ને તેને કહીશ કે, બાપ, મેં આકાશ સાંમા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે. ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું યોગ્ય નથી, મને તારા મજુરોમાંના એકનો જેવો ગણ. ને તે ઉઠીને પોતાના બાપની પાસે ગયો, ને તે હજી ઘણો વેગળો હતો ત્યારે તેના બાપે તેને દીઠો, ને તેને કરૂણા આવી, ને તે દોડીને તેની કોટે વળગ્યો, ને તેને ચુંબન કીધું. ને દીકરાએ તેને કહ્યું કે બાપ, મેં આકાશ સામા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે, ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું યોગ્ય નથી. પણ બાપે પોતાના દાસને કહ્યું કે, ઉત્તમ વસ્ત્ર લઇ આવો, ને એને પહેરાવો, ને એને હાથે વીટી ઘાલો, ને પગમાં જોડા પહેરાવો. ને આપણે ખાઇને આનંદ કરીએ. કેમ કે આ મારો દીકરો મુઓ હતો, ને પાછો જીવતો, થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડયો છે, ને તેઓ આનંદ કરવા લાગ્યા.

અને તેનો વડો દીકરો ખેતરમાં હતો, ને તે આવતાં ઘરની પાસે પોહોંચ્યો, ત્યારે તેણે રાગ તથા નાચ સાંભળ્યા. ને તેણે ચાકરોમાંના એકને બોલાવીને પુછયું કે, આ શું છે? ને તેણે તેને કહ્યું કે, તારો ભાઈ આવ્યો છે, ને તારા બાપે એક વડી મેજબાની કીધી છે, કેમ કે તે તેને સહીસલામત પાછો મળ્યો છે. પણ તે ગુસ્સે થયો, ને માંહે આવવાની તેની ખુશી ન હોતી, માટે તેના બાપે બહાર આવીને તેને સમજાવ્યો. પણ તેણે ઉત્તર આપતાં બાપને કહ્યું કે, જો, આટલાં વરસ હું તારી ચાકરી કરૂં છું, ને તારી આજ્ઞા મેં કદી ઉલ્લંઘી નથી, તો પણ મારા મિત્રોની સાથે ખુશી કરવાને, તેં મને બોકડિયું પણ કદી નહોતું આપ્યું. પણ આ તારો દીકરો જેણે કસબેણોની સાથે તારી સંપત ખાઈ નાંખી, તેના આવતાંજ તેં તેને સારૂ વડી મેજબાની કીધી. ને તેણે કહ્યું કે, દીકરા, તું મારી સાથે નિત્ય છે, ને મારૂં સઘળું તારૂં છે. આપણે તો ખુશી થવું તથા હરખ કરવો જોઈતો હતો, કેમ કે આ તારો ભાઈ મુઓ હતો, ને પાછો જીવતો થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડયો છે.

ARYAN FAMILY. (West Central Group.)

GUJARATI, (Standard dialect) (Roman character).

Ēk māṇas-nē bē dīk'rā hatā. Nē tēō-mā̃-nā nānāē bāp-nē
One man-to two sons were. And them-in-of by-the-younger the-father-to

kahyũ kē, Bāp, sampat-nō pōhōch'tō bhāg ma-nē āp. Nē tēṇē
it-was-said that, Father, the-property-of the-arriving share me-to give. And him-by

tēo-nē puñjī wēhē̃chī āpī. Nē thōḍā dahāḍā pachhī, nānō
them-to the-wealth having-divided was-given. And a-few days afterwards, the-young

dīk'rō, sagh'ḷũ ēk'ṭhũ karī-nē, wēg'ḷā dēś-mā̃ gayō, nē tyā̃
son, everything collected having-made, far country-in went, and there

raṅg-bhōgē pōtānī sampat uḍāwī nā̃khī. Nē
in-pleasure-and-enjoyment his-own property having-(been)-wasted was-thrown-away. And

tēṇē badhũ khar'chī nā̃khyũ, tyār-pachhī tē dēś-mā̃ mōṭō
by-him everything having-spent was-thrown-away, then-after that country-in a-great

dukāḷ paḍyō, nē tē-nē taṅgī paḍ'wā lāgī. Nē tē jaī-nē tē dēś-nā
famine fell, and him-to distress to-fall began. And he having-gone that country-of

wat'niō-mā̃-nā ēk-nē-tyā̃ rahyō, nē tēṇē pōtānā khētar-mā̃ bhunḍō-nē
natives-in-of one-to-near remained, and by-him his-own field-in swine (obj.)

chār'wā sāru tē-nē mōkalyō. Nē jē śiṅgō bhunḍō khātā̃-hatā, tē-mā̃-thī
feeding for him (he) was-sent. And what husks the-swine eating-were, them-in-from

pōtānũ pēṭ bhar'wānē tē-nī ichchhā hatī, anē kōiē tē-nē āpyũ nahi.
his-own belly to-fill him-of the-wish was, and by-anyone him-to it-was-given not.

Nē tē sāv'chīt thayō, tyārē tēṇē kahyũ kē, mārā bāp-nā kēt'lā
And he in-his-senses became, then by-him it-was-said that, my father-of how-many

majūrō-nē puśkaḷ rōṭ'lā chhē, paṇ hũ tō bhūkhē vināś
servants-to abundant loaves are, but I on-the-other-hand by-hunger destruction

pāmũ-chhũ. Hũ uṭhī-nē mārā bāp-nī pāsē jaīś, nē tē-nē kahīś
am-obtaining. I having-arisen my-father-of to-the-side will-go, and him-to I-will-say

kē, Bāp, mē̃ ākāś-sā̃mā tathā tārī-āgaḷ pāp kīdhũ chhē. Nē
that, O-father, by-me heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And

hawē tārō dīk'rō kahowāwā hũ yōgy nathī. Ma-nē tārā majūrō-mā̃-nā
at-this-time thy son to-be-called I worthy am-not. Me thy servants-in-of

ēk-nō jēwō gaṇ. Nē tē uṭhī-nē pōtānā bāp-nī pāsē gayō. Nē
one-of such-as count. And he having-arisen his-own father-of to-the-side went. And

tē hajī ghaṇō wēg'ḷō hatō, tyārē tē-nā bāpē tē-nē dīṭhō, nē tē-nē
he yet much distant was, then him-of by-the-father him (he) was-seen, and him-to

karuṇā āwī, nē tē dōḍī-nē, tē-nī kōṭī waḷ'gyō, nē tē-nē
pity came, and he having-run, him-of with-embracing he-was-embraced, and him-to

chumban kīdhũ. Nē dik'rāē tē-nē kahyũ kē, Bāp, mẽ
kissing was-done. And by-the-son him-to it-was-said that, O-father, by-me

ākāś-sāmā tathā tārī-āgaḷ pāp kīdhũ chhē. Nē hawē tārō dik'rō
heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And at-this-time thy son

kahewāwā hũ yōgy nathī. Paṇ bāpē pōtānā-dās-nē kahyũ kē,
to-be-called I worthy am-not. But by-the-father his-own-servant-to it-was-said that,

uttam wastr laī āwō, nē ē-nē paherāwō, nē ē-nē hāthē wīṭī
the-best clothes having-taken come, and him-to put-on, and him-to on-the-hand a-ring

ghālō, nē pag-mā̃ joḍā paherāwō. Nē āp'ṇē khāī-nē ānand
thrust-on, and feet-on a-pair-of-shoes put-on. And we having-eaten rejoicing

kariē. Kēm-kē ā mārō dik'rō muō hatō, nē pāchhō jīv'tō thayō-chhē;
let-make. Because this my son dead was, and afterwards living has-become;

nē khōwāēlō hatō, nē jaḍyō-chhē. Nē tēō ānand kar'wā lāgyā.
and lost was, and has-been-found. And they rejoicing to-make began.

Anē tē-nō waḍō dik'rō khetar-mā̃ hatō, nē tē āv'tā̃ ghar-nī
And him-of the-great son the-field-in was, and he in-coming the-house-of

pasē pohõchyō. Tyārē tēṇē rāg tathā nāch sā̃bhaḷyā. Nē tēṇē
by-the-side arrived. Then by-him music as-well-as dancing were-heard. And by-him

chāk'rō-mā̃-nā ēk-nē bolāwī-nē puchhyũ kē, ā śũ chhē? Nē
the-servants-in-of one (obj.) having-called it-was-asked that, this what is? And

tēṇē tē-ṇē kahyũ kē, tārō bhāī āvyō chhē, nē tārā-bāpē ēk waḍī
by-him him-to it-was-said that, thy brother come is, and by-thy-father a great

mējbānī kīdhī chē, kēm-kē tē tē-nē sahī-salāmat pāchhō
feast been-made is, because-that he to-him in-good-condition back-again

malyō chhē. Paṇ tē gussē thayō, nē mā̃hē āw'wā-nī tē-nī khuśī na hōtī.
been-obtained is. But he angry became, and within going-of him-of wish not was.

Māṭē tē-nā-bāpē bahār āwī-nē tē-nē samajhavyō.
Therefore by-him-of-the-father outside having-come him (he) was-remonstrated-with.

Paṇ tēṇē uttar āp'tā̃ bāp-nē kahyũ kē, jō, āṭ'lā̃ waras hũ
But by-him answer in-giving to-his-father it-was-said that, see, so-many years I

tārī chāk'rī karũ-chũ, nē tārī ājñā mẽ kadī ullaṅghī nathī, tō-paṇ
thy service doing-am, and thy command by-me ever disobeyed was-not, nevertheless

mārā mitrō-nī sāthē khuśī kar'wā-nē, tẽ ma-nē bōkariyũ
my friends-of in-company pleasure making-for, by-thee me-to even-a-kid

paṇ kadī nahōtũ āpyũ. Paṇ ā tārō dik'rō, jēṇē kas'bēnō-nī
on-the-other-hand ever not-was given. But this thy son, by-whom harlots-of

sāthē tārī sampat khāī nā̃khī, tē-nā āw'tā̃-j,
in-company thy property having-eaten has-been-flung-away, him-of on-the-coming-even

tẽ tē-nē sāru waḍī mēj'bānī kīdhī. Nē tēṇē kahyũ kē, dik'rā,
by-thee him for a-great feast was-made. And by-him it-was-said that, O-son,

tũ māri sāthē nity chhē. Nē mārũ sagh'ḷũ tārũ chhē. Āp'nē to
thou my in-company always art. And my everything thy is. To-us but

khuśī thawũ tathā harakh kar'vō jōītō hatō. Kēm-kē ā tārō bhāī
happiness to-be as-well joy to-be-made proper was. Because-that this thy brother

muō hatō, nē pachhō jīv'tō thayō chhē ; nē khōwāēlō hatō, nē jaḍyō-chhē.
dead was, and afterwards living has-become ; and lost was, and has-been-found.

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

RĀJPUTĀNI, (BĪKĀNIRĪ DIALECT).

(Serampur, 1820.)

एक आदमीका दोय डावडा छा । और वामेंसुं नांनो आपका बाबानें कयो कें हे बाबा मायाको जको विराड म्हारा भागमें आवेंछें उ मनें दे । उंकें उं पछें वांकें कारण मायाको विराड कारर वांने दीनो । उं पछें थोडा दिन न हुतां नांने डावडें आपकें सगलांनें भेला कारर अलगा देसमें गयो वा उठें घोटैं मारगमें आपका माया सगली खरच करी । और सगलो खरच कयां पछें मोटी मुंगाई उं देसमें हुई और उ कुंजुंसीमें पडण लागो । उंकें पछें उ जायर उं देस की एक रैतकनें रयो और उं सूर चरावणवेई उंनें षेतमें मेल्यो । और उं सूरांकें षांवणका छौंतरांसुं आपको पेट बोढणें चायो लेर कोणी लोग उनें न दीना । सावचेत हुयर उं कयो कें म्हारा बाबाकें कित्ता घडल्या बाटी वत्तोपिण पावेंछें और हुं भूषा मरुछुं । हुं उपडर आपका बाबाकनें जासुं वा उंनें कैस्युं कें हे बाबा में स्वर्गका बैरमें वा थारे सांमी षामी करी वा अबारसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक होंण लायक न छुं । मनें थारा एक घडल्या सरीषो कर । और उ उठर आपका बाबाकनें आयो और उं मोकलो अलगो रैतां उंकें बाभें उंनें देष्यो वा कृपा करी वा दोडर उंकी गावड अपडी वा उंनें चुम्यो । और डावडे उंनें कयो कें हे बभा में स्वर्गका बैरमें वा थारें सांमी षामी करी वा आवारुंसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक होंण लायक न छुं । लेर बाभें गोलांनें कयो कें सगलांसुं चोषो बणाव ल्यायर उंनें पेरावो वा उंकें हाथमें बींटी वा उंके पगांमें जूती पेरावो वा म्हे जीमर राजी हुस्यां । क्योंस ओ म्हारो डावडो मरर बचोछें उं गम्योडोछो वा फेर लाधोछें । और वें राजी करण लागा ।

और उंको मोटो डावडो षेतमें छो और आतां आतां उं भूपाकें नेंडो पोंतर बाजा वा नाचको सबद सुण्यो और उं एक गोलानें बलायर पूछो कें ओ कांई छें । उं उंनें कयो कें थारो भाई आयो वा थारें बाभें मोटो भोज कयो क्योंस उंनें चोषे हवालमें लाधो । और उ रोसीयो वा माय बड्यां न चायो । उंसुं उंकें बाभे नीकलर उंकी वीनती करी । उं उथलो देर आपका बाबानें कयो कें देष में थारी इत्ता दिन चाकरी करी वा थारी आग्या कदे न लोपी लेर तें मनें कदे एक बकरीपिण न दीनी कें हुं आपका लंगोट्य मेलो षुसी करुं । लेर थारें जीं डावडें पातस्यां भेलो रैर थारी सगली माया उडाय दीनी तें उंकें अवतांई उंकेंवेई मोटो भोज-कयो । उं उंनें कयो कें हे डावडा तूं रोजीना म्हारो नेंडो रहें वा म्हारी सगली वस्तां थारी छें । म्हानें षुसी करणी वा राजी होनो निसें छें क्योंस थारो भाई मयोछो लेर जीवतो हुवोछें उ गम्योडोछो फेर लाधोछें ॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

RAJPUTĀNĪ, (HARAUTĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एक मनषका दो नानक्या छा और वांका छोटक्याने दाजीकुं कया कै ए दाजी मायाको जो बट म्हारा भागम होजे उ मे दे। उंक पाछलिघांइ उ वांकि खातिर मायाका बटवाडा कया। उंक पाछलिघांइ घणा देयाडा न होतेइ छोटक्या नानक्या अपना सगळिकुं भेलि करर दुरां देशां गयो और उंछे खराप कामम आपनि माया बीकानि। और सगळिकुं बीकना पाछलिघांइ काल उं देशम पड्यो और उ दिकदारिम पडबा लाग्यो। उंक पाछलिघांइ उ जार उं देशका एक कृसा-कि गोडे रयो और उंने सुरडांकुं चरावाकि खातिर उंकुं बीडम मोकल्यो। और उंने सुरडांका निंगलबाका छोडांसुं आपना पेट भरबो चायो सावजिरे कोई मनषने उंइ दिना कोईन। सावचेत होबासं उंने कया कै म्हारा दाजीका कतराक चाकर सोगरा अदकावो पावेछे और हुं भुखा मरुछुं। हुं उचर आपना दाजीकि गोडे जाउंगो और उंकुं बोलोंगो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम और थारे सामलिघांइ तकसीर करि और आबारुइसुं थारो नानक्यो नामसादिक होबा माफिक न छुं मैं थारा एक चाकरक सरखो कर। और उ उचर आपना दाजीकि गोडे आयो और उ घणा दूर रैबासुं उंका दाजीने उंइ ताक्यो और कृपा करि और मोथि देर उंका गला लाग्यो और उंइ चाव्यो। और नानक्याने उंकुं कयो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम और थारे सामलिघांइ तकसीर करि और आबारुंजसुं थारो नानक्यो नामसादिक होबा माफिक न छुं। सावजिरे दाजीने चाकरांकुं कया कै सगळांसुं अजरो बागो आनर उंइ पैराव और उंका हाथम विंटी और उंका पगल्याम पाणी पैराव और म्हां निंगलर राजी होंगा। कांइजिरे इय म्हारो नानक्यो मरर जी उठो उ गम गयो छो और फेरुं पायो गयो छे। और व राजी होबा लाग्या।

और उंको बडो नानक्यो बीडम छो और आतां आतां उ टापराकि गोडे पुग्यो और बाजा और नाचको भनकारो सुन्यो। और एक चारकुं बोलार उंने बुजो कै ए कांइ छे। उंने उंइ कयो कै थारो बीरो आयो छे और थारा दाजीने बडो भोज कयो कांइजिरे उंकुं चैनतरेसुं पायो। और उ ताकलो वांको छो और मायलिघांइ जाबो न चाया। उंसुं उंको दाजी नीसरर उंकि खातिर करि उंने उत्तर देर आपना दाजीकुं कयो कै ताक मने एतना बरस् थारि टयल करि और थारि परवा नगी कदि न टालि सावजिरे तने कदि मे एक छालिवी न दिनि कै हुं आपना या-र्यांकि गैल खुशी करुं। सावजिरे थारा जिं नानक्याने मालजाद्यांकि गैल रयर थारि सगळि माया बीकन दिनी तंने उंकुं आतांइ उंकि खातिर बडो भोज कयो। उंने उंइ कयो कै ए नानक्या तु हमेशां म्हारि गोडे रैछे और म्हारा सगळा वस्तुवाना थारा छे। म्हाको आनन्द करबो और राजी होबो जरुर छे कांइजिरे थारो बीरो मयो छो सावजिरे जीउतो होछे उ गम गयो छो सावजिर पायो गयो छे॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PANJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (GURMUKHĪ CHARACTER).

(Punjab Aux. Bible Society, 1890.)

ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਸੇ ॥ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਮੈਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਹ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂੰਜੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ॥ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਸਭ ਕੁਛ ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਰ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਕੁਚਾਲ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ॥ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਸਭ ਖਰਚ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵਡਾ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਤਾਜ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਕੇ ਉਸ ਦੇਸ ਦੇ ਕਿਸੀ ਰਹਿਣਵਾਲੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰਣ ਲਈ ਘੱਲਿਆ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛਿਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਸੂਰ ਖਾਂਦੇ ਸੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਭਰੇ ਪਰ ਕਿਸੀ ਨੈ ਤਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ॥ ਪਰ ਉਸ ਨੈ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਕੱਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਦਲ ਰੋਟੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਮੈਂ ਭੁੱਖਾ ਮਰਦਾ ਹਾਂ ॥ ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂ ਗਾ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਹਾ ਰੱਖ ॥ ਸੋ ਉਹ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਗਿਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਦੂਰ ਸਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਅਰ ਤਿਸ ਨੂੰ ਦਯਾ ਆਈ ਅਤੇ ਦੌੜਕੇ ਗਲੇ ਲਾ ਲਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਮਿਆ॥ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਨੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ॥ ਪਰ ਪਿਤਾ ਨੈ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੇ ਅੱਛੀ ਪੁਸ਼ਾਕੀ ਬਾਹਰ ਲਿਆਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਨਾਓ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੀ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੱਤੀ ਭਨਾਓ ਅਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਿਯੇ ॥ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਮੋਇਆ ਸਾ ਹੁਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਓਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ॥

ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਡਾ ਪੁੱਤ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਆਕੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅੱਪੜਿਆ ਤਾਂ ਬਾਜੇ ਅਰ ਨਾਚ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆਂ॥ ਤਦ ਚਾਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਇਹ ਕੀ ਹੈ ॥ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਰ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੈ ਤਿਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਚੰਗਾ ਪਾਇਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਆ ਅਰ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ॥ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੈ ਨਿੱਕਲਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰੀ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੈ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦੇਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖ ਮੈਂ ਇਤਨਿਆਂ ਵਰਿਹਾਂ ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਹਿਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਰ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਉਲੰਘਿਆ ਅਰ ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਇੱਕ ਹਲਵਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣਿਆਂ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਾਂ ॥ ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੇਰਾ ਇਹ ਪੁੱਤ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਪੂੰਜੀ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਤੈਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ॥ ਪਰ ਓਨ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈਂ ਅਰ ਮੇਰਾ ਸਭ ਕੁਛ ਤੇਰਾ ਹੈ ॥ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਅਰ ਮਗਨ ਹੋਣਾ ਜੋਗ ਸਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰਾ ਇਹ ਭਾਈ ਮੁਰਦਾ ਸਾ ਹੁ ਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PAÑJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Ikk manukkh-dē dō putt sē. Atē unhā̃-wichch-ō̃ chhōṭē-nai
One man-of two sons were. And them-in-from the-younger-by

pitā-nū̃ kihā, hē Pitā, māl-dā jih'rā hissā mai-nū̃
the-father-to it-was-said, O Father, of-the-property-of whatever share me-to

pahū̃ch'dā-hai sō dih. Atē us-nai pū̃jī tinhā̃-nū̃ waṇḍ
arriving-is that give. And him-by the-wealth them-to having-been-divided

dittī. Atē thuh'ṛē dinā̃ pichchh-ō̃, chhōṭā putt, sabh kuchh kaṭṭhā
was-given. And a-few days after-from, the-younger son, all anything together

kar-kē, dūr dēs-nū̃ chalā giā, ar utthē āp'ṇā māl
having-made, a-distant country-to gone went, and there his-own property

kuchāl-nāl uḍā, dittā. Ar jā̃ uh sabh kharach
bad-behaviour-with having-caused-to-fly-away, was-given. And when he all spending

kar chukkiā, tā̃ us dēs-wichch waḍā kāl pai giā,
having-done was-finished, then that country-in a-great famine having-fallen went,

atē uh mutāj hōṇ laggā. Atē uh jā-kē us dēs-dē kisī
and he distressed to-be began. And he having-gone that country-of a-certain

rahiṇwālē-dā naukar lagg giā, ar us-nai tis-nū̃ āpaṇiā̃ khētā̃-
inhabitant-of (as)-a-servant being-appointed went, and him-by him his-own fields-

wichch sūrā̃-dē cāraṇ-laī ghalliā. Atē uh chāhandā sā, jō unhā̃
in swine-of the-feeding-for it-was-sent. And he wishing was, that those

chhil'kā̃-nāl jō sūr khāndē sē āp'ṇā pēṭ bharē, par kisī-nai
husks-with which the-pigs eating were his-own belly he-may-fill, but anyone-by

tis-nū̃ nā dittē. Par us-nai surat-wichch ā-kē kihā ki,
him-to not were-they-given. But him-by senses-in having-come it-was-said that,

mērē pitā-dē kit'nē-hī kāmiā̃-nū̃ phādal rōṭiā̃ han, ar maĩ
my father-of how-many-even servants-to superfluous loaves there-are, and I

bukkhā mar'dā hā̃. Maĩ uṭṭh-kē āp'ṇē pitā kōḷ jāwā̃-gā, ar us-nū̃
hungry dying am. I having-arisen my-own father near will-go, and him-to

kahā̃-gā, hē Pitā, maĩ ās'mān-dā ar tērā gunāh kītā-hai, ar huṇ
I-will-say, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and now

is jōgā nahī̃ jō phēr tērā putt kahāwā̃, mai-nū̃ āp'ṇiā̃
(of)-this worthy am-not that again thy son I-may-be-called, me thine-own

kāmiā wichch-ō̃ ikk jihā rakkh. Sō uh uṭṭh-kē āp'ṇē pitā kōḷ giā.
servants in-from one like keep. So he having-arisen his-own father near went.

Par uh ajē dūr sā, ki us-dē pitā-nai us-nū̃ diṭṭhā, ar tis-nū̃ dayā āī
But he yet far was, when him-of father-by him it-was-seen, and him-to pity came

atē daur-kē galē lā-liā, ar us-nū̃ chummiā. Atē putt-nai
and having-run on-his-neck it-was-embraced, and him it-was-kissed. And the-son-by

us-nū̃ kihā, hē Pitā, maĩ as'mān-dā ar tērā gunāh kītā-hai, ar
him-to it-was-said, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and

huṇ is jōgā nahĩ jō phēr tērā putt kahāwā̃. Par pitā-nai āp'ṇē
now worthy am-not that again thy son I-may-be-called. But the-father-by his-own

chāk'rā̃-nū̃ kihā ki, sabh-tē achchhī pushākī bāhar li ā-ke,
servants-to it-was-said that, all-than good clothes out having-taken having-come

is-nū̃ bhanāō, ar is-dē hatth-wichch ã̄gūṭhī, ar is-dē pairā̃-wichch juttī
him dress, and him-of the-hand-on a-ring, and him-of feet-on boot

bhanāō atē khāndē hōē asĩ khushī kariyō. Is-laī jō ih mērā putt
put-on and eating been us happiness let-us-make. This-for that this my son

mōiā sā, huṇ zindā hōiyā-hai; guāch giā-sā, huṇ labbhiā hai. Sō uh khushī
dead was, now alive has-become; lost had-gone, now found is. So they happy

hōṇ laggē.
to be began.

Par us-dā waḍā putt khēt-wichch sī, ar jā̃ uh
But him-of the-elder son the-field-in was (fem. for masc.), and when he

ā-kē ghar-dē nērē appuṛiā, tā̃ bājē-ar-nach-dā
having-come the-house-of in-the-neighbourhood arrived, then music-and-dancing-of

sabad suṇiā. Jad chāk'rā̃-wichch-ō̃ ikk-nū̃ sadd-kē, puchhiā
the-noise was-heard. Then the-servants-in-from one (obj.) having-called, it-was-asked

jō, ih kī hai? ar us-nai tis-nū̃ kihā ki, tērā bhāī āiā-hai, ar
that, this what is? and him-by him-to it-was-said that, thy brother come-is, and

tērē pitā-nai waḍā parōsā parosiā-hai, is-laī jō us-nai tis-nū̃ bhalā
thy father-by a-great feast has-been-feasted, this-for that him-by him (obj.) well

changā pāiā. Par uh gussē hōiā, ar andār jāṇā na
in-health has-been-obtained. But he angry became, and within to-go not

chāhiā. Us-dē pitā-nai nikkal-kē us-dī minnat karī,
it-was-wished. Him-of the-father-by having-come-out him-of remonstrance was-made,

atē us-nai pitā-nū̃ uttar dē-kē kihā ki, dēkh, maĩ it'niā̃
and him-by the-father-to answer having-given it-was-said that, see, I so-many

warihā̃-tē tērī ṭahil kar'dā-hā̃, ar tērē hukam-nū̃ kadi nahĩ ulanghiā
years-from thy service doing-am, and thy command (obj.) ever not was-disobeyed

ar taĩ mai-nū̃ kadē ikk hal'wān nahĩ dittā, jō maĩ āp'ṇiā̃ mitrā̃-nāl
and by-thee me-to ever one kid not was-given, that I my-own friends-with

khushī karā̃. Par jis wēlē tērā ih putt āiā, ki jis-nai
happiness I-may-make. But (at) what hour thy this son came, that whom-by

kanjariā̃-dē-nāl tērī pū̃jī uḍā dittī, taĩ
harlots-of-with thy wealth having-caused-to-fly has-been-given (squandered), by-the

us-de-laī waḍā parōsā parōsiā. Par ōn tis-nū̃ kihā,
him-of-for-the-sake a-great feast has-been-feasted. But by-him him-to it-was-said,

hē Putr, tū̃ sadā mērē pās rahindā-haĩ, ar merā sabh kuchh tērā
O Son, thou always of-me by-the-side remaining-are, and my all anything thine

hai. Par khushi kar'nī, ar magan hōṇā jōg sā, kiũki tērā ih bhāī
is. But happiness to-be-done, and joyful to-be proper was, because this thy brother

mur'dā sa, huṇ zindā hoiā-hai; guāch giā-sā, huṇ labbhiā-hai.
dead was, now alive become-is; lost gone-was, now found-is.

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (STANDARD DIALECT).

(North India Bible Society, 1895.)

किसी मनुष्य के दो पुत्र थे उनमेंसे छुटके ने पितासे कहा हे पिता सम्पत्तिमेंसे जो मेरा अंश होय सो मुझे दीजिये, तब उसने उनको अपनी सम्पत्ति बांट दिई। बहुत दिन नहीं बीते कि छुटका पुत्र सब कुछ इकट्ठा करके दूर देश चला गया और वहां लुचपनमें दिन बिताते हुये अपनी सम्पत्ति उड़ा दिई। जब वह सब कुछ उड़ा चुका तब उस देशमें बड़ा अकाल पड़ा और वह कंगाल होगया। और वह जाके उस देशके निवासियोंमेंसे एकके यहां रहने लगा जिसने उसे अपने खेतोंमें सूअर चरानेको भेजा। और वह उन छीमियों से जिन्हें सूअर खाते थे अपना पेट भरने चाहता था और कोई नहीं उसको कुछ देता था। तब उसे चेत हुआ और उसने कहा मेरे पिताके कितने मजूरोंको भोजनसे अधिक रोटी होती है और मैं भूखसे मरता हूं। मैं उठके अपने पिता पास जाऊंगा और उससे कहूंगा हे पिता मैंने स्वर्गके बिरुद्ध और आपके साम्ने पाप किया है। मैं फिर आपका पुत्र कहावनेके योग्य नहीं हूं मुझे अपने मजूरोंमेंसे एकके समान कीजिये। तब वह उठके अपने पिता पास चला पर वह दूरही था कि उसके पिताने उसे देखके दया किई और दौड़के उसके गलेमें लिपटके उसे चूमा। पुत्रने उससे कहा हे पिता मैंने स्वर्गके बिरुद्ध और आपके साम्ने पाप किया है और फिर आपका पुत्र कहावनेके योग्य नहीं हूं। परन्तु पिताने अपने दासोंसे कहा सबसे उत्तम वस्त्र निकाल के उसे पहिनाओ। और उसके हाथमें अंगूठी और पांवोंमें जूते पहिनाओ। और हम खावें और आनन्द करें। क्योंकि यह मेरा पुत्र मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है। तब वे आनन्द करने लगे।

उसका जेठा पुत्र खेतमें था और जब वह आते हुये घरके निकट पहुंचा तब बाजा और नाचका शब्द सुना। और उसने अपने सेवकोंमेंसे एकको अपने पास बुलाके पूछा यह क्या है। उसने उससे कहा आपका भाई आया है और आपके पिता ने उत्तम भोजन किया है इसलिये कि उसे भला चंगा पाया है। परन्तु उसने क्रोध किया और भीतर जाने न चाहा। इसलिये उसका पिता बाहर आ उसे मनाने लगा। उसने पिता को उत्तर दिया कि देखिये मैं इतने बरसोंसे आपकी सेवा करता हूं और कभी आपकी आज्ञाको उल्लंघन न किया और आपने मुझे कभी एक मेम्ना भी न दिया कि मैं अपने मित्रोंके संग आनन्द करता। परन्तु आपका यह पुत्र जो बेश्याओंके संग आपकी सम्पत्ति खा गया है ज्योंही आया त्योंही आपने उसके लिये उत्तम भोजन किया है। पिताने उससे कहा हे पुत्र तू सदा मेरे संग है और जो कुछ मेरा है सो सब तेरा है। परन्तु आनन्द करना और हर्षित होना उचित था क्योंकि यह तेरा भाई मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (KANAUJĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

याक मनईकेरे दुइ ढ्राटा तो औरु उनमतें लहुरें अपने बापकैहाँ कहो अकि ए बाप संपतिकेरो जौनु हीँसा मोरे अंशमैहाँ परत आय तौनु महिँकाँ दे। ओहि पाछे ओहिँ उनहुनकेरे कारण संपतिकेरो बाँटो। ओहिके पछार भलिके दीस न होते लहुरे पूतु अपने सिगरेकाँ येकठौरी करिकै दुरिद्याशै गा वा उहन कमारगमैहाँ अपनी संपति-कैहाँ खरचु कीन्ह। औ सिगरेकाँ खरचु कीन्हे पछार बडी अकरे बहु द्याशमा भै औ ओहु अशक्ततामैहाँ गिरन लाग। ओहिकेरे पछार ओहु जाइकै ओहि द्यासकेरे याक किसा-नकेरे तीर रहो औ ओहिँ सुअरनकी चरैबेकि नीति ओहिकाँ खेतम पठौ। औरु ओहिँ सुअरनकेरे खैबेकि खोखलनभे अपनो पेटु भरन चहो अक्याल काहू जने ओहिकाँन दीन्ह। सचेत ह्वैकै ओहिँ कहो अकि मोरे बापकेरे कितने चाकर रोटीँ अधिक्यौ पावत आज औरु महिँ भूँखिन मरत आहिउँ। महिँ उठिकै अपने बापकेरे तीर जैहौँ वा ओहिकाँ कहिहौँ अकि ए पिता महिँ स्वरगकेरी बिपरीततामैहाँ वा तोरे समोहेँ अपराधु कीन्ह। वा अबतेँ तोरो पुत्तु नमुद ह्वैबे लाउकु नाहिनाहिउँ। महिकाँ अपने याक चाकरकेरि नाञी करु। औरु ओहु उठिकै अपने बापकेरे तीर आओ अरु ओहु भलिकै दूरि रहत ओहिकेरे बाप ओहिकैहाँ दीख वा दया कीन्ह वा धौरिकै ओहिको गरो धरो वा ओहिकैहाँ चूमो। औरु ढ्राटाँ ओहिकाँ कहो अकि ए पिता महिँ स्वरगकेरी बिपरीत-तामैहाँ वा तोरे समोहेँ अपराधु कीन्ह वा अबतेँ तोरे पुत्तनामतेँ परसिद्ध ह्वैबे लाउकु नाहिन आहिउँ। अक्याल बाप थनवारनकैहाँ कहो अकि सिगरेनतेरेँ नीकि ओढनन-कैहाँ लयायकै ओहिकैहाँ पहिरावौ वा ओहिकेरे हाथमैहाँ मदुरिआ वा ओहिकेरे पाञ-नमैहाँ पनहीँ पहिरावौ। औ हमन्हार खाइकै खुस ह्वैहनु। कसको येहु मोरो पूतु मरिकै बँचो आय ओहु हेराइ ग रहै वा फिरि पाओ ग आय। औरु ओइ खुशी करन लगे।

औरु ओहिकेरो जेठो ढ्राटा ख्यातमैहाँ रहै औ आवत आवत ओहु घरकेरे नगीच पहुँचो वा बाजा वा नाचुको शबदु सुनो। औ याक चाकरकाँ बोलाइकै ओहिँ पूँछो अकि येहु का आय। ओहिँ ओहिकैहाँ कहो अकि तोरो भाय आओ वा तोरे बापँ बडी ज्योनार कीन्हि कसको ओहिकाँ भले हालमा पाओ। औरु ओहु रिसानो तो वा भीतर जान नाञी चहो। ओहितेँ ओहिकेरे बाप निकसिकै ओहिकाँ बिन्ती कीन्ह। ओहिँ जुआबु दैकै अपने बापकैहाँ कहो अकि देखु महिँ एत्ती बरष तोरी सेवा कीन्हि वा तोरो हुकुमु कबहूँ नाञी उनाघो अक्याल तोहिँ कबहूँ महिँकाँ याक छगल्यौ नाञी दीन्ह जो महिँ अपने मीतनकेरे संघ खुशी करौँ। मुल तोरे जेहिँ ढ्राटाँ कसिबिनिन-केरे संघ तोरि सिगरी संपति लुटाय दीन्हि तोहिँ ओहिकेरे औते ओहिकेरि नीतिनि बडी ज्योनार कीन्हि। ओहिँ ओहिकाँ कहो अकि ए पुतुआ तोञ हमेश मोरे तीर रहत आहिसु वा मोरीँ सिगरीँ चीजेँ तोरी आञ। हमहुनकैहाँ आनन्द करिबो वा खुशी करिबो अवसि आय कसको तोरो भाय मरा तो मुल जिआनु ह्वात आय ओहु हेराइ ग रहै मुल पाओ ग आय॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENRTAL GROUP.)

HINDĪ, (URDŪ DIALECT).

(American Mission Press, 1883.)

ایک شخص کے دو بیٹے تھے - اُن میں سے چھوٹے نے باپ سے کہا کہ ای باپ مال کا حصہ جو مجھے پہنچتا ھی مجھے دے - تب اُس نے مال اُنھیں بانٹ دیا - اور تھوڑے دن بعد چھوٹے بیٹے نے سب کچھہ جمع کرکے ایک دور کے مُلک کا سفر کیا اور وہان اپنا مال بد چالي مین اُڑایا - اور جب سب خرچ کر چکا اُس مُلک مین بڑا کال پڑا اور وہ محتاج ھونے لگا - تب اُس مُلک کے ایک رئیس کے ھان جا لگا - اُس نے اُسے اپنے کھیتون مین سور چرانے بھیجا - اور اُسے آرزو تھي کہ اُن چھلکون سے جو سور کھاتے ھین اپنا پیٹ بھرے کہ کوئي اُسے نہ دیتا تھا - تب ھوش مین آکے کہا میرے باپ کے کتنے مزدورون کو بہت روٹي ھی اور مین بھوکھون مرتا ھون! مین اُٹھہ کے اپنے باپ پاس جاؤنگا اور اُسے کھونگا کہ ای باپ مین نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا ھی!- اور اب اِس لائق نہین کہ پھر تیرا بیٹا کہلاؤن - مجھے اپنے مزدورون مین سے ایک کي مانند بنا - تب اُٹھہ کے اپنے باپ پاس چلا اور وہ ابھي دور تھا کہ اُسکو دیکھہ کے اُسکے باپ کو رحم آیا اور دوڑ کے اُسکو گلے لگا لیا اور بہت چوما - بیٹے نے اُسکو کہا کہ اے باپ مین نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا اور اب اِس قابل نہین کہ پھر تیرا بیٹا کہلاؤن - باپ نے اپنے نوکرون کو کہا کہ اچھي سے اچھي پوشاک نکال لاؤ اور اُسے پہناؤ اور اُسکے ھاتھہ مین انگوٹھي اور پانوٗ مین جوتي پہناؤ - اور ھم کھائین اور خوشي منائین - کیونکہ میرا یہہ بیٹا موا تھا اب جیا ھی - کھو گیا تھا اب ملا ھی - تب وہ خوشي کرنے لگے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت مین تھا جب گھر کے نزدیک آیا گانے اور ناچنے کي آواز سني - تب ایک نوکر کو بلاکے پوچھا کہ یہہ کیا ھی؟ اُسنے اُسے کہا کہ تیرا بھائي آیا ھی اور تیرے باپ نے بڑي ضیافت کي ھی اِس لیئے کہ اُسے بھلا چنگا پایا - اُس نے خفا ھو کے نہ چاھا کہ اندر جائے تب اُسکے باپ نے باھر آکے اُسے منایا - اُس نے باپ سے جواب مین کہا دیکھہ اِتنے برس سے مین تیري خدمت کرتا ھون اور کبھي تیرے حکم کے برخلاف نہ چلا پر تونے کبھو ایک بکري کا بچہ مجھے نہ دیا کہ اپنے دوستون کے ساتھہ خوشي مناؤن - اور جب تیرا یہہ بیٹا آیا جس نے تیرا مال کسبیون مین اُڑایا تونے اُس کے لیئے بڑي ضیافت کي - اُس نے اُسکو کہا ای بیٹے تو سدا میرے پاس ھی اور جو کچھہ میرا ھی سو تیرا ھی - پر خوشي منانا اور خوش ھونا لازم تھا کیونکہ تیرا یہہ بھائي موا تھا سو جیا ھی اور کھو گیا تھا سو اب ملا ھی *

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDĪ, (DAKHINĪ DIALECT).

(Madras Auxiliary Bible Society, 1888.)

کسي آدمي کے دو بیٹے تھے - اور اُن مین سے چھوٹا باپ کو کہا ای باپ مجھے پہنچتا ھی سو
مال کا حصہ مجھے دے اور وہ اپني زندگاني اُنکو بانٹ دیا - اور بہت دن نہین گذرے کہ چھوٹا بیٹا سب کچھہ
جمع کر کر ایک دور کے ملک کا سفر کیا اور وھان اپنا مال بدمعاشي مین اُڑایا - اور سب خرچ کرچکا سو وقت
اُس ملک مین بڑا قحط پڑا - اور وہ محتاج ھونے لگا - اور وہ اُس مُلک کے ایک باشندے سے جا ملا - اور
وہ اُسے اپنے کھیتون مین سور چرانے بھیجا - اور اُسے آرزو تھي کہ سور کھاتے تھے سو چھلکون سے اپنے تئین سیر کرے -
اور کوئي اُسکو نہ دیتا تھا - تب ھوش مین آکر کہا میرے باپ کے کتنے مزدورون کو بہت سي روٹي ھی اور
مین یہان بھوکھہ سے مرتا ھون - مین اُٹھکر اپنے باپ کے پاس جاؤنگا اور اُسے کہونگا ای باپ مین آسمان کے خلاف
اور تیرے حضور گناہ کیا ھون - اب سے مین تیرا بیٹا کہلانے کے لایق نہین ھون مجھے اپنے مزدورون مین سے ایک
کي مانند بنا - اور اُٹھکر اپنے باپ کے پاس چلا اور ابھي دور تھا کہ اُسکا باپ اُسے دیکھا اور رحم کیا اور دوڑ کر
اُسکو گلے لگایا اور بوسہ دیا - پر بیٹا اُسے کہا ای باپ مین آسمان کے خلاف اور تیرے حضور گناہ کیا ھون اب سے
تیرا بیٹا کہلانے کے لایق نہین ھون - پر باپ اپنے نوکرون کو کہا اچھے سے اچھا جامہ جلدي باھر لاؤ اور اُسے پہناو
اور اُسکے ھاتھہ مین انگوٹھي اور پانؤن مین جوتي دو - اور ھم کھاوین اور خوشي مناوین - اِس لئے کہ یہہ
میرا بیٹا مرگیا تھا اور پھر جیا ھی گم ھوا تھا اور ملا ھی - اور وے خوشي کرنا شروع کئے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت مین تھا اور جب آکر گھر کے نزدیک پہنچا راگ اور ناچ کي آواز سنا - اور چھوکرون
مین سے ایک کو پاس بلاکر یہہ کیا ھی سو پوچھا - وہ اُسے کہا کہ تیرا بھائي آیا ھی اور تیرا باپ اُسے صحیح
سلامت پانے سے بڑي ضیافت کیا ھی - تب وہ خفا ھوا - اور اندر جانے نہ چاھا تب اُسکا باپ باھر آکر
اُسے منایا - پر وہ جواب مین اپنے باپ کو کہا دیکھہ اتنے برسون سے تیري خدمت کرتا ھون اور کبھي تیرا حکم عدول
نہ کیا اور تو کبھي مجھے اپنے دوستون کے ساتھہ خوشي منانے کے لئے ایک بکري کے بچے کو نہ دیا - پر جب تیرا
یہہ بیٹا جو تیري زندگاني کو کسبیون کے ساتھہ کھا گیا سو آیا تو اوسکے لئے بڑي ضیافت کیا - اور وہ اُسکو کہا
کہ ای لڑکے تو ھمیشہ میرے پاس ھی اور سب کچھہ میرا ھی سو تیرا ھی - پر تیرا یہہ بھائي مر گیا تھا اب
جیا ھی اور گم ھوا تھا ملا ھی سو خوش و خرم ھونا لازم تھا *

ARYAN FAMILY. (NORTHERN GROUP.)

EASTERN PAHĀRI, KHAS, OR NAIPĀLI, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1877.)

कोहि मानिस् का दुइ पुत्र थिया। उन् मा कांछाले वावालाइ भन्यो हे वावा
संपत्ति को मेरो हुन्या अंश मलाइ देउ। तव उस्ले उन्हेरुलाइ आफ्नु संपत्ति
वाँडि दियो। थोरा दिन् पछि कांछा चाँहिंले सवै थोक वटोलि टाढा पर्देश
गयोर वाँहाँ मोज मजाक् गरि आफ्नु सवै संपत्ति उडायो। सवै कुट्टी पाछ्या
पछि त्यो देश् मा ठुलो अनिकाल् परि उस्लाइ सकस् हुन लाग्यो। तव उ
गइकन उस् देश् का एक रैति सँग लागि रह्यो तस्ले उस्लाइ सुँगुर् चह्राउन
आफ्ना वारी मा पठायोर। सुँगुर्ले खान्या ढुटाले आफ्नु पेट् भर्न इच्छा गर्योर
पनि कसैले उस्लाइ दियेन। उस्लाइ चेत् आया मा यसो भन्यो जुन्हेरु का रोटी
उव्रंछ यस्ता मेरा वावा का कति वनिहार छन् तर म भोक्ले मर्छुं। म उठि
आफ्ना वावा थाञि गइकन उस्लाइ भनुला हे वावा मैंले स्वर्ग कोर तिम्रा नजर्
मा पाप गर्याँर। ऐल्हे देखि म तिम्रो छोरो भनिन्या योग्य छैन आफ्ना एक
वनिहार झैं मलाइ तुल्याउनु हवस्। तव उ उठि आफ्ना वावा थाञि आयो
उ टाढै हुंदा मा उस्का वावाले उस्लाइ देखि टिठ् मानेर दगुरि गइ गर्धन् मा
अंगालो हालि म्वाञि गर्न लाग्यो। तव छोराले उस्लाइ भन्यो हे वावा मैले
स्वर्ग कोर तिम्रो पाप गर्याँ अव देखि म तिम्रो छोरो भनिन्या योग्य छैन। तव
पिताले आफ्ना दासहेरुलाइ भन्यो सवै चाँहिँ असल् लूगा ल्याइ यस्लाइ लाइ-
देउर हात् मा औंउठी गोडा मा जुता लाइदेउर हामिहेरु खाउँ आनंद गरौं। क्यान
मेरो यो छोरो मर्या को थियोर फेरि जियो उ हराया को थियोर पाइयो तव
उन्हेरु आनंद गर्न लाग्या।

तर उस्को जेठो छोरो वारी मा थियो उ हिँडि घर् का नजिक् आउँदा मा
वाजार नाच् को शब्द सुन्योर। एक चाकर्लाइ डाकि सोध्यो यो क्या हो।
तस्ले उस्लाइ भन्या तेरो भाइ आयोर तेरा वावाले उस्लाइ कुशले पाया का
कारणले ठुलो भान्सा वनायो। तव उस्ले रिसाइ भित्र जान मानेन उस्कारण
उस्का वावाले वाहिर आइ उस्लाइ मनायो। तव उस्ले वावालाइ उत्तरा दिइ
भन्यो देख म यति वर्ष देखि तिम्रो सेवा चाकरि गर्दछुर कैल्ह्यै तिम्रो आज्ञा
नाघिन तैपनि तिमिले कैल्ह्यै मलाइ आफ्ना मित्हेरु सँग आनंद गर्नालाइ एक
छताउरो पनि दियौन। तर तिम्रो यो छोरो जस्ले तिम्रो संपत्ति पातरहेरु को
सँगरि उडाइ सक्यो यो आया मा तिमिले उस्का लागि ठुलो भान्सा वनायो।
तव उस्ले उस्लाइ भन्यो हे पुत्र तँ सधै म सँगै छस्र ज्या मेरो छ तेरै हो।
तर आनंदर हर्क गर्न सुहाउँ थ्यो क्यान तेरो यो भाइ मर्या को थियोर फेरि
जियो हरायो को थियोर पाइयो॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BAISWĀRĪ, (BAGHELĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एकठउवा मनुष्यके दोऊ मोडा हथे । और वाहुनके लोहरेनें अपुनें दाऊजूकों कह्यो कि अ दाऊजू धनुको जो बंट मोरे अंशमो परतुहै वेह मोकों देहु। वाकेंपाछु वानें वाहुनकेलानें धनुको बंटु करो । वाकेंपाछु बहुतकु दिना ना होतुहो लहुरो मोडा अपनें सबरनुकों भेरे करकनाई दूरदेशमों गवो वा वेहां बुरे करमनुमों अपुने धनुकों उडाई दवो। और वाकों खर्चु करिपाछु बडो अकालु वा देशमों भवा और वहे लाचारुमों परिबे लगो। वाकेंपाछु वहे जायकनाई वा देशुके एकठउवा रैतुके लिगां रहो और वानें सुवरियनुकों चरायबेकेलाने वाकों तुमो बैठयो। और वानें सुवरियनुके खयबेके छोतनुतें अपनो पेटु भरिबे चाहो लेकिन काहु शकसनें वाकों नाहीं दवो। होसु पायकनाई वानें कह्यो कि मोरे दाऊजूके कितेकु चाकरु नकरिया अधिकभी पावतुहें और में भूकुतें मरतुहों। मं ठाडो होयकनाई अपुनें दाऊजूके लिगां जेहों वा वाकों केहों कि अ दाऊजू मेंनें सरगुके दुशमनायगीमों वा तिहांरे समुहें तकसीरु करो। वा आबेतें तिहांरे मोडा नामजादिकु होये लायक नाहीं हों। मोकों तिहांरो एकठउवा चाकरुके ऐसो करो। और वहे उठिकनाई अपुने दाऊजूके लिगां आवो और वहे बहुतकु दूरि रहतु वाके दाऊजूनें वाकों चितयो वा दया करी वा दोरकनाई वाको कंठु पकरो वा वाकों चुंमो। और मोडानें वाकों कह्यो कि अ दाऊजू मेंनें सरगुके दुशमनायगीमों वा तिहांरे समुहें तकसीरु करो वा आबेतें तिहांरे मोडा नामजादिकु होयबे लायक नाहीं हों। लेकिनु दाऊजूनें चाकरनुकों कह्यो कि सबुतें नीको पोशाकुकों लायकनाई वाको पेहरावो वा वाके हाथुमों अंगुठि वा वाके पांयनुमों पनैय पेहरावो और हमारे जेंयकनाई राजी रहें। काहेतें यहे मेरो मोडा मरो होयकनाई जिवतु भवो हें वहे खोय गवो हथो वा बहुर पावो गवो हें। और वे राजी करिबे लगे।

और वाको जेठो मोडा खेतुमों हथो और रिंगतु रिंगतु वहे बाखरुके लिगां पहुंचो वा बाजो वा नाचुको शबद सुनो। और एकठउवा चाकरुकों टेरवायकनाई वानें पूछो कि यहे काहा हें। वान वाकों कह्यो कि तिहांरो भईया आवो वा तिहांरे दाऊजूनें बडी जेंवनार करो काहेतें वाकों नीको तरियामों पावो। और वहे रोसुमों हथो वा भीतरे जयबे नाहीं चाहो वातें वाके दाऊजूनें निकसिकनाई वाकों बिनति करो। वानें उत्तरु देकनाई अपुने दाऊजूकों कह्यो कि चितय मेंनें एतेकु बरसु तिहांरी टेहलु करो वा तिहांरो हुकुमु कबहुं नाहीं टारो लेकिनु तूनें कभे मोंकु एकठउवा छिरिया भी नाहीं दई कि मं अपुने हितुनुके संगु राजी करिहों। लेकिनु तिहांरे जो मोडानें पतुरियनुके संगु रहकनाई तिहांरो सबरो धनु लुटाय दवो तूनें वाके आवतुहो वाकेलानें बडी जेंवनार करो। वानें वाकों कह्यो कि अ मोडा तूं सदा मोरे लिगां रहतुहें वा मोरो सबरो बस्तु तिहांरो हें। हमनुकों आनंदु करिबो वा राजी करिबो जरुरु हें काहेतें तिहांरो भईया मरो हथो लेकिनु जिवतु होतुहें वहे खोय गवो हथो लेकिनु पावो गवो हें॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (BHOJPURĪ DIALECT).

कवनो आदमी के दुगो बेटा रहे। ओकनी में से छोटका अपना बाप् से कहलक्, के हमार् बखरा के जे धन् होखे से दे दीँ। और उ ओकनी के आपन् धन् बाँट् देलन्। और थोरके दिन् में छोटका बेटा सब् आपन् धन् एकठा करके, परदेस निकल् गइल्, और आपन् सब् धन् लुचपन् में उहाँ उड़ा देलक्। और जब् उ सब् उड़ा देलक्, तब् ओह देस् में बड़ा अकाल् पड़ल्। तब् ओकरा दुःख होखे लागल्। और तब् उ ओह देस् के एक् आदमी इहाँ गइल्, और उ ओकरा के अपना खेत् में सूअर चरावेके भेज देलक्। और मगन् से आपन् पेट् भुसा से भर् लीत् जे सूअर खात् रहस, बाकी कवनो आदमी ओकरा के उहो ना देलक्। और जब् ओकरा सूझल्, तब् उ अपना मन् में कहलक्, कि हमरा बाप् केतना नोकर् के एतना अधिका खाए के मिलेला कि उबर् जाला और हम् भुखे मरत् बाड़ीँ। हम् उठके अपना बाप् इहाँ जाइब् और उनकरा से कहब्, के हम् भगवान् से और रउआ से पाप् कइलो, और हम् अब् राउर् बेटा कहावे लाएक् नइखीँ: हमरा के अपना एक् नोकर् अइसन् रखीँ। और उठके अपना बाप किहाँ आइल्. और जब् उ बड़ि दूर रहे तबहीँ, ओकर् बाप् ओकरा के देखलक्, और छोह करके दौड़ गइल्, और ओकरा गर्दन् में लपट् के ओकरा के चुम्मा लेलक्। तब् बेटा ओकरा से कहलक् हे बाप् हम् भगवान् और रउआ सामने पाप् कइले बाड़ीँ, और हम् अब् राउर् बेटा कहावे लाएक् नइखीँ। बाकी ओकर् बाप् अपना नोकरन् से कहलक् के निमन् कपड़ा लेआव और इनका के पहिनाव, और चल हम सब् कोइ खाँईँ पीहीँ और मौज् करीँ। काहे कि इ हमार बेटा मर् गइल् रहलनहँ और फेर् जी गइलन, भुला गइल् रहलनहँ फेर् मिल् गइलन्। और तब् उ सब् बधाव बजावे लगलन्।

ओकर बड़का बेटा तब् खेत् में रहे। जब् उहाँ से चलके घरके गोँयड़ा आइल् तब् उ बाजा और नाच् के सोर् सुनलक, और तब् उ अपना एक् नोकर् के बोलाके पुछलक् कि इ सब् का होता। तब उ ओकरा से कहलक् कि राउर् भाई अइलनहँ और राउर बाप् भोज् करत् बाड़न् काहे कि उ उनकरा के आँगे देहो अच्छा लौटल् पौलन् ह। तब् उ खीसीआ गइल् और घर ना जाय। तब् ओकर् बाप् बाहर् निकल् आइल् और ओकरा के निहोरा कइलक्। और तब् उ अपना बाप् से कहलक्, देखीँ एतना बरस् हम् राउर् सेवा कइलीँ कबहिं राउर् आज्ञा ना टरलीँ। तबहुं ना रउआ हमरा के एकगो पठरू दिहलीँ कि हम् अपना इयारन् के साथ् आनन्द करीँ। बाकी जबहीँ राउर् ई बेटा अइलन् जे राउर् सब् धन् बेस्या के साथ् उड़ा दिहलन् तेहु पर् रउआ उनकरा खातिन् भोज् दिहलीँ। तब् उ ओकरा से कहलन् के हे बेटा तु हमरा साथ् बराबर् बाड़, और जे कुछ् हमार् बा से तोहार ह। और ई हमनीका चाहीँ कि हमनीका खुस होइ और आनन्द् करीँ काहे कि ई तोहार भाई मर् गइल् रहलनहँ और फेर् जीयलन, भुला गइल् रहलनहँ फेर मिललन्॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (MAGAHĪ OR MĀGADHĪ DIALECT).

(Serampur, 1818.)

एक अद्मीका दू बेटा हलैखन्। आउर उन्हकन्हिकेर छोटा अपना मह्तारके कहलखन् का हे मह्तार संपत्केर ये बोखरा हम्रा बोखरामे परहय उअह् हमरा दह्। ओकरा बाद उअह् उन्ह-कन्हिका कारण संपतकेर बोखरा कैलखन्। ओकरा बाद ढेर दिन नहि भेल छोटा बेटा अपना सभन्हिके एकठहुआ करिके दोसरा देशमे गेला आउर हुंआ बदचालोसे अपना संपतके खर्च कैलखन्। आउर सभके खर्च कैलक बाद बडा अकाल उअह् देशमे भेल आउर उअह् लाचारिमे गिर् लगला। ओकरा बाद उअह् जाकरिके उअह् देशका एक रैअतका घरमे रहला आउर उअह् सूअरन्हिके चरावेकेर लेल ओकरा खेतमे पठौलकैखन्। आउर उअह् सूअरन्हिका खैलाका छोलुकन्हिमे अपना पेट भरल चाहलखन् किन्तु केउ ओकरासे नहि देलकैखन्। ज्ञान पाकरिके उअह् कहलकैखन् का हम्रा मह्तारका केत्ना चाकर यथेष्ट आउर तिकरासे अधिक रोटी पाव्हथि आउर हम भूख्लहो। हम उठ्करिके अप्ना मह्तारका आगा जायेब आउर ओकरा कहबैखन् का हे मह्तार हम सर्गका मुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं। आउर अखनीसे तोहर बेटा नामूद होयें लायेक नहि हथि। हमराके तोह् एक चाकरकेर अैसन् करह्। आउर उअह् उठ्करिके अप्ना मह्तारका आगा अैला आउर उअह् ढेर दूर रहैते ओकर मह्तार ओकराके देखलकैखन् आउर दया कैलकैखन् आउर दौर करिके ओकर गरदन पकर्लकैखन् आउर ओकराके चुम्लकैखन्। आउर बेटा ओकराके कह-लकैखन् का हे मह्तार हम सर्गका मुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं आउर अखनीसे तोहरा बेटा नामूद होये लायेक नहि हथि। किन्तु मह्तार नफरके कहलकैखन् सभेसे सुघर पोशाक लाकरिके ओकरा पहिरवौखन् आउर ओकरा हाथमे अंगुठी आउर ओकरा गोडमे जुता पहिरवौखन्। आउर हम्रा खाकरिके खोश होयेब। काहेका यिह् हमरबेटा मर्लाहल् आउर जीअलहथि उअह् हेरैलाहल आउर फुणु पाव्ल गेलाह्। आउर उन्हकन्हि खोशी कर् लग्ला।

आउर ओकर जेठा बेटा खेतमे हला आउर अवैत अवैत उअह् घरका नजीक पहुंचला आउर बाजन आउर नाच सुनलखन्। आउर एक नफरके बोलाकरिके उअह् पुछलकैखन् यिह् का हय। उअह् ओकराके कहलकैखन् का तोहर भाई अैलथून् आउर तोहर मह्तार बडा खाना कैलखन् काहेका ओकरा के भला हालमे पौलखन्। आउर उअह् गोसा हला आउर भीतर नहि जाय चाहलखन्। ओकरासे ओकर मह्तार निकलकरिके ओकर प्रार्थना कैलकैखन्। उअह् जवाब् देकरिके अपना मह्तार के कहलखन् का देखह् हम एत्ना बरिस तोहर टहले कैलियो आउर तोहर हुकुम कधियो नहि लंगियो किन्तु तोह् कधियो हमराके एक बकरीभी नहि देलह का हम अपना यारन्हिका साथ खोशी करी। किन्तु तोहर ये बेटा पतुरीअन्हिका साथ रहकरिके तोहर सभे संपत उडौलखन् तोह् ओकरा अवैतहि ओकरा लेल बडा खाना कैलखन्। उअह् ओकराके कहलकैखन् हे बेटा तोह् सदा हम्रा नजीक रहह् आउर हमर सभे चीज तोहर हय। हमरन्हिका आनंद करने आउर खोशी करने अवश्य हय काहेका तोहर भाई मरलथन्हल् आउर जीलाह् उअह हेरैलाहल् आउर पावल गेलाह्॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (MAITHILĪ DIALECT).

(Grierson, 1881.)

कोनो मनुष्य कें दुइ बेटा रहैन्हि। ओहिमेंसँ छोटका बापसँ कहलक जे ओ बाबू संपत्तिमेंसँ जे हमर भाग हो से हमरा दिअ। तखन ओ हुनका अपन संपत्ति बाँटि देलथीन्हि। बहुत दिन नहिँ बितल की छोटका बेटा सभकिछु एकट्ठा कैकहुँ दूर देश चलगेल आओर ओतै लुचपनी में दिन बितबैत अपन संपत्ति उड़ा देलक। जखन ओ सभकिछु उड़ा चुकल तखन ओहि देशमें बहुत अकाल पड़लैक आओर ओ दुखित भै गेल। आओर ओ जाकै ओहि देशक निवासी सभनमेंसँ एक गोटा कोतै रहै लागल जे ओकरा अपना खेतसभमें सूगर चरावै निमित्त पठौलकै। आओर ओ ओहि छीमड़ि-सभसँ जे सूगर खाइत छलै अपन पेट भरै चाहैत छल आओर केओ नहिँ ओकरा किछु देछलै। तखन ओकरा चैतन्य भेलै आओर कहलक जे हमरा बापक कतेक बनिहारसभकें खाएकसँ अधिक रोटी होइछै आओर हम भूखसँ मरैछी। हम उपटिकै अपना बापक लग जाएब आओर हुनकासँ कहबैन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक विरुद्ध आओर अपनेक अध्यक्ष पाप कैल अछि। हम फेरि अपनेक बेटा कहाबैक योग्य नहिँ छी। हमरा अपन बनिहार सबहिमेंसँ एकक बराबरी कैल जाओ। तखन ओ उपटिकँ अपना बापक समीप चलल परंतु ओ फराकँहि छल की ओकर बाप ओकरा देखिकै दैया कैलथीन्हि आओर दौड़िकें ओकरा गरामें लपटिकै ओकरा चुम्बा लेलथीन्हि। बेटा हुनका कहलथीन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक विरुद्ध आओर अपनेक अध्यक्ष पाप कैल अछि आओर फेरि अपनेक पुत्र कहाबैक योग्य नहिँ छी। परंतु बाप अपना बहिआसभसँ कहलन्हि जे सभसँ उत्तम वस्त्र बहारकै हिनका पहिरावह आओर हिनका हाथमें औंठी आओर पाएरमें पनही पहिरावह। आओर हम खाई आओर आनंद करी। किऐक तँ ई हमर बेटा मुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाएल छल फेरि भेटल अछि, तखन ओ लोकनि आनंद करै लगलाह।

ओकर जेठ बेटा खेतमें छलै आओर जखन ओ अबैत अबैत घरक समीप पहुचल तखन बाजा आओर नाचक शब्द सुनलक। आओर अपना सेवक सबहिमेंसँ एककें अपना लग बजाकै पुछलकैक जे ई की थिकै। ओ हुनकासँ कहलकैन्हि अपनेक भाए आएल छथि आओर अपनेक बाप बड़ जेओनार कैलन्हि अछि ऐ हेतु की हुनका बेश निरोग पाओल अछि। परन्तु ओ क्रोध कैलन्हि आओर नहिँ कैलन्हि। ऐ हेतु हुनक बाप बाहर आबि हुनका मनाबै लगलाह। ओ बापकें उत्तर देलन्हि को देखू हम एतेक बरष सँ अपनेक सेवा करैछी आओर कहिओ अपनेक आज्ञाकेर उल्लंघन नहिँ कैल आओर अपने हमरा कहिओ पाठिओ नहिँ देल की हम अपना मित्रसभक संग आनंद करितहुं। परंतु अपनेक ई बेटा जे वेश्या सबहिक संग अपनेक संपत्ति खाए गेल अछि, जेँहि आएल तेँहि अपने ओकरा निमित्त बड़ जेओनार कैल अछि। बाप हुनका कहलथीन्हि जे हे बालक तोँह सदा हमरा संग छह आओर जे किछु हमर अछि से तोहर थिक। परंतु आनंद करब हर्षित हैब उचित छल किऐक तँ ई तोहर भाई मुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाए गेल छल फेरि भेटल अछि॥

ARYAN FAMILY. (SOUTHERN GROUP.)

MARĀṬHĪ, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1893.)

कोणाएका माणसाला दोन पुत्र होते. त्यांतील धाकटा बापाला ह्मणाला, बाबा, जो मालमत्तेचा वांटा मला यायाचा तो दे. मग त्यानें त्यांस संपत्ति वांटून दिली. मग थोडक्या दिवसांनीं धाकटा पुत्र सर्व जमा करून दूर देशांत गेला, आणि तेथें उधळेपणानें वागून आपली संपत्ति उडविली. मग त्यानें अवघें खर्चिल्यावर त्या देशांत मोठा दुकाळ पडला, त्यामुळें त्याला अडचण पडूं लागली ; तेव्हां तो त्या देशांतील एका गृहस्थाजवळ जाऊन राहिला, त्यानें तर त्याला डुकरें चारायास आपल्या शेतांत पाठविलें. तेव्हां डुकरें जीं टरफलें खात असत त्यांवर त्यानें आपलें पोट भरावें असें त्याला वाटलें आणि कोणी त्याला कांहीं दिलें नाहीं. नंतर तो शुद्धीवर येऊन ह्मणाला, माझ्या बापाच्या किती मोलकऱ्यांस भरपूर भाकर आहे ? आणि मी भुकेनें मरतों. मी उठून आपल्या बापाकडे जाईन व त्याला ह्मणेन, हे बापा, म्यां आकाशाच्या विरुद्ध व तुझ्या समोर पाप केलें आहे ; आतांपासून तुझा पुत्र ह्मणवायास मी योग्य नाहीं, आपल्या एका मोलकऱ्याप्रमाणें मला ठेव. नंतर तो उठून आपल्या बापाकडे गेला, तेव्हां तो दूर आहे इतक्यांत त्याचा बाप त्याला पाहून कळवळला, आणि त्यानें धांवून त्याच्या गळ्यांत मिठी घातली व त्याचें चुंबन घेतलें. मग पुत्र त्याला ह्मणाला, बापा, आकाशाच्या विरुद्ध व तुझ्या समोर म्यां पाप केलें आहे, आणि आतांपासून तुझा पुत्र ह्मणवायास मी योग्य नाहीं. परंतु बापानें आपल्या चाकरांस सांगितलें, उत्तम झगा आणून याला घाला, आणि याच्या हातांत अंगठी व पायांत जोडे घाला. मग आपण खाऊन हर्ष करूं : कांकीं हा माझा पुत्र मेला होता, तो फिरून जीवंत झाला, व हरपला होता तो सांपडला आहे. तेव्हां ते हर्ष करूं लागले.

त्या वेळेस त्याचा वडील पुत्र शेतांत होता, मग तो येऊन घराजवळ पोहंचल्यावर त्यानें वाद्य व नाच ऐकिले. तेव्हां चाकरांतील एकाला बोलावून त्यानें विचारिलें, हें काय आहे ? त्यानें त्याला सांगितलें कीं तुझा भाऊ आला आहे, आणि तो तुझ्या बापाला सुखरूप मिळाला यास्तव त्यानें मोठी जेवणावळ केली आहे. तेव्हां तो रागें भरून आंत जाईना, यास्तव त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याला समजावूं लागला. परंतु त्यानें बापाला उत्तर दिलें कीं, पाहा, मी इतकीं वर्षें तुझी चाकरी करितों, आणि तुझी आज्ञा म्यां कधींहि मोडिली नाहीं ; तरी म्यां आपल्या मित्रांबरोबर खुशाली करावी ह्मणून त्वां मला, कधीं करडूंहि दिलें नाहीं. आणि ज्यानें तुझी संपत्ति कसबिणींबरोबर खाऊन टाकिली तो हा तुझा पुत्र आला, तेव्हां त्वां त्यासाठीं मोठी जेवणावळ केली आहे. तेव्हां त्यानें त्याला म्हटलें, मुला, तूं सर्वदां माझ्या बरोबर आहेस, आणि माझी सर्व मालमत्ता तुझीच आहे. परंतु हर्ष व आनंद करावा हें योग्य होतें, कारण कीं हा तुझा भाऊ मेला होता, तो फिरून जीवंत झाला आहे, व हरपला होता तो सांपडला आहे.

THE RAMAKRISHNA MISSION
INSTITUTE OF CULTURE
LIBRARY

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MĀRĀṬHĪ, (KŌNKANĪ DIALECT).

(Serampur, 1818.)

यकल्याली दोग पुत आसिले आनि तांतुलि सानान आपणाली आंनाक म्हळें कि हे आंना दुडवाल्गो कोण वांटो मेगेलि वांव्यांतु येत्ता तो माका दिताजे। मागिरि ताणे तांगेलि खातिर दुडवा वांटो केलो। ताजे मागिरि सावार दिस ना जातचि सानु पुत आपणे सगळ्याक येकडे कोनुं धुर गावांतु गेलो आनि थैं वायटपणांतु आपणाले दुडवाक वेचु केलो। आनि सगळाक वेचु केतचि व्होड दुकाळु तें गावांतुं आलो आनि तो आपतांतु पोडचा लाग्लो। वांजे मागिरि तो वोचुनु ते गावांलि येका वकला लागि राव्लो आनि ताणे दुकरांक चरोंचे खातिर ताका गाव्यांतु धाळो। आनि ताणे दुकरांलि खाव्चे सोलान आपणा पोट भोर्चा पाठैलि तरि कोण मनुष्यान ताका दिले ना। चैतन पावन् ताणे म्हळें कि मेगेलि बापसुले कितुले चाकर भाकरि पूरो आनि चढावयि पाव्साति आनि व्हांव भुकेन मरतां। व्हांव उठाउनु आपणाले आंनाले लागि वोचन आनि ताका सांगन कि हे आंना व्हांवे स्वर्गालि दुसमनिंतु आनि तुगेलि गेदुर चुकि केलि। आनि आत्तं लागिन तुगेलो पुतु नाँव जालो जाव्चा पुरो जाल्लो नैं। माका तुगेले येक चेय्याले वारि करि। आनि तो उठाउनु आपाणा आंनाले लागि आयलो आनि तो सावार धुर आस्ताना तागेलि आंनान ताका चोयिलो आनि दया केलि आनि धांउनु तागेलो गळो धर्लो आनि ताका उमदिलि। आनि पुतान ताका म्हळें कि हे आंना व्हांवे स्वर्गालि दुसमनेंतु आनि तुजे मुकारि अपरादु केली आनि आत्तं लागिन तुगेलो पुतु नांवालो जाव्चा पुरो जाल्लो नैं। तरि आंनान चेय्यांक म्हळें कि सगळ्याचाकें चांगु दुस्तु व्हांणु ताका नेसै आनि तागेलि व्हातांतु मुदि आनि ताजे पायांतु पापासे नेसै। आनि आमि खाउनु आनंद जाउं। तेंयितें व्हो मेगेलि पुतु मेल्लो जाउनु जीवो जालाज तो पोर गेलोलो आनि मेंवान मेळाज। आनि ते संतोषु कोर्चा लाग्ले।

आनि तागेलो व्होडु पुत् सेतांतु आसिलो आनि येतां येतां तो घराले लागि पाव्लो आनि वाजप आनि नांचु आय्किलो। आनि येका चाकराक आपोनु ताणे निमगिंले कि हें यितें। ताणे ताका म्हलें कि तुगेलो भाउ आय्लो आनि तुगेले आंनान मोठी जेवणाळ केली तेंयितें ताका चांग दर्येंतु मेळो। आनि तो कोपिलो आसिलो आनि भितरि वोचा आसेलो ना। ताजेन तागेलि आंनान वारसोनुं ताका लालेय केलें। ताणे जाप दिउनु आपणाले आंनाक म्हळें कि पळे व्हांवे यितलिं वर्सं तुगेलि सेवा केलि आनि तुगेलि आज्ञा केदनांयि मिवंलो ना तरि तुवें केदनायिं माका येक वोकडियि दिलि ना कि व्हांव मेगेले स्नेहितांलि भर्सिं आनंदु करिन्। तरि तुगेले कोण पुतान कलावंतां भर्सिं रावुनु तुगेले सगळें ऐश्वर्य वेचु केलो तुवें तागेले येत्चि ताले खातिर मोठी जेवणाळ केली। ताणे ताका म्हळें कि हे पुता तुं सदं मज लागि राव्त आनि मेगेलो सगळो वस्तु तुगेलो आस। आमगेलो• आनंदु कोर्चो आनि संतोषु कोर्चो आवश्य आस। तेंयितें तुगेलो भाउ मेल्लो आसिले आनि जीवो जाता वो पोर गेलोलो आसिलो आनि मेळाज॥

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARAṬHI (BERÁRÍ DIALECT).

(Capt. W. Haig, 1896.)

एका मानसास दोन पोर होते . त्यातल लहान पोरग बापास म्हने, बाबा माह्या हिस्याचा माल मला देऊन टाक . तेव्हां त्यान आपल्या जिनगीच्या दोघा पोरांत वाटन्या केल्या, पुढ थोड्याच दिवसांत लहान्या पोरान आपली सर्व जिनगी सावडली . मग तो दुसऱ्या मुलखांत फिरन्यास गेला . तेथ त्यान चहूल बाजींत आपला सर्व पैसा उडवला . जेव्हां जवळची बाकी सर्व झाली, तेव्हां त्या देशांत मोठा दुकल पडला ; व त्याला खाया पियाची वान पडली, मग तो त्यामुलखातील एका भल्या मानसाच्या घरीं जाऊन त्याच्या जवल राहिला, तेव्हां त्यान त्यास आपल्या वावरांत डुकर राखन्यास धाडल, त्यायेलीं डुकर जे भुस खात होते ते भुस खाऊन पीट भरन्यास तो राजी झाला-पन ते भुस ही त्यास कोनी देयेना . असं झाल तेव्हां मग त्याचे डोळे उघडले, मग त्यान म्हटल कीं माह्या बापाच्या घरी बहू माल करी आहेत . त्याहिला पोटापेक्षां ज्यास्त भाकर मिळते अन मी येथ भुकेन मरतो तर मी आतां उठून बापा कडे जातो व त्यास म्हनतों. बाबा, मी तुह्या व देवाचा अपराधी आहे या उपर मी तुह्य पोरग व्हय अस म्हनाव हें बरोबर न व्हय . म्हनून तूं मला आपला सालकरी कर . असं बोलून तो उठला ; अन आपल्या बापाकडे आला . पन तो दूर अंतरावर होता तेव्हांच बापान त्यास पह्यल व त्याला कीव आली . म्हनून तो धावला व पोराच्या गळ्यास मिठी मारून त्यान त्याचा मुका घेतला . मग पोरग म्हने, बाबा, मी देवाचा व तुह्या अपराधी आहें व तुह्य पोरग म्हनवून घेन्यास मी आतां लायक नाहीं . पन बापान आपल्या गड्यास सांगितल कीं चांगले पांघुरन आनून यास घा, व याच्या बोटांत मुदी घाला अन याच्या पायांत जोडा घाला, आज आपन खाऊन पिऊन चंगळ करूं कावहुन कीं हें मह्या लेकरूं मले वहूत पन ते पुन: जित झाला . ते हरपल होत पन आज फिरन भेटल . मग ते चंगल करूं लागले ॥

त्या येळी त्याच मोठ पोरग वावरांत होत . तेहो घरीं येऊं लागल, तेव्हां त्यास नाचन व गान ऐकूं येऊं लागल . तेव्हां त्यान एका गड्यास हाक मारून पुसल, कांरे, आज हें काय व्हय . तेव्हां त्यान सांगितल कीं तुह्या भाऊ आला व तो खुशालीन आला म्हनून तुह्या बाप त्यास पावहुनचार करत्ये. तेव्हां त्याची मर्जी बिघडली मग तो घरांत काह्यास जाते ? म्हनून त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याची खुशामत करूं लागला तेव्हां ते पोरग म्हने पाह्य, बाबा, इतके साल म्या तुह्यी चाकरी केली, तुह्या हुकूम म्या कधीं मोडला नाही इतक असून माह्या गड्या बरोबर मजा करन्यास तुवा मज बकऱ्याचं पिलूं ही कधी देल नाहीं . पन रांड बाजींत तुह्यी सर्व जिनगी बुडवून टाकनारा हा तुह्या लेक आला तेव्हां तुवा त्यास पावहुनचार केला . तेव्हां त्यान त्यास म्हटल—पोरा तूं अचयी माह्या जवळ राहत वजें काय माह्या जवळ आहे तें सर्व तुह्य आहे, हा तुह्या मेलेला भाऊ पुन: उठला, भेटायचा नाहीं तो पुन: भेटला, म्हनून आपनास कौतुक व्हाव व आपन आनंद कराव हें वेस आहे ॥

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARĀṬHĪ, (BĒRĀRĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Capt. W. Haig, 1896.)

Ekā mānasās dōn pōr hōtē. Tyātlă lahān pōrgă bāpās mhanē, Bābā māhyā hiśyātsā māl malā dēūn ṭāk. Tēvhāṅ tyānă āplyā jingīchyā dōghā pōrāṅt vāṭnyā kelyā. Puḍhă thōḍyāts divasāṅt lahānyā porānā āplyā sarv jingī sāvaḍlī. Mag tō dusryā mulkhāṅt phirnyās gēlā. Tēthă tyānă tsahūl bājiṅt āplā sarv paisā uḍvalā. Jevhāṅ dzavaḷchī bākī sarv dzhālī tēvhāṅ tyā dēśāṅt mōṭā dukaḷ paḍlā va tyālā khāyā piyāchī vān paḍlī. Mag tō tyā mulkhātīl ekā bhalyā mānasāchyā ghariṅ dzāūn tyāchyā javaḷ rāhilā. Tēvhāṅ tyānă tyās āplyā vāvarāṅt ḍukar rākhnyās dhāḍala. Tyā yeḷī ḍukar je bhūs khāt hōte tē bhūs khāūn pōṭ bharnyās tō rājī dzhālā. Pan te bhus hī tyās kōnī dēyēnā, us dzhāl tēvhān mag tyāchē dōḷē ughaḍalē. Mag tyānă mhaṭala kīṅ māhyā bāpāchyā gharī bahū sālkarī āhet, tyāhīlā pōṭāpekṣā dzāst (jyāst) bhākar miḷte an mī yēthă bhukēn marto. Tar mī ātā uṭhūn bāpākaḍe dzātō va tyās mhantō, Bābā, mī tuhā va devātsā aprādhī āhe, yā upar mī tūhă pōrgă vhăyă ăsă mhanāvă hō barobar năvhăyă. Mhanūn tū malā āplā sālkarī kăr. Āsă bōlūn tō uṭhalā, an āplyā bāpākaḍē ālā. Pan tō dūr aṅtarāvar hotā tēvhāṅts bāpānă tyās pāhyālă va tyālā kīv ālī. Mhanūn tō ahāvalā va pōrāchyā gaḷyās miṭhī mārūn tyānā tyātsā mukā ghētalā. Mag pōrgā mhanē, Bābā, mī devātsā va tuhā aprādhī āhē va tūhă pōrgă mhanūn ghēnyās mī ātā lāyak nāhīṅ. Pan bāpānā āplyā gaḍyās sāṅgitălă kīṅ tsāṅglē pāṅdhurna anūn yās ghā, va yāchyā bōṭāṅt muḍī ghālā an yāchyā pāyāṅt dzōḍā ghālā. Ādz āpan khāūn piūn tsaṅgaḷ karūṅ kāvhun kī heṅ mahā lēkrūṅ mēlā vhat pan te punḥ jīt dzhāla. Tē harpal hōtă ādz phiran bhēṭălă. Mag tē tsaṅgaḷ karūṅ lāgale.

Tyā yēī tyātsā mōṭă pōrgă vāvarāṅt hōtă tēhīṅ ghariṅ yēūṅ lāgălă, tēvhāṅ tyās nātsan va gān aikūṅ yēūṅ lāgălă. Tēvhāṅ tyānă ekā gaḍyās hāk mārūn pusala, kārē, ādz hē kāy vhaya. Tēvhāṅ tyāna sāṅgitală kīṅ tuha bhāū ālā va tō khuśālīnă ālā mhanūn tuhā bāp tyās pāvhantsār kartyē. Tēvhān tyāchī marjī bighaḍalī. Mag tō gharāṅt kāhyās dzātē? Mhanūn tyātsā bāp bāhēr yēūn tyāchī khuśāmat karūṅ lāgalā. Tēvhāṅ tē porga mhanī pāhya, Bābā, itkē sāl myā tuhī tsākarī kēlī, tuhā hūkūm myā kadhīṅ moḍalā nāhīṅ, itkă asūn māhyā gaḍyā barōbar madzā karmyās tuvā madz bakryāchēṅ pilūṅhī kahīṅ dēlla nāhīṅ. Pan rāṅḍ bādzīṅt tuhī sarv jingī buḍvūn ṭāknārā hā tuhā lēk ālā tēvhāṅ tuvā tyās pavhantsār kēlā. Tēvhāṅ tyānă tyās mhaṭala Pōrā, tūṅ akshayī māhyā dzavaḷ rāhat, va je kāy māhyā dzavaḷ āhō tē sarv tuhă āhē. Hā tuhā mēlēlā bhāū punḥ uṭhala bhēṭāyatsā nāhīṅ tō punḥ bhēṭalā, mhanūn āpanās kautuk vhāva va āpan ānaṅd karāvă hē bēs āhē.

Notes.

As the Marāṭhī translation in the Bāḷbōdh character has been taken down phonetically, and is in no way an example of written Marāṭhī, I have taken the liberty of transliterating it. The transliteration faithfully represents Marāṭhī as *spoken* by the agricultural classes in Berar, as regards idiom, grammar, and pronunciation.

Remarks on the value of the letters.

(1) च and ज are given their proper Marāṭhī sounds of "ts" and "dz". Both are occasionally followed by the letter य, in which case they have the sound of च and ज in Hindi.

(2) The letter ण (ण) is universally changed into न.

(3) The common people in Berar find great difficulty in pronouncing an initial व before ए and इ or ई. This letter therefore becomes य before ए and is omitted altogether before इ or ई. Thus वेळ (time) is pronounced yēl, वेगांव (vēgānv) yēgānv, and the proper names विठू and विष्णुजी become Iṭhū and Ishnuji respectively.

(4) The distinction between ल and ळ is always preserved ; though the common people are unable to give the latter letter its full sound. They incline sometimes towards a very soft र and sometimes towards य, occasionally almost eliding the letter, but they never confuse it with ल. The caste name माळी is sounded almost like "mā-ī".

Other peculiarities of pronunciation.

(1) Final आ is commonly dropped so that nothing remains but the inherent अ of the last consonant, *e.g.* त्याच for त्याचा, मोट for मोटा

(2) The "j" sound in the genitive singular of the first and second personal pronouns is dropped, thus majhya becomes mahyā, and tujhyā, tuhya.

(3) The letter ल in those forms of the verb which are derived from the past participle becomes य, *e.g.*, ठोइयम for ठोइलेम.

The peculiarities of grammar and the "patois" words used are well exemplified in the translation, *e.g.*, मुलख for देश, पोर or पोरग for मुलगा, वावर for शेत.

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT).

(Sibsagar, 1873.)

এজন মানুহর দুই পুতেক আছিল ; তারে সরু জনে বাপেকত কলে, হে পিত্রি, তোমার সম্পতির জি ভাগ মোত পরে, তাকে মোক দিয়া ; তাতে বাপেকে আপোনার বস্তু সিহঁতক বাঁটি দিলে। তার অলপ দিনর পাচে সেই সরু পুতেকে আপোনার সকলো ধন গোটাই, দুর দেসলৈ গৈ দুষ্ট প্রবর্তনেরে আটাইকে ভাঙ্গি বই করিলে। তার সকলো ধন ঢুকালত সেই দেসত বর আঁকাল হল, তাতে সি দুখিয়া হবলৈ ধরিলে। পাচে সি গৈ সেই দেসর এক গিরিহতত আস্রই ললত, গাহরি রাখিবলৈ সেই মানুহে আপোনার পথারলৈ তাক পঠাই দিলে। তাতে গাহরিএ খোআ খোলেরে সৈতে সি আপোনার পেট ভরাবলৈ ইচা করিলেও তাক কেবে কিচু খাবলৈ নিদিলে। সেসত চেতন পোআ হৈ সি বুলিলে, মোর পিত্রির কেতেক বন্দিএও জোরাকৈ খোআ বস্তু আরু তাতকৈ অধিকো পাই, কিন্তু মই ভোকতে মরিচোঁ। মই উঠি বোপাইর তলৈ গৈ এই কথা কম, হে পিত্রি, স্বরগর অহিতে আরু তুমি দেখাতে পাপ কারিলোঁ ; তোমার পুত্র নামেরে মতা হোআর আরু জোগ্য নহঁও ; তোমার এক বেচ পোআ বন্দির নিচিনা মোক করা। পাচে সি উঠি পিত্রির ওচরলৈ গল ; কিন্তু দুরৈত থাকোঁতেই বাপেকে তাক দেখি মরম লাগি লরি গৈ তার ডিঙ্গিত পরি ধরি চুমা দিলে। তেতিয়া পুতেকে তেঁওত কলে, হে পিত্রি, স্বরগর অহিতে আরু তুমি দেখাতে মই পাপ করিলোঁ ; তোমার পুত্র নামেরে মতা হোআর আরু জোগ্য নহঁও। কিন্তু বাপেকে বন্দিবোরত কলে, আটাইতকৈ উতম বস্ত্র আনি ইয়াকে পিন্ধা ; তার হাতত আঙ্গঠি, ভরিত পইজার দিয়া ; আরু আমি ভোজন করি আনন্দ করোঁহঁক ; কিয়নো এই মোর পো মরা হৈয়ো আকও জিয়াই আচে, হেরোআ হৈয়ো পোআ হৈচে ; তাতে সিবিলাকে আনন্দ করিবলৈ ধরিলে।

সেই কালত তেঁওর বর পুতেক খেতিত আছিল ; পাচে সি আহি ঘরর ওচর পাই, বাজনা আরু নচার সবদ সুনিলে। তেতিয়া সি এটা বন্দিক মাতি সুধিলে, এই কথার কারন কি ? তাতে বন্দিএ কলে তোমার ভায়া আহিল, আরু তোমার পিত্রিএ তাক স্বস্থ সরিলে পোআ হেতুকে বর ভোজ পাতিলে। তাতে সি খঙ্গ করি ভিতরলৈ জাব নুখুজিলে ; এই হেতুকে বাপেকে বাজলৈ আহি তাক বিনই করিলে। তাতে সি বাপেকত উতর দি কলে, দেখা, মই এতেক বচর তোমার আল ধরি কোনো কালত তোমার আগ্যা ভঙ্গা নাই, তথাপি মখিনিলাকর লগত রঙ্গ করিবলৈ মোক এটি চাগলি পোআলিও দিয়া নাই। কিন্তু তোমার এই জি পুত্রই বেস্যার লগত তোমার ধন ভাঙ্গি পেলালে, সি আহিলতেই তার নিমিতে তুমি বর ভোজ পাতিলা। তেতিয়া তেঁও তাত কলে, হে মোর পো, তুমি সদাই মোর লগত আচা, আরু মোর জি জি আচে, সকলো তোমার। কিন্তু তোমার এই ভায়া মরা হৈয়ো আকও জিয়াই আচে, হেরোআ হৈয়ো পোআ হৈচে, এই কারনে আমি রঙ্গ করা আরু আনন্দিত হোআ উচিত।

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

NOTE.—As Assamese spelling does not agree with pronunciation, an interlinear phonetic transcription (which has been kindly provided by Mr. E. A. Gait, I.C.S.) is given in italics. In this transcription pronounce—

â as the 'a' in *hall*.					i as the ee in *meet*.
o as the 'o' in *home*.					e as the e in *met*.
ā as the a in *mark*.					o as the o in Bengali বোমাৰ.
a as the a in *cat*.					ū as the u in *put*.
i as the i in *is*.					

The ō is not quite our long 'o'. It is slightly inclined towards '*u*,' but less so than the Cockney '*a*' is towards '*i*'.
ḥ=ch in German *machen* (nearly).

Ejan mānuhar dui putek āchil; tāre saru jane bāpekat kale, he pitri, tomār
Azân manūhâr dūi pūtak āsil; tāra ḥârū zâna bāpakāt kola, he pitri, tōmār
sampatir ji bhāg mot pare, tāke mok diyā; tāte bāpeke āponār bastu sihĩtak bā̃ti
ḥâmpotir ji bhāg mōt pâra, tāka mōk diyā̃; tāta bāpaka āpōnār bostū ḥihā̃tak bā̃ti
dile. Tār alap dinar pāche sei saru puteke āponār sakalō dhan goṭāi dur desalai gai
dila. Tār âlâp dinâr pāsa ḥeï ḥorū pūtaka āpōnār ḥâkâlō dhân gōṭāï, dūr deḥâloi goi
dushṭa prabartanere āṭāike bhāṅgi bai karile. Tār sakalō dhan chukālat sei desat bar
dūshṭâ prâbârtânara āṭāïka bhāngi bāï korila. Tār ḥâkâlō dhân ḍhūkālât ḥeï deḥâl bâr
akāl hal, tāte si dukhiyā habalai dharile. Pache si gai sei desar ek girihatat āsrai
âkāl† hol, tāta ḥi dūkhiyā hobóloi dhorila. Pāsa ḥi goi ḥeï deḥâr ak girihâtât āsrāi
lalat, gāhari rākhibalai sei mānuhe āponār pathāralai tāk paṭhāi dile. Tāte gāharie
lolât, gāhori rākhiboloi heï mānūha āpōnār pâthāroloi tāk pâṭhāï dila. Tāta gāhoria
khoā gholere saito, si āponār peṭ bharābalai ichā karileo tāk keve kichu khabalai
khōā ghōlara ḥoita, ḥi āpōnār paṭ bhârāboloi īsā korilaō tak kaoā̃ kisū khāboloi
nidile. Sesat chétan pōā hai si bulile, mor pitrir ketek bandioo jorākai khoā bastu
nidila. Ḥeḥât setân† pōā hoi ḥi būlila, mōr pitrir katak ‡ bândiaō zōrakoi khōā bostū
āru tātakai adhikō pai kintu maï bhokate marichō̃. Maï uṭhi bopāir talai gai ei kathā
ārū tātkoi odhikō pāï, kintū māï bhokāta morisō̃. Māï ūṭhi bōpāïr toloi goi eï kâtha
kam, he pitri, swaragar ahite āru tumi dekhāte pāp karilō̃; tomār putra nāmere mata
kom, he pitri, swârāgâr ohita ārū tūmi dekhata pāp korilō̃; tōmār pūtrâ nāmara māta
hoār āru jogya nahaō̃; tomār ek bech poā bandir nichinā mok karā. Pāche si uṭhi
hoār ārū jōggâ nâhâō̃; tōmâr ak bas pōa bândir nisinā mōk karā̃. Pāsa ḥi ūṭhi
pitrir ocharalai gal; kintu durait thākōtei bāpeke tāk dekhi maram lāgi lari gai tār
pitrir ōsâroloi gol; kintū dūroit thakōtaï bāpaka tāk dekhi mârâm lagi lori goi tar
ḍiṅgit pari dhari chumā dile. Tetiyā puteke tēot kale, he pitri, swaragar ahite aru
ḍingit pori dhori sūmā dila. Tetiyā pūtaka taōt kola, he pitri, swârāgâr ohita ārū
tumi dekhāte maï pāp karilō̃; tomār putra nāmere matā hoār āru jogya nahaō̃.
tūmi dekhāta māï pāp korilō̃; tōmār pūtrâ nāmara mātā hoār ārū jōggâ nâhâō̃.
Kintu bāpeke bandiborat kale, āṭāitekai utam bastra ani iyāke pindha; tār hātat
Kintū bāpaka bândibōrât kola, āṭāïtakoi ūtâm bâstrâ ani īyāk pindhā; tār hātât
āṅgaṭhi, bharit païjār diyā; āru āmi bhojan kari ananda karōhak; kiyano ei mor po
āngâṭhi, bhorit pâïzār da; ārū āmi bhōzân kori ānândâ karō̃hā̃k; kiyânō eï mōr pō
marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā haiyo, poā haiche. Tāte sibilāke ānanda karibalai
mârā hoyō ākoā ziyāï āsa; harōā hoyō, pōā hoisa; tāta ḥibilāka ānândâ koriboloi
dharile.
dhorila.

* *ēkāl* in the original is incorrect.

† Better নিজৰ অৱস্থা বুজি *nijâr âwâstha būzi*. চেতন পোৱা means to come to one's senses after fainting.

‡ Should be কতক—*kâtâk*.

Sei kālat tŏor bar putek khetit āchil; Pāche si āhi gharar ochar pāi, bājanā
Ḥeï kālāt taŏr bar pūtak khetit āsil ; pāsa ḥi āhi ghārār ōsār pāï, bāzánā
āru nachār sabad sunile. Tetiyā si eṭa bandik māti sudhile, ei kathār kāran ki? Tāte
ārū nāsār ḥābād ḥūnila. Tetiyā ḥi aṭā bāndik māti ḥūdhila, eï kathār kārán ki? Tāta
bandie kale tomār bhāyā āhil, āru tomār pitrie tāk swastha sarile poā hetuke bar bhoj
bándiya kola, tōmār bhāyā̃ āhil, ārū tōmār pitriya swásthá ḥorila pōā hetūka bár bhōz
pātile. Tāte si khaṅga kari bhitaralai jāb nukhujile; ei hetuke bāpeke bājalai
pātila. Tāta ḥi kháng kori bhitāroloi jābá nūkhūzila; eï hetūka bāpaka bāzoloi
āhi tāk binaï karile. Tāte si bāpekat utar di kale, dekhā, maï etek bachar tomār āl
āhi tāk bināï korila. Tāta ḥi bāpakát ūtar di kola, dekhā̃, máï atak basar tōmār āl
dhari kona kālat tomār āgyā bhaṅgā nāi, tathāpi sakhibilākar lagat raṅga karibalai
dhori kōnō kālát tōmār āgyā̃ bhāngā nāï, táthāpi ḥokhibilākár lágát ráng koriboloi
mok eṭi chāgali poālio diyā nāi. Kintu tomār ei ji putraï besyār lagat tomār dhan
mōk eṭi sāgoli pōāliō diyā nāï. Kintū tōmār eï ji pūtrāï besyār lagat tōmār dhán
bhāṅgi pelāle, si āhilatei tār nimite tumi bar bhoj pātilā. Tetiyā tŏo tāt kale, he mor
bhāngi pálāla, ḥi āhilāteï tār nimita tūmi bár bhōz pātilá. Tetiyá taō̃ tāt kola, he mōr
po, tumi sadāi mor lagat āchā, āru mor ji ji āche, sakalo tomār. Kintu tomār ei bhāyā
pō, tūmi ḥádāï mōr lágát āsā̃, ārū mōr zi zi āsa, ḥókálō tōmār. Kintu tōmār eï bhāyā̃
marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā haiyo poā haiche; ei kārane āmi raṅga karā āru
mârā hoyō ākoā ziyāï āsa, harōā hoyō pōā hoise ; eï kārána āmi ráng kárā ārū
ānandita hoā uchita.
ānándit hōā ūsit.

The following criticism on the original version, which is that published at Sibsāgar in 1873, has been communicated by an Assamese gentleman,—

The original Assamese copy is not free from mistakes. Not to speak of the unidiomatic expressions which it contains, there are several errors of grammar. The diacritical mark ˙ has been throughout omitted from the final syllable of the 3rd person singular verb in the imperative mood; দিয়া, খৱা, কৰা, etc. have been used, instead of দিয়াঁ, খৱাঁ, কৰাঁ, etc. In the 22nd verse of the original, the subject তহঁত is understood; the verbs শিকা and দিয়া in the predicate, has violated the concord of the sentence. An Assamese verb is conjugated in three distinct forms, as it is applied to superior, equal and inferior to him who uses it:—

Third Person.		(Imperative Present.)
Superior	আপুনি	শিকাওক
Equal	তুমি	শিকোৱাঁ
Inferior	তই	শিকা

Again দিয়া to give.

Third Person.		(Imperative Present).
Superior	আপুনি	দিয়ক
Equal	তুমি	দিয়াঁ
Inferior	তই	দে

Therefore, as in the above case, the subject তহঁত is the plural of তই the verbs should have been শিকা and দে, and not দিয়া (দিয়াঁ ?).

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

এক ব্যক্তির দুই পুত্র ছিল, তাহাদের মধ্যে কনিষ্ঠ আপন পিতাকে কহিল, পিতঃ ! সম্পত্তির যে ভাগ আমি পাইব, তাহা আমাকে দাও। তাহাতে সে তাহাদেরমধ্যে বিষয় ভাগ করিয়া দিল। অল্প দিন পরে কনিষ্ঠ পুত্র সমস্ত একত্র করিয়া দূর দেশে প্রস্থান করিল, আর সেখানে সে অপরিমিত আচারে আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। সে সমস্ত ব্যয় করিয়া ফেলিলে সেই দেশে ভারী আকাল হইল, ও সে কষ্টে পড়িতে লাগিল। তখন সে গিয়া সেই দেশের এক জন নগরবাসীর আশ্রয় লইল; সে ব্যক্তি তাহাকে আপনার মাঠে শূকর চরাইতে পাঠাইয়া দিল। পরে, শূকরে যে খোসা খাইত, তাহা দিয়া সে উদর পূর্ণ করিতে আকাঙ্ক্ষা করিল, কিন্তু কেহই তাহাকে দিল না। পরে চেতনা পাইলে সে কহিল, আমার পিতার কত বেতনগ্রাহী দাস প্রয়োজনাধিক খাদ্য পাইয়া থাকে, আর আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি ! আমি উঠিয়া আপন পিতার কাছে যাইব, তাঁহাকে বলিব, পিতঃ ! আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি, আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি, আমাকে তোমার এক জন বেতনগ্রাহী দাসের মত রাখ। পরে সে উঠিয়া আপন পিতার নিকটে গেল। কিন্তু সে দূরে থাকিতেই তাহার পিতা তাহাকে দেখিতে পাইল, এবং করুণাবিষ্ট হইয়া দৌড়িয়া গিয়া, তাহার গলা ধরিয়া চুম্বন করিল। পুত্র তাহাকে বলিল, পিতঃ। আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি; আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি। কিন্তু পিতা আপন দাসদিগকে বলিল, ত্বরায় সর্ব্বোৎকৃষ্ট বস্ত্র আনিয়া ইহাকে পরাও; ইহার হাতে অঙ্গুরী ও পায়ে জুতা পরাইয়া দাও; এবং আমরা ভোজন করিয়া আনন্দ করি; কারণ আমার এই পুত্র মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে। পরে তাহারা আনন্দ করিতে লাগিল।

আর তাহার জ্যেষ্ঠ পুত্র ক্ষেত্রে ছিল, সে আসিয়া গৃহের নিকটবর্ত্তী হইলে নৃত্য ও বাদ্য শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন দাসকে কাছে ডাকিয়া জিজ্ঞাসা করিল, এ সব কি ? সে তাহাকে বলিল, তোমার ভাই আসিয়াছে, আর তোমার পিতা বড় ভোজ প্রস্তুত করিয়াছেন; কেননা তিনি তাহাকে সুস্থ অবস্থায় পাইয়াছেন। কিন্তু সে ক্রুদ্ধ হইল, ভিতরে যাইতে চাহিল না; পরে তাহার পিতা বাহিরে আসিয়া তাহাকে প্রবোধ দিতে লাগিল। কিন্তু সে উত্তর করিয়া আপন পিতাকে কহিল, দেখ, এত বৎসর ধরিয়া আমি তোমার সেবা করিতেছি, তোমার কোন আজ্ঞা কখনও লঙ্ঘন করি নাই, তথাপি তুমি কখনও আমাকে একটী ছাগবৎসও দাও নাই, যে, আমার বন্ধুগণকে লইয়া আনন্দ করি; কিন্তু তোমার এই পুত্র, যে বেশ্যাদের সঙ্গে তোমার সম্পত্তি খাইয়া ফেলিয়াছে, সে যখন আসিল, তখন তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ প্রস্তুত করিলে ! কিন্তু সে তাহাকে বলিল, বৎস ! তুমি সর্ব্বদাই আমারসঙ্গে আছ, আর আমার যা হয় সবাই ত তোমার। কিন্তু আনন্দ করা ও উল্লাসিত হওয়া সঙ্গত হইয়াছে, কারণ তোমার এই ভাই মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে।

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in italics. In this phonetic transcription, pronounce *ă* almost as in *hat*, *ĕ* nearly as in *met*, *ō* as in *port*, *ŏ* as in *pot*, and *o* as the short sound corresponding to the long *ō* in *port* (*not* as the *ŏ* in *pot*). The letters ʸ and ʼ (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Ēk vyaktir dui puttra chhila, tāhādēr madhyē kanishṭha āpan pitākē kahila,
Ĕk bĕktir dui puttrō chhilō, tāhādēr mŏddhʸē kŏnishṭhō āpŏn pitākē kŏhilō,

pitaḥ, sampattir yē bhāg āmi pāiba, tāhā āmākē dāō. Tāhātē sē tāhādēr madhyē
pitŏḥ, shŏmpŏttir jē bhāg āmi pāibō, tāhā āmākē dāō. Tāhātē shē tāhādēr mŏddhʸē

vishay bhāg kariyā dila. Alpa din parē kanishṭha puttra samasta ēkatra kariyā
bishŏy bhāg kŏrē dilō. Ŏlpō din pŏrē kŏnishṭhō puttrō shŏmŏstō ĕkŏttrō kŏrē

dūr dēśē prasthān karila, ār sēkhānē sē aparimita āchārē āpanār sampatti urāiyā
dūr dēshē prŏsthān kŏrilō, ār shēkhānē shē ŏpŏrimitō āchārē āpŏnār shŏmpŏtti urēyē

dila. Sē samasta vyay kariyā phēlilē sēi dēśē bhārī ākāl haïla, ō sē kashṭē paritē
dilō. Shē shŏmŏstō bʸay kŏrē phĕlilē shēi dēshē bhārī ākāl hōilō, ō shē kŏshṭē pŏṛitē

lāgila. Takhan sē giyā sēi dēśēr ēk jan nagara-vāsīr āśray laïla; sē vyakti
lāgilō. Tŏkhŏn shē giyā shēi dēshēr ēk jŏn nŏgŏrō-bāshīr āsrŏy lōilō; shē bĕkti

tāhākē āpanār māṭhē śūkar charāitē pāṭhāiyā dila. Parē, śūkarē yē khōsā
tāhākē āpŏnār māṭhē shūkŏr chŏrāitē pāṭhēyā dilō. Pŏrē, shūkŏrē jē khōsha

khāita, tāhā diyā sē udar pūrṇa karitē ākāṅkshā karila, kintu kēha-i
khāitō, tāhā diyā shē udŏr purnnō kŏritē ākānkkhʸā kŏrilō, kintu kēhō-i

tāhākē dila nā. Parē chētanā pāilē sē kahila, āmār pitār kata vētan-
tāhākē dilō nā. Pŏrē chētŏnā pāilē shē kŏhilō, āmār pitār kŏtō bētŏn-

grāhī dās prayōjanādhik khādya pāiyā thākē, ār āmi ēkhānē kshudhāy
grāhī dāsh prŏyōjŏnādhik khāddʸō pēyā thākē, ār āmi ēkhānē khʸudhāy

maritēchhi! āmi uṭhiyā āpan pitār kāchhē yāiba, tāhākē baliba, pitaḥ,
mŏr'chchi! āmi uṭhē āpŏn pitār kāchhē jāibō, tāhākē bŏlibō, pitŏḥ,

āmi svargēr viruddhē ō tōmār sākshātē pāp kariyāchhi, āmi ār tōmār
āmi shŏrgēr biruddhē ō tōmār shākkhʸātē pāp kŏrēchhi, āmi ār tōmār

puttra baliyā ākhyāta haïbār yōgya nahi, āmākē tōmār ēk jan vētan-
puttrō bŏlē ăkkhʸātō hōibār joggʸa nŏhi, āmākē tōmār ēk jŏn bētŏn-

grāhī dāsēr mata rākha. Parē sē uṭhiyā āpan pitār nikaṭē gela. Kintu
grāhī dāshēr mŏtō rākhō. Pŏrē shē uṭhē āpŏn pitār nikŏṭē gēlō. Kintu

sē dūrē thākitē-i tāhār pitā tāhākē dēkhitē pāila, evaṁ karuṇāvishṭa
shē dūrē thākitē-i tāhār pitā tāhākē dēkhitē pāilō, ēbŏng kŏrunābishṭō

haïyā dauṛiyā giyā, tāhār galā dhariyā chumban karila. Puttra tāhākē
hōiyā dauṛē giyā, tāhār gŏlā dhŏrē chumbŏn kŏrilō. Puttrō tāhākē

balila, pitaḥ, āmi svargēr viruddhē ō tōmār sākshātē pāp kariyāchhi;
bŏlilō, pitŏḥ, āmi shŏrgēr biruddhē ō tōmār shākkhʸātē pāp kŏrēchhi;

āmi ār tōmār puttra baliyā ākhyāta haïbār yōgya nahi. Kintu pitā āpan
āmi ār tōmār puttrō bŏlē ākkh'ātō hŏïbār jogg'a nŏhi. Kintu pitā āpŏn

dāsdigakē balila, tvarāy sarvvōtkrishṭa vastra āniyā ihākē parāō; ihār
dāshdigŏkē bŏlilō, tŏrāy shŏrbōtkrishṭō bŏstrō ānē ihākē pŏrāō; ihār

hātē aṅgurī ō pāyē jutā parāiyā dāō; ēvaṁ āmarā bhōjan kariyā
hātē ŏṅgurī ō pāyē jutā pŏrēyē dāō; ēbŏng āmŏrā bhōjŏn kŏrē

ānanda kari; kāraṇ āmār ēi puttra mariyā giyāchhila, bā̃chiyāchhē;
ānŏndō kŏri; kārŏn āmār ēi puttrō mŏrē giy'chhilō, bē̃chĕchhē;

hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē. Parē tāhārā ānanda karitē lāgila.
harēyā giy'chhilō, pāwā giyĕchhē. Pŏrē tāhārā ānŏndō kŏritē lāgilō.

Ār tāhār jyēshṭha puttra kshētrē chhila, sē āsiyā grihēr nikaṭ-varttī
Ār tāhār jēshṭhō puttrō kh'ētrē chhilō, shē āshē grihēr nikŏṭ-bŏrttī

haïlē nritya ō vādya śunitē pāila. Takhan sē ēk jan dāskē kāchhē
hŏïlē nritt'ō ō bāddy'ō shunitē pāilō. Tŏkhŏn shē ēk jŏn dāshkē kāchhē

ḍākiyā jijñāsā karila, ē sab ki? sē tāhākē balila, tōmār bhāi āsiyāchhē,
ḍākē jigyā̃shā kŏrilō, ē shŏb ki? shē tāhāke bŏlilō, tōmār bhāi āshĕchhē,

ār tōmār pitā baṛa bhōj prastuta kariyāchhen; kēnanā tini tāhākē sustha
ār tōmār pitā bŏṛō bhōj prŏstutō kŏrĕchhĕn; kēnō-nā tini tāhākē shusthō

avasthāy pāiyachhen. Kintu sē kruddha haïla, bhitarē yāitē chāhila nā;
ŏbŏsthāy pāichhĕn. Kintu shē kruddhō hŏïlō, bhitŏrē jāitē chāhilō nā;

parē tāhār pitā bāhirē āsiyā tāhākē prabōdh ditē lāgila. Kintu sē uttar
pŏrē tāhār pitā bāhirē āshē tāhākē prŏbōdh ditē lāgilō. Kintu shē uttŏr

kariyā āpan pitākē kahila, dēkh, ēta batsar dhariyā āmi tōmār sēvā
kŏrē āpŏn pitākē kŏhilō, d'ākkh, ētō bŏtshŏr dhŏrē āmi tōmār shēbā

karitēchhi, tōmār kōna ājñā kakhan-ō laṅghan kari nāi, tathāpi tumi
kŏr'chchē, tōmār kōnō ā̃gg'ā kŏkhŏn-ō lŏṅghŏn kŏri nāi, tŏthāpi tumi

kakhan-ō āmākē ēk-ṭī chhāga-vatsa-ō dāō nāi, yē āmār bandhugaṇkē laïyā
kŏkhŏn-ō āmākē ēk-ṭī chhāga-bŏtshŏ-ō dāō nāi, jē āmār bŏndhugŏnkē niyā

ānanda kari; kintu tōmār ēi puttra, yē vēśyādēr saṅgē tōmār sampatti
ānŏndō kŏri; kintu tōmar ēi puttrō, jē bēshsh'ādēr shŏṅgē tōmār shŏmpŏtti

khāiyā phēliyāchhē, sē yakhan āsila, takhan tumi tāhār janya baṛa bhōj
khēyē phēlēchhē, shē jŏkhŏn āshilō, tŏkhŏn tumi tāhār jŏnn'ō bŏṛō bhōj

prastuta karilē. Kintu sē tāhākē balila, vatsa, tumi sarvvadā-i āmār
prŏstutō kŏrilē. Kintu shē tāhākē bŏlilō, bŏtshō, tumi shŏrbŏdā-i āmār

saṅgē āchha, ār āmār yā hoey, sabā-i ta tōmār. Kintu ānanda karā ō
shŏṅgē āchhō, ār āmār jā hŏy, shŏbā-i tō tōmār. Kintu ānŏndō kŏrā ō

ullāsita haōyā saṅgata haïyāchhē, kāraṇ tōmār ēi bhāi mariyā giyāchhila,
ullāsitō hōwā shŏṅgŏtō hŏĕchhē, kārŏn tōmār ēi bhāi mŏrē giy'chhilō,

bā̃chiyāchhē; hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē.
bē̃chĕchhē; hārēyā giy'chhilō, pāwā giyĕchhē.

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMĀN, EASTERN DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

কোন মানুষের দুটী পুত্র ছিল; তাহাদের মধ্যে ছোটটী বাপকে কহিল, বাবা, বিষয়ের যে অংশ আমার ভাগে পড়ে, আমাকে দিউন। তাহাতে তিনি আপনার সম্পত্তি তাহাদিগকে বাঁটিয়া দিলেন। আর অল্প দিন পরে সেই ছোট পুত্রটী সমস্ত জড় করিয়া দূর দেশে যাত্রা করিল; এবং সেখানে নষ্টামী করিয়া আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। আর সমস্ত খরচ হইয়া গেলে, সেই দেশে বড় আকাল হইল; তাহাতে তাহার টানাটানি হইতে লাগিল। পরে সে সেই দেশের এক গৃহস্থের কাছে গিয়া জুটিল; আর সে তাহাকে শূকর চরাইতে আপন মাঠে পাঠাইল। আর সে তথায় শূকরের খাইবার শুঁটি দিয়া পেট ভরাইতে বডই ইচ্ছা করিত, কিন্তু কেহ তাহাকে দিত না। পরে হুশ হইলে সে কহিল, আমার বাপের বাড়ীতে কত মজুর অতিরিক্ত খাবার পাইতেছে, কিন্তু আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি। আমি উঠিয়া আপন বাপের কাছে যাইব, এবং তাঁহাকে বলিব, বাবা, আমি বেহেস্তের বিরুদ্ধে এবং তোমার সাম্‌নে গুনাহ করিয়াছি; তোমার পুত্র বলিয়া বলাইবার আর যোগ্য নহি; আমাকে তোমার এক জন মজুরের মতন রাখ। পরে সে উঠিয়া আপনার বাপের কাছে চলিল। কিন্তু সে দূরে থাকিতে থাকিতে তাহার বাপ তাহাকে দেখিয়া করুণা করিল, এবং দৌড়িয়া তাহার গলা জড়াইয়া তাহাকে চুমা দিল। তখন পুত্র তাহাকে কহিল, বাবা, আমি বেহেস্তের বিরুদ্ধে ও তোমার সাম্‌নে গুনাহ করিয়াছি, এবং তোমার পুত্র বলিয়া বলাইবার আর যোগ্য নহি। কিন্তু বাপ দাসদিগকে কহিল, সকল চেয়ে ভাল পোশাক ত্বরায় আনিয়া ইহাকে পরাও, ও ইহার হাতে আংটী ও পায়ে জুতা পরাও; এবং আমরা খাইয়া আমোদ আহ্লাদ করিব। কেননা আমার এই পুত্র মৃত ছিল, এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল; হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল; তাহাতে তাহারা আমোদ আহ্লাদ করিতে লাগিল।

তখন তাহার বড় পুত্র মাঠে ছিল, পরে সে আসিতে আসিতে বাড়ীর কাছে পঁহুছিয়া নাচ গাওনার শব্দ শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন ছোকরাকে ডাকিয়া জিজ্ঞাসিল, এ সব কি? তখন সে তাহাকে কহিল, আপনার ভাই আসিয়াছেন, এবং আপনার বাপ তাঁহাকে কুশলে পাইয়াছেন বলিয়া বড় ভোজ করিয়াছেন। ইহাতে সে রাগিয়া ভিতরে যাইতে রাজি হইল না; তখন তাহার বাপ বাহিরে আসিয়া সাধিতে লাগিল। কিন্তু সে জওয়াব দিয়া বাপকে কহিল, দেখ, আমি এত বৎসর তোমার দাসত্ব করিতেছি, কখনও তোমার আজ্ঞা লঙ্ঘন করি নাই, তবু তুমি আমার বন্ধুদের সঙ্গে আমোদ আহ্লাদ করিবার জন্য এক বারও একটা ছাগলছানাও দেও নাই; কিন্তু তোমার এই যে পুত্র তোমার বিষয় আশয় বেশ্যাদের নিয়া খাইয়া ফেলিয়াছে, সে আসিতে না আসিতে তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ করিলে? তাহাতে সে তাহাকে কহিল, বাপু, তুমি সদাই আমার সঙ্গে আছ, এবং আমার যা কিছু আছে, সকলই ত তোমার। কিন্তু আমাদের খুশি হইয়া আমোদ আহ্লাদ করা উচিত; কেননা তোমার এই ভাই মৃত হইয়াছিল, সে এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল, ও হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল॥

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMĀNI, EASTERN DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in Italics. In this phonetic transcription, pronounce ă almost as in *hat*, ĕ nearly as e in *met*, ō as in *port*, ŏ as in *pot*, and *o* as the short corresponding to the long ō in *port* (*not* as the ŏ in *pŏt*). The letters ^{y} and ^{r} (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Kōna mānushēr duṭī puttra chhila; tāhādēr madhyē chhoṭa-ṭi bāpkē
Kōnŏ mānshēr du-ṭī puttrŏ silŏ; tādēr mŏdd^{y}ē sōṭŏ-ṭi bāpkē

kahila, bābā, vishayēr yē aṁśa āmār bhāgē paṛē, āmākē diun. Tāhātē
kŏilŏ, bābă, bishŏyēr jē ŏngshŏ āmār bāge pŏrē, āmākē diun. Tātē

tini āpanār sampatti tāhādigakē bā̃ṭiyā dilēn. Ār alpa din parē sēi
tini āpnār shŏmpŏtti tāhādigŏkē bāṭiyā dilēn. Ār ŏlpŏ din pŏrē shēi

chhōṭa puttra-ṭi samasta jaṛ kariyā dūr dēśē yātrā karila; ēvaṁ sēkhānē
sōṭŏ puttrŏ-ṭī shŏmŏstŏ jŏṛ kŏriyā dūr dēshē jātrā kŏrilŏ; ēbŏng shēkhānē

nashṭāmī kariyā āpanār sampatti uṛāiyā dila. Ār samasta kharach haïyā
nŏshṭāmī kŏriyā āpnār shŏmpŏtti urāiyā dilŏ. Ār shŏmŏstŏ khŏrŏch hŏïyā

gēlē, sēi dēśē baṛa ākāl haila; tāhātē tāhār ṭānāṭāni haïte lāgila. Parē
gēlē, shēi dēshē bŏṛō ākāl hŏïlŏ; tātē tār ṭānāṭānī hŏitē lāgilŏ. Pŏrē

sē sēi dēśēr ēk gṛibasthēr kāchhē giyā juṭila; ār sē tāhākē śūkar
shē shēi dēshēr ăk girŏsthēr kāsē giyā juṭlŏ; ār shē tākē shuŏr

charāitē āpan māṭhē pāṭhāila. Ār sē tathāy śūkarēr khāibār śūṭi diyā
chŏrāitē āpŏn māṭhē pāṭhāilŏ. Ār shē tathāy huŏrēr khāibār shūṭi diyā

pēṭ bharāitē baṛa-i ichchhā karita, kintu kēha tāhākē dita nā. Parē
pēṭ bŏrāitē bŏrŏ-i ichchhā kŏritŏ, kintu kēhŏ tākē ditŏ nā. Pŏrē

huś hailē sē kahila, āmār bāpēr bāṛītē kata majur atirikta khābār pāitēchhē,
hūsh hŏilē shē kŏilŏ, āmār bāpēr bāritē kŏtŏ mŏjur ŏtiriktŏ khābār pāisi,

kintu āmi ēkhānē kshudhāy maritēchhi. Āmi uṭhiyā āpan bāpēr kāchhē
kintu āmi ēkhānē kh^{y}udhāy mŏr'si. Āmi uṭhiyā āpŏn bāpēr kāsē

yāiba, ēvaṁ tā̃hāke baliba, bābā, āmi bēhēstēr viruddhē ēvaṁ tomār
jāibŏ, ēbŏng tākē bŏlibŏ, bābā, āmi bēhēstēr biruddē ēbŏng tōmār

sāmnē gunāh kariyāchhi; tōmār puttra baliyā balāibār ār yōgya nahi;
shāmnē gunā kŏr'si; tōmār puttrō bŏliyā bŏlāibār ār jogg^{y}ŏ nahi;

āmākē tōmār ēk jan majurēr matan rākha. Parē sē uṭhiyā āpanār
ămākē tōmār ăk jŏn mŏjurēr mŏtŏn rākhŏ. Pŏrē shē uṭhiyā āpnār

bāpēr kachhē chalila. Kintu sē dūrē thākitē thākitē tāhār bāp tāhākē
bāpēr kāsē sŏlilŏ. Kintu shē dūrē thāk'tē thāk'tē tār bāp tākē

dēkhiyā karuṇā karila, ēvaṁ dauṛiyā tāhār galā jaṛāiyā tāhākē chumā
dēkhiyā kŏrunā kŏrilō, ēbŏng dauriyā tār gŏlā jŏrāiyā tākē chumā

dila. Takhan puttra tāhāke kahila, bābā, āmi bēhēstēr viruddhē ō tōmār
dilŏ. Tŏkhŏn puttrŏ tākē kŏilŏ, bābā, āmi bēhēstēr biruddē ō tōmār

sāmnē gunāh kariyāchhi, ēvaṁ tōmār puttra baliyā balāibār ār. yōgya
shāmnē gunā kŏr'si, ēbŏng tōmār puttrŏ bŏliyā bŏlāibār ār joggʸŏ

nahi. Kintu bāp dāsdigakē kahila, sakal chēyē bhāla pōshāk tvarāy
nahi. Kintu bāp dāsdigākē kŏilŏ, shŏkŏl sēyē bālŏ pōshāk tŏrāy

āniyā ihākē parāō, ō ihār hātē ā̃ṭi, ō pāyē jutā parāō; ēvaṁ
āniyā ihākē pŏrāo, ō ihār hātē ā̃ṭi, ō pāyē jutā pŏrāo; ēbŏng

āmarā khāiyā āmōd āhlād kariba. Kēnanā āmār ēi puttra mrita chhila,
āmrā khāiyā āmōd allād kŏribŏ. Kēnŏnā āmār ēi puttrŏ mritŏ silŏ,

ēkhan ābār bā̃chiyā uṭhila; hārāiyāchhila, ēkhan pāōyā gēla; tāhātē tāhārā
ăkhŏn ābār bāchiyā uṭhilŏ; hārāyāsilŏ, ăkhŏn pāwā gēlŏ; tātē tārā

amōd āhlād karitē lāgila.
āmōd allād kŏr'tē lāgilŏ.

Takhan tār baṛa puttra māṭhē chhila, parē sē āsitē āsitē bāṛir
Tŏkhŏn tār bŏrŏ puttrŏ māṭhē silŏ, pŏrē shē āsh'tē āsh'tē bārir

kāchhē pā̃huchiyā nāch gāōnār śabda śunitē pāila. Takhan sē ēk jan
kāsē pŏ̃huchiyā nāch gāonār hŏbdŏ hunitē pāilŏ. Tŏkhŏn shē ăk jŏn

chhōkarākē ḍākiyā jijñāsila, ē sab ki? Takhan sē tāhākē kahila,
sōkarākē ḍākiyā jigeilŏ, ē shŏb ki? Tŏkhŏn shē tākē kŏilŏ,

āpanār bhāi āsiyāchhēn, ēvaṁ āpanār bāp tā̃hākē kuśalē pāiyāchhēn baliyā
āpnār bāi āschēn, ēbŏng āpnār bāp tākē kusŏlē pāisēn bŏliyā

baṛa bhōj kariyāchhēn. Ihātē sē rāgiyā bhitarē yāite rāji haila nā;
bŏrŏ bōj kŏr'sēn. Ētē shē rāʸgiā bitŏrē jāitē rāji hŏilŏ nā;

takhan tāhār bāp bāhirē āsiyā sadhitē lāgila. Kintu sē jaōyāb diyā
tŏkhŏn tār bāp bāhire āshʸā shādhtē lāgilŏ. Kintu shē jawāb diyā

bāpkē kahila, dēkha, āmi ēta batsar tōmār dāsatva karitēchhi, kakhan-ō tōmār
bāpkē kŏilŏ, dʸăkhŏ, āmi ătŏ bŏtshŏr tōmār dāshŏttŏ kŏr'si, kŏkhŏn-ō tōmār

ājñā laṅghan kari nāi, tabu tumi āmār bandhudēr saṅgē āmōd āhlād
āgyā lŏṅgŏn kŏri nāi, tŏb tumi āmār bŏndudēr shŏṅgē āmōd allād

karibār janya ēk bār-ō ēkṭā chhāgal-chhānā-ō dēō nāi; kintu tōmār ēi
kŏrbār jŏnnʸō ăk bār-ō ăkṭā sāgŏl-sānā-ō dăō nāi; kintu tōmār ēi

yē puttra tōmār vishay āśay vēśyādēr niyā khāiyā phēliyāchhē, sē
jē puttrŏ tōmār bishŏy āshŏy bēshʸādēr niyā khāiyā phĕlāisē, shē

āsitē nā āsitē tumi tāhār janya baṛa bhōj karilē. Tāhātē sē tāhākē
āsh'tē nā āsh'tē tumi tār jŏnnʸō bŏrŏ bōj kŏrilē. Tātē shē tākē

kahila, bāpu, tumi sadā-i āmār saṅgē āchha, ēvaṁ āmār yā kichhu
kŏilŏ, bāpu, tumi shŏdā-i āmār shŏṅgē āsŏ, ēbŏng āmār jā kisu

āchhē, sakal-i tō tōmār. Kintu āmādēr khusi haïyā āmōd āhlād karā
āsē, shokŏl-i tō tōmār. Kintu āmādēr khushi hŏiyā āmōd allād kŏrā

uchit; kēnanā tōmār ōi bhāi mṛita haïyāchhila, sō ēkhan ābār bā̃chiyā
uchit; kēnŏnā tōmār ēi bāi mrilŏ hŏiyāsilŏ, shē ăkhŏn ābār bāchiyā

uṭhila; ō hārāiyāchhila, ēkhan pāōyā gela.
uṭhilŏ; ō hārāyāsilō, ăkhŏn pāwā gēlŏ.

The following criticisms on the original version (which is that of the Calcutta Auxiliary Bible Society), have been kindly communicated by Babu Monmohan Chakravarti.—

A.—VOCABULARY :—

l. 1. For *Puttra* use *sāwāl* (ছাওয়াল). As a rule the Mussulmans, unless well-educated, do not use *puttra* which is a Sanskrit word.
l. 2. „ *Bābā* „ *Bājān* (বাজান্). In *addressing* father বাজান্ is generally used.
l. 4. „ *jōṛ kōriyā* „ *ăk kānē* (এক কানে). The first is unidiomatical.
l. 5. „ *uṛāiyā dila* „ *khoāila* (খোওাইল). Former unidiomatic.
l. 7. „ *grihasthēr* „ *girasthēr* (গিরস্থের). The latter the correct pronunciation.
l. 13. „ *bălāibār* „ *kaonēr* (কওনের). The former unidiomatic.
l. 16. „ *karuṇa* „ *doā* (দোওয়া). The latter is generally used by Mussulmans.
l. 32. „ *chhānā* „ *bāchchā* (বাচ্চা). The former is not used with respect to young goats

B.—GRAMMATICAL FORMS :—

l. 1. For *tāhādēr* substitute *tāgō* (তাগো). The suffix *dēr* is not used but *gō*.
l. 1. „ *bāpke* „ *bāperē* (বাপেরে). The case-ending *kē* is not used but *rē*.
l. 2. „ *āmakē diun* „ *āmārē dāo* (আমারে দেও). *Dāo* is the correct verbal termination.
l. 10. „ *pāitēchhē* „ *pāitē lāg'sē* (পাইতে লাগছে). The Eastern Bengal are fond of using a copulative addition to the main verb, *e.g.*, this and later on.
l. 11. „ *maritēchhi* „ *mar'tē āsi* (মর্‌তে আছি).
l. 30. „ *karitēchhi* „ *kar'tē āsi* (কর্‌তে আছি).

N.B.—The alternatives *pāisi*, *mar'si* and *kar'si* are also used.

l. 13. For *nāhi* substitute *nā* (না) is the proper grammatical form.
l. 16. „ *dauṛiyā* „ *dauṛāiā* (দৌড়াইয়া) more correctly.
l. 19. „ *sakal chēyē* „ *sakalēr thikā* (সকলের থিকা).
l. 20. „ *ihāke* „ *arē* } The true Eastern Bengal forms.
„ *ihār* „ *ār* }
l. 25. „ *pāhuchiyā* „ *paisā* (পাইছা) or *āisa* (আইসা).
„ *sunitē pāila* „ *hun'lō* (হুনলো).
l. 28. „ *bōj kōrēsēn* „ *bōj dăsēn* (ভোজ দেছেন).
l. 28. „ *ihātē* „ *ētē* (এতে)
„ *rāgiyā* „ *rāiyā* (রাইগা).
l. 29. „ *āsiyā* „ (আইসা) *āisa*.
l. 32. „ *bār-ō* „ (বার) *bār*. *O* is superfluous.

C.—PRONUNCIATION :—

(1) Medial and final *h* elided; and medial aspirates are reduced to unaspirates.
(2) The *ś* is pronounced intermediate between *s* and *sh*.
(3) *chandrabindu* (ँ) is, as a rule, not used.
(4) Initial *ś* is generally changed to *h*, unless the word is borrowed directly from Sanskrit or Urdū.
(5) ṛ (ড়) is pronounced as r, hence *bōṛā* as *bōrā*.
(6) a final অ generally sounds as short *ŏ*.

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

ওগ্‌গা মান্‌স্যের দুয়া পোয়া আছিল্‌। ছোডুয়া তার বায়রে কইল বায়াজি আঁর হিচ্ছার সম্পত্তি আঁরে দেয়। তান্‌ যা আছিল্‌ তারারে ভাগ করি দিল। অল্প কদিন বাদে ছোড পোয়া হক্কলাইন্‌ অত্তর করি দুরে এক দেয়ত গেল্‌, হেণ্ডে সণ্ডামি করি তার ধন হক্কলাইন উড়াইল। ডঁত্তে তে হক্কলাইন খরচ করি ফেলাইল হেঁত্তে হেই দেয়ত কুপ গিরানি হইল্‌। তখন আর তাত্তে কিছু ন রহিল্‌। তে আইয়ারে ঐ দেয়র এগ্‌ জনর হঙ্গে অত্তর হইল্‌ তাঁই তারে তান্‌ যত হুয়র চরানর লাই দি পেডাইল। হুয়রে যে কুরা খাইত হেই কুরায় তার পেড ভরাইত; আর কোন মানস্যে তারে কিছু নইদ্দ। তে যহন বুঝিত্‌ পাইল্ল তখন তে কইল আঁয়ার বায়র কদুয়া চায়রে কতাইন্‌ খায় ও কতাইন্‌ ফেলায় আর আঁই উয়াসে মরির্‌। আঁই উডি আঁয়ার বায়র কাছে যাই কইম্‌ যে বায়াজি আঁই ঈশ্বরর ও আঁওনার কাছে দোষ কর্গি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইর্গম। আঁরে আঁওনার একজন চায়রর মত রাখ্‌তক্‌। তে উডিয়ারে তার বায়র কাছে আইল্‌। তে দুরে থাক্‌তে তার বাবে তারে দেই আদর করি দ্ঁউরি আই তার গলাৎ ধরি তারে চুম্‌ দিল। পোয়া তারে কইল বায়াজি আঁই ঈশ্বরর কাছে আর আঁওনার হাক্কাৎ পাপ কর্গি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইর্গম। কিন্তু তার বাবে তান্‌ চায়র হলরে কইল যে কুপ বাইর্গ্যা কাওর আনি তারে পিন্দাও, তার হাতত্‌ ওগ্‌গা আঁউগি দেও, আর তার পাওত্‌ জোতা দেওয়াও। আঁর এই পোয়া মরি আতুন বাচ্ছে; তারে হাজাইলাম আতুন পাইলাম। চল এই তারলাই আঁয়ারা খাই দাই রঙ্গ তাঁত্তসা করি। তার পর তারা তাঁওসা কীরত লাইল্‌॥

তার বড় পোয়া বিলত্‌ আছিল্‌। তে যয়ন ঘড়র কাছে আইল্‌ তয়ন নাচন্‌ বাজন্‌ হুন্‌ইল। তে তার একজন গাউররে ডাই জিজ্ঞাইল যে কি হইয়ে। তে তারে কইল আঁওনার ভাই আস্যে আঁওনার বাবে তারে আরামে পাইয়ারে এক নিমন্ত্রন দিয়ে। তে গোস্বা হই ঘরত নগেল্‌। হিতারলাই তার বাপ আইয়ারে তারে হাইদ্দ করল তে তার বাওরে কইল, চও এই কবছর আঁওনার কাম করির্‌; কোন দিন আঁওনার কথা অমান্য ন করির, তও আঁওনে আঁয়ার খাতিল্যা হওলের হঙ্গে আমোদ আহ্লাদ করনর লাই কোন দিন আঁয়ারে ওগ্‌গা ছাওলর ছা নহ দেন্‌। আর আঁওনার পোয়া বেশ্যা লই তার হক্কল সম্পত্তি যেই উড়াই আইল্‌, হেয়নে আঁওনে তারলাই নিমন্ত্রন দিলাক। তাঁই তারে কইল ও পুত্‌! তুই হামিসা আঁয়ার কাছে আছস্‌; আর আঁয়ার কাছে যে আছে হক্কলাইন তোর। তোর এই ভাই মরি বাচ্ছে; তারে হাজাইয়ারে পাই; এইতার লাই খুসি হইয়ারে আমোদ করন উচিৎ হইয়ে॥

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

[NOTE.—As in other Bengali dialects, the spelling does not agree with the pronunciation. An interlinear phonetic transcription is therefore given in italics. In this transcription, pronounce *ă*, like the *a* in *hat*; *ĕ*, like the *e* in *met*; *ŏ*, like the *o* in *cob*; *ē*, like the *a* in *mate*; *ō*, like the *o* in *home*; and *kh*, like the Scotch *ch* in *loch*. The sign ~ over a vowel nasalizes it. An apostrophe before a vowel, thus, *'ŏil*, means a very faint aspiration.]

Ōggā mānsyēr duyā pōyā āchhil. Chhōḍuyā tār bāyarē kaïl, bāyā-ji
Ĕgwā mānshēr duā puā āsil. Chŏḍuā tār bāu-rē kŏilŏ, bāu-ji

ā̃r hichchhār sampatti ā̃rē dēya. Tān yā āchhil tārārō bhāg kari dil.
ā̃r isār hŏmpŏti ā̃rē dēō. Tān jā āsil tārārē bhāg gŏri diil.

Alpa kadin bādē chhōḍa pōyā bakkalāin attar kari durē ek dēyat gēl,
Ŏlpŏ kŏdin bādē chŏḍŏ puā hŏkŏlaiṅ ŏtŏr gŏri dūrē ĕk dēōt gēl,

hēṇḍē sanḍāmi kari tār dhan hakkalāin urāil jāttē tē hakkalāin kharach
hēṇḍē hŏnḍāmi gŏri tār dhŏn hŏkŏlaiṅ urāil jŏttē tē hŏkŏlaiṅ khŏrŏs

kari phēlāil hēttō hēi dēyat kup girāni haïl. Takhan ār tāttē kichhu
gŏri pĕlāilŏ hēŏntē hē dēŏt kub girāni 'ŏil. Tŏ-ŏn ār tattē kisū

na rahil. Tē āiyārē ai dēyar ēg janar hangē āttar haïl, tā̃i tārē tān
nŏ rŏil. Tē āiyārē ŏi dēŏr ēg zŏnŏr hŏngē ŏtŏr 'ŏil, tā̃i tārē tān

yata huyar charānēr lāi di pēḍāil. Huyarō yē kurā khāita hēi kurāy
jŏtŏ huŏr chŏrŏnŏr lāi dī pēḍālŏ. Huārē zē kurā khāitŏ hēi kurāy

tār pēḍ bharāita; ār kōna mānsyē tārē kichhu naidda. Tē yahan bujhit
tār pēḍ bhŏrāitŏ; ār kŏnŏ mānshē tārē kisū nŏddyŏ. Tē zŏ-ŏn buzit

pāilla takhan tē kaïl ā̃yār bāyar kaduyā chāyarē katāin khāy ō katāin
pāillŏ tŏ-ŏn tē kŏilŏ ā̃r bāŏr kŏduā sāŏrē kŏtain khāy ō kŏtain

phēlāy ār ā̃i uyāsē marir. Ā̃i uḍi ā̃yār bāyar kāchhē yāi kaïm yē
pēlay ār ā̃i uāshē mŏrir. Ā̃i uḍi ā̃r bāŏr kāsē jāi kŏiam zē

bāyā-ji ā̃i īśvarar ō ā̃onār kāchhē dōsh kargi. Ā̃i ār ā̃onār pōyā buli
bā-ā-zi ā̃i ishshŏrŏr ō ā̃unār kāsē dush kŏrgi. Ā̃i ār ā̃unār puā buli

kahit na pāirgam. Ā̃rē ā̃onār ēk-jan chāyarar mata rākhatāk. Tē uḍiyārē
kŏhit nŏ pairgyŏm. Ā̃rē ā̃unār ĕg-zŏn sāŏrŏr mŏtŏ rāktŏk. Tē uḍiyārē

tār bāyar kāchhē āil. Tē durē thāktē tār bābē tārē dēi ādar kari
tār bāŏr kāsē āil. Tē dūrē thāktē tār bābē tārē dēi ādŏr gŏri

dūuri āi tār galāt dhari tārē chum dil. Pōyā tārē kaïl bāyā-ji ā̃i
dūuri āi tār gŏlāt dhŏri tārē sum dilŏ. Puā tārē kŏilŏ bā-ā-zi ā̃i

īśvarar kāchhē ār ā̃onār hākshāt pāp kargi. Ā̃i ār ā̃onār pōyā buli kahit
ishshŏrŏr kāsē ār ā̃unār hākhyāt pāp kŏrgi. Ā̃i ār ā̃unār puā būli kŏhit

na pāirgam. Kintu tār bābē tān chāyar halare kaïl yē kup bāirgyā
nŏ pairgyŏm. Kintū tār bābē tān sāŏr 'ŏlŏrē kŏilŏ zē kup bāirgyā

käör äui tärē pindäō, tär hätat öggä ã̃uṇḍi dēō, är tär pāut jōtä
käör äni tärē pindäō, tär 'ätöt ĕgwä ã̃uṇḍi dēō, är tär päöt zulä
dēōyäō. Ar ēi pōyä mari ätun bāchchhē; tärē häjäiläm ätun päiläm.
dēäu. Ar ēi puä möri ätun bäs-sē; tärē 'äzäiläm ätun pailäm.
Chala, ēi tär läi äÿärä khäi däi ranga tã̃ōsä kari. Tär par tärä tã̃ōsä
Sölö, ēi tär läi ã̃urä khai dai röṅg tã̃ushä göri. Tär pör tärä tã̃ushä
karat läil.
köirlö lä'il.

Tär baṛa pōyä bilat āchhil. Tē jayan ghaṛar kāchhē äil tayan
Tär böṛö puä bilöt äsil. Tē zö'ön ghöṛör käsē äil tö'ön
nāchan bäjan hunil. Tē tär ēk jan gäurarē ḍäi jijñäil yē ki haïyē. Tē
näsön bäzön hünlö. Tē tär ĕg zön gäörörē ḍäi zigäilö zē ki 'öiyē. Tē
tärē kaïl ã̃ōnär bhäi äsyē ã̃ōnär bäbē tärē ärämē päiyärē ēk nimantran
tärē köilö ã̃unär bhäi äisyē ã̃unär bäbē tärē ärämē päiyäre ĕg nimöntrön
diyē. Tē gōsvä haï gharat na gēl. Hitär läi tär bāp äiyärē tärē häidda
diyē. Tē gushshä 'öi ghöröt nö gēl. Hitär läi tär bäp aiyärē täre häyddö
karal, tē tär bäōrē kaïl, chaō, ēi kabachhar ã̃ōnär käm karir; kōna
görlö, tē tär bäörē köilö, sö-ö, ēi kö-bösör ã̃unär käm körir; könö
din ã̃ōnär kathär amänya na karir, taō ã̃ōnē ã̃yär khätilyä haölēr haṅgē
diṅ ã̃unär köthär ömäinyö nö görir, täu ã̃unē ã̃ar khätilyä 'öölēr höṅgē
ämōd ähläd karanar läi kōna diṅ ã̃yärē öggä chhäōlar chhä nah dēn.
ämud äläd körönör läi könö diṅ ã̃arē ĕgwä säulör sä nöh dēn.
Ār ã̃ōnär pōyä bēśyä laï tär hakkal sampatti yēi uṛäi äil, hēyanē ã̃ōnē
Ār ã̃unär puä bēshyä löï tär hököl hömpöti zē uṛäi äil, hēyönē ã̃unē
tär läi nimantran dilak. Tã̃i tärē kaïl, ō put! tui hämisä ã̃yär kāchhē
tär läi nimöntrön diläk. Tã̃i tärē köilö, ō put! tüi hämishä ã̃r käsē
āchhas; är ã̃yär kāchhē yē āchhē hakkaläin tōr. Tōr ēi bhäi mari
äsosh; är ã̃r käsē zē äsē hökölain tör. Tör ē bhäi möri
bāchchhē; tärē häjäiyärē päi; ēitär läi khusi haïyärē ämōd karan uchita
bässē; tärē 'azaiyärē päi; ētär läi k͟hüshi 'öiyärē ämud körön usit
haïyē.
'öiyē.

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT).

(Orissa Baptist Mission, 1892.)

ଜଣକର ଦୁଇ ପୁତ୍ର ଥିଲେ ; ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାନ ପୁତ୍ର ପିତାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତଃ, ତୁମ୍ଭ ସମ୍ପତ୍ତିର ଯେଉଁ ବାଣ୍ଟ ଆମ୍ଭେ ପାଇବା, ତାହା ଦିଅ । ତହିଁରେ ସେ ଆପଣା ସମ୍ପତ୍ତି ଭାଗ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଲା । ଅଳ୍ପ ଦିନ ଉତ୍ତାରେ ସେହି ସାନ ପୁତ୍ର ସର୍ବସ୍ୱ ଏକତ୍ର କରି ନେଇ ଦୂର ଦେଶକୁ ଯାଇ ଦୁଷ୍ଟ ଆଚରଣରେ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲା । ସବୁ ବ୍ୟୟ କଲା ଉତ୍ତାରେ ସେହି ଦେଶରେ ମହା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ନ୍ତେ ତାହାର ଦୁଃଖାବସ୍ଥା ଘଟିଲା । ଏଥିରେ ସେ ଯାଇ ସେହି ଦେଶୀୟ ଏକ ଗୃହସ୍ଥର ଆଶ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତେ ସେହି ଜଣ ତାହାକୁ ଶୂକରପଲ ଚରାଇବାକୁ ବିଲରେ ପଠାଇଲା । ସେଠାରେ ତାହାକୁ କେହି କିଛି ଆହାର ନ ଦେବାରୁ ସେ ଶୂକରର ଖାଦ୍ୟ ଛୁବିଡ଼ାରେ ଉଦର ପୂର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ବାଞ୍ଛା କଲା । ଅବଶେଷରେ ସେ ମନେମନେ ଚେତନା ପାଇ କହିଲା, ହାୟ, ଆମ୍ଭ ପିତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ମୂଲିଆ ଦାସ ଯଥେଷ୍ଟ ଓ ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଆହାର ପାଉଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆମ୍ଭେ କ୍ଷୁଧାରେ ମରୁଅଛୁଁ । ଆମ୍ଭେ ଉଠି ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇ ବୋଲିବା, ହେ ପିତଃ, ଆମ୍ଭେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁଁ, ତୁମ୍ଭର ପୁତ୍ର ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଆଉ ନୋହୁଁ ; ତୁମ୍ଭର ଏକ ମୂଲିଆ ଦାସ ପରି ଆମ୍ଭକୁ ରଖ । ଅନନ୍ତର ସେ ଉଠି ପିତା ନିକଟକୁ ଗମନ କଲା । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଅତି ଦୂରରେ ତାହାକୁ ଦେଖି ଦୟା କଲା, ପୁଣି ଧାଇଁ ଯାଇ ତାହାର ଗଲା ଧରି ତାହାକୁ ଚୁମ୍ବନ କଲା । ଏଥିରେ ପୁତ୍ର ତାହାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତଃ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଓ ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁଁ, ଏଣୁ ତୁମ୍ଭର ପୁତ୍ର ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଆଉ ଯୋଗ୍ୟ ନୋହୁଁ । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଆପଣା ଦାସମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା, ସର୍ବୋତ୍ତମ ବସ୍ତ୍ର ଆଣି ଏହାକୁ ପିନ୍ଧାଅ, ଏହାର ହାତରେ ମୁଦ୍ରିକା ଦିଅ, ଏହାର ପାଦରେ ପାଦୁକା ଦିଅ ; ପୁଣି ଆମ୍ଭେମାନେ ଭୋଜନ କରି ଆନନ୍ଦ କରୁଁ ; ଯେହେତୁ ଆମ୍ଭର ଏହି ପୁତ୍ର ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା । ତହିଁରେ ସେମାନେ ଆନନ୍ଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ତାହାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର କ୍ଷେତରେ ଥିଲା ପୁଣି ଆସି ଗୃହ ନିକଟରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ ଓ ବାଦ୍ୟର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ଦାସମାନଙ୍କର ଏକ ଜଣକୁ ଡାକି ପଚାରିଲା, ଏହାର କାରଣ କି ? ସେ କହିଲା ତୁମ୍ଭର ଭାଇ ଆଇଲେ, ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ପିତା ତାହାକୁ ସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା କାରଣରେ ବଡ଼ ଭୋଜି ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ତହିଁରେ କ୍ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ନ ମଙ୍ଗିଲା ; ଏଣୁ ତାହାର ପିତା ବାହାରେ ଆସି ତାହାକୁ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧ କଲା । ମାତ୍ର ସେ ପିତାକୁ ଉତ୍ତର କଲା ଦେଖ, ତୁମ୍ଭର କୌଣସି ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘନ ନ କରି ବହୁବର୍ଷାବଧି ତୁମ୍ଭର ସେବା କରି ଆସୁଅଛୁଁ, ତଥାପି ମିତ୍ରଗଣ ସଙ୍ଗରେ ଉତ୍ସବ କରିବାକୁ କେବେହେଁ ଗୋଟିଏ ଛେଳି ଆମ୍ଭକୁ ଦେଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭର ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ବେଶ୍ୟାଗମନାଦିରେ ତୁମ୍ଭର ସମ୍ପତ୍ତି ଅପବ୍ୟୟ କରିଅଛି, ସେ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ତାହା ନିମନ୍ତେ ବଡ଼ ଭୋଜି ଦେଲ । ତାହାର ପିତା କହିଲା, ହେ ପୁତ୍ର, ତୁମ୍ଭେ ସର୍ବଦା ଆମ୍ଭର ସଙ୍ଗେ ଅଛ, ଆଉ ଆମ୍ଭର ଯେ କିଛି ଅଛି ସେହି ସମସ୍ତ ତୁମ୍ଭର । ପୁଣି ଏହି ଯେ ତୁମ୍ଭର ଭାଇ ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା, ଏହେତୁରୁ ଉତ୍ସବ ଓ ଆନନ୍ଦ କରିବାର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଚିତ ॥

ARYAN FAMILY. (EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[*Note.*—Pronounce every *a* as *ŏ* in *cob*; every *ksh* as *kkhy*; and every *s* and *ś* as *sh*.]

Jaṇakara dui putra thilā; sēmānaṅka-madhyarē sāna putra pitāku kahilā, hē pitaḥ, tumbha sampattira jēũ bāṇṭa āmbhē pāibā tāhā dia. Tahĩrē sē āpaṇā sampatti bhāga kari sēmānaṅku dēlā. Alpa dina uttārē sēhi sāna putra sarbasva ēkatra kari nēi dūradēsaku jāi dushṭa ācharaṇarē sabu sampatti urāi dēlā. Sabu byaya kalā uttārē sēhi dēśarē mahā durbhiksha paṛantē tāhāra duḥkhābasthā ghaṭilā. Ethirē sē jāi sēhi dēśīya ēka gṛuhasthara āśrita huantē sēhi jaṇa tāhāku śukarapaḷa charāibāku bilarē paṭhāilā. Sēṭhārē tāhāku kēhi kichhi āhāra na dēbāru sē śukarara khādya chhibiṛārē udara purna karibāku bāñchhā kalā. Abaśēsharē sē mané-manē chētanā pāi kahilā, hāya, āmbha pitā pākharē kētē mūliā dāsa jathēshṭa ō tahĩru adhika āhāra pāuchhanti, mātra āmbhē kshudhārē maru achhũ. Āmbhē uṭhi pitāṅka nikaṭarē jāi bōlibā, hē pitaḥ, āmbhē īśvaraṅkara puṇi tumbhara biruddharē pāpa kalũ, tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra jōgya āu nōhũ; tumbhara ēka mūliā dāsapari āmbhaku rakha. Anantara sē uṭhi pitā nikaṭaku gamana kalā. Mātra tāhāra pitā ati dūrarē tāhāku dēkhi dayā kalā, puṇi dhaĩ jāi tāhāra gaḷā dhari tāhāku chumbana kalā. Ethirē putra tāhāku kahilā, hē pitaḥ, īśvaraṅkara ō tumbhara biruddharē pāpa kalũ, ēṇu tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra āu jōgya nōhũ. Mātra tāhāra pitā āpaṇā dāsamānaṅku ājñā dēlā, sarbōttama bastra āṇi ēhāku pindhāa, ēhāra hātarē mudrikā dia, ēhāra pādarē pādukā dia. Puṇi āmbhēmānē bhōjana kari ānanda karũ. Jē-hētu āmbhara ēhi putra mṛuta hōi, punarbāra sajība hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā. Tahĩrē sēmānē ānanda karibāku lāgilē.

Tētikibēlē tāhāra jyēshṭha putra kshētarē thilā, puṇi āsu āsu gṛuha katirē prabēśa hōi nṛutya ō bādyara śabda śuṇibāku pāi dāsamānaṅkara ēka jaṇaku ḍāki pachārilā, ēhāra kāraṇa ki? Sē kahilā tumbhara bhāi ailē, puṇi tumbhar pitā tāhāku sustha śarīrarē prāpta hēbā kāraṇarē baṛa bhōji deiachhanti. Tahĩrē kruddha hōi bhitaraku jibāku na maṅgilā; ēṇu tāhāra pitā bāhārē āsi tāhāku bahutta prabōdha kalā. Mātra sē pitāku uttara kalā, dēkha, tumbhara kauṇasi ājñā laṅghana na kari bahubarshābadhi tumbhara sēbā kari āsiachhũ, tathāpi mitragaṇa saṅgarē utsaba karibāku kēbēhẽ gōṭiē chhēḷi āmbhaku dēi nāhã. Mātra tumbhara jēũ putra bēśyā-gamanādirē tumbhara sampatti apabyaya kariachhi, sē āsibā mātra tāhā nimantē baṛa bhōji dela. Tāhāra pitā kahilā, hē putra, tumbhē sarbadā āmbha saṅgē achha, āu āmbhara jē kichhi achhi sēhi samasta tumbhara. Puṇi ēhi jē tumbhara bhāi mṛuta hōi, punarbāra sajība hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā, ēhēturu utsaba o ananda karibāra āmbhamānaṅkara uchita.

29

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT).

(Bangalore Aux. B. S., 1889.)

వొక మనుష్యునికి యిద్దరు కుమారులు వుండిరి.—వారిలో చిన్నవాడు, ఓ తండ్రీ ఆస్తిలో నాకు వచ్చే పాలు యిమ్మని తండ్రితో చెప్పినప్పుడు ఆయన వారికి తన ఆస్తిని పంచిపెట్టెను.—కొన్ని దినములైన తరువాత ఆ చిన్నకుమారుడు సమస్తమున్ను కూర్చుకొని దూరదేశమునకు ప్రయాణమై వెళ్లి తన ఆస్తిని దుర్వ్యాపారమువల్ల పాడుచేసెను.—అదంతా వ్రయముచేసిన తరువాత ఆ దేశమందు పెద్ద కరువు కలిగినందున అతడు యిబ్బందిపడసాగెను.—అప్పుడు అతడు వెళ్లి ఆ దేశస్థులలో వొకనికి లోబడి యుండెను. అతడు పందులను మేపుటకు తన పొలములలోకి అతని పంపెను.—అతడు పందులు తినే పొట్టుతో తన కడుపు నింపుకొనుటకు ఆశపడెను గాని యెవరున్ను అతనికి యేమిన్ని యివ్వలేదు.—అయితే బుద్ధివచ్చి అతడు నా తండ్రియొద్ద యెంతోమంది కూలివాండ్లకు రొట్టెలు అతివిస్తారమైయున్నవి అయితే నేను ఆకలివల్ల నశించిపోతున్నాను.—నేను లేచి నా తండ్రియొద్దికి వెళ్లి, ఓ తండ్రీ నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్ను నీ యెదుటనున్ను పాపముచేసియున్నాను.—యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కాను నన్ను నీ కూలివాండ్లలో వొకనివలె చేయుమని ఆయనతో చెప్పుదునని అనుకొని లేచి తన తండ్రియొద్దికి వెళ్లెను.—అయితే అతడు యింకా దూరముగా వున్నప్పుడు అతని తండ్రి అతని చూచి కనికరించి పరుగెత్తి అతని మెడమీద పడి అతని ముద్దుబెట్టుకొనెను.—అప్పుడు ఆ కుమారుడు, ఓ తండ్రీ నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్ను నీ యెదుటనున్ను పాపము చేసియున్నాను యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కానని ఆయనతో పలికెను.—అయితే తండ్రి, ప్రధాన వస్త్రమును తెచ్చి యితనికి తొడిగించి యితని చేతికి వుంగరము పెట్టి పాదములకు చెప్పులు తొడిగించండి.—మరిన్ని మనము తిని సంభ్రమపడుదాము.—యెందుకంటే యీ నా కుమారుడు చనిపోయి తిరిగీ బ్రతికెను తప్పిపోయి దొరికెనని తన నౌకరులతో చెప్పెను. అప్పుడు వారు సంభ్రమపడసాగిరి.

అయితే ఆయన పెద్దకుమారుడు పొలములో వుండెను గనుక అతడు వస్తూ యింటికి సమీపించినప్పుడు వాద్యమున్ను నాట్యమున్ను విని —నౌకరులలో వొకనిపిలిచి, యివి యేమిటి అని అడిగెను.—ఆ నౌకరు అతనితో నీ తమ్ముడు వచ్చెను గనుక అతడు సురక్షితముగా చేరినందున నీ తండ్రి విందు చేయించియున్నాడని చెప్పెను.—అయితే అతడు కోపగించి లోపటికి వచ్చుటకు సమ్మతించలేదు గనుక అతని తండ్రి వెలపటికి వచ్చి అతని బతిమాలుకొనెను.—అయితే అతడు, యిదుగో యిన్ని సంవత్సరములనుంచి నేను నిన్ను సేవిస్తున్నాను నీ ఆజ్ఞను నేను యెప్పుడున్ను మీరలేదు. అయినప్పటికిన్ని నేను నా స్నేహితులతో సంభ్రమపడేటట్టు నాకు యెన్నడున్ను వొక మేకపిల్లనైనా యివ్వలేదు.—అయితే నీ ఆస్తిని వేశ్యలతోకూడా తినివేసిన యీ నీ కుమారుడు రాగానే వీనికొరకు విందు చేయించితివని తండ్రితో ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను.—అందుకు ఆయన, కుమారుడా నీవు యెల్లప్పుడున్ను నాతోకూడా వున్నావు నావన్నిన్ని నీవైయున్నవి.—మనము సంభ్రమపడి సంతోషించుట యుక్తమే యెందుకంటే నీ తమ్ముడైన యితడు చనిపోయి తిరిగీ బ్రతికెను, తప్పిపోయి దొరికెనని అతనితో చెప్పెననెను.

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Voka manushyuniki yiddaru kumrâulu vuṁḍiri.—Vârilô chinnavâḍu, "ô taṁḍrî
One to man two sons were.—Of them the younger, "O father
âstilô nâku vachchê pâlu yimm"=ani taṁḍritô cheppin= appuḍu âyana vâriki
in property to me coming share give" saying with father said when he to them
tana âstini paṁchi peṭṭenu.—Konni dinamul= aina taruvâta â chinna kumâruḍu
his property divided.— A few days passed after that younger son
samastamunnu kûrchukoni dûra- dêśamunaku prayâṇam=ai veḷḷi
all having gathered distant to country journey having made having gone
tana âstini durvyâpâramuvalla pâḍu-chêsenu.—Ad=aṁtâ vrayamu- chêsina taruvâta
his property by evil ways ruin made.— That all expense made after
â dêśamaṁdu pedda karuvu kaligin=aṁduna ataḍu yibbaṁdi- paḍa-sâgenu.—Appuḍu
that in country big famine arose therefore he want to feel began.— Then
ataḍu veḷḷi â dêśasthulalô vokaniki lôbaḍiy =uṁḍenu. Ataḍu paṁdulanu
he having gone that of inhabitants to one being subject was. He pigs
mêpuṭaku tana polamula lôki atani paṁpenu.—Ataḍu paṁdulu tinê poṭṭutô
to feed his of fields within him sent.— He pigs which eat with husks
tana kaḍupu niṁpukonuṭaku âśapaḍenu gâni yevaḍunnu ataniki yêminni yivvalêdu.—
his belly to fill desired but any one to him anything did not give.—
Ayitê buddhi vachchi ataḍu, "nâ taṁḍriyodda yeṁtô maṁdi kûlivâṁḍlaku
But sense having come he, "my father near how many men to servants
roṭṭelu ati vistâram=aiy=unnavi ayitê nênu âkalivalla naśiṁchi-pôtunnânu.—Nênu
bread much plenty is but I with hunger am perishing.— I
lêchi nâ taṁḍriyoddiki veḷḷi, 'ô taṁḍrî nênu âkâśamunaku
having risen my father near having gone, 'O father I to heaven
virôdhamugânunnu nî yeduṭanunnu pâpamu chêsiy=unnânu.—Yikamîdaṭa nî
contrary your before also sin have committed.— Hereafter your
kumâruḍan=ani anipiṁchukonuṭaku yôgyuḍanu kânu nannu nî kûlivâṁḍlalô vokani
son to be called fit man am not me your of servants of one
vale chêyum'=ani âyanatô cheppudun"=ani anukoni lêchi tana
like make' so with him I will say" so having said himself having risen his
taṁḍriyoddiki veḷḷenu.—Ayitê ataḍu yiṁkâ dûramugâ vunn=appuḍu atani taṁḍri atani
father near went.— But he yet far was then his father him
chûchi kanikariṁchi parugetti atani meḍa-mîda paḍi atani
having seen having pitied running his on neck having fallen him
muddu-beṭṭukonenu.—Appuḍu â kumâruḍu, "ô taṁḍrî nênu âkâśamunaku
kissed.— Then that son, "O father I to heaven
virôdhamugânunnu nî yeduṭanunnu pâpamu chêsiy=unnânu yikamîdaṭa nî
contrary your before also sin have committed hereafter your

19587.

kumârudan=ani anipimchukonuṭaku yôgyuḍanu kân" =ani âyanatô palikenu.—
son to be called fit man am not" so with him said.—
Ayitê tamḍri, "pradhâna-vastramunu techchi yitaniki toḍigimchi
But father, "chief robe having brought to this man having put on
yitani chêtiki vumgaramu peṭṭi pâdamulaku cheppulu toḍigimchamḍi.—
this man's to hand ring having put to feet shoes put on.—
Marinni manamu tini sambhramapaḍudâmu.—Yemduk= amṭê yî nâ kumâruḍu
And we having eaten shall be merry.— Why if you say this my son
chanipôyi tirigî bratikenu tappi pôyi doriken"=ani tana naukarulatô cheppenu
having died again is alive having been lost is found" so his with servants said.
Appuḍu vâru sambhramapaḍa-sâgiri.
Then they to be merry began.

Ayitê âyana pedda kumâruḍu polamulô vumḍenu ganuka ataḍu vastû yimṭiki
But his elder son in the field was therefore he coming to house
samîpimchin=appuḍu vâdyamunnu nâṭyamunnu vini naukarulalô vokani
approached then music and dancing having heard of servants one
pilichi, "yivi yêmiṭi" ani aḍigenu.—Â naukaru atanitô "nî tammuḍu
having called, "these what" so asked.—That servant with him "your younger brother
vachchenu ganuka ataḍu surakshitamugâ chêrin =amduna nî tamḍri vimdu-
came therefore he healthy reached therefore your father feast
chêyimchiy=unnâḍ"=ani cheppenu.—Ayitê ataḍu kôpagimchi lôpaṭiki
has made" so said.— But he having become angry inside
vachchuṭaku sammatimchalêdu ganuka atani tamḍri velapaṭiki vachchi atani
to come did not consent therefore his father outside having come him
batimâlukonenu.—Ayitê ataḍu, "yidugô yinni samvatsaramula-numchi nênu ninnu
begged.— But he, "lo so many years since I you
sêvist= unnânu nî âjñanu nênu yeppuḍunnu miralêdu. Ayinappaṭikinni nênu
serving am your order I once even not transgressed. Still I
nâ snêhitulatô sambhramapaḍêṭaṭṭu nâku yennaḍunnu voka mêkapillan=ainâ
my with friends so as to be merry to me one day even one lamb even
yivvalêdu.—Ayitê nî âstini vêśyalatôkûḍâ tinivêsina yî nî kumâruḍu
did not give.—But your property with harlots who ate up this your son
râgânê vînikoraku vimdu-chêyimchitiv"=ani tamḍritô pratyuttaramu
as soon as came for this man feast have made" so with father reply
cheppenu.—Amduku âyana, "kumâruḍâ nîvu yellappuḍunnu nâtôkûḍâ vunnâvu,
said.— To that he "son you always with me are,
nâv=anninni nîv= aiy=unnavi.—Manamu sambhramapaḍi samtôshimchuṭa yuktamê
mine all yours are. — We having been merry to be joyful is right
yemduk =amṭê nî tammuḍ= aina yitaḍu chanipôyi tirigî bratikenu,
why if you say your younger brother who is this man having died again is alive,
tappi pôyi doriken"=ani atanitô cheppen=anenu.
having been lost is found" so with him said spoke.

DRAVIDIAN FAMILY. (TAMIL.)

TAMIL, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1889.)

ஒரு மனுஷனுக்கு இரண்டு குமாரர் இருந்தார்கள்.—அவர்களில் இளையவன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, ஆஸ்தியில் எனக்கு வரும் பங்கை எனக்குத்தரவேண்டும் என்றான். அந்தப்படி அவன் அவர்களுக்குத்தன் ஆஸ்தியைப்பங்கிட்டுக்கொடுத்தான்.—சிலநாளைக்குப்பின்பு, இளையமகன் எல்லாவற்றையும் சேர்த்துக்கொண்டு, தூரதேசத்துக்குப்புறப்பட்டுப்போய், அங்கே துன்மார்க்கமாய் ஜீவனம்பண்ணி, தன் ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்டான்.—எல்லாவற்றையும் அவன் செலவழித்தபின்பு, அந்த தேசத்திலே கொடிய பஞ்சமுண்டாயிற்று. அப்பொழுது அவன் குறைவுபடத்தொடங்கி,—அந்த தேசத்துக் குடிகளில் ஒருவனிடத்தில் போய் ஒட்டிக்கொண்டான். அந்தக் குடியானவன் அவனைத்தன் வயல்களில் பன்றிகளை மேய்க்கும்படி அனுப்பினான்.—அப்பொழுது பன்றிகள் தின்கிற தவிட்டினாலே தன் வயிற்றை நிரப்ப ஆசையாயிருந்தான், ஒருவனும் அதை அவனுக்குக்கொடுக்கவில்லை. அவனுக்குப் புத்தி தெளிந்தபோது, அவன்: என் தகப்பனுடைய கூலிக்காரர் எத்தனையோபேருக்குப்பூர்த்தியான சாப்பாடு இருக்கிறது, நானோ பசியினால் சாகிறேன்.—நான் எழுந்து, என் தகப்பனிடத்திற்குப்போய்: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும் உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன்,—இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்திரனல்ல, உம்முடைய கூலிக்காரரில் ஒருவனாக என்னை வைத்துக்கொள்ளும் என்பேன் என்று சொல்லி;—எழுந்து புறப்பட்டு, தன் தகப்பனிடத்தில் வந்தான். அவன் தூரத்தில் வரும்போதே, அவனுடைய தகப்பன் அவனைக்கண்டு, மனதுருகி, ஓடி, அவன் கழுத்தைக்கட்டிக்கொண்டு, அவனை முத்தஞ்செய்தான்.—குமாரன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும், உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன், இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்திரன் அல்ல என்று சொன்னான்.—அப்பொழுது தகப்பன் தன் ஊழியக்காரரை நோக்கி: நீங்கள் உயர்ந்த வஸ்திரத்தைக்கொண்டுவந்து, இவனுக்கு உடுத்தி, இவன் கைக்கு மோதிரத்தையும் கால்களுக்குப்பாதரட்சைகளையும் போடுங்கள்.—நாம் புசித்து, சந்தோஷமாயிருப்போம்:—என் குமாரனாகிய இவன் மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான் என்றான். அப்படியே அவர்கள் சந்தோஷப்படத்தொடங்கினார்கள்.

அவனுடைய மூத்தகுமாரன் வயலிலிருந்தான். அவன் திரும்பி வீட்டுக்குச்சமீபமாய் வருகிறபோது, கீதவாத்தியத்தையும் நடனக்களிப்பையும் கேட்டு;—ஊழியக்காரரில் ஒருவனை அழைத்து: இதென்ன என்று விசாரித்தான்.—அதற்கு அவன்: உம்முடைய சகோதரன் வந்தார், அவர் மறுபடியும் சுகத்துடனே உம்முடைய தகப்பனிடத்தில் வந்து சேர்ந்தபடியினாலே அவருக்காக விருந்துபண்ணினார் என்றான்.—அப்பொழுது அவன் கோபமடைந்து, உள்ளேபோக மனதில்லாதிருந்தான். தகப்பனோ வெளியேவந்து, அவனை வருந்தியழைத்தான்.—அவன் தகப்பனுக்குப் பிரதியுத்தரமாக: இதோ, இத்தனைவருஷகாலமாய் நான் உமக்கு ஊழியஞ்செய்து, ஒருக்காலும் உம்முடைய கற்பனையை மீறாதிருந்தும், என் சிநேகிதரோடே நான் சந்தோஷமாயிருக்கும்படி நீர் ஒருக்காலும் எனக்கு ஒரு ஆட்டுக்குட்டியையாவது கொடுக்கவில்லை.—வேசிகளிடத்தில் உம்முடைய ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்ட உம்முடைய குமாரனாகிய இவன் வந்தவுடனே இவனுக்காக விருந்துபண்ணினீரோ என்றான்.—அதற்குத் தகப்பன்: மகனே, நீ எப்போதும் என்னோடிருக்கிறாய், எனக்குள்ளதெல்லாம் உன்னுடையதாயிருக்கிறது.—உன் சகோதரனாகிய இவனோ மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான்; ஆனபடியினாலே, நாம் சந்தோஷப்பட்டு மகிழ்ச்சியாயிருக்கவேண்டுமே என்று சொன்னான் என்றார்.

DRAVIDIAN FAMILY.

TAMIL, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Oru maṉushaṉukku iraṇḍu kumârar irundârgaḷ.—Avargaḷil iḷaiyavaṉ tagappaṉai
One to man two sons were.— Of them the younger father

nôkki: "tagappaṉê, âstiyil eṉakku varum paṅgai eṉakku-ttaravêṇḍum"
having seen: "father of the property to me coming portion to me must give"

eṉrâṉ. Andappaḍi avaṉ avargaḷukku-ttaṉ âstiyai-ppaṅgiṭṭu -kkoḍuttâṉ.—Śila
said. Accordingly he to them his property having divided gave.—A few

nâḷaikku-ppiṉbu, iḷaiya magaṉ ellâvaṟṟaiyum śêrttu-kkoṇḍu, dûra-dêśattukku-
to days after, younger son all having gathered, distant to country

ppuṟappaṭṭu-ppôy, aṅgê duṉmârkkam -ây jîvaṉam paṇṇi, taṉ
having started went, there evil ways having become living having made, his

âstiyai aḻittu-ppôṭṭâṉ.—Ellâvaṟṟaiyum avaṉ śelavaḻitta piṉbu, anda dêśattilê koḍiya
property wasted.— All he spent after that in country severe

pañjam-uṇḍâyiṟṟu. Appoḻudu avaṉ kuṟaivu -paḍa -ttoḍaṅgi,— anda dêśattu-
famine arose. Then he want to suffer having begun,— that of country

kkuḍigaḷil oruvaṉiḍattil pôy oṭṭikkoṇḍâṉ. Anda -kkuḍiyâṉavaṉ avaṉai-
of the inhabitants with one having gone joined himself. That husbandman him

ttaṉ vayalgaḷil paṉṟigaḷai mêykkumbaḍi aṉuppiṉâṉ.—Appoḻudu paṉṟigaḷ tiṉgiṟa
his in the fields pigs to feed sent.— Then pigs eating

taviṭṭiṉâlê taṉ vayiṟṟai nirappa âśaiy -ây -irundâṉ, oruvaṉum adai avaṉukku-
with husks his belly to fill desire having become was, any one it to him

kkoḍukkav-illai. Avaṉukku-pputti teḷinda pôdu, avaṉ: "eṉ tagappaṉuḍaiya
did not give. To him sense clear time, he: "my of father

kûlikkârar ettaṉaiyô pêrukku-ppûrttiy-âṉa śâppâḍu irukkiṟadu, nâṉô paśiyiṉâl
servants how many to men full food is, while I with hunger

śâgiṟêṉ.—Nâṉ eḻundu, eṉ tagappaṉiḍattiṟku-ppôy: 'tagappaṉê, parattukku
die.— I getting up, my to father having gone: 'father, to heaven

virôdam-âgavum umakku muṉb-âgavum pâvañ-jeydêṉ,— iṉimêl ummuḍaiya
contrary to you before also sin have committed,—hereafter your

kumâraṉ eṉṟu śollappaḍuvadaṟku nâṉ pâttiraṉ-alla, ummuḍaiya kûlikkâraril
son to be called I fit man am not, your of servants

oruvaṉ-âga eṉṉai vaittukkoḷḷum' eṉbêṉ" eṉṟu śolli;— eḻuṇḍu puṟappaṭṭu,
one to be me keep' will say" so saying;—having got up having started

taṉ tagappaṉiḍattil vandâṉ. Avaṉ dûrattil varum pôdê, avaṉuḍaiya
his to father came. He at a distance was coming time, his

tagappaṉ avaṉai-kkaṇḍu, maṉad-urugi, ôḍi, avaṉ kaḻuttai-kkaṭṭikkoṇḍu, avaṉai
father him seeing, heart melting, ran, his neck having embraced, him

muttañ-jeydâṉ.—Kumâraṉ tagappaṉai nôkki: "tagappaṉê, parattukku virôdam-âgavum,
kissed.— Son father seeing: "father, to heaven contrary,

umakku muṉb-âgavum pâvañ-jeydêṉ, iṉimêl ummuḍaiya kumâraṉ eṉṟu
to you before also sin have committed, hereafter your son

śollappaḍuvadaṟku nâṉ pâttiraṉ alla" eṉṟu śoṉṉâṉ.—Appoḻudu tagappaṉ taṉ
to be called I fit man am not" so said.— Then father his

ûḻiyakkârarai nôkki: "nîṅgaḷ uyarnda vastirattai- kkoṇḍuvandu, ivaṉukku
servants seeing: "you costly robe having brought, to this man

uḍutti, ivaṉ kaikku môdirattaiyum kâlgaḷukku=ppâdaraṭchaigaḷaiyum
having dressed, of this man to hands ring to legs and shoes

pôḍuṅgaḷ.—Nâm puśittu, śandôsham=ây=iruppôm.—Eṉ kumâraṉ=âgiya ivaṉ
put on.— We having eaten, merry shall be.—My son who is this man

marittâṉ, tirumbavum uyirttâṉ; kâṇâmaṟ=pôṉâṉ, tirumbavum kâṇappaṭṭâṉ" eṉṟâṉ.
died, again is alive; lost was gone, again was found" said.

Appaḍiyê avargaḷ śandôshappaḍa=ttoḍaṅgiṉârgaḷ.
So they to be merry began.

Avaṉuḍaiya mûtta kumâraṉ vayalil= irundâṉ. Avaṉ tirumbi vîṭṭukku=chchamî-
His elder son in the field was. He again to house near

pam=ây varugiṟa pôdu, gîta-vâttiyattaiyum naḍaṉa=kkaḷippaiyum kêṭṭu;—
coming time, music and dancing merriment hearing;—

ûḻiyakkâraril oruvaṉai aḻaittu: 'id=eṉṉa' eṉṟu vichârittâṉ.—Adaṟku avaṉ:
of the servants one called: 'this what' so inquired.— To that he:

"ummuḍaiya śagôdaraṉ vandâr, avar maṟupaḍiyum śugattuḍaṉê ummuḍaiya
"your brother came, he again with health your

tagappaṉiḍattil vandu śêrndapaḍiyiṉâlê avarukk=âga virundu-paṇṇiṉâr" eṉṟâṉ.—
to father having come because reached for him feast made" said.—

Appoḻudu avaṉ kôpam=aḍaindu, uḷḷê pôga maṉad=illâd=irundâṉ. Tagappaṉô veḷiyê
Then he anger having got, in to go mind without was. But the father out

vandu, avaṉai varundiy =aḻaittâṉ.—Avaṉ tagappaṉukku= ppiratiyuttaram=âga:
having come, him having entreated invited.—He to the father as reply:

"idô, ittaṉai varusha-kâlam=ây nâṉ umakku ûḻiyañ =jeydu, oru-kkâlum
"lo, so many years time I to you service having done even once

ummuḍaiya kaṟpaṉaiyai mîṟâd =irundum, eṉ śinêgitarôḍê nâṉ
your command without transgressing though have been, my with friends I

śandôsham=ây=irukkumbaḍi nîr oru-kkâlum eṉakku oru âṭṭu=kkuṭṭiyaiy=âvadu
merry to be you even once to me one at least kid

koḍukkav=illai.—Vêśigaḷ-iḍattil ummuḍaiya âstiyai aḻittuppôṭṭa ummuḍaiya
gave not.— With harlots your property wasted your

kumâraṉ= âgiya ivaṉ vandav =uḍaṉê ivaṉukk=âga virundu- paṇṇiṉîrê"
son who is this man came immediately for this man feast have made?"

eṉṟâṉ. Adaṟku=ttagappaṉ: "magaṉê, nî eppôdum eṉṉôḍ=irukkiṟây, eṉakk=
said. To that the father: "son, you always with me are, to me

uḷḷad =ellâm uṉṉuḍaiyad=ây=irukkiṟadu.—Uṉ śagôdaraṉ=âgiya ivaṉô marittâṉ,
whatever is all yours is.— Your brother who is this man died,

tirumbavum uyirttâṉ; kâṇâmaṟ=pôṉâṉ, tirumbavum kâṇappaṭṭâṉ; âṉapaḍiyiṉâlê,
again is alive; lost gone, again was found; so

nâm śandôshappaṭṭu magiḻchchiy=ây=irukka-vêṇḍumê" eṉṟu śoṉṉâṉ eṉṟâr.
we being merry glad should be?" so spoke said.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYAḶAM, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1884.)

ഒരു മനുഷ്യന്നു രണ്ടു മക്കൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ഇളയവൻ അപ്പനോടു: അപ്പാ, വസ്തുക്കളിൽ എനിക്കു വരേണ്ടുന്ന പങ്കു തരേണമേ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവനും മുതലിനെ അവൎക്കു പകുതി ചെയ്തു. ഏറെ നാൾകഴിയും മുമ്പെ ഇളയമകൻ സകലവും സ്വരൂപിച്ചുകൊണ്ടു ദൂരദേശ-ത്തേക്കു യാത്രപോയി അവിടെ ദുൎന്നടപ്പായി ജീവിച്ചു തന്റെ വസ്തു നാനാവിധമാക്കിക്കളഞ്ഞു. എല്ലാം ചെലവഴിച്ച ശേഷം ആ ദേശത്തിൽ കഠിന ക്ഷാമം ഉണ്ടായിട്ടു അവന്നു മുട്ടു വന്നു തുടങ്ങി. എന്നാറെ അവൻ പോയി ആ ദേശത്തിലെ പൌരന്മാരിൽ ഒരുത്തനോടു പററി-ക്കൊണ്ടു; ആയവൻ അവനെ തന്റെ നിലങ്ങളിൽ പന്നികളെ മേയ്പാൻ അയച്ചു. പന്നികൾ തിന്നുന്നമരപ്പയറു കൊണ്ടു തന്റെ വയറു നിറെപ്പാൻ അവൻ ആഗ്രഹിച്ചു എങ്കിലും ആരും അവന്നു കൊടുത്തില്ല. അപ്പോൾ ബുദ്ധി തെളിഞ്ഞിട്ടു അവൻ പറഞ്ഞു: എന്റെ അപ്പന്റെ എത്ര കൂലിക്കാർ അപ്പം തിന്നു ശേഷിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു, ഞാനോ വിശപ്പുകൊണ്ടു നശിച്ചുപോകുന്നു. ഞാൻ എഴുനീററു എന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി അവനോടു: അപ്പാ, ഞാൻ സ്വൎഗ്ഗ-ത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു. ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനല്ല, നിന്റെ കൂലിക്കാരിൽ ഒരുത്തനെ പോലെ എന്നെ ആക്കിക്കൊള്ളേണമേ, എന്നു പറയും. എന്നിട്ടു എഴുനീററു തന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി; അവൻ ദൂരത്തുള്ളപ്പോൾ തന്നേ അപ്പൻ അവനെ കണ്ടു കരളലിഞ്ഞു ഓടിച്ചെന്നു അവന്റെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു അവനെ ചുംബിച്ചു. മകൻ അവനോടു: അപ്പാ, ഞാൻ സ്വൎഗ്ഗത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനമല്ല, എന്നു പറഞ്ഞു. എന്നാറെ അപ്പൻ തന്റെ ദാസരോടു: വേഗം മേത്തരമായ അങ്കി കൊണ്ടുവന്നു ഇവനെ ഉടുപ്പിപ്പിൻ, കൈക്കു മോതിരവും കാലുകൾക്കു ചെരിപ്പുകളും ഇടുവിപ്പിൻ. നാം ഭക്ഷിച്ചു ആനന്ദിക്ക. ഈ എന്റെ മകൻ മരിച്ചവനായിരുന്നു തിരികെ ഉയിൎത്തു, കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു കണ്ടുകിട്ടുകയും ചെയ്തുവല്ലോ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവർ ആനന്ദിച്ചു തുടങ്ങി.

എന്നാൽ അവന്റെ മൂത്തമകൻ വയലിൽ ആയിരുന്നു, ആയവൻ വന്നു വീട്ടിനോടു അടുത്തപ്പോൾ വാദ്യവും നൃത്തഘോഷങ്ങളും കേട്ടു, ബാല്യക്കാരിൽ ഒരുത്തനെ വിളിച്ചു, ഇതെന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു. അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു: നിന്റെ സഹോദരൻ വന്നു നിന്റെ അപ്പൻ അവനെ സൌഖ്യത്തോടെ കിട്ടിയതുകൊണ്ടു വിരുന്നുകഴിച്ചു. അപ്പോൾ അവൻ കോപിച്ചു അക-മ്പുകവാൻ മനസ്സില്ലാഞ്ഞു; എന്നിട്ടു അപ്പൻ പുറത്തുവന്നു, അവനോടു അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാറെ അവൻ അവനോടു: കണ്ടാലും ഇത്രവൎഷമായി ഞാൻ നിന്നെ സേവിക്കുന്നു, നിന്റെ കല്പന ഒരു നാളും ലംഘിച്ചതുമില്ല; എന്നാൽ എന്റെ ചങ്ങാതികളുമായി ആനന്ദിക്കേണ്ടതിന്നു നീ ഒരിക്കലും എനിക്കു ഒർ ആട്ടിൻകുട്ടി തന്നിട്ടില്ല. വേശ്യമാരോടു കൂടി നിന്റെ മുതൽ തിന്നുകളഞ്ഞ ഈ നിന്റെ മകൻ വന്നപ്പോഴെക്കോ അവന്നായി വിരുന്നുകഴിച്ചുവല്ലോ, എന്നു ഉത്തരം ചൊല്ലി. അപ്പോൾ അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു: മകനേ, നീ എപ്പോഴും എന്നോടു കൂടെ ആകുന്നുവല്ലോ; എനിക്കുള്ളതു എല്ലാം നിന്റേതു ആകുന്നു. എന്നാൽ ഈ നിന്റെ സഹോദരൻ മരിച്ചവനായി-രുന്നു, തിരികേ ഉയിൎത്തു; കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു, കണ്ടു കിട്ടിയിരിക്കയാൽ നാം ആനന്ദിച്ചു സന്തോഷിക്കേണ്ടതല്ലോ ആകുന്നു.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYĀḶAM, (Standard dialect) (Roman character).

Oru manushyannu raṇḍu makkaḷ uṇḍây-irunnu. Adil iḷayavan appanôḍu:
One to man two sons born were. Of them the younger to father:

"appâ, vastukkaḷil enikku varênḍunna paṅṅu tarêṇamê," ennu paraññu; avanuṁ
"father, of goods to me coming share must give," thus said; and he

mudaline avarkku pagudi cheydu. Êṟe nâḷ kaḷiyuṁ mumbê iḷaya magan
property to them share made. Many days passing before younger son

sakalavuṁ svarûpichchu-koṇḍu dûra- dêśattêkku yâtra pôyi aviḍe
all gathered took distant to country journey having gone there

durnnaḍapp =âyi jîvichchu tanṟe vastu nânâvidham= âkki=kkaḷaññu.
bad conduct become having lived his property in various ways lost.

Ellâṁ chelavaḷichcha śêsham â dêśattil kaṭhina kshâmaṁ uṇḍâyiṭṭu avannu
All spent after that in country severe famine having arisen to him

muṭṭu vannu tuḍaṅṅi. Ennâṟe avan pôyi â dêśattile pauranmâril
want having come began. Then he went that in country of inhabitants

oruttanôḍu paṟṟikkoṇḍu; âyavan avane tanṟe nilaṅṅaḷil panningaḷe mêypân ayachchu.
with one joined himself; he him his in fields pigs to feed sent.

Panningaḷ tinnunna marappayaṟu koṇḍu tanṟe vayaṟu niṟeppân avan âgrahichchu
Pigs eating husks taking his belly to fill he desired

eṅṅiluṁ âruṁ avannu koḍuttilla. Appôḷ buddhi teḷiññiṭṭu avan paṟaññu:
anywhere any one to him did not give. Then sense clearing he said:

"enṟe appanṟe etra kûlikkâr appaṁ tinnu śêshippikkunn=uṇḍu, ñânô
"my of father how many servants bread having eaten remaining is, but I

viśappu koṇḍu naśichchu pôgunnu. Ñân eḷunîṟṟu enṟe appanṟe aḍukkalêkku
hunger taking perishing am going. I having risen my of father near

pôyi avanôḍu: 'appâ, ñân svarggattôḍuṁ ninnôḍuṁ pâpaṁ cheydu.
having gone to him: 'father, I with heaven and with you sin committed.

Ini ninṟe magan ennu viḷikkappeḍuvân yôgyan= alla, ninṟe kûlikkâril
Hereafter your son to be called fit man am not, your of servants

oruttane pôle enne âkki -kkoḷḷêṇamê' ennu paṟayuṁ." Enniṭṭu
one like me having made must take' thus shall speak." Accordingly

eḷunîṟṟu tanṟe appanṟe aḍukkalêkku pôyi; avan dûrattuḷḷ=appôḷ-tannê appan
having risen his father's near went; he at a distance then alone father

avane kaṇḍu karaḷ-aliññu ôḍi -chchennu avanṟe kaḻuttil keṭṭi-ppiḍichchu
him having seen heart-melting running having gone his in the neck embraced

avane chuṁbichchu. Magan avanôḍu: "appâ, ñân svarggattôḍuṁ ninnôḍuṁ
him kissed. The son to him: "father, I with heaven with you

pâpaṁ cheydu ini ninṟe magan ennu viḷikkappeḍuvân yôgyanum=
sin having committed hereafter your son to be called fit man

34—2

alla," ennu paṟaññu. Ennāṟe appan tanṟe dāsarōḍu: " vēgam mēl-ttaram-
am not" thus spoke. But father his to servants: " Quickly high class

āya aṅṅi koṇḍu-vannu ivane uḍuppippin, kaikku mōdiravuṁ kālugaḷkku
which is robe having brought this man dress, to the hand ring and to the legs

cherippugaḷuṁ iḍuvippin. Nām bhakshichchu ānandikka. Ī enṟe magan
and sandals put on. We having eaten shall be merry. This my son

marichchavan= āy -irunnu tirige uyirttu, kāṇāde pōyavan= āy -irunnu
dead man become having been again is living unseen gone man become having been

kaṇḍu-kiṭṭugayuṁ cheyduv= allō," ennu paṟaññu; avar ānandichchu tuḍaṅṅi.
seen finding made is not?" thus said; they to be merry began.

Ennāl avanṟe mūtta magan vayalil āyirunnu, āyavan vannu vīṭṭinōḍu
Now his elder son in field was, he having come to the house

aḍutt =appōḷ vādyavuṁ nṛitya-ghōshaṅṅaḷuṁ kēṭṭu, bālyakkāril
approaching then music dancing and noises having heard of the servants

oruttane viḷichchu, " id=endu?" ennu chōdichchu. Avan avanōḍu paṟaññu:
one having called, " this what?" thus inquired. He to him spoke:

" ninṟe sahōdaran vannu ninṟe appan avane saukhyattōḍe kiṭṭiyadukoṇḍu
" your brother came your father him healthy because has found

virunnu kaḷikkunnu." Appōḷ avan kōpichchu agam =buguvān manass=
feast is making." Then he having become angry house to enter mind

illāññu; ennittu appan puṟattu vannu, avanōḍu apēkshichchu. Ennāṟe avan
was not; therefore father outside came, to him entreated. And he

avanōḍu: " kaṇḍāluṁ itra varsham=āyi ñān ninne sēvikkunnu, ninṟe kalpana
to him: " lo so many years I you am serving, your order

oru-nāḷuṁ laṁghichchadum=illa; ennāl enṟe chaṅṅātigaḷum=āyi ānandikkēṇḍa-
one day even transgressed not; but my with friends for being merry

dinnu nī ori-kkaluṁ enikku or āṭṭinkuṭṭi tanniṭṭilla. Vēśyamārōḍu kūḍi ninṟe
you once even to me one kid did not give. With harlots joined your

muḍaḷ tinnu kaḷaññā ī ninṟe magan vann=appōḷekkō avann=āyi virunnu
property having eaten lost this your son coming then for him feast

kaḷichchuv =allō," ennu uttaraṁ cholli. Appōḷ avan avanōḍu paṟaññu: " maganē,
have made is not?" so reply spoke. Then he to him spoke: " son

nī eppōḷum ennōḍu kūḍe āgunnuv=allō; enikk =uḷḷadu ellām ninṟēdu āgunnu.
you always with me together are is not?; to me what is all yours is.

Ennāl ī ninṟe sahōdaran marichchavan- āy -irunnu, tirigē uyirttu;
But this your brother dead man become having been again is living;

kāṇāde -pōyavan =āy -irunnu, kaṇḍu kiṭṭiy -irikkayāl nāṁ ānandichchu
unseen gone man become having been, seen reached because is we being merry

santōshikkēṇḍad =allō āgunnu."
must rejoice is not? is."

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1867.)

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು- ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನು ತಂದೆಗೆ, ತಂದೆಯೇ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪಾಲನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು, ಅಂದಾಗ, ಬದುಕನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪಾಲಿಟ್ಟನು- ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನು ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿ ದುಂದುಗಾರನಾಗಿ ಬದುಕಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು- ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಘೋರವಾದ ಬರ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವನು ಕೊರತೆ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು- ಆಗ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡನು- ಇವನು ಅವನನ್ನು, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವದಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು- ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಹಂದಿಗಳು ತಿನ್ನುವ ಹಿಂಡಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ- ಆಗ ತಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತರ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ರೊಟ್ಟಿ ಉಂಟು? ಆದರೆ ನಾನು ಹಶಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ; ನಾನು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನಿಗೆ, ತಂದೆಯೇ? ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೂ, ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ನಾನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ; ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೂಲಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಂತೆ ಮಾಡು, ಅನ್ನುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಎದ್ದು, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು- ಅವನು ಇನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅವನ ತಂದೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಂತಃಕರಣಪಟ್ಟು, ಓಡಿಬಂದು, ಅವನ ಕೊರಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟನು- ಆದರೆ ಮಗನು ಅವನಿಗೆ ತಂದೆಯೇ! ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೂ ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದೇನೆ- ನಾನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ, ಅನ್ನಲು; ತಂದೆಯು ತನ್ನ ದಾಸರಿಗೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಂಗಿ ತಂದು, ಅವನಿಗೆ ಹೊದ್ದಿಸಿರಿ; ಅವನ ಕೈಗೆ ಉಂಗರವನ್ನು, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಕೆರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ; ಮತ್ತು ಉಂಡು, ಆನಂದ ಪಡುವ; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನನ್ನ ಮಗನು ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ; ಕಳೆದು ಹೋದವನಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ, ಅಂದನು- ಆಗ ಆನಂದ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು-

ಆದರೆ ಅವನ ಹಿರೇ ಮಗನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು- ಅವನು ಬಂದು, ಮನೆಗೆ ಸಮೀಪಿಸುವಾಗ, ಗಾನವನ್ನು ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು, ಅದೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು- ಅವನು ಅವನಿಗೆ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣ, ಔತಣಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಲವನು ಕೋಪಗೊಂಡು, ಒಳಗೆ ಬರಲೊಲ್ಲದೆ ಇದ್ದನು- ಆದದರಿಂದ ಅವನ ತಂದೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು- ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಇಗೋ, ಇಷ್ಟು ವರುಷ ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಎಂದಾದರೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಮೀರಲಿಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಂಗಡ ಆನಂದಪಡುವದಕ್ಕೆ ನೀನು ನನಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಆಡುಮರಿಯಾದರೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ- ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಳೆಯರ ಸಂಗಡ ತಿಂದ್ಹಬಿಟ್ಟ ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಬಂದಾಗ, ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಔತಣಮಾಡಿಸಿದ್ದೀ, ಅಂದನು- ಆಗಲವನು ಅವನಿಗೆ, ಮಗನೇ, ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದೀ; ನನ್ನದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನದೇ; ಆದರೆ ಆನಂದಸಂತೋಷಪಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ; ಕಳೆದು ಹೋದವನಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ, ಅಂದನು-

DRAVIDIAN FAMILY.

KAṈARESE, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Obba manushyanige ibbaru makkaḷ=iddaru. Avaralli chikkavanu taṁdege,
One to man two sons were. Of them the younger to father

"taṁdeyê, âstiyalli nanage baratakka pâlannu nanage koḍu," aṁd-âga, badukannu
"father! in property to me coming share to me give," said, then, living

avarige, pâl-iṭṭanu. Kelavu dinagaḷa mêle chikka maganu ellâ kûḍisikoṁḍu,
to them share gave. A few of days after younger son all having gathered

dûra-dêśakke horaṭu, alli duṁdugâran- âgi baduki, tanna âstiyannu
far to country having gone, there spendthrift having become lived, his property

hâḷu-mâḍibiṭṭanu. Avanu ellâ vechcha-mâḍida mêle, â dêśadalli ghôrav-âda
ruin made. He all expense made after, that in country severe

bara uṁṭâgi, avanu korate-paḍal- âraṁbhisidanu. Âga hôgi â
famine having arisen, he want to feel began. Then having gone those

dêśastharalli obbanannu hoṁdikoṁḍanu. Ivanu avanannu, haṁdigaḷannu
of inhabitants one joined. This man him, pigs

mêyisuvadakke, tanna holagaḷige kaḷuhisidanu. Hîg-iral-âgi, haṁdigaḷu tinnuva
to feed his to fields sent. Thus being pigs which eat

hiṁḍiyiṁda tanna hoṭṭe tuṁbisikoḷḷa apêkshisid-âga yârû avanige koḍalilla. Âga
with bran his belly to fill desired then any one to him gave not. Then

tepparisi-koṁḍu, "nanna taṁdeya hattara eshṭô maṁdi kûliyavarige tuṁba
sensible becoming, "my of father near how many people to servants full

roṭṭi uṁṭu! âdare nânu haśiveyiṁda sâyuttêne; nânu eddu nanna taṁdeya
bread there is! but I with hunger die; I having risen my of father

baḷige hôgi avanige 'taṁdeyê! paralôkakke virôdhav-âgiyû, ninna mumdeyû,
near having gone to him 'father! to heaven contrary your before also,

pâpa-mâḍ-iddhêne; nânu innû ninna magan-eṁdu kareyalpaḍa yôgyan- alla;
sin have committed; I still your son to be called fit man am not;

nannannu ninna kûliyavaralli obban-aṁte mâḍu,' annuven"-eṁdu hêḷi,
me your of servants one like make,' I will say" so having said,

eddu, tanna taṁdeya baḷige baṁdanu. Avanu innu dûradall- iruv-âga
having risen, his of father near came. He yet at a distance was when

avana taṁde avanannu nôḍi aṁtaḥkaraṇa-paṭṭu, ôḍi -baṁdu, avana
his father him having seen pitying, running having come, his

koraḷina mêle biddu avanannu muddiṭṭanu. Âdare maganu avanige, "taṁdeyê!
of neck upon having fallen him kissed. But son to him, "father!

paralôkakke virôdhav-âgiyû ninna muṁdeyû pâpa-mâḍ-iddhêne. Nânu innû ninna
to heaven contrary your before also sin have committed. I still your

36—2

magan-emdu kareyalpaḍa yôgyan- alla," annalu; tamdeyu tanna dâsarige,
son to be called fit man am not," when said; father his to servants,

"śrêshṭhav-âda amgi tamdu avanige hoddisiri; avana kaige umgaravannû,
"best robe having brought to him put on; his to hand ring also,

pâdagaḷige keragaḷannû koḍiri; mattu umḍu ânamda-paḍuva; yâk-amdare
to feet shoes also give; and having eaten merry let us be; why if you say

î nanna maganu sattavan- âg-iddu tirigi baduk-iddhâne; kaḷedu hôdavan-
this my son dead man having been again alive is; lost gone man

âg-iddu śikk- iddhâne," amdanu. Âga ânamda-paḍal-ârambhisidaru.
having been found is," said. Then merry to be they began.

Âdare avana hirê maganu holadalli iddanu. Avanu bamdu, manege
But his elder son in field was. He having come, to house

samîpisuv-âga, gânavannû nâṭyavannû kêḷi, âḷugaḷalli obbanannu
approaching when, singing and dancing having heard, of servants one

karedu, "ad-ên" -emdu vichârisidanu. Avanu avanige, "ninna
having called, "that what" having said enquired. He to him, "your

tammanu bamd-iddhâne; mattu ninna tamdeyu avanannu svasthav-âgi tirigi
younger brother has come; and your father him healthy again

homdida kâraṇa, autaṇa mâḍis-iddhâne." Âgal-avanu kôpa- gomḍu, oḷage
did obtain therefore feast has made." Then he anger having taken, inside

baral- ollade iddanu. Âdadarimda avana tamde horage bamdu avanannu
to come not willing was. Therefore his father outside having come him

bêḍikomḍanu. Âdare avanu pratyuttarav-âgi tamdege, "igô, ishṭu varusha ninage
begged. But he as reply to father, "lo, so many years to you

dâsan-âg-iddhêne; emd-âdarû ninna âjñe mîralilla; âdâgyû nanna
servant am; once even your order not transgressed; yet my

snêhitarasamgaḍa ânamda-paḍuvadakke nînu nanage emd-âdarû âḍu-mariy-âdarû
with friends merry to be you to me once even kid even

koḍalilla. Âdare ninna badukannu sûḷeyarasamgaḍa timdu-biṭṭa î ninna maganu
did not give. But your living with harlots who ate away this your son

bamd-âga, avanigôskara autaṇa mâḍis-iddhî," amdanu. Âgal-avanu avanige
came when, for him feast have made," he said. Then he to him,

"maganê, nînu yâvâgalû nannasamgaḍa iddhî; nannad-ellâ ninnadê; âdare ânamda-
"son, you always with me are; mine all yours only; but merriment

samtôsha- paḍa -bêk-âg-ittu; yâk- amdare î ninna tammanu sattavan-
joy to feel was necessary; why if you say this your younger brother dead man

âg-iddu, tirigi baduk-iddhâne; kaḷedu hôdavan-âg-iddu, śikk-iddhâne,"
having been, again alive is; lost gone man having been found is,"

amdanu.
said.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE LANGUAGE, (BADAGA DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1890.)

ಒಬ್ಬ ಮನಿಚಗ ಎರಡು ಮಕ್ಕಿದ್ದರು. ಅವಕರ್ಲ್ಲೋಗೆ ಕುನ್ನವಂ ಅಪ್ಪಂಗ: ಅಪ್ಪಾ! ಆಸ್ತಿಯೊ ಯೆನಗ ಬಪ್ಪ ಕೂರ ಯೆನಗ ತಾ ಎಮ್ಮನೆ, ಅವಂ ಅವಕಗ ಬದುಕ ಕೂರ್ಗ್ಗುಚ್ಚಂ. ಜೋಚಿ ಜಿನಗ್ಳಿಂದೆ ಕುನ್ನ ಮಾತಿ ಎಲ್ಲಾವ ಸೇತಿಯುಂಡು, ದೂರ ದೇಚಗ ಕಡೆದು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟವಂನಾಗಿ ಬದಿಕಿ, ತನ್ನ ಬದುಕಲ್ಲಾವ ಬೀಱು, ಹಾಟ್ಟ ಮಾಡಿ ಬುಟ್ಟಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ಎಲ್ಲಾವ ಬೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆದೆಮ್ಮನೆ, ಆ ದೇಚ ಬಕ್ಕಲ್ಲ ಅನಹಂಜ ಉಟ್ಟಾತು; ಅವಂಗ ತಟವೊಟ ಆಪದುಗಾತು. ಆಗ ಅವಂ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಚದವಕರ್ಲ್ಲೋಗೆ ಒಬ್ಬ ಗೆರಸ್ತನ ಸೇದೊಂಣಂ. ಎವಂ ಅವಂನ ಹಂದಿಯು ಮೇಸೋದುಗ ತನ್ನೊಳಗ ಕ್ಟೋಗಿದಂ. ಇತ್ತ ಹಡೋನೆ ಹಂದಿ ತಿಂಬ ತೌಡೂಂದೆ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸೋದುಗ ಆಸೆ ಪಟ್ಟಂ; ಆಲೆ ದಾರೂ ಅವಂಗ ಕೊಟ್ಟ ಇಲ್ಲೆ. ತನ್ನ ಬುದ್ದಿ ತನಗ ಬಪ್ಪನೆ, ಅವಂ: ಯೆನ್ನ-ಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಯೇಚೋ ಕೂಲಿಯವಕಗ ದೊಟ್ಟೆ ಬೇಕಾದಾಚಗ ಮಿಾಪಿ ಹಡದೆ; ಆಲೆ ನಾಂ ಇಲ್ಲಿ ಹಸೂಂದ ಸತ್ತನೆ. ನಾಂ ಯ್ಟದ್ದು, ಕಡೆದು, ಯೆನ್ನಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಹೋಗಿ, ಅವಂಗ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದಂ. ನಾಂ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ; ಯೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೂಲಿಯವಕರ್ಲ್ಲೋಗೆ ಒಬ್ಬನ ಮಾಕೆ ಮಾಡುನ್ನನೆ, ಎಂದು ಹ್ಟೋಗಿ, ಯ್ಟದ್ದು, ತನ್ನಪ್ಪನ, ಸಾರೆ ಬನ್ನಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ಇನ್ನು ದೂರದೊ ಇಬ್ಬನೆ, ಅವಂನಪ್ಪಂ ಅವಂನ ನೋಡಿ, ಕರ್ರುಕತ್ತಿ, ಓಡಿ ಬಂದು, ಅವಂನ ಗ್ಟತ್ತು-ಮೇಲೆ ಬ್ಟುದ್ದು, ಅವಂನ ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿದಂ. ಆಲೆ ಮಾತಿ ಅವಂಗ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದಂ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗ ನಾಂ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅಪ್ಪಂ ತನ್ನ ಜೇವಿತಿಗಾರರುಗ: ಬೇಗನ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಚೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಬಂದು, ಅವಂಗ ಹೊಜಿಸಿವಿ; ಅವಂನ ಕೈಗ ಉಂಗರವವೂ ಕಾಲುಗ ಕೆರವವೂ ಕೊಡಿವಿ. ಇನ್ನು ತಿಂದು ಕುಸಾಲೆ ಆಪೋಂ. ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ಯೆನ್ನ ಮಾತಿ ಸತ್ತವಂ ಆಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ; ಅರಂದ್ಲೋದವಂ ಆಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗ ಹೊರವಟ್ಟರು.

ಆಲೆ ಅವಂನ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಿ ಹೊಲದೊ ಇದ್ದಂ. ಅವಂ ಬಂದು, ಮನೆಗ ಸಾರೆ ಆಪನೆ, ಹರೆಕೋಲವೂ ಆಟವವೂ ಕ್ಟೋತು, ಜೇವಿತಿಗಾರರ್ಲ್ಲೋಗೆ ಒಬ್ಬನ ಕೊರಚಿ, ಅದೇನಾಂದು ಬೆಚರಣೆ ಮಾಡಿದಂ. ಅವಂ ಅವಂಗ: ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಬಂದಿದ್ದನೆ, ಅದುಗಾಗಿ ಅವಂನ ತಿರಿಗಿ ಓಸ್ಗಂಗೆ ಕಂಡದುನೆಂದ ನಿನ್ನಪ್ಪಂ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂ ಕೋಪ ಆಗಿ, ಒಟ್ಟಗೆ ಬರ ಕೊಳ್ಳಾಂದು ಇದ್ದಂ. ಆದೆದುನೆಂದ ಅವಂನಪ್ಪಂ ಹೊರಾಚುಗ ಬಂದು, ಅವಂಗ ತಮರಿಕೆ ಹ್ಟೋಗಿ ಕೊರಚಿದಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ತನ್ನಪ್ಪಂಗ ಮರುತ್ತರಾಗಿ: ಎದಗೇ, ಈಸು ಬರಿಚನಿನಗ ಗೀದಂ; ಎಂದಾಲೆಯೂ ನಿನ್ನಪ್ಪಣೆಯ ಮಿಾರುಲೆ; ಆಲೆಯೂ ಯೆನ್ನ ಸ್ನೇಚಗಾರರ ಕೋಡ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗ ನೀ ಯೆನಗೆ ಎಂದಾಲೆಯೂ ಒಂದು ಆಡುಮರಿಯಾಲೆಯೂ ತಪ್ಪಿಲೆ. ಆಲೆ ಸೂಳೆಯರ ಕೋಡ ನಿನ್ನ ಬದುಕ ತಿಂದು ಬುಟ್ಟ ಈ ನಿನ್ನ ಮಾತಿ ಬಂದೆದೆಮ್ಮನೆ, ನೀ ಅವಂಗಾಗಿ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದೆ ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂಗ: ಮಗನೇ, ನೀ ಯೋಗ್ಟುವವೂ ಯೆನ್ನ ಕೋಡ ಇದ್ದೇ; ಯೆನ್ನದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನದುತಾಂ; ಆಲೆ ಕುಸಾಲೆಯೂ ಚಚ್ಲೋಚವೂ ಆಪದಾಗಿ ಹಟ್ಟ; ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ, ಅರಂದ್ಲೋದವನಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (BADAGA DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Obba manichaga eradu makkl-iddaru. Avakarlôge kunnavam appamga:
One to man two sons were. Of them the younger to father:

"appâ! âstiyo yenaga bappa kûra yenaga tâ" emmane, avam avakaga
"father! in property to me coming share to me give" when he to them

baduka kûr -aachcham. Jôchi jinag-himde kunna mâti ellâva sêtiyumdu,
living share made. A few days after younger son all having gathered,

dûra -dêchaga kadedu hôgi alli kettavamn- âgi badiki, tanna
distant to country passed having gone there bad man having become lived his

baduk-ellâva biri, hlâ-mâdibuttam. Âle avam ellâva bechcha-mâdidad-ommane,
living all wasting, ruined. But he all expense made when,

â dêcha bakkella anahamcha uttâtu; avamga tatamota âpadugâtu. Âga avam
that country severe famine arose; to him want got. Then he

hôgi, â dêchadavakarlôge obba gerastana sêdûmnam. Evam avamna
having gone, that of inhabitants one householder joined. This man him

hamdiya mêsôduga tann-holaga klêgidam. Itto hadône hamdi timba taudûmda
pigs to feed his to field sent. Thus being pigs eating with husks

tanna hotte tumbisôduga âse pattam; âle dârû avamga kotta-ille. Tanna buddi
his belly to fill desire felt; but anyone to him gave not. His sense

tanaga bappane avam: "yenn-appana sâre yêchô kûliyavakaga dotti
to him coming he: "my of father near how many to servants bread

bêkâdâchaga miri hadade; âle nâm illi hasûmda sattane. Nâm yleddu,
necessary excessive is; but I here from hunger die. I rising

kadedu, yenn- appana sâre hôgi, avamga: 'appâ! mê-lôkaga birôd-âgiyû ninna
passing, my of father near going, to him: 'father! to heaven contrary your

mumdâdû pâpa mâdidem. Nâm innu ninna mât-imdu korachisiyumbaduga
before also sin have committed. I still your son to be called

takkavam alla; yenna ninna kûliyavakarlôge obbana mâke mâdunnane,'" emdu
fit man am not; me your of servants one like make,'" so

hlêgi, yleddu tann-appana sâre bannam. Âle avam innu dûrado
having said, rising his of father near came. But he yet at a distance

ibbane, avamn-appam avamna nôdi, karlukatti, ôdi -bamdu, avamna
while was his father him having seen, pitying, running having come his

glattu mêle bluddu, avamna mutt-ikkidam. Âle mâti avamga: "appâ!
neck upon having fallen him kissed. But son to him: "father!

mê-lôkaga birôd-âgiyû ninna mumdâḍû pâpa -mâḍidem. Innu ninna mât-îmdu
to heaven contrary your before also sin have committed, still your son

korachisiyumbaduga nâm takkadavam alla" ennam. Âga appam tanna
to be called I fit man am not" said. Then father his

jîvitigâraruga: "bêgana oḷḷ-oḷḷeya chîle hottu bamdu, avamga hoṛisivi; avamna
to servants: "quickly very good robe having brought, to him put on; his

kaiga umgaravavû kâluga keravavû koḍivi; innu timdu kusâle âpôm.
to hand ring to leg and sandals give; and having eaten merry let us be.

Yêk- âmdale î yenna mâti sattavam âg-iddu tirigi badik-iddane; aramd-
Why if you say this my son dead man having been again living is; lost

hôdavam âg-iddu sikk -iddane," ennam. Âga kusâle âpaduga horavaṭṭaru.
gone man having been found is," said. Then merry to be they commenced.

Âle avamna doḍḍa mâti holado iddam. Avam bamdu, manega sâre
But his elder son in the field was. He having come to house near

âpane, harekôlavû âṭavavû kḷêtu, jîvitigârarḷôge obbana korachi,
while got music and dancing having heard of servants one having called,

"ad-ên"- âmdu becharaṇe mâḍidam. Avam avamga: "ninna tammam
'that what' so inquiry made He to him: "your younger brother

bamd -iddane, adug-âgi avamna tirigi ôsheṁge kamḍadunemda ninn-appam tîni
having come is; for that him again healthy because found your father feast

mâḍis-iddane," ennam. Âga avam kôpa âgi vḷôge bara koḷḷâmdu iddam.
has made" said. Then he anger having become inside to come unwilling was.

Âdadunemda avamn-appam horâchuga bamdu, avamga tamarike hḷêgi
Therefore his father outside having come to him satisfaction having said

korachidam. Âle avam tann-appamga maruttar-âgi: "edagê, îsu baricha ninaga
called. But he to father as reply "lo! so many years to you

gîdem; emd-âleyû ninn -appaṇeya mîrule; âleyû yenna snêchagârarakôḍa
have served; once even your order not transgressed; but my with friends

kusâle âpaduga nî yenaga emd-âleyû omdu âḍumariy-âleyû tappile." Âle
merry to become you to me once even one kid even did not give." But

sḷûyeyarakôḍa ninna baduka timdu-buṭṭa î ninna mâti bamdad-emmane, nî
with harlots your living who are away this your son came when you

avamg-âgi tîni mâḍisido," ennam. Âga avamga: "maganê, nî yêgḷuvavû yennakôḍa
for him feast have made" said. Then to him: "son you always with me

iddê; yennad-ellâ ninnadutâm; âle kusâleyu chachchôchavû âpad-âgi haṭṭa;
are; mine all yours alone; but merry glad to become was necessary,

yêk -âmdale î ninna tammam sattavan -âg-iddu, tirigi badik -iddane,
why if you say this your younger brother dead man having been again alive is;

aramd- hôdavan -âg-iddu sikk- iddane," ennam.
lost gone man having been found is" said.

DRAVIDIAN FAMILY.

RĀJMAHĀLĪ, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1881.)

Ort malek iwrmaqer bechchár. Chuḍeh tambakon awḍyah, O abba bíteki bakrath enge anṛsíth athe qata. Ánko áh árik chágkeh chichah. Pulond dini ḍokkeh chuḍ maqeh goṭeni tungah ante gech désik urqqeh ekyah, ante ano taṉgki bíten ḍagraha kájeno oṉgyah. Goṭeni oṉgyah ani á désino akáloth uṭráth ante áh kíṛwaroti jejyah. Áh á désiki ort malen birgrkeh ano ḍókoti jejyah; ani áh ahin kise charátroti taṉg ketek teyah. Ante áh kisth moqáth á chopṛat taṉgki kochon uṛdoti uglechah, je néreh goṭe ahik chiylah. Ani áh bijoṛárkeh awḍyah, Eṉg abba aḍano, ikondi bérni kudurik lapeth égríth ante én kíṛet keyin. Én chóchoken eṉg abba bahak éken, ante athin awḍen, O abba én merg panteno, ante niṉg bahano pápen kudken. Ante aneke én niṉgad ánuwr joker maloken; je niṉgki bérni kuduri chow eṉgen ménja. Ánkeh áh chóchah ante tambako bahak ekyah. Áh gechi behnihi, tambakoh ahin ṭunḍkeh cheṉgjyah, ante boṉg kitrkeh ahin báṉgretrah ante chumqah. Taṉgadeh ahin awḍyah, O abba én merg panteno, ante niṉg bahano pápen kudken, ante aneke nandu niṉgad anuwr joker maleken. Tambakoh, taṉg chákriyarin awḍyah, Goṭente éṛu pinḍeṛen ondrker ahin chuytra ante ahiki ṭeṭuno aṉgtin, qeḍno jutan attra ante leṉga nam laplet ante apokárlet; í eṉgadeh keyp menjah, je aneke nandu jiyaryah, ewjyah je aneke anduwrah. Ante ár apokároti jejyár.

Ahiki mégro taṉgadeh á gari ketono ḍokyah: kirneh áh aḍa aṭgi aṉṛskeh lale púṛe ki saḍin menjah. Ante ort chákriyan bíkkeh, íth, indrth áṉy menjah? Áh ahin awḍyah. Niṉgḍoh barchah ante abboh ahin éṛu qani anḍah álagkeh bojo nanyah. Ánko áh rókarkeh ule koroti maṛ menlah: je ahi tambakoh urqqeh ahin bórtrah. Áh tambakon awḍekirtrah, Ṭunḍa inond bacheri én niṉgen sówch ḍókin ante ikonno goṭe niṉgki ukmen tuwleken, je én oṉg saṉgaleri saṉgal apokárlen athik nín ikonne goṭe maqond éṛ maqon eṉge qaṭleki, je niṉgki bíten laṉgwino oṉgyah, á niṉgadeh barchah, ani nín ahi lagki bojo nanyah. Ánko áh ahin awḍyah, O eṉgade nín oṉg saṉgal jugek behne, eṉgkíth áth niṉgkíth; je í niṉgḍoh keyp menjah je nandu ujih, ewjyah je anḍuwrah álagkíth name lalopáṛoti ante apokároti behíth.

DRAVIDIAN FAMILY.

GONDĪ, (STANDARD DIALECT).

(Allahabad, 1895.)

बीरे आदमीनोर रन्ड मर्की मत्तोर्कं. अनि चीरां रीपाटाल लुहराल दादान वत्तुर. ए दादा धनती जो तूस नावा उहीता अद नाकुन सीम। तब चोर चोहन अपनी सम्पत तूसी सीतुर। वज्जे थियां खिज्जे आयों कि लुहुर मर्री सब वारांगे इकट्ठो कोसी लक्दे‌स ताक्सो इत्तुर अनि अगा बुरो कामती दिन विते कोसोरे अपनी धन माहचो सीतुर। वस्के चोर सब वारांगे माहचेतुर अस्के अद देशते वड़ो अकाल अर्त अनि चोर कंगाल आया सातुर। अनि चोर अद देशानोर मन्दानवारेकांना रीपाटाल उंड़ोना इगा इंजी सागतुर जो चोन अपनोर नेल्काने पहींग मेहताले रोहतुर। अनि चोर चो छोमींगनाल ववेहकुन पहींग तिन्दुंग अपनो पोर निहताले चाहे मान्दुर अनि वहे चोम्क वारर्दे खिज्जे सियों। तव चोन सुरत आत अनि चोर इत्तुर. नावोर दादानोर्कं वस्रे चाकर्कं मन्दानुर्कं जोम्काना सारी पिसाता अनि नन्ना इगा वकें सायितोना। नन्ना तेच्छो अपनी दादाना पोरीं दाका अनि चोन से इन्दाका. ए दादा नन्ना स्वर्गता विरुद्ध अनि नीवा सुबे पाप कीतोना। नन्ना इस्सुर नीवोर मर्रीं इन्चहताना जोग खिज्जे आयोन. नाकुन अपनोर चाकर्कंना रीपाटाल उंड़ोना सिका वने कीम। अनि चोर तेच्छो अपनी दादाना सुहिस ताकातुर। पे चोर लवर्ड मत्तोर कि चीनोर दादाल चोन इरसी दाया कीतुर अनि विच्छोकुन चीना वरेटे लिपटे कोसी चोन चूमे कीतुर। मर्रीं चोन से इत्तुर. ए दादा नन्ना स्वर्गना विरुद्ध अनि नीवा सुबे पाप कीतोना नन्ना इस्सुर नीवोर मर्रीं इन्चहताना जोग खिज्जे आयोन। पे दादाल अपनोर्कं चाकर्कुन इत्तुर. नहनल से नहनल दिकारी झपने पसहची चोन पोंड़सहाड़ अनि चीना कोंदे मुहा अनि काल्काने सरपूहक कारसहाड़. अनि मन्नाट तिन्दाकाम अनि आनन्द कोकाम। वारीकि एर नावोर मर्रीं सासी मत्तोर इस्सुर पिस्तोर. रच्छो मत्तोर इस्सुर पुड़तोर. अनि चोर्कं आनन्द किया सातुर्कं॥

चीनोर जेठो मर्रीं नेंदे मत्तोर. अनि जब चोर वासोरे रीता सुहिस अव्वतुर तब वाजा अनि येंदाना वेंग केंजतुर। अनि चोर चाकर्कंना रीपाटाल उंड़ीतुन अपनी सुहिस कोहसी पूछे कीतुर इद वाव आन्द। चोर चोन से इत्तुर. नीवोर तम्मुर वातोर अनि नीवोर दादाल भोज कीतोर इदेन लाने कि चोन भली चंगी पत्तोर। पे चोर सोंगा आतुर अनि रोपा इन्दाले खिज्जे चाहे मायोर तब चोनोर दादाल वाहरो वासी चोन मने किया सातुर। चोर जवाब सीसी अपनी दादान इत्तुर. इरा नन्ना इर्वों वर्षांगनाल नीवा टहल कियातोना अनि वर्पोरे नीवा हुकमतुन खिज्जे टारे कियोन अनि इम्मा नाकुन वर्पोरे उंड़ी शेटोना चीसा गदा खिज्जे सीवी कि नन्ना अपनी मीत्काना संग आनन्द कियेना। पे जब नीवोर एर मर्रीं वातुर जो विस्वांग ना संग नीवा सम्पत तिन्जेतोर तब इम्मा चोना लाने भोज कीतोनी। चोर चोन से इत्तुर. ए मर्रीं इम्मा सगदिन नावा संग आन्दी अनि जो वारांगे नावा आन्द अद सब नीवा आन्द। पे आनन्द कियाना अनि आनन्द आयाना उचित मत्ता. वारीकि एर नीवोर तम्मुर सासी* मत्तोर अनि पिसतोर. रच्छो मत्तोर अनि पुटतोर॥

DRAVIDIAN FAMILY.

GŌNDĪ, (KŌLĀMĪ DIALECT).

(Captain W. Haig, 1896.)

Ōkkōn inmās aṇḍōn amnūng iṅdōng bālā kōl aṇḍōr. Attād ōkkōd bālā tsinnām ēnnān, Bā, anyēt vāṭā ānūkōr. Attād anyēt tāknēt iṅdōng vāṭṭāl kāksitōn. Mut kōnning divasānī attanā jiṅgī attanā ōkkō jāgāt ghūm kāktōr. Marī voṇḍō kōd aḍāvīt tirghēn sidōn. Attīn gaṁmat kaknā attanā paisāl uḍāptō. Amnō mulkēt jō paisāl aṇḍēv aḍhāv paisāl pārtiriptēn. Amnēt paisāl tiṭē apūḍ āmulku duṣkāl pāṭṭīn. Apūḍ amnūng harām iddin marī attāṭ kuritōn ōkkōndōhō mās aṇḍōn amnē ēllāng siddēn. Amnō mirāt tāktēn apūḍ tānnō vōgāṭu turel mīpōng panaktōn. Apūd bhūsī mipōng dhānitōn bhūsī tīṅtnā dhānītōn. Apūḍ amnūng ēn naçi ōngtō. Marī āmnē kāṇḍl ughaḍiltō. Āmdōntōn annōt tāknō ellāt eṅgēḍmāsur aṇḍār. Amnūng tinōng unōng pherat ipātl ōpāḍhāv ān ittiṅg karung tikhkhātūn. Marī ittāḍ sultnā tāknō ēllāng sāhatūṅ amnūng ōnātūn " Bā, innet diyamnet aprādhī aṇḍātūn. Ittāṭ innōt āṅtānā ōrō. Ittōts anu innō ōllāt sālār āp Ināng ōṅtnā āttāḍ sultnā tānnēt tāknō merāt vaṭṭōn. Am dhāv aṇḍēn apūḍ āmnōt tak ōltōn amnūng lōbhāvāttīn amnūng oltnā tuṭōn. Am bālā ōltnā amnō māk kil kamtōng sumtēn. Marī ōntōn " Ba, innōt diyamnēt aprādhi aṇḍātūn, marī innēt bālā ēnō kādung tānā tōtō tāk ōntōn avval tāḍ pūl jōḍō kōtār innāng tānnō māsarū iḍtōn. Āmnō vēṅḍōt ōṅgōrām turasur. Āmnō gōṭṭāt kēḍl tōḍpūr. Inḍēḍ tiṅt uṅtnā gaṁmat kāknām. Anyōt bālā tiktāṅḍōn mār pānām vāttōn am opāḍçēlād iṅḍēḍ opāṭē. Marī amd gaṁmat kahā āḍtēn.

Amnēt dōhō bālā vēgāṭūng aṇḍēn ōllāng vāṭṭēn, marī amnūng eṅdōkād pāḍōkād vīn vāṭṭīn. Amd tannō māsurūng vēltōlttōn iṅḍōḍ ittāvās tāṅg ōndhātīr ? Marī āmdōntōn innōd dōhō tōrōn vāttōn. Amd avval āḍsōddēn Innēt tāknō amnūng māndirōsā, gōjāmāī pāṭṭē sākōr tinōng iṭṭōng apūḍ amnūng kāti vāttīn, amōllāng sittōtōn. Amnōt tāk bōdhēt vāttō. Amnūng mōktōn lākhtōn. Apūḍ bāēṅgōḍ varsūl ōddōr innōt tsākarī kahātūn, innēt iḍtā gōṭṭīng tānā mōḍā kāktōtēn. Ināng aṅtnā anūng mōkōnō kōvō annē sōbtyākunniv kaddī sītōtōn ōḍkādung. Çiṅdripan kāknā attanā paisā kharāb kāknā sōbtyākarūn adālung tinōng ōḍhātiv. Mīpnā attanā paisā kharāb kahātīn adung sāṭhī ān paisā çitdyātōtēn. Amdēntēn bālānī sārō pudunā anyōt merāt aṇḍātī ellāt jō aṇḍāt tsīr, kuṭōl, edl, bhāṇḍī idattanā innō tō aṇḍā. Innōt tōrōn tiktāṇḍōn mār sūtēn, dunyālō pāl çitāṇḍēn mār ōpāṭēn āmnōt bhōṭī yaddīn khusī āmnōt kāk tād pāhijō.

KOLARIAN FAMILY.

SANTĀLĪ, (STANDARD DIALECT) (BENGALI CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

মিৎ হড়রেন বারেয়া কোড়া হপনকিন তাহেঁকানতায়া। আর উনকিন মতরে হুডিঞ্এইঃ দ আপাত এ মেতাদেয়া, এ বাবা, ইঞ্রে পাড়াওঃ মেনাঃআঃরেয়াঃ বাখরা দেন এম কাতিঞ্মে। আদ আইদারিতেৎএ হাটিঞ্আৎকিনা। খানগে থোড়া দিন তায়ম উনি হুডিঞ্ হপন দ সানামাঃকো সামটাওকাতে মিৎটেইঃ সাঙ্গিঞ্ দিসোমতেয়ে চালাওএনা, আর অণ্ডে দ লুচা লামট দিন টালাওতে তাহেঁকানতায়াঃএ তাহাস নাহাসকেৎআ। আর সানামাঃকোয়ে উবলা ডুবলাকেৎতায়র্থান ওনা দিসোমরে মিৎটেইঃ আঁট আকাল হোয়েনা, আর উনি দ রেঙ্গেজঃএ এহপ্এনা। খানগে সেনকাতে ওনা দিসোমরেন মিৎটেন রায়োতঠেনএ লেওঠেয়েনা, আর উনি দ আইঃআঃ ডহ্টা জায়গাতেয়ে কোলকাদেয়া সুকরি গুপি। আদ সুকরিকোকো জমএৎ তাহেঁকান চোকলাঃতে আইঃআঃ লাইঃ পেঃরেইঃএ গাগজংকান তাহেঁকানা, মেনখান অকয়হঁ বাকো এমায়কান তাহেঁকানা। খানগে চেতাওএন্তেয়ে মেনকেৎআ, আপুঞ্রেন তিনাঃ মুনিসকোরেয়াঃ জমাঃ সারেড়ঃকানতাকোআ; মেনখান ইঞ্ দ রেঙ্গেইঃতে নওেঞ্ বেণ্ডাওঃকানা। বেরেৎকাতেআপুঞ্ঠেনইঞ্ চালাঃআ আরইঞ্ মেতায়া, এ বাবা, সের্মারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ্ কাইআকাৎআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ্ বাংকানা; আমরেন মিৎটেন মুনিস লোকাঞ্মে বাড়ে। খানগে বেরেৎকাতে আইঃরেন আপাতঠেনএ হেইঃএনা। মেনখান সাঙ্গিঞ্রেয়ে তাহেঁকানরেগে উনিরেন আপাত দয় ঞেল ঞামকেদেয়া আর মাঁয়াঁগে হেইঃআদেয়া, আর ঞির সেনকাতেয়ে ককেকেদে আরএ চঃচঃআদেয়া। মেনখান হপনএ মেতাদেয়া, এ বাবা, সের্মারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ্ কাইআকাৎআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ্ বাংকানা। মেনখান আপাততেৎ দ আইঃরেন গোলামকোএ মেতাৎকোআ, দেন বোগে উতার ওয়োন আঙ্গরপ ওডোক আগু হৎকাতে হরঃআয়পে, আর উনিয়াঃ তিরে মুন্দাম আর জাঙ্গারে খার্পাওআয়পে, আর মজতেবন হেসেইঃ সেকরেজংমা; এন্তে নুই ইঞ্রেন হপন গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আর এ জিউএৎ রূআড়এনা, আৎগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা। খানগে হেসেইঃ সেকরেজংকো পর্তনকেৎআ।

মেনখান উনিরেন মারাং হপন দ খেতরেয়ে তাহেঁকানা; আর ওড়াঃএ হেইঃ সোর এনরে রাংরিজএ আঞ্জম ঞামকেৎআ। খানগে মিৎটেণ গুতিকোড়া হহ সোরকাতেয়ে খুড়িয়াউআনা ওনাকো দ চেৎকানা মেন্তে। উনি দয় মেতাদেয়া, বাংমা বকমএ হেইঃ আকানা, আর আপুম দ মিৎটেইঃএ ভজআকাৎআ নিরপনএ ঞাম রূআড়কেদে তেড়ং। খানগেয়ে রাঙ্গাওএনা আর বলঃ বায় রেবেনলেনা। আদ উনিরেন আপাত ওডোক হেইঃএন্তেয়ে মসকুসিয়েদেকান তাহেঁকানা। মেনখান উনি দ রড় রূআড়কাতে আপাতএ মেতাদেয়া, নঁঃঅঁয় নুনাঃ সের্মা আমঠেন গোলামইঞ্ খাটাওএৎআ আর আমঃ হুকুম তিসরেহঁ বাঞ্ তাড়াম পারমআকাৎআ, এনরেহঁ ইঞ্ দ তিসরেহঁ মিৎটেইঃ মেরম হপনগে বাম এমআকাওআদিঞ্া, জেমন ইঞ্রেন গাতেকো তুলুইঃ ইঞ্ হেসেইঃ সেকরেইঃকোঃ। মেনখান কুসম্বিকো তুলুইঃ আমাঃ আইদারিয়ে গাদাওআকাৎ নুই হপনমেয়ে হেইঃএনরে মিৎটেইঃএম ভজআকাৎআ। মেনখান উনি দয় মেতাদেয়া, বাছা, আম দ জাওগে ইঞ্তুলুইঃ মেনামা, আর জত ইঞাঃকো দ আমাঃ কানগেয়া; মেনখান হেসেইঃ সেকরেজঃ আর রাস্কাঃগে চাহিয়ে, এন্তে নুই বকম দ গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আরএ জিউএৎএনা, আৎগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা।

KOLARIAN FAMILY.

SANTALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

Miť hoṛren barea koṛa-hoponkin tahə̃kantaea. Ar unkin moṭore huḍińiċdo apate metadea: E baba, ińre paṛaoǩ menaǩaǩreaǩ bakhra den emkatińme. Ado aidariteťe haṭińaťkina. Khange thoṛa din tayom uni huḍiń hopondo sanamaǩko samṭaokate miťṭeċ saṅgiń disomteye ċalaoena, ar onḍedo luċalamoṭ din-ṭalaote tahə̃kantaeaǩe tahas nahasketa. Ar sanamaǩkoe ubla ḍublakeťtaekhan ona disomre miťṭeċ āṭ akal hoyena, ar unido reṅgejoǩe ehop'ena. Khange senkate ona disomren miťṭen rayotṭhene leoṭhe-y'ena, ar unido aċaǩ ḍohṭa-jaegateye kolkadea sukri gupi. Ado sukrikoko jomeť tahə̃kan ċoklaǩte aċaǩ laċ peǩreċe gagojoǩkan tahə̃kana, menkhan okoehõ bako emaekan tahə̃kana. Khange ċetaoenteye menkoťa: Apuńren tinaǩ muniskoreaǩ jomaǩ sareṛoǩkantakoa; menkhan ińdo reṅgeċte nonḍeń bendaoǩkana. Bereťkate apuńṭheniń alaǩa ariń metaea: E baba, sermareaǩ ar am samańreń kaiakata, amren hopon ar ńumogoǩ lekgeń bańkana; amren miťṭen munislekańme baṛe. Khange bereťkate aċren apaťṭhene heċena. Menkhan saṅgińreye tahə̃kanrege uniren apatdoe ńel ńamkedea ar mãyãge heċadea, ar ńir senkateye kokekede are ċoǩ ċoǩadea. Menkhan hoponr metadea: E baba, sermareaǩ ar am samańreń kaiakata, amren hopon ar ńumogoǩ ekgeń bańkana. Menkhan apaťteťdo aċren golamkoe metaťkoa: Den boge uṭar oyout aṅgrop oḍok agu hoťkate horoǩaepe, ar uniaǩ tire mundam ar jaṅgare kharpaoaepe, ar jomtebon heseċ sekrejoǩma; onte nui ińren hopon goċgeye tahə̃kana are jiweť ruaṛena aťgeye tahə̃kana are ńamena. Khange heseċ sekrejoǩko portonketa.

Menkhan uniren marań hopondo khetreye tahə̃kana; aroṛaǩe heċ sorenre rańrije ańjom ńamketa. Khange miťṭen gutikoṛa hoho sorkateye khuṛiauana onakodo ċeťkana mente. Unidoe metadea, bańma: Bokome heċakana, ar apunado miťṭeċe bhojakata niropone ńamruaṛkede teroń. Khangeye raṅgaoena ar boloǩ bae rebenlena. Ado uniren apat oḍok heċenteye mosokusiyedekan tahə̃kana. Menkhan unido rorruaṛkate apate metadea: Nõǩõe nunaǩ serma amṭhen golamiń khaṭaoeťa ar amaǩ hukum tisrehõ bań taṛam paromakata, onrẽhõ ińdo tisrehõ miťṭeċ merom-hopon go bam emakaoadińa, jemon ińren gateko tuluċiń heseċ sekreċkoǩ. Menkhan kusmbiko tuluċ amaǩ aidariye gadaoakať nui hoponmeye heċenredo miťṭeċem bhojakata. Menkhan unidoe metadea: Baċha, amdo jaoge iń tuluċ menama, ar jo te ińaǩkodo amaǩ-kangea; menkhan heseċ sekrejoǩ ar raskaǩge ċahiye, onte nui bokomdo goċgeye ahə̃kana are jiveťena, aťgeye tahə̃kana are ńamena.

KOLARIAN FAMILY.

MUNDĀRI, (STANDARD DIALECT).

(Based on Calcutta, Auxiliary Bible Society, 1890.)

जाय होड़ोआ बर होड़ो कोड़ाहोनकिंग तैकेनाकिंग। एनकिंगिते हुड़िंगनो आपुके कजीकिआए हे अब्बा अइंगा हनाटिंग खुर्जीको आइंगके एमाईंगमे. ओड़ो एनी एनकिंगके अया खुर्जी हटिंगादकिंगाए। हुड़िंग दिन तायोमते हुड़िंग होन सोबेना ममटाओकेदते संगींग दिसुमते सेनोयनाए ओड़ो एन्तारे एतकम कामीकोरे दिनी दिनीली अया खुर्जी डुबुई चबातदाय। सोबेनाए चबाकेदची एन दिसुमरे ईसु रिंगायना ओड़ो इनीए रेंगे:यना। एन्ते इनी सेनोयन्ते एन दिसुमरेन मियद होड़ोलो तैकेनाए ओड़ो इनी इनीके अया ओतेरे सुकरी गुपीते कुलकिआए। ओड़ो इनी सुकरी जोमयद लुपुकोएते अया लाई बीज सनंगतने तैकेना ओड़ो जेताए इनीके काए एमाईतन तैकेना। ओड़ो आ एरे उड़ केदते इनी कजीकेदाएचि आपुईंगा चिमिन नालाकोता पुरा जोजोमा मेना ओड़ो अइंग रेंगे: गोएतनाईंग। अइंग बिरिदकोएते आपुईंगताईंग सेनोआ ओड़ो इनीकिंग कजीयैआ हे अब्बा अइंग सिर्मारा बिरुद ओड़ो अमा अयरेंग पापकेदा। ओड़ो अयरते अमा होन कजीओ लेकानी बंगेंगा अमा नालाकोएत मियदनी लेका अइंगके दोईंगमे। ओड़ो बिरिदयन्ते आपुतेताए सेनोयना बातेकम इनी संगींगरेगे तैकेन इमता आपुते इनीके नेलकोते लिबुईआदिआए ओड़ो नीर दरोमकोने ओड़ो हम्बुदकोते चो:किआए। एन्ते होने कजीकिआ हे अब्बा अइंग सिर्मारा बिरुद ओड़ो अमा अयरेंग पापकेदा ओड़ो अयरते अमा होन कजीओ लेकानी बंगेंगा। बतिकम आपुअया दामीकोके कजीयदकोआए सोबेनते बुगीन लिजा ओ-ड़ोंगेपे ओड़ो इनी तुसिंगीपे ओड़ो इनोया तीरे मुदम ओड़ो काटारे जुता तुसिंगीपे। ओड़ो अबु जोमकेते रास्काओअबु। चिअचि ने होनिंग गोजाकने तैकेना ओड़ो जीद रुआड़ाकनाए ओड़ो इनी आदाकने तैकेना ओड़ो नम रुआड़ाकनाए. ओड़ो एनको रास्काओ एटे:के दाको।

नादो इनीआ मुतकुल होन लोयोंगरे तैकेनाए ओड़ो इनि हिजुतनलो ओड़ाता संटेरयन्ते सतन सुसुनतनकोआ साड़ीए आयुमकेदा। ओड़ो इनि दासीकोएते मियदनीके आएताते केड़ाकीयाए ओड़ो नेआ चिकनातना मेन्ते कुलीकिआए। ओड़ो इनीए मेतादिआ हागाम हिजुअकना ओड़ो आपुम भारां भाण्डी एमा कोतना नेआमेन्ते चि इनीके बुगी बुगीए नमकिआ। ओड़ो इनीए कोसयना ओड़ो बोलो काए सनंगकेना एनामेन्ते आपुतेदो ओड़ोंगयन्ते इनीके मानाओकियाए। बतिकम इनी आपुतेके कजी रुआड़ा केदते मेता दिआए नेलेमे निमियंग मिर्माएते अमाइंग कामीतना ओड़ो चिउलाओ अमा अनचु आईंग टीटा:केदा ओड़ो अइंग अइंगा गतीकोलो रास्काओ नगेन्ते अम चिउलाओ अइंगके मियद मेरोम होन काम एमादिंगा। ओड़ो ने अमाहोन ओकोनि अमाखुर्जिको एतकन कुड़ीकोलो डुबुइ चबाकेदा चिमता हिजुलेना अमचहनिया नगेन्ते भारां भाण्डीम एमकेदा। ओड़ो इनीए काजियादियाय हे होन अम जनाव अइंगलो मेनामेआ ओड़ो अइंगा सोबेना अमातना। रास्काओ ओड़ो सुकुओ लगातिंग तैकेना चिअचि ने हागाम गोजाकने तैकेना ओड़ोए जीद रुआड़ाकना ओड़ो इनी आदाकने तैकेना ओड़ोए नम रुआड़ाकना॥

KOLARIAN FAMILY.

KORKU.

(Rev. E. F. Ward's Notes on the Language of the Korku.)

Mia koroa bārī konking dān. Sānī kontō ābā te kan māndīwene. Hō
Of one man two sons were. The younger little son father to said. O

ābā inya hissa ingken īlō kāt dillin ing shenībā. Ābā awal koro dān do
father my share to me give very far ? I will go. The father a good man was and

dījā māl bārī, konkingen kātingken. Thore kā dinen sānī kon kātlāng-
his property to the two son divided. In a few days the younger son a great

kan olen, do hungan choī dākōn ? Gonoej shīdū nūēn. Gonoej soba dōen.
distance and there what did he do ? Much liquor he drank much

Karābo kāmai dāken makan thore biriyān dījā damā apīren. Dī
Evil deeds he did then in a short time his money (lit.) flew away. That

wakato mulaken choch dāen ? Mia kāt kāl bochoen dō lāj bībiāntīn
time in the country what happened ? One great famine happened and

dī koro miā pātela meran olen. Patel diken dongoren
that man one "patel" to went. The patel him to the jungle

kūlkeno shukarī chāchārā barō. Koro dītin rangūen dān ki shukarī jom
sent hogs feed to. The man so hungered was that hogs' food

jūjūma asūven dān. Tonej kā koro dījke tsokrā bāng īū dān. Mia dinen dī
to eat ready (?) he was. (Not) any man to him bread not gave. One day that

koro dongoren khubo yamken do dītin māndīwene. Inya ābāya bhagiyako meran gonoej
man in the jungle well wept and to himself said. My father's servants to much

tsokra tākā mōtin inya meran bang, makan ing, rangoj gūjūba. Ing bī debā
bread there is but to me not moreover I hunger. I will arise

ābā meran shōnibā do ābā te hindar mandībā kī. Hō ābā ing gonoej pāpko dāken
father to will go and father to thus will say O father I much sin have committed

ing kharābo koro dāen, ing-ken ama kon māndī bakī, mōtin ing-ken ama bhagīya lōkān
I a bad man am me thy son call not but me thy servant

ārūkī. Dī koro japū bīdjen shukarī kāmo, baiyaken ābā meran īrīen dān. Kon
That man quickly arose hogs father to returned. The son

aba-te māndīwene ki. Hō ābā ing gonoej pāpko dāken ing
to the father said O father I much sin have committed I

kharābo koro dāen ing-ken ama kon mandī bakī mōtin ing-ken ama bhagīya lōkān arūkī.
a bad man am me thy son call not but me thy servant

Ābā kon len mihrbānī doken do dījā bhagīya ellā hukm īlen. Inya kon len
The father the son upon kindness shewed and his servant order gave. My son upon

sabote awal lījā ūgūrkī. Inīya tin mūndī ūrīō. Inya nāngān kaurō ko kāt
of all first clothes put on. For him finger-ring My much

jom hūnārō. Alō khubo jūjūmbā chopārki inī inya kon ātjīen dān nākā īrāken, gowen
food cook. well ate he my son lost was now is found dead

dān nākā jītāen. Makan sabo ūrā khush kamāen.
was now is alive. Then all (made merry).

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADAKHI DIALECT).

(Ladakh, 1896.)

༄༅། །འདི་སྐད་དུ་མི་ཞིག་ལ་བུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཆུང་བ་དེས་ཕ་ལ་ངའི་ཨབ། ང་ལ་ཐོབ་འོས་པའི་ནོར་སྐལ། ང་ལ་ ̃ལ་ཞེས་ཅེས་ཞུས་ནས་ཕས་ནོར་བགོས་སོ། དེ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཆུང་བས་ནོར་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ནས་ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་དུ་སོང་བ་དང་། ཚང་མ་ཆུད་ཟོས་ལ་བཏང་ངོ་། ནོར་ཇི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཟོས་ཟིན་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་མུ་གེ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་པས་བཀྲེས་པར་གྱུར་བ་དང་། ཁྱིམ་བདག་ཅིག་ལ་ཞུས་ནས་དེས་ཕག་རྫི་བཅོལ་དུ་ཞིང་ལ་བཏང་ངོ་། དེར་ཕག་གིས་ཟ་བའི་གང་བུས་ཀྱང་རང་གི་ལྟོ་བ་འགང་བར་འདོད་ཀྱི་སུས་ཀྱང་མ་བཏང་ངོ་། དེ་ནས་དེ་དྲན་སོས་པར་གྱུར་ཏེ་འདི་སྐད་དུ། ངའི་ཕ་ལ་གླ་པ་མང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་བཟའ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་སོད་ཀྱི། ང་ནི་འདིར་ལྟོགས་པས་འཆིའོ། ད་ལངས་ནས་པའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ། ངའི་ཨབ་ནམ་མཁའ་དང་ཁྱེད་དྲུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། ཁྱེད་ཀྱི་བུའི་འོས་མིན་པས་ང་ཁྱེད་ཀྱི་གླ་པ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་ཞུ་བར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། ལངས་ཏེ་པའི་དྲུང་དུ་སོང་བ་དང་། པས་གྱོང་མ་ནས་འོང་བར་མཐོང་ནས། སྙིང་བརྩེ་སྟེ་བུའི་གོག་ཏུ་བརྒྱུགས་ཤིང་མགུལ་ནས་འཁྱུད་དེ་དེ་ལ་ཁ་བསྐྱལ་ལོ། དེ་ནས་བུས་དེ་ལ་ངའི་ཨབ། ངས་ནམ་མཁའ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། ད་ཕྱིན་ཅད་ཁྱེད་ཀྱི་བུའི་འོས་མིན་ཞེས་ཞུས་སོ། པས་གཡོག་པོ་རྣམས་ལ་ད་གོས་ཀུན་ལས་བཟང་པོ་འདིར་ཁྱེར་འོང་ལ་དེ་ལ་སྐོན་དང་། ལག་པ་ལ་གསེར་གདུབ། ཀང་པ་ལ་ལྷམ་ཡང་སྐོན་ཅིག། དེ་ནས་ཟས་ཞིང་སེམས་དགའ་བར་བྱེད་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ངའི་བུ་འདི་ཤི་ཟིན་ནས་གསོན་པོར་གྱུར། སོར་ནས་ཕྱིར་བརྙེད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲས་ནས་དེ་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་སོ།།

།དེའི་ཚེ་ཕུ་བོ་ཞིང་ནས་ཕྱིར་འོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་ཉེ་བར་ཕྱིན་པས་རོལ་མོ་དང་གར་བྱེད་པར་ཐོས་ནས། གཡོག་པོ་ཞིག་བོས་ཏེ་དེ་ལ་འདི་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། གཡོག་པོས་ཁྱོད་ཀྱི་ནུ་བོ་འོངས་ནས། པས་བུ་དེ་ཁམས་བདེ་ཞིང་ཕྱིར་བརྙེད་པས་ཐོས་ནས། ཁྲོས་ཏེ་ནང་དུ་འགྲོ་མ་པོད་པས། ཕ་ཕྱི་རོལ་དུ་འོངས་ནས་ཚིག་སྙན་པར་ནང་དུ་ཤོག་ཅིག སྨྲས་ཀྱི། བུས་ཕ་ལ་ལོ་འདི་སྙེད་ཀྱི་བར་དུ་ངས་ཁྱེད་ལ་གཡོག་བྱས་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་ལས་ནམ་ཡང་མ་འགལ་ཡང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་མཛའ་བོ་རྣམས་དང་དགའ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ར་གུ་ཞིག་ཀྱང་མ་སྩལ་གྱི། ད་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ཆུང་བ་དེ་སྨད་འཚོང་མ་རྣམས་དང་ནོར་ཆུད་ཟོས་ལ་བཏང་ནས་ལོག་པས། དེ་ནས་ཕས་སྨྲས་པ། ངའི་བུ་ཁྱོད་རྟག་ཏུ་ང་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་གནས་པས། ཇི་དང་ཇི་ང་ལ་ཡོད་པ། དེ་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། ད་ཁྱོད་ཀྱི་ནུ་བོ་ཤི་ཟིན་ནས་གསོན། སྟོར་ནས་བརྙེད་པར་གྱུར་པས། དགའ་སྟོན་སྐྱིད་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADĀKHĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

*H*di *s*kad-du mi shig la bu *g*ñis yo*d* do. Chhuñ-wa de*s* pha la ña*h*i yab. Ña la thob *h*o*s* pa*h*i nor *s*kal ña la *s*tsol shig che*s* shu*s* na*s* pha*s* nor *b*go*s*-so. De na*s* riñ-por ma lon-par chhuñ-wa*s* nor tham*s*-cha*d* *bs*du*s* na*s* yul thag riñ shig-du soñ-wa dañ. Tshañ-ma chhu*d*-zo*s* la *b*tañ ño. Nor ji yo*d*-pa tham*s*-cha*d* zo*s* ziñ na*s* yul de la mu-ge chhen-po shig byuñ-wa*s* *b*kre*s*-par gyur-pa dañ. Khyim-*b*dag chig la shu*s*-na*s* de*s* phag-ji *b*chol-du shiñ la *b*dañ-ño. Der phag-gi*s* za-wa*h*i gañ-bu*s* kyañ rañ-gi *l*to-wa *h*gañ-war *h*do*d*-kyi su*s* kyañ ma-*b*tañ-ño. De na*s* do d*r*an so*s*-par gyur-to *h*di *s*ka*d*-du. Ña*h*i pha la *g*la-pa mañ-po yo*d*-de. De-dag la *b*za*h*-wa*h*i loñ*s*-*s*pyo*d* mo*d* kyi. Ña ni *h*dir *l*tog*s*-pa*s* *h*chhi-*h*o. Da lañ*s*-na*s* pha*h*i d*r*uñ-du soñ *s*to. Ña *h*i yab nam-*m*kha*h* dañ khye*d*-kyi d*r*uñ-du ñe*s*-pa bya*s* na*s*. Khye*d*-kyi bu*h*i *h*o*s* min-pa*s* ña khye*d*-kyi *g*la-pa shig dañ *h*d*r*a-war *m*jo*d*-chig che*s* shu-war bya*h*o she*s* *s*ñam na*s*. Lañ*s*-te pha*h*i d*r*uñ-du soñ-wa dañ. Pha*s* *r*gyañ-ma na*s* *h*oñ war *m*thoñ na*s*. *S*ñiñ *br*tse-*s*te bu*h*i thog-du *br*gyug*s*-çiñ *m*gul na*s* *h*khyu*d* de de-la kha *bs*kyal-lo. De na*s* bu*s* de-la ña*h*i yab. Ña*s* nam-*m*kha*h* dañ khye*d*-kyi d*r*uñ-du ñe*s*-pa bya*s* na*s*. Da phyin-cha*d* khye*d*-kyi bu*h*i *h*o*s* min she*s* shu*s*-so. Pha*s* *g*yog-po *r*ñam*s* la da go*s* kun la*s* *b*zañ-po *h*dir khyer *h*oñ la do la *s*kon-dañ. Lag-pa la *g*sor *g*dub. *R*kañ-pa la lham yañ *s*kon chig. De na*s* zas-shiñ sem*s* *d*ga*h*-war bye*d*-par bya*h*o. De chi*h*i phyir sho na. Ña *h*i bu *h*di çi zin na*s* gson-por gyur. *S*tor-na*s* phyir *br*ñe*d*-par gyur-pa*h*i phyir-ro she*s* *s*mra*s* na*s* de *d*ga*h*-*s*ton bye*d*-pa la shug*s*-so.

De*h*i tshe phu-wo shiñ-na*s* phyir *h*oñ*s*-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe-war phyin-pa*s* rol-mo dañ gar bye*d*-par tho*s* na*s*. *G*yog-po shig bo*s*-to de-la *h*di chi yin d*r*i*s*-pa*s*. *G*yog-po*s* khyo*d*-kyi nu-wo *h*oñ*s*-na*s*. Pha*s* bu de kham*s* *b*de-shiñ phyir *br*ñe*d*-pa*s* tho*s* na*s*. Khro*s*-de nañ-du *h*gro ma pho*d*-pa*s*. Pha phyi-rol-du *h*oñ*s*-na*s* tshig *s*ñan-par nañ-du çog chig *s*mra*s*-kyi. Bu*s* pha-la lo *h*di-*s*ñe*d*-kyi war-du ña*s* khyo*d*-la *g*yog bya*s*-te. Khyo*d*-kyi *b*ka*h*-la*s* nam-yañ ma *h*gal yañ. Khye*d*-kyi*s* ña*h*i *m*dsa*h*-wo *r*nam*s* dañ *d*ga*h*-*s*ton bye*d*-pa*h*i phyir ra-gu shig kyañ ma *s*tsal gyi. Da khyo*d*-kyi bu-chhuñ-wa de *s*ma*d* *h*tshoñ-ma *r*nam*s* dañ nor chhu*d*-zo*s* la *b*tañ na*s* log-pa*s*. De na*s* pha*s* *s*mra*s*-pa. Ña*h*i bu khyo*d* *r*tag-tu ña-dañ lhan-*g*chig-tu *g*na*s*-pa*s*. Ji dañ ji ña la yo*d*-pa de khyo*d* la yañ yo*d*-de. Da khyo*d*-kyi nu-wo çi zin-na*s* *g*son. *S*tor-na*s* *bs*ñe*d*-par gyur-pa*s*. *D*ga*h*-*s*pro *s*kye*d* rig*s*-so she*s* *g*suñ*s*-so.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (STANDARD).

(Rai Çarat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

༄༅། །མི་ཞིག་ལ་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ནས་བུ་ཆུང་བ་དེས་ཕ་ལ་ཞུས་པར། ཡབ་ལགས། ང་ལ་ཐོབ་རྒྱུའི་
འཚོ་ཆས་ཀྱི་ནོར་སྐལ་དེ་དགོས་ནས་ང་ལ་གནང་རོགས་གནང་། དེ་ནས་ཕོ་རང་གི་འཚོ་བྱེད་ནོར་ཁོང་ཚོ་ལ་བགོས།
ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་བུ་ཆུང་བ་དེས་ནོར་རྫས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་དང་། དེར་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་དགའ་མགུར་སྤྱོད་པས་བརླགས་སོ། དེ་ནས་ཕོ་རང་གིས་ནོར་རྫས་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་སྐབས་ཡུལ་དེར་མུ་
གེ་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་དེ་ནས་ཕོ་དབུལ་པོར་གྱུར་བའི་མགོ་ཚུགས་སོ། ཁོས་ཡུལ་དེའི་གྲོང་པ་ཞིག་གི་གཡོག་ཏུ་ཞུགས་པས།
དེས་ཕོ་ལ་རང་གི་ཞིང་ཁ་ལ་ཕག་པ་འཚོ་རུ་བཏང་ངོ་། དེར་ཕག་ཟས་སོག་སྤུར་གྱི་ཀྱང་རང་གི་གྲོད་པ་འགྲང་བར་འདོད་
ཀྱང་། མི་སུས་ཀྱང་ཕོ་ལ་སྟེར་མཁན་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དེ་གོ་བ་བླང་ནས་ཟེར་བར། ང་ཡི་ཡབ་ཀྱི་གླ་གཡོག་ཅི་ཙམ་ལ་
ཟ་རྒྱུ་ལ་ཚད་ཚད་ཟ་མོད་ལྷག་པ་ཡོད་ཀྱི། ང་ནི་འདིར་ལྟོགས་པས་འཆིའོ། དང་ལངས་ནས་ཡབ་ཀྱི་སྐུ་མདུན་ལ་སོང་
ནས་དེ་འདྲ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་ལ་ཞུ་བ་ཕུལ་བས། ཀྱེ་ཡབ་ལྷ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་མདུན་དུ་བདག་གིས་ཉེས་པ་བྱས།
ད་ང་ཁྱེད་ཀྱི་བུ་ཟེར་བའི་འོས་མིན་ལགས། ང་ལ་གླ་གཡོག་ཞིག་ལྟར་བཞག་རོགས་གནང་། དེ་ནས་ལངས་ཏེ་ཁོའི་
ཡབ་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕོ་འོང་བར་པས་ཐག་རིང་ནས་མཐོང་བས། སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་དེ་རྒྱུག་ནས་སྐེ་ལ་འཁྱུད་དེ་ཁ་སྐྱལ་ལོ། དེ་ནས
བུས་ཞུས་པར། ཡབ་ལགས། ངས་ལྷ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་དྲུང་དུ་སྐྱོན་བྱས་པས། ཁྱེད་ཀྱི་བུ་ཟེར་བའི་འོས་མིན་ལགས།
ཡབ་ཀྱིས་གཡོག་པོ་རྣམས་ལ་གསུངས་པར། གོས་དགའ་ཤོད་གཅིག་ཁྱེར་ཤོག། ཕོ་ལ་གཡོག། ལག་པ་ལ་གདུབ
གཅིག་ཀྱོས། ཀང་པ་ལ་ཡང་ལྷམ་གོག་གཡོག་ཅིག། ད་ང་རང་ཚོ་ཟས་བཟང་ཟ་ཞིང་སྐྱིད་པོ་བྱེད་དོ། འདིའི་ཕྱིར།
ངའི་བུ་ཤི་ནས་སླར་ཡང་གསོས་པ་ཡིན། བརླགས་ནས་བརྙེད་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ནས་ཁོང་ཚོ་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་ཡིན།

དེ་སྐབས་སུ་བུ་རྒན་པ་ནི་ཞིང་ཁ་ལ་སོང་སྟེ་ལོག་ཡོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་ཐག་ཉེ་སར་སླེབས་དུས་གླུ་སྙན
དང་གླུ་གར་ཐོས། གཡོག་པོ་ཞིག་ལ་སྐད་བཏང་ནས་དེ་ཚོའི་དོན་གང་ཡིན་དྲིས་པས། ཁོས་ཟེར་བར་ཁྱེད་རང་གི་ནུ་བོ་
དེ་སླེབས་སོང་། སྐུ་བདེ་བར་ལོག་འཁོར་བའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱི་ཡབ་ཀྱིས་མགྲོན་བཏང་ཟེར་བས། ཕོ་ཚིག་པ་ཟས་ནས་ནང་
ལ་མ་ཕྱིན་པར་བྱས། དེ་ཕྱིར་ཡབ་ཕྱི་ལ་ཡོངས་ནས་ཕོ་ལ་སྲུལ་བས། བུས་ཡབ་ལ་དེའི་ལན་ཞུས་པ། ཀྱེ་ཡབ་མཁྱེན།
ངས་ལོ་འདི་ཙམ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་ཁྱེད་ཀྱི་བཀའ་དང་ནམ་ཡང་མི་འགལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱེད་ཀྱི་ངའི་གྲོགས་
པོ་རྣམས་དང་དགའ་དགའ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ར་ཕྲུག་གཅིག་ཀྱང་མ་གནང་། ད་ཁྱེད་ཀྱི་བུ་ཆུང་བ་འདི་འཚོ་རྫས་ཚང་མ་ཞང་
ཚོང་མ་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་བཟོས་ནས་ཕྱིར་ལོག་འོངས་པ་ཙམ་ལ་ཁྱེད་ཁོའི་ཕྱིར་མགྲོན་བཏང་བཙུགས་ལགས། དེ་ནས
ཡབ་ཀྱི་ཕོ་ལ་གསུངས་པར། བུ་ཁྱོད་དུས་རྒྱུན་དུ་ང་དང་མཉམ་དུ་བསྡད་པ་ཡིན་པས། ང་ལ་གང་ཡོད་པ་ཚང་མ་ཁྱོད་
རང་གི་ཡིན། ད་ཁྱོད་ཀྱི་ནུ་བོ་ཤི་ནས་གསོས་པ་དང་བརླགས་ནས་བརྙེད་པས་དགའ་སྟོན་བྱེད་པའི་འོས་ཡིན་ནོ།།

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Rai Çarat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

Mi shig-la bu-gñiṣ yoḍ-pa yin. De-nas bu chhuñ-wa doṣ pha-la shuṣ-par. Yab-lagṣ, ñala thob-ṛgyu ḥtsho chhaṣ kyi ṣkaḷ-de bgoṣ naṣ ña-la gnañ rogṣ gnañ. De-naṣ kho-rañ-gi ḥtsho-byeḍ ṛnamṣ khoñ tsho la ḅgoṣ. Yun-riñ ma-soñ-war bu chhuñ-wa doṣ nor-ṛdsaṣ ṛnamṣ gchig-tu ḅsduṣ-naṣ yul thag-riñ-shig-tu soñ-wa dañ. Der ḍños-po thamṣ-chaḍ ḍgaḥ m̲gur ṣpyoḍ-paṣ ḅrlagṣ-so. De-naṣ kho-rañ-gis nor ṛdsaṣ thamṣ-chaḍ zaḍ-paḥi ṣkabṣ yul der mu-go chhen-po byuñ-waṣ de-naṣ kho. ḍwul-por gyur-waḥi m̲go tshugṣ-so. Khoṣ yul doḥi groñ-pa shig-gi gyog-tu phyin paṣ. Deṣ kho-la rañ-gi shiñ-kha la phag-pa ḥtsho-ru ḅtañ-ño. Der phag zaṣ sog ṣhur-gyi kyañ rañ-gi groḍ-pa ḥgrañ-war ḥdoḍ kyañ. Mi suṣ-kyañ kho-la ṣter-m̲khan ma byuñ. De-naṣ de go-wa ḅlañ-naṣ zer-war. Ña-yi yab-kyi gla gyog chi tsam-la za ṛgyu-la tshaḍ tshaḍ lhag-pa za moḍ yoḍ kyi. Ña-ni ḥdir ltogṣ-paṣ ḥchhi-ḥo. Da ña lañṣ-nas yab-kyi ṣku m̲dun-la soñ-naṣ de ḥdṛa shu ṛgyu yin. Kye yab! Lha dañ khyoḍ-kyi ṣku m̲dun-du ḅdag-giṣ ñeṣ-pa shuṣ byuñ. Da ña khyeḍ-kyi bu zer-waḥi ḥoṣ min lagṣ. Ña-la gla gyog shig ltar ḅshag rogṣ gnañ. De-naṣ lañṣ-te kho-ḥi yab-kyi ḍṛuñ-du ṣleb byuñ wa-la. Phaṣ kho ḥoñ-war thag-riñ naṣ m̲thoñ-was. Ṣñiñ ṛje ṣkyeḍ-de ṛgyug-naṣ ṣke-la khyuḍ-de kha ṣkyal-lo. De naṣ buṣ shuṣ par. Yab lagṣ. Ñaṣ Lha dañ khyeḍ-kyi ḍṛuñ-du ṣkyon byaṣ-paṣ. Khyeḍ-kyi bu zer-waḥi ḥoṣ min lagṣ. Yab-kyiṣ gyog-po ṛnamṣ-la gsuñṣ-par. Goṣ ḍgaḥ thag choḍ gchig khur çog kho-la gyog-(gyon ḅchug). Lag-pa la gdub gchig phul. Ṛkañ-pa-la yañ ḷham ṣkon chig. Da ña-rañ tsho zaṣ ḅzañ za shiñ ṣkyiḍ-po byeḍ-do. Ḥdiḥi phyiṛ. Ñaḥi bu çi naṣ ṣlar yañ gsoṣ-pa yin. Ṛlagṣ naṣ ḅrñeḍ-pa yin pa la. De naṣ khoñ tsho ḍgaḥ ṣton chhen-po byeḍ-pa yin.

De ṣkabṣ-su bu ṛgan-pa ni shiñ-kha la ḥdug-paṣ log yoñṣ-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe sar ṣlebṣ-duṣ sgra ṣñan dañ glu gar thoṣ. Gyog-po shig-la ṣkaḍ ḅtañ-naṣ de tshoḥi don gañ yin driṣ-paṣ. Khoṣ zer-war khyeḍ-rañ-gi nu ḅo de ṣlebṣ soñ. Sṛaṣ ḅde-war log ḥbyor-waḥi phyir khyeḍ-kyi yab m̲gron ḅtañ zer-waṣ. Kho tshig-pa zaṣ naṣ nañ la ma phyin-par byaṣ. De phyir yab phyi-la yoñṣ-naṣ kho-la ṣkul-was. Buṣ yab-la deḥi lan shuṣ-paṛ. Kye yab! m̲khyen. Ñaṣ lo ḥdi tsam khyeḍ-kyi shabṣ-phyi shuṣ dhyeḍ-kyi ḅkah dañ nam yañ mi ḥgal-war byaṣ-pa yin kyañ. Khyeḍ-kyi ñaḥi grogṣ-po ṛnamṣ dañ ḍgaḥ byeḍ ṛgyu la ra phrug gchig kyañ ma gnañ. Da khyeḍ-kyi bu chhuñ-wa ḥdi ḥtsho ṛdsaṣ tshañ ma shañ tshoñ-ma dañ ḷhan gchig-tu ḅzoṣ-naṣ phyir log ḥoñṣ tsam-la khyeḍ khoḥi phyir m̲gron ḅtañ ḅchug lagṣ. De naṣ yab-kyi kho-la gsuñṣ par. Bu khyoḍ duṣ ṛgyun-du ña dañ m̲ñam-du ḅsdaḍ-pa yin paṣ. Ña-la gañ yoḍ-pa tshañ-ma khyoḍ-rañ-gi yin. Da khyoḍ-kyi nu ḅo çi naṣ gsoṣ-pa dañ ṛlagṣ-naṣ ḅrñeḍ-paṣ ḍgaḥ ṣpor byoḍ-paḥi ḥoṣ yin-no.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

BHŪTĀNĪ, (STANDARD).

(Rai Çarat Chandra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

༄༅། །མི་ཅིག་ལུ་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་ཨིམ་པས། བུ་ཆུང་ཤོག་དེས་ཨབ་པ་ལུ་ལོ་རྒྱུས་ཞུ་སྐད། ང་ལུ་ཨབ་པའི་ཟས་ནོར་ལས་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་དེ་བགོ་བཤག་བཅབ་ནས་གནང་། གདད། འདི་ལས་བུ་ཆུང་ཤོག་དེས་ཞུ་བཞིན་དུ་འབད་ཨབ་པའི་ཟས་ནོར་ཡོད་ཚད་བགོ་བཅབ་སྟེ་བུ་ཆུང་ཤོག་དེ་རའི་སྐལ་བ་ལེན་ནས་ ཡུན་ག་ཙོམ་མ་སོང་ལས་ཁོ་རའི་ཟས་ནོར་ཚོ་གཅིག་ཁ་བསྡུབ་བདག་བཅབ་འབབ་སྟེ་ཡུལ་ཐག་རིང་ཅིག་ཁ་སོང་བ་ཨིམ་པས། གདད། ལྷོ་ཚང་དགའ་མཐུན་ཚོ་དང་དགའ་སྤྲོའི་ངང་ལུ་ཁོའི་ཟས་ནོར་ཚོ་ཡང་ཐང་མར་བརྡོལ་ནས་གཏོང་སྤྱོད་པའི་རྗེས། ཁོའི་རྒྱུ་བཅའ་བརླག་ནས་ཁོ་རང་དབུལ་པོར་ཐལ་སོང་འདུག། དེའི་དུས་སུ་ལུང་པ་དེ་ན་ཡང་མུ་གེ་འབྱུང་བ་དང་ཁ་ཐུག་བཅབ་སྟེ་ཁོ་རང་བཟའ་བ་ལྟོ་མེད་བཀའ་བ་གོག་མེད། གདད། དེ་ལས་ཁོ་ཡུལ་གཞན་ཅིག་ཁ་ལག་གཡོག་བཅབ་སྟེ་བཟའ་བ་ཇེ་གོ་མནོ་སོང་བས། མི་ཅིག་གི་ཙོར་ལྟོད་པ་དང་། མི་དེས་ངེད་ཀྱི་ཞིང་ཁར་ཕག་པ་འཚོ་བ་སོང་ཅིག་ཟེར་བསྐུབ་སྟེ། ཁོ་ཕག་པ་འཚོ་བ་སོང་བས། དེའི་ཚེ་ཁོ་ནི་ཁ་སྐོམ། ལྟོའུ་སྐྱེ། འབད་མ་ཚུག་པར་ཕག་པ་ལྟོག་འཐད་པ་ས་སྐྱོང་ནས་ཟ་རུང་མིན་ཚོད་མིན་པས་སྐམ་སྐྱོད་རུང་། ཁོ་ལ་བཟའ་བ་འབྱུང་པ་བིན་མི་མ་བྱུང་བས། དེ་ཚེ་སེམས་སནོ་ལོག་ཏེད་ནས་ཁོ་རང་གཅིག་པོ་གསང་སྒྲོག་བཅབ་ཡིན་པས། ངས་ཨབ་པའི་ཙོར་ནི་ལག་གཡོག་འབད་མི་ཚོ་ཉིས་རེ་ལུ་ཉིན་ཟ་དུས་བཞི་པོ་ཁ་ལས་ལུད་ལུད་བཟའ་ནོད་ཡོད། ང་ནི་ཕག་པ་འཚོ་རུང་ཆུ་པོར་གང་ཨང་མི་སྟེར་བ་ལྟོའུ་སྐྱེ་ཤི་དོ། ད་ལོག་སྟེ་ཨབ་པའི་ཙོར་སོང་ནས་ལོ་རྒྱུས་དས་པས་ཞུ་ནོད་ཨིན་ཟེར་བ་ཞུ་བ་ཕུལ་ནོད་ཀྱི་ཚིགས་ལུ། ཨབ་པ་ད་རྩོན་ཨབ་པའི་ཐད་ཁ་ཞུམ་འབད་བཞག་བཞག་པའི་ཤུལ་མེད། ད་རེས་ཨབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ང་ཨིན་ཟེར་ཞུ་བ་ཞུ་བའི་འོས་འགབ་མེད་པ། བཟའ་པ་འཁོལ་གཡོག་གི་སྟེབ་ཁར་ཅིག་བཞག་གནང་ཟེར་ཞུ་གོ་མནོ། དེ་འགྲོད་ལས་ཨབ་པའི་ཙར་རྗེ་ནོད་འབད་སོང་བའི་ཚེ། བུ་དེ་ལོག་སྟེ་ཨབ་པའི་ཙར་འོང་བ་ཨབ་པ་རང་གི་མཐོང་ནས་བུ་དེ་ལ་སྙིག་ཆེ་བའི་ཁམས་ཚུལ་ལ་མངོན་དེ་བུའི་གདོང་འགོར་རྒྱུགས་སོང་ནས། བུ་གི་སྐེ་ལ་པང་པས་ལྷབ། ཁ་བཀལ། གདད། འདི་ལས་བུ་གི་ཨབ་པ་ལུ་ཞུ་སྐུམ། ཨབ་བ་ལུ། ད་རྩོན་ལྷ་དང་ཨབ་པའི་ཐད་ཁ་རང་གི་ཞུམ་ག་ནི་ཡང་འབད་བཞག་པ་མེད། ང་ཨབ་པའི་བུ་ཨིན་ཟེར་བཤད་པ་ངོ་ཡང་ཚ་བས་འོས་འགབ་མིན་འདུག་ཟེར་ཞུ་གཡིས་པས། ཨབ་པའི་གཟིམ་དཔོན་ནང་མ་ལུ་གསུངས་སྐུམ། གོས་ལེགས་ཞིབ་གཅིག་དང་ཞྭ་མོ་ལེགས་ཞིབ་གཅིག། ད་རུང་གསེར་གྱི་མཛུབ་ཀེ་ཚོ་གཅིག། ལྐམ་ཆ་གཅིག་བཅས་བརྡོན་ཏེ་འབབ་ཤོག་ཟེར་བཀའ་གསལ་གནང་བ་བཞིན་དུ་ཟབ་སྦྲོས་བཅབ་དེའི་ཉི་མར་པ་བུ་གཉིས་འཛོམ་པའི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཚང་སོགས་ལྷོ་ཞེས་སྐོ་དང་ཤམ་ལས། འདི་འབད་གོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞིས་ཨིན་མ་ཤེས་ན། བུ་དེ་ཤི་ས་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབེ་ཡང་ས་ལས་ཉེད་པ་དང་འདྲ་བའི་དགའ་དགའ་སྤྲོ་སྤྲོ་འབད་ཕྱི་ཨིན་ནོ།།

གདད། དེའི་སྐབས་སུ་བུ་གོན་ཤོག་དེ། འདིའི་ཉི་མར་ཞིང་ཁ་ལས་ལོག་སྟེ་ཡུལ་ཁར་འོང་བའི་ཁྱིམ་ཐག་ཉེ་སར་སླེབ་ཚེ། ཨབ་པའི་ཁྱིམ་ནང་སྒྲ་སྐད་དང་པི་ཝང་ལ་སོགས་པའི་གླུ་གར་བཞད་གར་བཅས་པའི་ཝུར་སྒྲ་གོ་ནས། བུ་གོན་པ་དེའི་ཀྲོའུ་ཙུང་ཅིག་ལུ་ཁྱིམ་ནང་གང་ཅིའི་འབད་ཀྱི་ཡིམ་ཟེར་འདྲིའུ་དཔྱད་པས། ཁྱོད་རང་གི་ནུ་ཚུང་དེ་ལོག་མབ་པའི་ཙོར་འོང་འདུག་པའི་གཞི་ལེན་འབད་ཀྱི་སྐད་ཡིམ་པས་ཟེར་བཤད་པའི་འཕྲོ་ལས། ཕོ་ཀྲན་དེ་ཙོབ་ཟ་ནས་ཁྱིམ་ནང་ཇོ་མ་བདུབ་པ་སྦོད་བདང་བས། ཨབ་པ་རང་ཁྱིམ་ནང་ལས་འོང་ནས་བུ་གོན་པོའི་ལག་པ་ནས་བཟུང་ཁྱོད་ཙོབ་མ་ཟ་ཁྱིམ་ནང་ཇོ་ཅིག་ཟེར་བཤད་པས། བྱས། ད་ཙུན་ཨབ་པའི་སེམས་མ་བསད་པ་ལོ་དལ་ཅིག་གལྷུས་དྲག་དྲག་འབད་བིན་རུང་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷོ་ཚང་དགའ་མཐུན་ཚོ་དང་འཛོམ་འཛར་ཙུམ་འབད་དེ་ཟ་ཅིག་ཟེར་ར་ཕྱུག་གཅིག་ཡང་བློས་མ་འཐོང་། ད་རེ་འབད་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ནོར་གྱི་བཅའ་མང་རབ་ཞིག་གཞུང་ཚོངས་མའི་ཁར་ཕྱུག། བརྟགས། གཞུང་ཚོངས་ཚོ་དང་ཁ་སྣ་བསྲེས་ཟ། ད་རུང་ཁོ་ཅོ་ཚ་ནོད་མེད་པ་ལོག་འོང་བ་ཙམ་ལུ་བཟའ་བཏུང་མང་རབ་ཕང་སེམས་མེད་པ་བརླག་དགོས་པའི་དོན་མེད་ཟེར་བཤད་ཚེ། ཨབ་པས་བུགི་ལན་ལུ། བུ་ཁྱོད་དུས་ཀྱུན་ང་དང་ཆགས་སྡོད་པ་ལས་ངས་ཟས་ནོར་ཡོད་ཚད་ཁྱེད་རང་གི་ཡིན། ཁྱེད་རང་གཞུས་དགའ་དགའ་འབད་དེ་ལོངས་སྤྱོད། ཁྱོད་ཀྱི་ནུ་བོ་ཤི་སའི་ཡུལ་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབི་ཡང་ས་ལས་ཉེར་པ་དང་འདྲའོ་ཡིན་པས། ད་ལས་ཕར་ཁྱེད་རང་སྤུན་ཆ་གཉིས་པོ་དགའ་དགའ་སྤྲོ་སྤྲོ་འབད་དེ་འབད་གོ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།

TIBETO-BURMAN FAMILY. (SIKKIM GROUP.)

LEPCHA, (RONG DIALECT).

(Çri Kalikumar Das, 1896.)

TIBETO-BURMAN FAMILY. (SIKKIM GROUP.)

LEPCHA, (RONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Çri Kali Kumar Das, 1896.)

Gyú-gi-chó a-gyăp lók yam bû ong kăt să sung plya ma-o.

Maró kăt să ă-kup nyet ni pă. Aun ă-kup tek nun ha-do bo rem li ae a-bowa gyú-gi-chó nun ka-su să thúp shet re ka-sum-bowa. O-tot kă hu nun gyú-gi-chó rem ha-yú bek kă rit bi făt. Sa-ayăk a-gyăp ma-băm na ă-kup tek ryen tyñg gyú-gi-cho gyom bu băn ă-rum-lyăng kă nón ne. Aun hu nun o-bă ha-do să gyú-gi-chó pang ă-jen să ayúk kă lók făt to. Aun hu nun tyung gyú-gi-chó pang lók lel lung să lyăng o-bă aú ă-tim du pă. Aun hu aú du nón ne. Aun hu lyăng o-re să zen dók maró kăt lyăng nóng băm. Aun hu nun ha-dúm nyot kă món bro kón. Aun hu ha-do să ta-bok rem blen shang kă món zo gun zo shang găt pă. Aun tú na lă ha-dúm shú lă mabin ne. Aun o-thă hu ha-do bót na săk ching lung li. Kasu a-bo să chăp chhu sang lă zo len hlók lă azóm thúp zo băm aun go re krit na măk det. Go lúk lung kasu bo lyăng lăt nóng sho aun ha dúm li sho ae a-bowa go nun rum să aun a-do să dun kă layo ayúk zúk făt to. Aun go a-do kup yang li shang lă ma wa ne. Ka sum ă-do să chăp chhu kăt zóng zúkka. Aun hu lúk lung ha do bo lyăng lăt di. Shen lă ă-rum do kă ha do bo nun ha dŭm shí lung aun kin dyit măt lung dang bu nóng lung patop kă chúk măt. Aun ă-kup re nun hadúm li ae ă-bowa go nun rum să dun kă aun ă-do dun kă layo ayúk zúk făt te aun a lang go ă-do kup yang li shang lă ma wa ne. Shen lă abo re nun chăp chhi sang kă li pă. Tyng len ryúm bú dum bu di băn ha dúm dyăm bi wa aun ă ka kă ka kyup aun ă-thúng kă hlóm chók bi wa. Aun ka yú zo thong băn ă-gó măt kă. Shú gó yogang ka su să ă-kup ă-re măk non bú re lă zú băm hu făt non bú re lă thúp pă. Aun ha-yú sam gó ni pă. Ha-do să ă-kup nam fren bú re nyót kă băm ni pă. Aun hu li kă lăt di det shen li să a-thól nun pa lit tung dyú măt tung lók tsút tung băm ni thyo. Aun hu chăp chhu kăt rem lek băn vet shú măt băm munggó. Hu nun hadúm dun bi ă-do să aing lă thi ma aun ă-do bo nun tambú măt ma. Shú gó yo gang hadúm ă-ryúm ă-ryăm lă tsum thúp pă. Aun hu săk lyăk non. Aun li sagang kă nón ma thup ne. Asă tun dók kă ă-bo re lyang kă pladi lung hadúm yakpă. Aun hu nun abo re rem li ngak ka go nun năm ă-gyăp ă-bo ă-do să chăp chhi shu aun sa-thălă ă-do să kó mahlók ne go rúng lă bónun sa-thălă ka sum sa-ăr kup kăt lă tyol zang să dep kă zo thang băn ă-gó măt shang kă bo tho ma nyin ne. Shen lă chhe mú sang să dep kă ă-do să gyúgi-chó zóm bú ă-kup re lăt thi shen hó nun tambú klóng pă. Aun hu nun hadúm li ae ă-kup pa hó tă shuk na kasu dep kă băm nyi do. Aun kasu să shú ni wung re ă-do să gum. Shen lă ăgó ăni măt găt sho. Shú gó yo gang ă-do aing ă-re măk nón bú re zú băm ni. Făt nón bú re lăt thúp pă.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (BODO GROUP.)

GARO.

(Tura, Assam, Garo Mission, 1888.)

আরো উয়া আগানাহা, বাদিয়াবা মান্দেনি দেফাস্থে সাকগ্নি গ্নাংচিম। উয়ামাংওনি অকগিতে ফাগিপাখো ইনাহা, ও আফা, গামোনি আংনা গাঁআকগ্নি ফালখো আংনা অনঁবো। উনোন উয়া উয়ামাংনা জাংগিথাংআনিখো স্থয়ালজক। উন জাঁমানো আদিতা সাল অংওয়া উয়া দেঅকগিতে ফিলাক গামখো রাঁচিমংএ সং চেলাঁচি রেঁআংজক; আরো উয়ানো নামগিজা দাকারিন গামথাংখো রুসিয়াহা। আরো উনি ফিলাকখোন থরচ থাঁমানোয়া, উয়া সংও বিলংএ থারাপ অংবেয়াহা। উনোন উয়া চাঁআসিবাএংজক। উওন উয়া রেঁআংএ উয়া সংনি সাকসাও দংনাপজক; আরো উয়া উখো ওয়াক নিরিকচিনা আঁথাং আঁবাওনা ওয়াতাতাহা। আরো উয়া ওয়াকনি চাঁআনি বি-থাপরাংচি অক গাপাৎনা সিকবেয়াচিম; ইন্দিবা ফিলাকবা উনা অনঁজাজক। ইন্দিবা উয়া গিসিক রাঁফিলে ইনজক, থাংখা রাঁগিপা আফানি বাদিতা নথলরাং চাঁআনিখো অগ্রে মানঁএংআ; ইন্দিবা আংআ ইয়ানো অকখ্রিয়ে সিনাসিয়েংআ! আংআ চাথাতে আঁথাং ফাওনা রেঁআংএ উনা ইনগেন, ও আফা, আংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও ফাপখো দাকাহা; নাংনি দেফাস্থেনে মিংখুনা নিথোজা; নাংনি থাংখা রাঁগিপা নথল সাকসা গিতা আংখো দাকবো। উনিখোয়া উয়া চাথাতে আঁথাং ফাওনা রেঁবাজক। উনোন চেলঁএংফিথিওন উনি ফাআ উখো নিকসোয়ে থাঁসাচাকজক; আরো দাআরিয়াংএ উখো গিপাকে খুঁদিমবেয়াহা। উওন উয়া দেফাস্থে উখো ইনাহা, ও আফা, আংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও, ফাপখো দাকাহা; নাংনি দেফাস্থে ইনে মিংখুনা নিথোজা। ইন্দিবা ফাগিপা আঁথাং নথলরাংখো আগানাহা, জলঁজল চলা নামবাতাখো রাঁবায়ে উখো গানাৎবো, আরো উনি জাকোনা জাকস্থেম, আরো জাঁওনা জাঁথোপ অনঁবো; আঁচিং চাঁএ খাৎচানা। মায়না আংনি ইয়া দেফাস্থে সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মানঁফি-লাহা। উনোন উয়ামাং খাৎচানা আঁবাচেংজক॥

আরো উনি দেফাস্থে দালঁবাৎগিপা আঁবাওচিম। উনিখোয়া উয়া রেঁবায়ে নকোনা সেফাং-বাওয়া, গ্রিপ২ চ্রকাখো খ্নাহা। উনোন নথলরাংওনি সাকসাখো অকামে, ইয়ারাং মায় অংআ ইনে সিংআহা। উনোন উয়া উঁনা আগানাহা, নাংনি জংগিপা রেঁবাহা; আরো নাংনি ফাআ উখো আনঁসেংএ মানঁসোয়ানা আলানিখো দাকাহা। উনোন উয়া থাঁওনাংএ নিংচি নাপাংনা সিকজাজক। উওন উনি ফাআ অংখাৎবায়ে উখো মলঁমলজক। ইন্দিবা উয়া আগানচাকে ফাগিপাখো ইনাহা, নিবো, ইন্দিতা বিলসি আংআ নাংনা গামাহা, চাংসাবা নাংনি গেঁএতাখো চাকচিকখুজা, ইন্দিবা রিপেংস্থারাং বাকসা খাৎচানা মানা গিতা নাঁআ চাংসাবা আংনা দবক বিঁসা মাংসাখো অনঁখুজা; ইন্দিবা জেনসালো নাংনি ইয়া দেফাস্থে, দারিরাং বাকসা নাংনি জাংগিথাংআনিখো মিনোকগিপা রেঁবাহা, উনান নাঁআ আলানিখো দাকাহা। উওন উয়া উনা ইনাহা, দেদে, নাঁআ ফাংনান আং বাকসা গ্নাং, আরো আংনি ফিলাকান নাংনিন। ইন্দিবা আঁচিং খাৎচানা আরো খাঁস্রোকনা নাংআ; মায়না নাংনি ইয়া জংগিপা সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মানঁফিলাহা॥

TIBETO-BURMAN FAMILY. (Bodo Group.)

GARO, (Roman character).

(Rev. E. G. Phillips, 1896.)

Aro ua aganaha, badiaba mandeni depante sakgni gnangchim. Uamang·
And he said, (a) certain man's son two were. From-

oni okgite pagipako inaha, O Apa, gamoni angna ga·akgni palko
them youngest to-father said, O Father, from-property to-me about-to-fall part

angna on·bo. Unon ua uamang·na janggitanganiko sualjok. Un ja·mano
to-me give. Then he to-them (the) living divided. Of-that afterwards

adita sal ong·oa ua deokgite pilak gamko ra·chimonge song chel·achi
some day when-was that youngest-son all property gathering country distant-to

re·angjok; aro uano namgija dakarin gamtangko rusiaha. Aro uni pilakkon
went-away; and there evil doing-only his-own-property wasted. And his all

koroch ka·manoa, ua songo bilongo karap ong·beaha. Unon ua
expense when-was-made, that country-in excessive famine was-very. Then he

cha·asibaengjok. Unon ua re·ange ua songni saksao dongnapjok;
was-beginning-with-scarcity-to-eat. Then he going that country's one-man-in stay-entered;

aro ua uko wak nirikchina a·tang a·baona watataha. Aro ua wakni cha·ani
and he him swine to-watch his-own field-to sent. And he (the) swine's eating-of

bikaprangchi ok gapatna sikbeachim; indiba pilakba una on'jajok.
pods stomach to-fill wished-very-much; but every-one to-him gave-not.

Indiba ua gisik ra·pile injok, tangka ra·gipa apani badita nokalrang
But he mind taking-again said, money taking father's how-many servants

cha·aniko agre man·enga; indiba anga iano okkrie sinasienga! Anga
food in-excess are-receiving; but I here hungry am-about-to-die! I

chakate a·tang paona re·ange una ingen, O Apa, anga salgina, aro
arising my-own father-to going to-him will-say, O Father, I against-heaven and

nang·ni nikao papko dakaha; nang·ni depantene mingkuna nitoja;
your sight-in sin have-done; your son-saying to-be-still-called unworthy;

nang·ni tangka ra·gipa nokol saksa gita angko dakbo. Unikoa ua chakate
your money taking servant one like me make. After-that he arising

a·tang paona re·bajok.
his-own father-to came.

Unon chel·engpetion uni paa uko niksoe ka·sachakjok; aro
Then far-away-yet-being his father him seeing-before had-compassion; and

daariange uko gikapake ku-dimbeaha. Unon ua depante uko inaha, O
running him embracing kissed-very-much. Then that son (to) him said, O

Apa, anga salgina, aro nang'ni nikao, papko dakaha; nang'ni depante
Father, I against-heaven, and your sight-in, sin have-done; your son

ine mingkuna nitoja. Indiba pagipa a'tang nokolrangko aganaha
saying to-be-still-called am-unworthy. But the-father his-own servants-to said

jol'jol chola nambatako ra-bae uko ganatbo, aro uni jakona jakstem, aro
immediately (a) coat (the) best bringing him clothe, and his hand-for (a) ring and

ja'ona ja'kop on'bo; a'ching cha'e katchana. Maina angni ia depante
foot-for sandal give; us eating let-rejoice. For my this son

siahachim, indiba tangchapilaha; aro gimahachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.

Unon uamang' katchana a'bachengjk.
Then they to-rejoice began.

Aro uni depanhi dal'batgipa a'baochim. Unikoa ua re'bae
And his son the-largest was-afield. Afterwards he coming

nokona sepangbaoa, grip grip chrokako knaha. Unon nokolrangoni
the-house-to when-he-neared, grip grip dancing heard. Then from-the-servants

saksako okame, iarang mai ong'a ine sing'aha. Unon ua una
one calling, these what are saying asked. Then he to-him

aganaha, nang'ni jonggipa re'baha; aro nang'ni paa uko
said, your younger-brother has-come; and your father him

an'senge man'soana alaniko dakaha. Unon ua ka'onange ning'chi napangna
well because-of-receiving a-feast has-made. Then he being-angry to-within to-enter

sikjajok. Unon uni paa ong'katbae uko mol'moljok. Indiba ua aganchake
did-not-wish. Then his father coming-out him besought. But he answering

pagipako inaha, nibo, indita bilsi anga naug'na gamaha, changsaba
to-the-father said, behold, so-many year I for-you have-worked, even-once

nang'ni ge'etako chakchikkuja, indiba ripengskarang baksa katchana man'na
your command have-not-yet-resisted, but fellow-friends with to-rejoice to-get

gita na'a changsaba angna dobok bisa mangsako on'kuja; indiba jensalo
like you once-even to-me goat child one have-not-yet-given; but when

nang'ni ia depante, darirang baksa nang'ni janggitanganiko minok'gipa
your this son, harlots with your living swallowing-up-one

re'baha, unan na'a alaniko dakaha. Unon ua una inaha, Dede, na'a
has-come, for-him you (a) feast have-made. Then he to-him said, Dear-son, you

pangnan ang baksa gnang, aro angni pilakan nang'nin. Indiba
always me with are, and my all is-yours. But

a'ching katchana aro ka'srokna nanga; maîna nang'ni ia jonggipa
we to-rejoice and to-be-glad ought; for your this younger-brother

siahachim, indiba tangchapilaha; aro gimahachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (BODO GROUP.)

KACHĀRĪ, (STANDARD PLAINS DIALECT).

(The Rev. S. Endle, 1896.)

Sá-se mànsoi-há fisá-zlá sá-noi dang-man. Bí-ni fisá-zlá
One man-of child-male two (there) were. Him-of child-male

mudoi-á bifá-niáu khithá-nai-sé, He áfá, nang-ni zi(a) basthu-ni(a)
little(one)-the father-to said, O father, thee-of what property-of

zi(a) bhága(a) áng-niáu gaglai-a, bi-kho áng-na ha; Bi-áu-na bifai-á
what portion me-to falls, that me-to give; That-at (time) father-the

gágai-ni basthu -kho(a) bi -sar -na rán-ná-noi ha -nai-se.
himself-of property (objective case) them (plural suffix)-to having divided (it) gave.

Bi-ni bángai sàn-áu unáu boi mudoi fisá-zlai-á gagai-ni gásena thákhá(a) futhám-ná-noi gaján tháu-niáu tháng-ná-noi hàmá hàbá máu-ná-noi gásena sefai-ná-noi kharas(a) khàm-naise. Bi-há gásena thákhá(a) zapnai-áuhá bi tháu-niáu ángkhál(a) gadat zá-naise; bi-áu bi-há múngbo gayá zá-na ham-naise. Unáu bi tháng-ná-noi bi tháu niáu na-se giri-niáu sahai(a) lá-naise, bi mànsoi-á omá gum-na gágai-ni dubli-áu bi-kho thing-hat-naise. Bi-áuna omai-á zánai gundoi-zang bi gágai-ni udoiá-kho búng-ha-na-loi man(a) klai-bá-ba, bi-na ráubo bángai-ba zá-na lági ha-á-khaise. Unáu that(a) man-ná-noi bi búng-naise, Áng-ni áfá-ni esáng bésòbáng sákhar-rá(a) tha-zá-se zánai basthu(a) aru(a) bi-ni-khri zábrá man-a, khinthu(a) áng ukhuï-ná-noi thoi-dang. Áng uthi-ná-noi áfá-niáu tháng-ná noi be khoráng kho khithá-gan. He áfá, nakhrang-ni nu-noi-áu áru(a) nang nu-niáu na fáfu(a) khlai-bai; Nang-ni fisá-zlá-ni nám-áu-na ling-hat-nai-ni áru(a) zogyá(a) nung-á; nang-ni sá-se thákhá(a) man-nai sákhar-ni(a) baidi áng-kho khlai. Bi unáu uthi-ná-noi bifá-ni kháthi-áu tháng-nai-se; khinthu(a) gazàn-áu thá-nai-áu-na bifai-á bi-kho nu-nánoi an-nánoi khàt-láng-nánoi bi-ni gada-áu gaglai-nánoi khudúm-naise. Bi-áu-na fisá-zlai-á bi-na khithá-naise, He áfá, nakhrang-ni nu-nai-áu áru(a) nang nu-nai-áu-na áng fáfu(a) khlai-dang; nang-ni fisá zlá-ni námai-áu ling-hat-nai-ni áru(a) zogyá(a) nung-á. Khinthu(a) bifai-á sákharfar-kho khíthá-naise, Boi-na-khri gahàm gàmsá làb-ná-noi bi-na gàn-ha; bi-ni ákhai-áu ásthám, átheng-áu ap-thang gàn-ha. Aru zang-far bhoz-a(a) zá-ná-noi rang(a) zá-gan. Mánatha be áng-ni fisá-zlá thoi-ná-noi-ba ákhou(a) tháng-nai zá-dang; gamá-ná-noi-ba man-nai zá-dang. Bi-áu-na bi-sar rang(a) zá-na ham-naise.

Boi samai-áu(a) bi-ni gadat fisá zlai-á dubli-áu dang-man; unáu-há bi fai-nai-noi na kháthi man-ná-noi bázaná(a) áru(a) ma-sá-nai-ni máthuá(a) khná-naise. Bi-áu-na bi sá-se sákhar-kho(a) ling-hat-ná-noi sang-naise, Be khoráng-ni kháran-a(a) má? Bi-áu-na sákhar-á khithá-naise, Nang-ni nang-fang fai-bai, áru(a) nang-ni nang-fai-á bi-kho gahám madam man-nai khai Nang-ni nang-fai-á bhaza(a) ha-dang. Bi-áu-na bi bhràb-ná-noi bhitar-áu(a) tháng-na namai-á-khoi-man; bi-ni-khai bi-fai-á baizh-áu fai-ná-noi bi-kho mozáng khoráng khi-thá-naise. Bi-áu-na bi-fá-kho uthar(a) ha-nai-ná-noi khithá-naise, Nai-hat, áng-a esáng basar(a) nang-kho ál ham-ná-noi-ba mabá samai-áu(a) nang-ni hukum(a) sefai-á-khoi; theo-ba sakhi-far-ni lagu-dang rang-zá-na áng-kho má-se barmá-fisá ha-á-khoi. Khinthú nang-ni be fisá-zlai-á besyáli(a)

mànsoi-dang nang-ni thákhá(a) se-fai-gár-bai, bi fai-ni-áu-na, Nang bi-ni-khai bhaza(a) ha-dang. Bi-àu-na bi-na khi-thá-naise, He áng-ni fisá, nang sàn-fram-ba áng-ni lagu-dang thá-dang, áru(a) áng-há zi zi(a) dang-a, gásé-ba nang-ni; Khinthu nang-ni nang-fang-á thoi-nai zá-noi-ba ákhou(a) tháng-ná-noi thá-dang; ga-má-ná-noi-ba man-nai zá-dang; bi-ni khai zang rang zá-ná-noi ánanda(a) khám-nai-á gahàm.

N.B.—(1) A (*underlined*) denotes a peculiar clipped, abrupt, and somewhat nasal pronunciation of the inherent a-kár (অ) sound.

(2) (a) (bracketed) following a word, denotes that the word itself is a non-Kachárí one, but Assamese, the Kacháris having no proper equivalent for it. Such words are usually changed in pronunciation, the most common alteration being the substitution of *aspirated* consonants for *non*-aspirated; *e.g.*, kintu, becomes khinthu.

Mànsai-há—there are *two* 'signs' of the possessive (genitive) case, (1) ni, (2) há, used apparently with no especial difference of meaning. Of these the former (ni) is used the more *frequently*.

fisá = male } *e.g.*, fisá (child) { zlá (zàlá) = son
zu = female } { zu = daughter

The same meaning may be expressed by (1) hoá and (2) hing-zháu; *e.g.*—

fisá { hoá = son
{ hing-zháu = daughter

The two *latter* words are apparently used of *human beings only*; the former of *irrational* animals *also*; *e.g.*—

dáo { zalá = cock.
{ zu = hen.

Sá-noi. Sá is one of the peculiar *classifying* words prefixed to *numerals*. Its usage is restricted to *human beings* only, whilst má is used of lower animals:—

e.g., Màn-soi sá } thàm = three { men.
Mosá má } { tigers.

The Kachárí language has quite a large number of these classifying words.

Mudoi-á—this final á serves the purposes of the *definite article* when attached to the nominative case, *e.g.*, mudoi-á = *the* younger (*i.e.*, of the two sons). Mudoi (udoi) = little, small.

A-fá = *my* father—an instance of the *reduplicative* use of the personal pronouns, when close *family relationship* is indicated, *e.g.*—

1. Áng } ni { á } fá { my } father.
2. Nang } ni { nang } fá { your } father.
3. Bi } ni { bi } fá { his } father.

N.B.—Á-fá—probably a *contracted* form of Áng-fá.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

ANGĀMĪ NAGA, (STANDARD DIALECT).

(Capt. A. E. Woods, I.S.C., 1896.)

Mā po po nā kennā niwê idi. Nichu-u po pu ki pulê, Apu āyā chiwachē, po pu kezāwālê. Sesā hocho todi nichu-u po vê petê keseledi renā kechā nu votedi, sesā po vê peje puāshê retsidi. Po vê peje puādi, po kethā rena nu tekri chi ta di mhā ju swe toshê. Po renā mā ki, mā kithā chidi pobo mhāchi, lê nu thevo chālho. Mhapori po tsu modi, khēdi nu thevo chā ri chitobàtoshê. Sesā, po sāleledi, He ā pu kithā mā ri mhāchi hulelho mhāui pitote, mu ā wè mhā chilenjodi kesàtonhā! Ā pu ki vodi, ā pu ki pūtowê ā pu ā ni kemo chidi Therhomā ri ā'ngu bàru ā selā shā tonhā. Ā selā un'nā mhā motewê ābo un'kithā chichêidi ā pu ki putowê. Po, po puki voto voru, perā po'ngulêdi po'ngu mezhêdi, tā, vor, po chê pelodi po mebo teshê. Sirā, po pu ki pushê 'ā pu à tigi Therhomā kebāu un'mhodzu ki ri mā keshā chiwāru ā un'nā mengātele. Derri po pu po tekemā ki po dê kāshidi, kwe petê ko donu kevī po sevor, po bo bīlêchê, bhi khā po sevor, po tsuchê, phi khū sevor pobo pfülêchê. Mha chaledi petê bo kezêchi prê rö u-nitowê. Ā nā Sàketà mhā di, rhīla vorwê, peje ādi lā vorwê, petêko u-nidi keso bātowê. Seki po zerāu lênu towê, lê nu nu ki penā vor kechü ki kabā (lübu) kevü sī, melo (Rejhü) kechü silê.

Po tekemā po keshidi, Làhā kejipo chiāgā? Po tekemā puwê un' Sāzāu sherho sela vorwê selā un'pu ma zê mhā chi bā wê. Silerā po ni modi kinu lelelhowülê, po pū prà po sêu vorlechê. Po, po pu ki puwê ā' tsi kichu un zê kethā, ā konhā ri un'dê lêmotà mo kechü, no keji ponhā Thenü nā kechü po dukriā ā bu ā zê mā zê mhā chi kechi khashimodi. Un nā po vê pese thete kelemā tsuādi mhàjütoidi voru selā na mā zê mhā chi bate. Po, po nā ki pulê, No ā zotomeyā, a vê pelê ko un'vê mhà sele. Un' sāzau sàketá kemhā zodi, rhī la vorlê, pejeādi lā vorlê selā u nitowübàlê.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

AO NAGA, (STANDARD DIALECT).

(The Rev. E. W. Clark, 1896.)

Nisung ka chir ana liasʋ. [12]Azi tanubue tebudang ashi, oba, ne oset rong-nung kechi shilem ni amangtsʋ tim azi kʋ-nung kʋa (kwa). Anungzi tebue pei rongsen parenok-nung lemsa agʋtsʋ. [13]Piga lir kelen, techir tanubue pei sen bendener alima ta-lang kate aeno ao. Angzi pa pei ziungtsʋ talupusa benshi. [14]Pa oset azak samar kʋtsʋ iba lima-nungzi kanga wara asʋ. Anungzi pa sensak aten. [15]Idangzi pae azi lima pur ka-den semloka ali, aseir pae jungka-nung ak pogimtsʋ yok. [16]Angzi ak achiba seong zang age pa pei pok sungʋa aka shingaea pa-nung ma-gʋtsʋ. [17]Saka pa temulung tanga aru-nung pae ya odu bilimtot, obala-den qei ka ayanger-tʋm tachitsʋ tayongtsʋ tali liaka saka ni-bo lumiseta alir. [18]Ni apusoa obala-dange o-di, pa-dang shi-di, O, oba Anung Tsungrem o alema aseir na madang ni taei mena lir, [19]zoko ni na chir ta azatsʋ me-tem-tsʋ, ni ne ayanger amazi kʋmzang. [20]Yaseir pae apusoa pei tebu-dange ao; zoko pa oage ali-nung tebue pa angu-nung temulung aria, asʋm jena oage (o-age) pa tʋkong-nung azʋa tebang mesepshi. [21]Idangzi techire pa-dang ashi, O, oba Anung Tsungrem o alʋma aseir na madang ni taei mena lir, anungzi tang-nunge ni ne chir ta azatsʋ me-temtsʋ. [22]Zoko tebue pei lar-dang ashi, sʋʋ tazung-ba yakte bena arua pa-nung, sobuzang, pa teka-nung keri aseir tetsung-nung tsungsem sepokzang, [23]onoke ziunga pela-tep-di. [24]Kechisʋnung kʋ chir sʋa aka tanaben takʋm lir, madok aka shia-aru. Angzi parenoke pelatsʋ tenzʋk-dang, [25]pa teti alu-nung ali, yaseir pae adoka ki anasae aru-nung kentena, yarerba ola angashi-nung [26]pae kilir ka za arua asongdang, ya kechi sʋr? [27]Kilir-zage pa-dang ashi, na tenu adok, aseir ne bue pa anema angu-nung pa asoshi benzong yanglu. [28]Angzi tetizi ain adoka kidange ma-tunʋa ali. Anungzi tebue kimae lua pa mepia ashi. [29]Pae langzʋa tebu-dang ashi, tezʋangjo, kʋm pa pikete ni na-dang tenzaker aseir ne zʋmbiba o kodanga mesensa. Azi saka kʋ tembar-tʋm-den pelateptsʋ asoshi kʋ-nung nae nabong chanu katanga ma-gʋtsʋ. [30]Saka ne chirzi shiba jabo jari-den senzʋ-nung ne sen chi-ma pa aru-nung pa asoshi nae benzen yanglu. [31]Angzi tebue pa-dang ashi, te-chir na teti kʋ-den lir, aseir ni kechi ka azakzi na meyong. [32]Zoko ne nuzi sʋa aka takʋm lir, madok aka shia-aru; anungzi onoke temulung chia pelatsʋ tim liasʋ.

NOTES.

Sound of letters.

a	sound of	a	in	father, ah.
e	„	e	„	met, they, it has the latter sound before i and y.
i	„	i	„	pin and pique.
o	„	o	„	note, mote.
u	sound of	oo	in	fool, tool.
ʋ	„	u	„	but, cut.
ae, ai	„	i	„	ice, rite.
ao, au	„	ou	„	out, mound.
aʋ	„	aw	„	awe, bawl.

b, d, f, k, l, m, n, p, q, r, t, v, w, y and z as in English.

c always soft is used with h as ch, and the c is sometimes inserted after s to prolong the sound of that letter and change it a trifle.

g is always hard.
j „ „ soft.
s „ „ „

With this alphabet the Ao language is well provided for and no diacritic marks are used in writing or printing.

Inflectional forms.

To enable the critical examiner to distinguish more readily what are the stems of words, the larger inflectional forms have been marked by hyphens, such as ang, dang, dange, den, di, nung, nunge, and tem, the last is a plural form not much used as the noun is usually supposed to be plural unless there is some specification to the contrary.

Of the verbal modifiers, ma, nu, shi and tep, usually called secondary conjugational forms; ma has several very different meanings, but in the extract translated, chi-ma means to have eaten all, devoured all, the chi being the stem of a chi to eat,—nu is a desiderative and is much used to indicate a desire for:—shi as a suffix indicates some repetition, as mesep (with tebang) to kiss, mesep*shi* to kiss more than once;—tep implies mutuality, as pela to rejoice, pelatep to rejoice with others. The Ao verbs have a large variety of those secondary conjugational forms.

It may here be added that the negative prefixes to a verb as m, ma, me, mo, mu have in the above scriptural extract been marked by hyphens.

Use of words.

The words rongsen, oset and sen, may each stand for property, but strictly speaking, rongsen means *accumulated* property, property of a person of some wealth; this was apparently true of the father of the two sons, but it would not be in good taste for the younger son as in verse 12 to use *rongsen* in asking for his share of the property, for this might be equivalent to saying, give me my share of the wealth you have managed to accumulate. In verse 30, *sen* is the better word for property because it is *the* word the Aos use with achi,—chi to eat.

Ayanger, kilir, alar (or lar), those three words might be rendered by the English word servant, but ayanger means hired laborers, those who work for *pay* and may live on the premises or not. Kilir corresponds best to the English word servants, residents of the place who render more or less service to the owner and between whom and them is a friendly relation which is not implied in ayanger. Alar or lar means slaves as in the Greek of verse 22.

Tejebket or jebket (verse 23) properly means fattened, made fat by special feeding as the Aos *do* their *pigs*, but *do not cattle*, and hence when not strictly demanded, teyina (fat) as applied to cattle sounds much more appropriate to the Aos as in verses 27, 30.

In verse 13 piga lir kelen, awhile after, is a more common phrase among the Aos than, not many days after.

In verse 17, tachitsu tayongtsu to eat, to drink, a usual Ao phrase for eating a meal *especially where there is abundance.* Bijimtet, reflected.

E. W. CLARK.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (MIKIR GROUP.)

MIKIR, (STANDARD DIALECT).

(Sār Doka Perin Kay, 1896.)

Inut ār-leng āsopinso bāng hinido. Ānsi ākibi ābāng, āpo āphān pulo, opo, nāng mār no kolong ji āphān nepinon; ānsi lā āmār āsomār bang hini thāk dāklo. Lābāngso phālomso āphi lā āso ākibi ābāng āmār kedo ān pāngrum petsi ākābelo ādet dāmjuilo, ānsi lā hādak akojoijepi ākhāt kāve ākām klemsi āmār kedo ān āchāmpe dāmfāklo. Ānsi āmār kedo ān ikdet āphi, lābāngso ādet ān kāngchir māthā thek thedet cheplanglo; ānsi lā duk detlo. Ānsi lā āmethāng hābāngso ādet ārleng āhem do dunlo; hābāngso ārleng lā fāk pivijisi ārit toijuilo. Ānsi la fāk kecho āfeko āduk pen āpok chepeplengji, māthālo, buntā paktā pi vāngvedetlo. Ānsi la āmethāng āning chipulo, nepo āhem ānām kecho ābān do-opi, bunta latum ān cholong, neke ānkāngchirsi virthupo. Nethursi nepo ālong pudampo, po, ne ārnām āngno, tāngto nāngdung pāp klemlo. Nāng sopo pu āot āvelo, nāngban atum inut āsonle nebinon. Ānsi lā thursi āpo ālong vānglo, ānsi la āpo heloving pen thek dāmsi ingjinsolo, ānke kāt virsi ārbāk dām choksi ar-ulemdetlo. Ānsi lā āpo āphān pulo, opo ne nāng dung tāngto ārnām āngnotā pāp klem detlo; ne nāng sopopu kāterām āot āvelo. Buntā lā āpo bān ātum pulo, kemesi āpo āri vānrā pionon, pāng choinon, āri ārnām thun non, tāngto ākengtā kengop thon non. Ānko lā pen chorā ārong chipilonāng. Thāng bāk mā lānesopo thilota rengthu etlo, ingbodetā long thuloklo, ānsilātum ārong bohong chipilo.

Lā āso ākleng ābānko ritsido: lāritpen hem ādung nāngblo ānko, kilum. Kokān ārki arjulonglo; Ānsi bān inut hāngsi kopi āpotsi kilum kekāmā pu arjulo. Ānsi lā bān thaulo, nāngmu vānglo; lāsi nānglipo la ānlok ānmo pilo, thāngbāk mā lā so-so une si long thuloklo. Ānsi lā āning thilo, hem lutledetlo; ānke āpo ingtān vāngsi nāng temramlo. Ānsi lā thāksi āpo āphān pulo, lāngthā, nenāng keklem-pi ningkān ong dunglo, buntā āboi nātā nāng hukum kroikredet avelang bunta nejirpo ātum pen cho ārongji āphān bi áso ājonāntā nāng nepipe pinlāng. Buntā lā nāngso ākibi, lā ākhāt kāve ātumpen nāng mār nāngtār pivirdet ābāng vangfli māmāt, lāāphān nāng ānlok ānmo pilo. Ānsi āpo pulo, opo, nāng ke kāitā nelongsido, tangto nemār kedo ānta nāng mar. Buntā etum ārong chepedo āron, lā nāngmu thilota reng thuetlo, ing-bodeta lāng thuloklo.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

KUKI, (RENGKHAL DIALECT).

(F. S. R. Anley, Esq., 1896.)

Báshál kát nái inni áómtá, ánni hái tóiya áshángpá ámá ápá innǐ ánítá, gáppá nŏnŭn tín kióm némán-nǐn kiti ámáká nŏpéra. Ámá nŏnŭn hi annilói shŏm pŏta. Atun áshǐnté núngá jánni jántúm núngá ánái náipáng pá aréngyá ápungjuá állá ánna rámápétá, ákler tir alnika phák ábba lám néinuntin ápái chaitá. Amáshú árŏngyá kharcha thaita ámá kúngá ánrĭŏng jháp, ámáshu dúkhú ámánthá. Khátená ámápó báshál kát kashúngyá inkát; kángkhállák ámámǐshyó ánisha adum phanga bolak óáiráng ántunta. Hánshu buák ánni mánnak áphánka ámáhi ápéká áphingyá shíp ájat-thá hánshu túténa pomák áhangshángá ánnim níriot ájit gémápá khung dharmá phákå kámata bekáriáng átun reng átám phák. Jat kimán góímá phingá jám thirángáthá géímá nithainó gáppá khong pérángáti ámá kam tiráng gáppá, éthí chungá hín nikongá páp atháia geima nánghi kinái náng ki tiyá ítŏ tiráng amtámák! géímá am dharmá phákráng in nidandra, githailó gáppá khong kǐpó álláná om kamá áppá áchu ámuthéi, áŏron lút in áchun téyáná áik achun koyá áreng áz tómpó pat pat ánái in átiyá gáppá. Ethi chungá nikong hín páp áthó. Géhi sŏnghí kǐnái nang ki tiyá ité teráng amtámák hánshu gáppá in békár muluk in áti banchá hangjai inráng inláng gaira nikut négéyá kut chábi jotá éra bonráng; kiphahuá kining áni-ira; kinái ti ulhi nungjám num kithinó áhing nakta; armáng irtá kinutá mának. Kín mulak in kinjat páktá.

Anni hái úlién pás lai átam ámá, kashungá áhangá milám milshák án riétá. Abekárpá ájaiá árdana, ámá ité imani átiá? Náshángpá áhúng átípŏ népá in phák tin phákáreng áshuang, itham ámá-in, áshámán hánchu ámá áning ámunra péá, in shuangá pejót mák hánchu ápá tul áhang shúká áhúm; hánchu ámáchang chungá ámá áppá-in áti. Enra hidara átáhi náuki dárra néjamhi, jainai in shemá ung, hán kamin gel telu nipemák jat, hán am kirnal háílé áshá lai, in jakihing hán-chú nángmáhi ninaihi, nati hái khong á-am-á náng má ni nénúnthin phák jaitá; ámá áhang láiták, khánái khán ámáráng in áchán phák phungá thape, hánchu ámá áhin áthi kinái nángmá ánitin kikhong áhangam, kéímá nénúnhi amúmúkin náng nétáráng ánitá. Hánchu ájŏt ábabálám ani. Nungjánom násháng páhi áthiá árilak ármáng irtá kinalá mánnak munnak.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

LUSHAI, (DULIEN DIALECT).

(Messrs. F. W. Savidge, and J. H. Lorrain, 1896.)

Mî tûinemâ fápá pahnih a nê: A naupang zâk-in a pá hnena "Kapá, rô ka chanai min pe râh" atîa. Tin a sum an pahnih a hnena a shem a. Nî rê lôtean a naupang-zâk-in a sum azáin a khâm vek a, khua-lam hlátaka a kaltáa. Chutáchuan nûam lûtuk-in a om a, a sum chu a bô-rál-tîrtáa. A rál zâ vele, chu khualam chu nashatak-in an ṭámtáa, ê tûr a-tláchhama. Tin, chu lam khuaá mî tûemâ hnena chuan hná-thok-in a va ṭanga, chu mî chuan vok châte petûr-in a lô lama a tîr a. Englô kâm vok-in an ê khá, anîpâh-in ê puar a du em em a, tuma-in engma an pe shî lô va. A har le vele "ka pá hnena in-hlâ fáte châ ê shen lô va, nê an tam vênen, kê-lá-chu heta rilṭám-in ka thî dân a. Ka thô-vanga, ka pá hnena ka va shoi anga "Ka pá, vánamî chunga le nangma mit hmû-in thil ka tî sual e. Ka hming î fápá vua tlák ka nî lô ve; î hnena in-hlâfá pakhat angin min shîem ve râh" atîa. Tin, a thô-va, a pá hnena a kal-táa; chutiehuan hlá-taka a lá om lai-in a pá-in a lô hmû a, a khongaia, a tlána, a ir-a chuktuaa, a fâp-a. A hnena a fápá-in "ka pá, vánamî chunga le nangma mit hmû-in thil ka tî sual-e, ka hming î fápáa vua tlák ka nî lô ve" atîa. Nîmáshela a pá-in a boih-te hnena "Pûan ṭhá ber han lá thuê ûlá, han shin-tîr râh-û, a kuta zungbunte, a ke-pháa phêkokte bun tîr râh-û, hlim tak-in î ê-ang-û. He ka fápá hî a thî, a lô nung le tá anî e; a bô-va, kan hmû le tá anî e" atîa. Tin, hlim-tak-in an om ṭan-táa. Tin, a fápáûpá-zâk lô-va a om, in-a a lô-thlen dân-in englô tum rî le an lám thâm a hretáa.

Tin, boih tûemâ a kô-va "chu eng-nge-nîtá" atîa a zâta. A hnena "î nau a lô-thleng tá a, hîm-tak-in a hmû le avángin, î pá-in ruai a theh" atîa. Tin a thin-ûr-a, in-a a lût du lô va; a pá a lô-dáka, a thlem-a. Nîmáshela a pá hnena "Hre râh, kum-khua he chen hî î hná ka thok-a, î thû lá hi ka oi lô ngai shî lô va, ka thîente hnena hlimnatûr keltè min pe ngai shî lô. Chu-tin he î fápá hî nâchizûar hnena î sum ô rál vek tû hî a lôkal vele, amá tán ruai î theh vê a" atîa a chhánga. Tin, a hnena "Ka fápá, ka hnena î om reng a lâm, katá apiang îtá anî e. Hlimtak le lâmtaka om aṭhá a lâm, he î nau hî a thî, a lô-nung le tá anî e, a bô-va, kan hmû le tá anî e" atîa.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (ABOR-MIRI GROUP.)

MIRI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

MIRI.

Âmî âkô buikâ âu[1] anyêkâ dûngai
2 1 5 4 3

âmêna[2] âu da buikâ âbûem lûtô.
6 9 10 8 7

Bâbû ngâkâ âttâr kôsâgem bîkâ. Delô
11 13 15 14 12 16

bui bûllûm âttârem orshûlâ bîtô.
17 21 19 18 20

Au ânjâna da[3] aika ôkûmlâ long
22 28 29 27 26

bajê dû mang. Buika âttâr (apuidem)
25 24 23 31 32 all

lâng[4] kûmlâ môtena deg âkon lâ gîlâ
30 36 37 35 34

âika âttâr apningem [5]smiat keshâ pü
41 42 40 38

dââm tüngâm tô.
39

ENGLISH.

A certain man had two sons, (and)
1 2 3 4 5

the younger son said to his father,
6 7 8 9 10

Father give (me) my share of (our)
11 12 13 14

property.
15

Then he dividing the property gave
16 17 18 19 20

to them.
21

The younger son did not stay many
22 23 24 25

days at his home collecting his property
26 27 28 29 30 31 32

together (he) went away to a far country
33 34 35 36 37

(and) foolishly wasted all his property.
38 39 40 41 42

Buika âttâr apuingem[6] sîmât kisha pü
4 5 3 6

dââm tûngâm rôsim deg da lâ batarûna
2 1 12 11 10 7

[7]âkâl tô buika[8] dânam sin kâtômâng.
8 9 14 15 13

Delo bui da deg ke âmî[9] âkon lâ
16 17 23 24 22 22 21

âger îkâpü[10] gîkâng âmî da buim areg
20 19 18 26 25 28 30

lâ êek âpîn bîkâpü maliktô bui keno
29 32 31 27 33 36

After wasting all his property in a
1 2 3 4 5

foolish manner a mighty famine occurred
6 7 8 9

in that country he had no food even.
10 11 12 13 14 15

Then he went to work with a man of
16 17 18 19 20 21 22

that country (and) the man sent him into
23 24 25 26 27 28 29

the field to feed swine.
30 31 32

[1] *had two sons is rendered "his two sons existed" buika = accusative of bui = his.*

[2] *na is a relative particle.*

[3] *da is merely the demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition; au anjâna da meaning "the younger son in question."*

[4] *lâng kûmlâ = compound verb meaning to collect, gather together. "Collecting together" in the English therefore should have been numbered 30 and not 30 and 33.*

[5] *smiat = fool, kesha pü = like. pü is the adverbial suffix.*

[6] *Miris (like the Assamese) have no word equivalent to our word "waste" and no words to express "riotous living." Wasted his substance in riotous living would be rendered "tar bostu hokol kai phelailê" in Assamese and it is the same in Miri, viz., "dââm tüngâm tô" = (literally) ate and drank everything.*

[7] *âkâl is the Assamese word for famine. Miris have no word.*

[8] *"buika dânam sin kâtômâng" means lit. "His food even existed not," i.e., he had not even food.*

[9] *âmî âkon* = man, one.

[10] *âger îkâpü is a compound verb meaning to do work.*

MIRI—*contd.*

rû[1] dûngai depîlâ ôek âmpüem (bui)
35 34 37 40 41 he

da lü dûngai dâlü dâkkam[2] dânam
39 38 42 44

bîna kâmang.
45 43

Buika sîmât aidâkû dem bui lûtô
3 4 2 1 5 6

ngâka Bâbû ka[3] pâkbô [4]kiding ka
7 8 9

dânâm puilâ sin ngatdâ ngâ aiyü konôlâ
10 11 12 13 14 15 16

sîkîram[5] tûrkînam dûng ngâ Bâbû lâ
18 17 19 22 21

gîlâ lû pü ngâ Ishar[6] me tê nomtê pâp
20 24 23 25 29 28 30 31 27

îtô, nakka au pü ngom gâg yô vong kâ,[7]
28 35 36 33 32 34

ngom pôkbô pü mêtôkâ.
38 39 37

Delô bui aika bâbû lâ gîkâng môtê
41 42 45 44 43 49

lokkê buika bâbû buim kâlâ aiâ tô.
46 48 49 51 50 52

Buikâ goldon[8] lâ ôlet lâ mâmpuktô.
3 4 2 1 5

Au da buika Bâbû em lûtô ngâ Ishar
6 9 10 8 7 11 14

mêtê nom tê pap îto depîlâ ngâ nakka
13 16 15 12 17 18 21

au keshâ mâ.
22 20 19

Buika Bâbû aika pâkbô kidingem lûtô
23 24 27 28 26 25

gâsôr âpui lokem pünam ainakâ bômlâ
31 30 29

buim gemôtoka buika âlâk lâ [9]ângûtî
32 36 37 35 34

âkâ, buika âlê lâ tê [10]jûtâng gêmôtoka
42 43 41 39 40 33

[1] *This rû is a superlative particle, for instance ai = good; airû = very good; battê = big, large; batterû = very large.*

[2] *adverbial participle; dâkkam here means "although."*

[3] *ka = possessive case suffix.*

[4] *kiding is an adjective used to denote plurality.*

[5] *sîkîram tûrkînam is a colloquial phrase meaning on the point of death.*

[6] *Ishar is an Assamese word. Miris have no word for God. They believe in spirits called Oyû.*

ENGLISH—*contd.*

He[11] was very hungry therefore (he)
33 34 35 36 37

desired to eat the pigs husks (but)
38 39 40 41

although desirous (of food) there was no
42 43

food given (for him).
44 45

Upon recovering his senses he said
1 2 3 4 5 6

My father's slave's food suffices, and
7 8 9 10 11 12

remains over. I myself hungering am
13 14 15 16 17

at death's door.
18

I going to (my) father will say. I
19 20 21 22 23 24 25

have sinned against God and yourself.
26 27 28 29 30 31

Call me no longer your son. Keep me like
32 33 34 35 36 37 38 39

a slave.
40

Then he went to his father; from afar
41 42 43 44 45 46 47

his father seeing him pitied (him).
48 49 50 51 52

Falling upon his neck (he) kissed
1 2 3 4 5

(him).

The son said to his father I have
6 7 8 9 10 11

sinned against God and yourself
12 13 14 15 16

consequently I am not like (unworthy of
17 18 19 20

being) your son.
21 22

His father said to his slaves having
23 24 25 26 27 28

brought the best robe put it on (him);
29 30 31 32

[7] *This is the only manner in which the sentence "Am no more worthy to be called thy son" can be rendered in Miri,* viz., *"call me no longer your son." Vong is a completive particle, yô kâ the negative imperative case suffix.*

[8] *goldon is an Assamese word. Miris have no other word for neck.*

[9] *"ângûtî is also an Assamese word, Miris having no word for a ring, though they wear many.*

[10] *jûtâng is from the Hindustani word jûtâ — a shoe.*

[11] *This is the only construction possible in Miri to make this portion of the parable comprehensible* (in *Miri*).

MIRI—*contd.*

ngâlû âpîn dâgêlâ âser lûjê.
45 46 47 44

Ngâ lû ka au sim sîlâ tûrdûngkû yoglâ
2 3 1 4 5 6

pâtô kû. Dalô bûlû âsertô. Bûlûka
7 8 9 10 11 13

aserdâdem[1] buika âbuiâna au ârêg lâ
12 13 14 15 18 17

dûngai ; bui aika êkûm puilâ mâkshâ
16 19 21 22 20 24

shânâm[2] lang dûmdûm dü[3] namem
25 26

tattô.
23

Bui pâkbô ûkâ gâg lâ tautô kâpî kan
27 30 29 28 31 32

ngâ lûka êkûm lâ ? pâkbô lûtô naka
34 35 33 36 37 38

buirâ aipü puidûngkû depîlâ naka Bâbû
39 41 40 42 43 44

âmîem gâglâ bûlûm âpinem dâ môdûng.
46 45 49 50 50

Delô âbuiâna an da âglîlâ ekûm ârâ lâ
1 3 2 4 8 7

gi pü mûî mâng.
6 5

Buika Bâbû gîlenlâ buim
9 10 11 14

kûmlâ goktô. Abuiâna au da aika
12 13 16 17 15 20

bâbûem lûtô, naka âger dûtâk bajô rûng kâ
21 19 18 24 25 28 27

lakkê ngâ îdûng. Lêkôtê naka agomem
26 22 23 29 32 33

ngâ mê pâk tômâng. Mêpâkmângkan
31 30 34

nâ ngom âjon kiding dâmôkâpü sâgôlî
35 37 44 42 41

ka au sin lêkôtê bîmâng.
48 39 38 36 36

[1] *dâdem is an adverbial participle.*

[2] *makshâ shânâm is a compound verb meaning to dance.*

[3] *dü is to beat a drum. Dûmdûm = drum ; dumdum dünâm to beat ditto.*

ENGLISH—*contd.*

put a ring upon his finger and also shoes
33 34 35 36 37 38 39 40

upon his feet. Let us eating be merry.
41 42 43 44 45 46 47

This our son having died has returned to
1 2 3 4 5

life ; being lost (he has) been found again.
6 7 8

Then they made merry.
9 10 11

While they were merrying[4] his
12 13 12 13

eldest son was in the fields. He (on)
14 15 16 17 18 19

nearing his house heard dancing and
20 21 22 23 24 25

drumming.
26

He calling a slave asked what is up
27 28 29 30 31 32

at our house ? The slave said your
33 34 35 36 37 38

brother has returned safely consequently
39 40 41 42

your father having called (together)
43 44 45

friends is feeding them.
46 47 48 49

Then the elder son angering did not
1 2 3 4 5

wish to go to the house. His father
6 7 8 9 10

going out (and) entreating called him.
11 12 13 14

The elder son said to his father I have
15 16 17 18 19 20 21 22 23

done your work from many years (and)
24 25 26 27 28

never have (I) disregarded your orders
29 30 31 32 33

notwithstanding you never gave me even
34 35 36 37 38

the young of a goat (for me) to feed my
39 40 41 42 43

friends.
44

[4] *This sentence "While they were merrying" is necessary in Miri in order to carry on the sense.*

MIRI—*concld.*

Naka anjåna au bui naka åttårem sîmåtpü
45 46 47 48 51 52 50

dååm tünganûto vong îdakkom nå buim
47 53 54 56

bhoj[1] bîdûng.
57 55

Buika Båbû lûtô aúa nå ngåker lå
1 2 3 4 5 9 8

ågin pü dûng ngå ka åttår åpuidem naka
7 6 11 12 10 13

naka Buirå silå tûrdûngkû yoglå
14 15 16 17 18

pådûngkû dêpêlå ngå lû åsser kåndûai.
19 20 21 23 22

ENGLISH—*concld.*

Your younger son he has wasted in
45 46 47 48 49

a foolish manner your property, but you
50 51 52 53 54

are giving him a feast.
55 56 57

His father said Son you are always
1 2 3 4 5 6 7

with me (and) all my property (is) yours
8 9 10 11 12 13

your brother being dead has returned to
14 15 16 17

life, being lost has been found therefore
17 18 19 20

we ought to be happy.
21 22 23

[1] "*bhoj*" *is an Assamese word. Miris have no word for feast.*

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

MANIPURI, (BENGALI CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

মি অমগী মচ্চা নিপা অনি লৈরম্মি। মবুংঙানিগী মরক্তা মনাও অতোম্বা অদুনা মপাদা হাই, পাবা। ঐনা ফংগদবা লল সরূক্ অদু ঐঙোন্দা পিবিয়ু; মাদুদা মপানা মখোই অনিগী দমক্ লন্থুম্ য়েল্লে। সুমিৎ থর লৈরগা মনাও অতোম্বা অদুনা লন্ পুম্নমক খোম্জিল্লদুনা পুদুনা আরাপ্পা লৈপাক অমদা চৎথোক্ই। মফম্ অদুদা লম্চৎ ফত্তবনিনা মরন্ পুম্নমক্ মাংলে। লন্ পুমনমক অদু তুম্থ্রবদা লৈপাক্ অদুদা য়াম্না তাংঙম্লে; তাংঙম্বা অদুদা মানা রারক্লে। রারক্পা অদুক্তা মানা লৈপাক অদুদা লৈবা মি অমাবু তিম্নরূরে, মহাক্না মাবু ওক্ময়াম্ সেম্নবা মহাক্কী লৌবুক্তা থাই। মফম অদুদা মানা ওক্কী চিন্চাক রাইনা মপুক থল্হন্গে হাইদুনা নিংয়ে; অদুগা কনা অমতনা মাংঙোন্দা পিজদে। মাদুদা মানা মপুক্নিংদা নিংসিংলক্তুনা হাই, ঐগী ইপাগী মনাইসিংনা লেম্থোক পাথোক্না চিন্চাক্ ফংলি, অদুগা ঐনা মফম অসিদা লাম্বনা সিগদৌরি। ঐনা হৌগৎতুনা ঐগী ইপাগী মনাক্তা হাইরূগে, পাবা, স্বর্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে, নহাক্কী নমাংদস্থ পাপ তৌরে, নহাক্কী নচ্চানি হাইবা ঐবু মতিক্ রোইদ্রে; নহাক্কী ননাই অমাওম্না থম্বিয়ু। অদুদগি মানা হৌগৎতুনা মহাক্কী মপা তানা চৎলি, মাদুদা থাপ্না লৈরিংঙৈনা মহাক্কী মপানা মহাক্পু উরদুনা সুংসিবিরে, অমস্থং চেন্সিন্খিদুনা মাগী ঙক্সম কোন্দুনা মাবু চুপ্ই। চুপ্পা অদুদা মচ্চা নিপা অদুনা মাংঙোন্দা হাই, পাবা! স্বর্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে নহাক্কী নমাংদস্থ পাপ্ তৌরে, নহাক্কী নচ্চানি হাইবা মতিক্ রোইদ্রে। অদুগা মপানা মনাইসিংদা হাইথোক্ই, খরাইদগি হেন্না ফবা ফি থুনা পুবকতুনা সেৎহল্লু, অমস্থং মহাক্কী মখুৎতা খুদোম্ অমা সিস্থ সিবিয়ু, মখোংদা খুগ্রাংস্থ উপ্পিয়ু, ঐখোই হরাও সুংঙাইনা চাকচামিম্নসি; করিননো হাইববু ঐগী ইচ্চা অসি সিরূরবদগি হিংগৎলক্পনি, অমস্থং মাংলুরবদগি অমুক্ ফংলবনি। মাদুদা মখোইনা হরাও সুংঙাইরক্ই।

মতম্ অদুদা মহাক্কী মচ্চা অহল্ অদুনা লৌবুক্তা লৈরম্মি, লাক্তুনা লাক্তুনা য়ুম্দা থুংলবদা ইশৈ সক্পগী মখোল্স্থ জগোই সাবগী মখোল্স্থ তাদুনা মনাই নিপা অমবু কৌদুনা হংই, করিগী নিন্খোংইবনো? মানা মাংঙোন্দা হাই, নহাক্কী ননাও লাক্নুয়ে, অমস্থং নহাক্কী নপানা মহাক্পু অনায়েক্ লৈত্না ফংলবদা চাক্ থাংবিরে। মাদুদা মহাক্না সাওরদুনা ইমুং চংঙোই হাইদুনা হাই, মাদুক্তা মহাক্কী মপানা থোক্লদুনা মহাক্পু থেম্জিল্লে। অদুগা মহাক্না মপাদা খুম্ই, য়েংউ, চহি অস্থপতগি ননাই লৈরিবা অসিনা নহাক্কী য়াথংবু থক্ হিক্থোক্তে, অদুমক্পু ঐগী ইরূপ্ ইপাংগা হরাওমিম্নবা ঙম্ননবগী দমক্ অমুক্তস্থ হমেং মচ্চা অমদং ঐঙোন্দা পিদে, অদুগা নংগী নচ্চা অসিদি নোৎতিনিসিংগা লোইনদুনা নংগী নরন্ হুন্জেক্পবু মানা হেক্ লাক্পমক্তদা মাগী দমক্ চাক্থাংবিরিবা। মাদুদা মপানা মাংঙোন্দা হাই, অঙাং! নংদি ইতৎতৎত্না ঐগা লৈমিন্নে, অমাহেক্স্থ ঐগী লৈরিবা পুম্নমক্ অদু নংগীনি। অদুগা ঐখোই হরাও সুংঙাইগদবা মতিক্ রোই; করিননো হাইববু, নংগী ননাও অসি সিরূরবদগি হিংগৎলক্পনি, অমস্থং মাংলুরবদগি অমুক্ ফংলবনি॥

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

MANIPURĪ, (ROMAN CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

Mi amagi machā ani lairammi. Mabuŋānigi marakta manāo atonbā
Man of one son two were. Both from amongst youngest-son

aduna mapāda hāi, Pābā ! Aina phaŋgadaba lal
the to his father said, Father! I that which I have to receive property

saruk adu aiŋondā pibiyu; mādudā mapāna makhoi anigi damak
portion the to me give; thereupon his-father these two for

lanthum yelle. Numit khara lairaga manāo atonbā aduna lan pumnamak
living divided. Days a-far after youngest-son that property all

khomjilladuna puduna ārāppa laipāk amadā chatthok-i. Mapham adudā
gathering-together carrying far country to-a went-away. Place at that

lamchat phattabani-na maran pumnamak māŋlo. Lan
behaviour being-bad his substance all was destroyed. Substance

pumnamak adu tumkhrabada laipāk aduda yāmna tāŋŋamlo;
all that when-becoming-wasted country in-that great scarcity-arose;

tāŋŋamba aduda māna wārakle. Wārakpa aduktā māna
scarcity through-that he began-to-be-wretched. Becoming wretched at he

laipāk aduda laiba mi amabu tinnaruro, mahākna mābu ok
country in that residing man with-a joined, he him swine

mayām sennanaba mahākki laubukta thāi. Mapham aduda māna okki
herd to-pasture his into-fields sent. Place at-that he swines

chinchāk wāina mapuk thalhan-go hāiduna niŋŋo; adugā kanā amatanā
food his belly will fill saying wished; but any one

māŋondā pijado. Māduda mapukniŋda niŋsiŋlaktuna hāi, aigi
to him gave not. Thereupon in his mind beginning to remember said, my

ipāgi manāisiŋna lomthok pāthoknā chinchāk phaŋli adugā aina
father's servants without stint food are receiving but I

mapham asida lāmbanā sigadauri. Aina haugattuna aigi ipāgi
place in this with-hunger am dying. I arising my father's

manākta hāiruge, Pābā! Swargabu māi onthoktuna pāp
in-presence will go and ask, Father! Heaven-from face turning away sin

tauro, nahākki namāŋdasu pāp taure, nahākki nachāni hāiba aibu
have done, your in presence also sin have done, your child-am saying I

matik woidro; nahākki nanāi amāgumna thambiyu. Adudagi māna
worthy am not; your servants like one make. Afterwards he

haugattuna mahākki mapā tāna chatli. Māduda thāpna lairiŋŋaina
arising his father towards went. Then afar off while-remaining

mahākki mapāna mahākpu uraduna nuŋsibire, amasuŋ chensinkhiduna
his father him seeing had compassion, and running-towards

māgi ngaksam konduna mābu chup-i. Chuppa aduda machā nipā aduna
his neck entwining him kissed. Kissed when his-son that

māŋonda hāi, Pābā! Swargabu māi onthok-tuna pāp taure, nahākki
to him said, Father! Heaven-from face turning away sin have done, your

namāŋdasu pāp taure, nahākki nachāni hāiba matik woidre. Aduga
in presence also sin have done, your son-am saying worthy am not. But

mapāna manāisiŋda hāithok-i, khwāidagi henna phaba phi thuna
his-father to-his servants gave orders, than-all better costly cloth quickly

puraktuna shethallu, amasuŋ mahākki makhuttā khudom amā sisu sibiyu,
bringing put on, and his on hand ring one also put on,

makhoŋdā khugrāŋsu up-piyu, aikhoi harāo nuŋāina chāk chāminagi,
on-his-feet sandals-also put-on, we with-joy and gladness let eat-together

karinano hāibabu aigi ichā asi sirurabadagi hiŋgatlakpani, amasuŋ
because it is said my son this from the dead has risen up, and

māŋlurabadagi amuk phaŋlabani. Mādudā makhoinā harāo
from being lost, once more has been found. Thereupon they to rejoice

nuŋŋāirak-i.
and to be glad began.

Matam aduda mahākki machā ahal adunā laubukta lairammi, lāktuna
Time at-that his son eldest the in the fields was, coming

lāktuna yumdā thuŋlabada isai sakpagi makholsu jagoi sābagi
coming towards house when-reached song singing sounds also dancing

makholsu tāduna manāi nipā amabu kauduna haŋ-i, karigi
sound also hearing his servant man a calling asked, what

ninkhoŋibano? Māna māŋonda hāi, nahākki nanāo lāk-e, amasuŋ
noise is? He to him said, your young-brother has come, and

nahākki napāna mahākpu anāyek laitana phaŋlabada chāk-khāŋbire.
your father him illness without finding feast has given.

Māduda mahākna sāoraduna imuŋ chaŋŋoi hāiduna hāi, mādukta
Thereupon he being-angry in house will not go saying said, therefore

mahākki mapāna thokladuna mahākpu themjille. Aduga mahākna
his father coming-out him entreated. But he

mapāda khum-i, Yeŋ-u, chahi asuptagi nanāi lairiba
to-his father replied, Behold, years from so many servant your living-who-is

asinā nahākki yāthaŋ-bu khak hikthokte, adumakpu aigi irup
the your commands never disobeyed, nevertheless my friends

ipāŋgā harāominaba ngam-nanabagi damak amuktasu hameŋ machā
and companions to rejoice enabling for even kid small

amadaŋ aiŋonda pido, aduga naŋ-gi nachā asidi nottinisiŋgā
one to me have not given, but your son this prostitutes

loinaduna naŋgi naran hunjokpabu māna hok lākpamaktada
with your property throwing-away-although he as soon as arrives

māgi damak chākkhāŋbiribā. Māduda mapāna māŋondā hāi, Aŋāŋ!
him for have made feast. Then his father to him said, Child!

naŋdi itat-tattana aigā laiminnai, amāheksu aigi lairibā pumnamak adu
you always me with are, also my what is all that

naŋgini. Aduga aikhoi harāo nuŋŋāigadaba matik woi; karinano hāibabu
yours-is. But we to rejoice to be happy should be; because

naŋgi nanāo asi sirurabadagi hiŋgatlakpani, amasuŋ māŋlurabadagi
your young brother this from being dead has risen up, and from being lost

amuk phaŋlabani.
again is-found.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (UNCLASSED.)

SINGPHO.

(J. F. Needham, Esq., 1876.)

SINGPHO.	ENGLISH.
Singpho aimâ'nâ keshâ n'khong 2 1 5 4 ngâdai. Keshâ kachî gawâ fô ngâ dai 3 7 6 10 9 8 nyê nâ man [1]gadê mâ ngâ dî mang jôû. (my) 13 12 11 Deng gáwâ gâm dî jô dai. 4 15 16 17 Gawâ rai gam jôdî[2] n'thomî kashâ, 18(a) 20 19 18 22 kachî sîbâ yâ n 'kringdî. Nûm chang goi 21 24 25 23 30 29 28 dâm[3] sâ hâdai. 27 26	A man had two sons. 1 2 3 4 5 (The) younger son said to (his) father, 6 7 8 9 10 Give (me) whatever share (of property) 11 12 13 (is mine). Then (his) father dividing 14 15 16 gave (to him). 17 After (his) father had divided (his) 18 18(a) 19 property the younger son not staying 20 21 22 23 many days (at home) went to visit in 24 25 26 27 28 a far country. 29 30
Khî mûng sidai goi kînâ rai bok[4]. 1 7 6 5 3 4 Kâm mô kâm rûmshâ thûmhâ dai. 2 Rai bok[4] yong rûm shâ thûm n'thonû 11 10 9 8 mûng sidai goi khû gabâ raihâdai. Khî 17 16 15 13 12 14 18 shâ phâ n'ngâ hâdai khî mûng sidaigoi 21 20 19 22 28 'na singphô aima goi mûnglî dî sadai 27 26 25 24 23 Singhpô dai khîfô nâ goi wâ 29 30 32 34 33 36 yâ sînun dai. 35	He wasted his goods in that country. 1 2 3 4 5 6 7 After wasting all (his) goods a great 8 9 10 11 12 famine occurred in that country. He had 13 14 15 16 17 18 19 no food. He went to work with a man of 20 21 22 23 24 25 26 27 that country. 28 The man in question sent him to the 29 30 31 32 33 fields to tend swine. 34 35 36
Khî wâ nâ 'ngâm mang lû'dî mang 1 2 3 4 5 shâ phâ dai dî shâ n'lû dai. 6 7 9 8	He pigs husks even getting (would 1 2 3 4 5 have) eaten (them) but (he) got no food. 6 7 8 9

(1) gade mâ = as many as, ngâ dî = being (ngâ substantive verb, to be, with past participial suffix dî added), so that gadê mâ ngâ dî mang means "as many as being even" (mang = even, and).

(2) gam jôdî is a compound verb: gam, to divide; jô, to give.

(3) dâm means to stroll, visit, etc.

(4) bok is the plural suffix.

SINGPHO—*contd.*

Khî mit n'thomî. Wâ dai nyê wânâ
10 12 11 13 14 15

mtum lô lô shâ lûdî chandi ngai gâ
16 18 19 17 20 21

[1]kâsî dî sîdai.
23 22

Ngai wâ goi sâdî wâgâ wâê ngai niyon
24 27 26 25 28 29 30 32

Phrâ goi dai n'thomî nang goi phit hâ
33 34 35 31

na nâ ningshâ dai n'thêkâ ngaifê mîyam
38 37 37 41 43

sitai lauû.
42 40

Dong khî wâfê goi sâdai. Gowâ wâ
1 2 5 4 3 6

khîfê chan dagoi mûdî n'gâhâ lagat
8 9 7 10 11

sâ'dî dû jûmdî pûp dai.
14 12 15

Keshâ î[2] gawâfê ngû dai wâê ngai niyon
16 18 17 19 20 22

Phrafê mang nang fê mang phithâ ngai
23 25 24 21

nâ nâ ningshâ n'thekâ. Dengî khînâ gawâî
27 28 26 29 30 31

mîyam bok fê ngûdai yongâ n'lô m'bâ
33 32 35 36

gaja laudî. Khîfê cha[3] fûnû.
35 34 39 37 and 38

Latâ goi lâkchop jôû lagong goi lêvê
4 3 2 1 8 7 6

degrâ jôû.
5

I bok lû shâ sîpîô gâ n'dai ning
9 11 12 10 13

khânî nyê shâ sîdai yâ krûngdî
14 15 16 17 18

ngâdai khî mât dî bai prû lû dai.
19 20 21

Deng î khînî pîôdî ngâhâ.
22 23 24

Deng kashâ gabâ nâ goi ngâ dai.
25 27 26 30 29 28

Khî wâdî[4] n'tâ mason dû dai ning
31 32 34 33 32 36

chin dai manao naudî nâng dai. Khî
36 37 35 38

ENGLISH—*contd.*

He after coming to himself said, My
10 11 12 13 14

father's slaves getting heaps to eat (and)
15 16 17 18 19

to spare I am dying of hunger.
20 21 22 23

I going to (my) father will say, Father I
24 25 26 27 28 29 30

have sinned against God also (against) you,
31 32 33 34 35

I am not fit (to be) your son. Take me
36 37 38 39 40 41

as a slave.
42 43

Then he went to his father. His father
1 2 3 4 5 6

seeing him from afar pitied (him) (and)
7 8 9 10

running falling upon (his) neck kissed.
11 12 13 14 15

The son said to his father, Father I have
16 17 18 19 20 21

sinned against God and yourself (and)
21 22 23 24 25

am unfit (to be) your son. Then his
26 27 28 29 30

father told (his) slaves, Bring the best
31 32 33 34 35

cloth (and) put (it) (upon) him.
36 37 38 39

Give a ring upon (his) finger (and)
1 2 3 4

put shoes upon (his) feet.
5 6 7 8

Let us eat, drink (and) be merry for
10 9 11 12 13

my son (was) dead (and) now is alive.
14 15 16 17 18

He being lost (and) is found.
19 20 21

Then they made merry.
22 23 24

At that time the elder son was in
25 26 27 28 29

the fields.
30

He on arriving near (the) house heard
31 32 33 34 35

singing (and) dancing.
36 37

(1) kâsî = hunger; dî = past participial suffix; sî = die, with present tense suffix, dai, attached; so that kâsî dî sî dai means hungering am dying.

(2) The î in keshâ î is merely the nominatival particle.

(3) cha funû means to "put on" clothes.

(4) wâdî dû dai is a compound verb. Wâ = return, du = arrive.

SINGPHO—*concld.*

mîyum aimâ [1] fê shîgâdî sandai.
41 40 39 42

N'tâ goi makaimâ raidai? Miyam
3 2 1 4

wâdai nâ ningnaufê gâjâdî bai lû
5 6 7 and 8 10 9

sî dai ning khânî nâ ning wâ lû shâ
11 12 13 15

jôdai.
14

Deng î khî potdî n'tâ tagui
16 17 18 21 20

n'shângdai.
19

Dengî gowâ sing ganî dûdî (kashâ fê)
22 23 25 24 the son

pomdî shîgâ dî keshâ gabâ
26 27 29 28

nyê wâ fê wâdai wâô ngai n'thengning
31 32 30 33 34 33(a)

nâ mûnglî dîdai galoi yang mang nâ gâ
36 37 35 39 38 41 42

n'makaudai[2].
40

Dai dî mang nang ngai fê bainam[3]
1 2 5 6

keshâ (aima) mang nûmnang tharau î
6 a or one 4 9 8

shâ [4]n'sînundai.
3

Nâ ningshâ kachî rai yong shâ sîmâdî
10 12 11 16 15 14

mang sîdai fé nang peyen jo.
13 17 18 20 19

Dengî khî khînâ kashâfê ngûdai
21 22 25 24 23

kashââ nang gâ nong ngai tharâ ngâdai
26 27 29 30 28

nyê nâ rai yong nânâ rê.
32 33 31 35 34

I ong phâ dai ning khânî nâ ningnau sîdî
36 37 38 39 40 41

yâ [5]krûng dî ngâ dai khî mât dî
42 43 44 45

bai lûhâdai.
46

ENGLISH—*concld.*

He calling a slave asked (him).
38 39 40 41 42

What is up in (our) house? The slave
1 2 3 4

replied, Your younger brother has
5 6 7 8 9

returned well, therefore your father
9 10 11 12 13

is giving a feast.
14 15

Then he angering would not enter
16 17 18 19

inside (the) house.
20 21

Then (his) father coming outside (and)
22 23 24 25

entreating called (the) son. The elder son
26 27 28 29

said to his father, Father many years I
30 31 32 33 33(a) 34

have done your work, and, never
35 36 37 38 39

transgressed your commands.
40 41 42

Notwithstanding, you never even gave
1 2 3 4 8

me a kid to make merry with my friends.
5 6 7 8 9

Your younger son although he has
10 11 12 13 14

wasted all his goods, to him you give a feast.
14 15 16 17 18 19 20

Then he said to his son, Son you are
21 22 23 24 25 24 26 27 28

always with me (and) all my property is
29 30 31 32 33 34

yours.
35

We should be merry for your brother
36 37 38 39 40

being dead is now alive. He being lost
41 42 43 44 45

has been found.
46

(1) fê = dative case suffix.
(2) makau means to throw away, abandon, etc.
(3) bainam = goat, keshâ = young, bainam keshâ = kid.
(4) sînun is a causal imperative verb. The literal rendering of the passage being, dai di mang = nevertheless, nang = you, ngaifê = me, bainam keshâ = a kid, mang = even, nûmnang tharu = with friends, shâ n'sînundai = to eat did not order.
(5) krûng dî = living, ngâdai = is.

TAI OR SHĀN FAMILY.

AHOM, (STANDARD DIALECT) (AHOM CHARACTER).

(Babu Golap Chandra Barua, 1896.)

11. [illegible]

12. [illegible]

13. [illegible]

14. [illegible]

15. [illegible]

16. [illegible]

17. [illegible]

18. [illegible]

19. [illegible]

20. [illegible]

21. [illegible]

22. [illegible]

23. [illegible]

24. [illegible]

25. [illegible]

26. [illegible]

27. [illegible]

28. [illegible]

29. [illegible]

30. [illegible]

31. [illegible]

32. [illegible]

LITH & PRINTED BY FINE ART ASSOCIATION
14 [illegible]OOTOLLA STREET CALCUTTA

TAI OR SHAN FAMILY.

AHOM, (BENGALI CHARACTER).

(Babu Golap Chandra Barua, 1896.)

কুন্ ফুলেঙ্ লুক্মান্ শঙ্কুন্ ডাই মান্ যাও। পয়্ লুক্ঙি লাট্ খাম্ মান্ পমান্, প ঐ, ডাই খ্রঙ্ লিঙ্ য্বন্ শু হেউ আও ডাই পান্ মৌ ক্লাঙ্ শঙ্ পিকাই পি স্বঙ্। পয়্ পমান্ পান্ কান্ টাঙ্ লাই খ্রঙ্ লিঙ্ ক্লাঙ্ শঙ্ পি স্বঙ্ যাও। পয়্ কা লাঙ্ বৌ বান্ নাই নাম্না। লুক্ঙি টাঙ্ খ্রঙ্ লিঙ্ আও ডাই পাই কা প'ন্ মুঙ্ যাও খাও উ কয়্। মান্ক লুক্ লাও আও কিন্ চাম্ কুন্মি বাঙ্ ডৈ কান্ পা কান্ টাঙ্ খ্রঙ্ লিঙ্ রাই ডাই যাও। ফ্রেউ নাই মান্ক টাঙ্ খ্রঙ্ লিঙ্ টাক্লু টাক্ পাঙ্ কিন্ যাও অ। টেট্ চাম্ হেউ মুঙ্ বান্ টাক্ ইপ্ টাক্ যাক্ অ্বক্ যাও। মান্ক ফুফান্ যাও। পয়্ লুন্ লাঙ্ মান্ক পাই কা চাম্ চ্বম্ ডৈ কুন্ ফু খ্রূ চে মুঙ্ বান্ চে ফু খ্রূ ফান্ খাম্ হেউ মান্ মূ লিক্ ফ্রেউ না কিপ্ খাও হেউ অয়্ কিন্ ক্লেন্। মান্ চাঙ্ উঞ্ চেউ প্লঙ্ শাঙ্ বা মান্ক কিপ্ খাও পান্ কু মূ হেউ কিন্ ক্লেন্। ফ্রেউ বৌ ঞাঙ্ হেউ ডাই। ফ্রেউ নাই মান্ক ডিপ্ ডি যাও। মান্বা কাও পমান্ রেন্ খালিক্ খাঞেঙ্ ফ্রেউ কুন্ ফ্রিঙ্ ডাই খাও কিন্ ক্লেন্ চাম্ হুপ্ বাই চাম। পয়্ কাও ক টাই শি ডেট্ ক্লাঙ্ ট্বঙ্। টিঁকা নাই কাওক খেন্ চাম্ টি পকাও পাই কা না চাম্ কাও লাট্ খাম্ লাও মান্ চাম্ প ঐ, কাওক ফিট্ ফান্মুরু চাম্ মৌ আন্ চাম্। পয়্ কাওক বৌ মি য্বক্ বা লুক্মান্ মৌ। মৌক কাওমান্ আও ব্লপ্ ডাই নাঙ্ চাম্ মৌ খালিক্ বাই চ্বম্ ড্বঞ্। পয়্ মান্ক খেন্ চাম্ পাই কা মা টিঁ পমান্ যাও। টুবা ফ্রেউ নাই মান্ক উ টাঙ্ নি যাও। মান্ পমান্ মান্ হান্ যাও চাম্ রাক্ কান্ চাম্ খ্বন্ পাই মূ ক্বট্ খ চুম্ কান্ যাও। পয়্ লুক্মান্ ক মান্ বা প ঐ, কাওক ফিট্ ফান্মুরু চাম্ মৌ আন্ না। পয়্ আন্ কাওক য্বক্ বৌ মি বা মৌ লুক্মান্। পয়্ পমান্ খাও খাম্ কুলা ফান্ খাম্ হেউ আও মা ফা কেঞ্ বা ডি। মুঙ্ টাঙ্ ফা খ্রিঙ্ বাই মান্ চাম্। পয়্ মুঙ্ টাঙ্ ঞিউ চি ব্লপ্ চ্বপ্ খ্বপ্ বাই। পয়্ মুঙ্ টাঙ্ খেপ্ টিঁন্ খাও। পয় মা রাও কিন্ ক্লেন্ চাম্ হিট্ মূন্ হিট্ খেন্। চু চাঙ্ নাই ই উ লুক্মান্ টাই শি যাও। বা আন্ পয়্ ডিপ্ ডি কয়্। মান্ চাম্ রাই ডাই চাঙ্ নাই ডাই চাম্। বা আন্ খাও টাঙ্ লাই হিট্ মূন্ হিট্ খেন্ যাও অ।

টিঁ নাই ফু আই লুক্মান্ না ডিন্ শাও উ কয়্। বা আন্ মান্ ক প্বক্ মা মা ঠেঙ্ ফাঙ্ রেঁন্। মান্ক হুঙ্ ঙিন্ হিট্ মূন্ হিট্ খেন্কা চাম্। পয়্ আন্ মান্ক রিক্ ফুলেঙ্ খা লিক্ বাও ঠাম্ খাম্রু কা শাঙ্ খাও মূন্ ব্বক্ খাম্ অ। বা আন্ মান্ক বা মান্ যাও মৌ স্বঙমান্ মা উ কয়্। প মৌ হেউ ডাই ফ্বক্ লেঙ্ যাও। চু চাঙ্ নাই মান্ ক মান্ ডাই খেঞ্ ডি কয়্। বা আন্ মান্ক ঠুঞ্ চেউ ডেট্। মান্ক রেন্ বৌ মা খাও। চু চাঙ্ নাই পমান্ ক রেন্ অ্বক্ মা, লুক্ পি আই ব্লঙ্ রিক্ মা খাও রেন্ যু। বা আন্ মান্ক লাট্ খাম্ লে পমান্ ফান্ যাক্ কা শাঙ্ পিমূ মূন্ নাই কাও ক মৌ হিট্ বয় উ ফান্ মৌ কাওক খাম্ মা লাও বৌ লু কয়্। টলাক্ মৌক কাও বৌ হেউ ডাই অ্বন্ পেঙা লেঙ্ পূ নাঙ্ নাই কাওক পিন্ হিট্ মূন্ হিট্ খেঁন্ ড্বঞ্ চ্বম্ কাওকুন্ রিক্ টাই। টুবা খান্ মা চাম্ ই উ লুক্ মৌ মা ঠেঙ্ চাম্ পান্কু লুক্ক রাই ডাই মৌ টাঙ্ লাই খ্রঙ্ লিঙ্ কিন্ ক্লেন্ ড্বঞ্ ফু ঞেঙ্ বাঙ্ শাও। মৌক মান্ হেউ ডাই ফ্বক্ লেঙ্ খাও যাও। বা আন্ মান্ক মান্ বা যাও, লুক ঐ, মৌক কাও ড্বঞ্ কু মূ কু বান্ যু কয়্। পয়্ আন্ টাঙ্ লাই খ্রঙ্ লিঙ্ খাও মৌক ডাই চাম্ কয়্। মান্ হান্ ডাই ডি যাও। পূ নাঙ্ নাই রাওক হিট্ মূন্ হিট্ খেন্ উ চেউ কয়। চু চাঙ্ নাই ই উ স্বঙ্ মৌ টাই যাও পয় ডিপ্ ডি কয়্, বা আন্ রাই ডাই যাও পয়্ আন্ নাই ডাই কয়।

TAI OR SHAN FAMILY.

AHOM, (ROMAN CHARACTER).

(Babu Golap Chandra Baruā, 1896.)

Kun phu leŋ lukmān çaŋkun dāi mān jāo, pay luk ŋi lāt khām mān pa mān pa ai dāi khraŋ liŋ jvan çu heu āo dāi pān mau klāŋ çaŋ pi kāi pi nvaŋ. pay pa mān pān kān tāŋ lāi khraŋ liŋ klāŋ çaŋ pi uvaŋ jāo. pay kā lāŋ bau bān nāi nām nā. luk ŋi tāŋ khraŋ liŋ āo dāi pāi kā pun muŋ jāo khāo u kay. mān ka luk lāo āo kin cām kun mi bāŋ dai kān pā kān tāŋ khraŋ liŋ rāi dāi jāo. phreu nāi mān ka tāŋ khraŋ liŋ tāk lu tāk pāŋ kin jāo a. tet cām heu muŋ bān tāk ip tāk jāk avk jāo. mān ka phu phān jāo. pay lun lāŋ mān ka pāi kā cām evam dañ kun phukhru ce muŋ bān ce phu khru phān khām heu mān mu lik phreu nā kip khāo heu ay kin klen. mān cāŋ ui ceuplaŋ çāŋ bā mān ka kip khāo pān ku mu heu kin klen. phreu bau ñāŋ heu dāi. phreu nāi mān ka dip di jāo. mān bā kāo pa mān ren khā lik khā ñeŋ phreu kun phriŋ dāi khāo kin klen cām hup bāi cām. pay kāo ka tāi çi det klāŋ tvaŋ. ti kā nāi kāo ka khen cām ti pa kāo pāi kā nā cām kāo lāt khām lāo mān cām pa ai kāo ka phit phā nu ru cām mān ān cām. pay kāo ka bau mi jvak luk mān mau. mau ka kāo mān āo rvap dāi nāŋ cām mau khā lik bāi cām dāi. pay mān ka khen cām pāi kā mā ti pa mān jāo. tu bā phreu nāi mān ka u tāŋ ni jāo. mān pa mān mān hān jāo cām rāk kān cām khvan pāi mu kvat kha cum kān jāo. pay luk mān ka bā mān pa ai kāo ka phit phā nu ru cām mau ān nā. pay ān kāo ka jvak bau mi bā mau luk mān. pay pa mān khāo khām kulā phān khām heu āo mā phā ken bā di. nuŋ tāŋ phā khriŋ bāi mān cām. pay nuŋ tāŋ ñiu ci rvap evap khvap bāi. pay nuŋ tāŋ khep tin khāo. pay mā rāo kin klen cām hit mun hit khen. cu cāŋ nāi i u luk mān tāi çi jāo. bā ān pay dip di kay mān cām rāi dāi cāŋ nāi dāi cām. bā ān khāo tāŋ lāi hit mun hit khen jāo a.

ti nāi phu āi lukmān nā din çāo u kay. bā ān mān ka pvak mā mā theŋ phāŋ ren. mān ka huŋ ŋin hit mun hit khen kā cām pay ān mān ka rik phu leŋ khāo lik bāo thām khām ru kā çāŋ khāo mun bvak khām a. bā ān mān ka bā mān jāo mau nvaŋ mān mā u kay. mau pa mān heu phvak leŋ khāo jāo. cu cāŋ nāi mān ka mān dāi khen di kay. bā ān mān ka thuñ ceu det. mān ka ren bau mā khāo. cu cāŋ nāi pa mān ka ren avk mā luk pi āi rvaŋ rik mā khāo ren ju. bā ān mān ka lāt khām lāo pa mān phān jāk kā çāŋ pi mu mun nāi kāo ka mau hit bay u phān mau kāo ka khām mā lāo bau lu kay. ta lāk mau ka kāo mā lāo kin bau heu avn peŋā leŋ pu nāŋ nāi kāo ka pin hit mun hit khen dvañ evam kāo kun rik tāi. tu bā khān mā cām i u luk mau mā theŋ cām pān ku luk ka rāi dāi mau tāŋ lāi khām khraŋ liŋ kin klen dvañ phu ñeŋ bāŋ çāo. mau ka mān heu dāi phvak leŋ jāo a. bā ān mān ka mān bā jāo luk ai mau ka kāo dvañ ku mu kay. pay ān tāŋ lāi khraŋ liŋ khāo mau ka dāi cām kay. mān hān dāi di jāo. pu nāŋ ku bān ju nāi rāo ka hit mun hit khen u ceu kay. cu cāŋ nāi i u nvaŋ mau tāi jāo pay dip di kay bā ān rāi dāi jāo pay ān nāi dāi kay.

TAI OR SHAN FAMILY.

KHAMTI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

KHAMTI.	ENGLISH.
Mü nan kon kô[1] lüng yang lûk chai 1 3 2 4 6	Formerly a man had two sons 1 2 3 4 5 6
song kô naü lûk man song kô nai[2] 5 7 9 8 10 11	amongst his children, the two aforesaid, 7 8 9 10 11
lûk chai ân nai pô man mai wâ kâ 13 12 17 16 15 14	the younger child (or son) said to his 12 13 14 15 16
khüng chû kau chât khalaûkâ 21 20 19 18	father, whatever my share (of) goods 17 18 19 20 21
pan hautâ. Mü nai man lûk chai man 22 23 24 29 28	(there be) distribute. Then he 22 23 24
mai khüng pan haukâ lùk chai ân 27 26 25 31 30	distributed (his) property to his son, 25 26 27 28 29
man au khüng nai mâ hüng sang sî 32 33 35 34 36	younger son he taking the goods tarried 30 31 32 33 34 35 36
müng kai long[3] mai kâ kâ. 40 39 38 37	not long (but) went to a far country. 36 37 38 39 40
Müng nan mai man khüng 3 2 1 4 7	In that country he wasted all (his) 1 2 3 4 5 6
tâng müng khai kin[4] mot kâ. 6 5	property. 7
Mü khüng man tâng müng mot kânai 8 12 11 10 9	After getting rid of all his property 8 9 10 11 12
mü nai (müng nan mai) üp khau 13 (c) (b) (a) 15	then a mighty famine (occurred) in that 13 14 15 (a) (b)
long. Man[5] an tî kin mâ yang[5] kâ. 14	country. He had[5] nothing to eat.[5] (c)
Münai man kon lüng mai kâ. 16 17 21 20 18	Then he went (and) joined (himself) 16 17 18 19
pâng phô kâ kon nau man mai tong nâ 19 18 22 24 26	to a man (and) the man sent him into 20 21 22 23 24 25
mai poikâ haü[6] leng mû. 25 23 27 28	(the) fields to tend pigs. 26 27 28
Man mai[7] khüng kin phaü kâ 3 4 1	No one gave him eatables. If (he) 1 2 3 4 5
mâ haü sang nai kâ cham ham mû 2 5 7 6 9 8	could have obtained the pigs husks he 6 7 8 9 10
man tî kîn. Mü man 10 11 12 13 14	would have eaten. When he 11 12 13 14

(1) kô is a numeral particle used for human beings.

(2) nai is a demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition.

(3) long is an adverb meaning very, exceedingly; so that kai long = very far.

(4) khai = lose, kin = eat, mot = finish.

(5) Man au tî kin mâ yang kâ, he what to eat none had.

(6) haü is an auxiliary *causal* imperative, haü long to tend.

(7) man mai khüng kin phaü kâ mâ haü means, literally, any one even gave him not things to eat.

KHAMTI—*contd.*

chaü kum mâ nai man wâ hün pô
16 15 17 18 22 21

kau mai khânai kâ (khau) mü kin.
20 19 24 23 atia food 26

pô lü khün nangkau pün mai kâ haü
25 27 30 28 29

Kau cham mâ nai sî [1]kin nang tî tai.
31 32 33 34

Kau pô kau mai kâsî wâ kât.
35 38 37 36 40 39

Po ü kau chauphra mai[2] tai khâng[3]
1 2 5 4

maü mai[2] phit yau.
6 3

Khün nang kau lûk chai nî maü nai sî
7 12 11 10 9

mâ thok wâ kau mai khâ nang kan
8 14 17 15

au woi tâ. Mü nai man tai khâng pô
13 18 19 21 24

man mai mâ kâ. Pô man man mai lûk
23 22 20 26 25 28 29

tikai pon hankû hakkâ khün nang kau
30 27 31 32

len kâ sî khô man mai wâm sî
33 37 36 35 34

chop kem kâ.
38

Mü nai lûk chai man wâ, pô ü kau
1 3 2 4 5 6

chau phrâ mai khün nang kau kâ nâ[4]
10 11 9

maü mai phit[5] het kâ. Kau lûk chai
12 8 7 13 16

nî nai sî n'thok.
15 14

Tô nai û kâ pô man khâ[6]
17 19 18 22

man khau mai âkhâng haü kâ. Lûk
21 22 20 27

kau mai au mâ sî phâ an khen nî
26 23 25 24

au nang tâ.
28

ENGLISH—*contd.*

recovered (his) senses he said. In my
15 16 17 18 19 20

father's house even the slaves have enough
21 22 23 24 25

to eat and even to give (to) others.
26 27 28 29 30

I not getting food (am) at death's door
31 32 33 34

(about to die). I going (to) my father
35 36 37 38

will say.
39 40

Father I have sinned against God
1 2 3 4 5

(and) yourself and I (am) not fit to be
6 7 8 9

your dutiful son. Take me as (of your)
10 11 12 13 14 15

slaves. Then he went near to his father.
17 18 19 20 21 22 23 24

His father seeing him from afar pitied
25 26 27 28 29 30 31

(him) and running (and) falling upon
32 33 34 35

his neck kissed (him).
36 37 38

Then his son said Father, I have
1 2 3 4 5 6 7

sinned against God and yourself, I (am)
8 9 10 11 12 13

unfit (to be) a good son.
14 15 16

But, his father ordered his slaves
17 18 19 20 21 22

(thus). Having brought the best robe
23 24 25

to my son put (it) on (him).
26 27 28

(1) mâ nai sî = not getting. mâ = not; nai sî = getting; sî is the past participle suffix.
(2) mai is simply the accusative case suffix.
(3) tai khang means, literally, near, adjacent to.
(4) kâ nâ = "before," "in the presence of." The mai after chau Phra, and maü is the accusative case suffix.
(5) phit het = make sin.
(6) khâ khau mai = slaves; khau is the plural suffix; mai accusative case ditto.

KHAMTI—*contd.*

Mü mai lâkchâp sop[1] tâ;
4 3 2 1
khün nang kau tin mai khip tin
5 9 8 7
sop[1] haü tâ. Khünang kau tû[2] châm sî
6 10 12
[3]kan kin kât.
13 14

Lûk kau lai pünai nang tî tai
17 16 15 18
ngai khün nang kau pôk mâ.
20 19 21
Man hai kâ khün nang kau
22 23 24
nai mâ. Khün nang kau pô n'khâ[4]
25 26 27 28
lûk chôm[5] kankâ.
29 30 31

Mü nai lûk chai long man û[6]
1 3 2 4 4(a)
tângnâ mai. Man hün mai mü mâ.
5 6 9 8 7
Mü tî thüng hün mai kâ khün nang kau
10 11 12 14 15
seng kâng seng gam nai hin sî.
16 13
Mü nai man khâ hün man [7]kô
17 18 20 22 21
lüng mai hâng sî tham kâ.
20 19 23

Hün hau mai pen hü? mü nai
4 3 2 1 5
khâ nai man mai laukâ nâng chai
6 8 7 10
maü hün mai mü mâ.
9 12 11
Lai pü nai sî pô maü leng poi nam lai pü
13 15 14 17 16 18
pô maü man mai châm sî nai kâ.
20 19 21 22 20
Mü nai man khâ châ
23 24 25
khün nang kau kâ naü hün mai
26 28 29
mâ[8] kâ.
27

ENGLISH—*contd.*

Put a ring upon (his) finger and place
1 2 3 4 5 6
shoes upon (his) feet, and being merry
7 8 9 10 12
together let us eat.
13 14

For my son (was) as dead and now (he)
15 16 17 18 19 20
has returned.
21
He was lost and is found, and father
22 23 24 25 26 27
and son made merry together.
28 29 30 31

At that time the elder son he was
1 2 3 4 4(a)
in the field. He returned to the house
5 6 7 8 9
(and) when nearing the house (he)
10 11 12
hearing dancing and music, then he
13 14 15 16 17 18
calling a servant of his house asked.
19 20 21 22 23

What's up at our house? Then
1 2 3 4 5
the slave told him your younger brother
6 7 8 9 10
has returned home consequently your
11 12 13 14
father is feasting because your father
15 16 17 18 19 20
has received him safely.
20 21 22
Then he angered and would not go
23 24 25 26 27
inside the house.
28 29

(1) sop only means to *put on* certain things.
(2) This tû = us, and belongs to kin kât = let eat, tû kin kât = let *us* eat.
(3) kan is a reciprocal particle; châm kan sî = making merry together.
(4) n'khâ is a pronoun meaning *both*, and is used in speaking of two persons.
(5) châm kâ = made merry, kan (reciprocal particle) = together.
*(6) û is the substantive verb meaning here was. In Khamti bare roots of verbs are often used to express *past* action.
(7) kô lüng mai belongs to khâ, khâ kô lüng mai = a slave, mai is simply the accusative case suffix.
(8) mâ kâ = literally did not go.

KHAMTI—*concld.*	ENGLISH—*concld.*
Lai pü nai pô man mâ sî lau sî 30 32 31 33 34	Wherefore his father coming (and) 30 31 32 33
man mai hâng kâ. 36 35	persuading called him. 34 35 36
Lûk chai long pô man mai wâ kâ. 1 5 4 3 2	The elder son said to his father, 1 2 3 4 5
Po 'ü maü khâ chaü tâ kau kî pî kai[1] 6 7 8 9	Father you consider how many years 6 7 8 9
maü mai het â mû haü nai 11 12 10	(am I) giving you work and I have 10 11 12 13 14
khün nang kau mâ laü kâ kau 13 15 14	ever listened (to) your command yet 15 16 17 18
khâm maü thâm tô nai û kâ maü 17 16 18 19	you never even gave me a kid to eat 19 21 20 21 22 23 24 25
kau mai pêy â ân â lüng nai kâ 22 24 23 20	together with (my) friends (and) 26 27
[2]tang tai kâ hom kin peô tâ nai sî 27 25 26 28	make merry. 28
mâ haü. 21	
Tô wâ ngai lûkchai ân maü khüng 1 2 5 4 3 8	Yet now your younger son 1 2 3 4 5
tâng müng khai kin motsi thüng mâ. 8 7 6	has returned having wasted everything 6 7 8
Lai pü nai sî maü leng poi. 9 10 11	therefore you feast (him). 9 10 11
Mü nai man mai pô man wâ kâ 11 16 15 13 12 14	Then his father said unto him my 11 12 13 14 15 16 17
lûk kau ü maü tang kau hôm û 18 17 19 22 22(a) 21	son you remain together with me 18 19 20 21 22 22(a)
nai sî khüng kau [3]kâ yâng nai 23 25 24 28	therefore my whole property (is) yours. 23 24 25 26
lâ khâng maü mai hau thok châm kan 26 27 29	(It) is meet (that) we make merry 27 28
	together 29
khün nang kau leng poi. Lai pü 1 2 3	and feast. For your younger brother 1 2 3 4 5
nâng maü tai kâ khün nang kau 5 4 6 7	died and is alive (again) (He) was lost 6 7 8
nip mâ; hai kâ khün nang kau 8 9 10	and is found. 10 11
nai mâ. 11	

[1] *kai* is an interrogative particle expressing uncertainty.

[2] tang and taikâ are two words, tang = with, taikâ = friends, companions.

[3] kâ yâng nai = whole; lâ khâng maü = your own; khâng and lâ khang are particles denoting ownership.

KHASI FAMILY.

KHASI, (STANDARD DIALECT).

(Bible Society, 1885.)

La don uwei u bríw uba don ar-ngut ki khún shinrang, uba kham-poh te na ki u la ong ha u kypa *jong u*, kó Pa, to ai ha nga ia ka bynta kaba háp *ia nga* na kaei-kaei kaba don. Te u la pyniabynta ha ki ia la ka jingim. Hadín kata ym bún sngi, uta u khún uba kham-poh, h'ynda u la lumlang ia kiei-kiei baroh, u la leit jingleit sha ka rí kaba jingngai, hangta ruh u la pynsyrwa-noh ia ka bynta jong u, ba u da leh sarong-auria H'ynda u la pynlut kumta ia kiei-kiei baroh, la jïa nemsníw ka bakhráw ha kata ka rí, u ruh u la sydang ba'n sngow-kyrduh. H'ynda kumta u la leit ialok bad uwei na ki trai-shnong kata ka rí: uba la phah ia u sha ki lyngkha jong u, ba'n áp snïang. Te u la jiw sngow-kwah ba'n pynkydang ia la ka kypoh na kita ki kynja-kop-díngsoh, ia kiba ki jiw bám ki snïang; te ym don ba ai ia u. Hinrei h'ynda u la kynmáw-bynríw, u la ong, Katno ngut ki shakri u kypa jong nga, kiba don ka jingbám bakyrhai, nga seh hangne nga'n sa iap thyngan ! Nga'n da ïeng joit, nga'n sa leit-noh sha la u kypa, bad nga'n ong ha u, Kó Pa, nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat jong me, te nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún jong me; tó pynlong ia nga kum uwei na ki shakri jong me. Te haba u la ïengjoit, u la leit sha la u kypa. Hinrei haba u dang ha jingngai ruh, u kypa jong u u la ioh-íh ia u, bad u la sngow-isynei; haba u la phet ruh, u la dem ha ka ryndang jong u, u la iaiðoh ruh ia u. Te uta u khún u la ong ia u, Kó Pa nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat jong me, te nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún jong me. Hinrei uta u kypa u la ong ia ki shakri jong u, Wallam-noh ia ka jainkup kaba kor-tam, to pynkup ruh ia u, to buh ruh ia ka sah'ti ha ka ktí jong u, bad ia ki juti ha ki slajat *jong u*: bad to ngi'n iabám bad ngi'n ialeh-kymen ruh : Naba une u khún jong nga, u la long u ba-la-iap, te u la im-pat; bad u la long uba la jah-noh, te la shem-pat ia u. Kumta ki la sydang ba'n ia leh-kymen.

Te uta u khún jong u uba shiwa u la don ha lyngkha : te katba u la nang wan hajan kata ka íng u la ioh-sngow ia ki tïar-riwai, lem bad ia kiba sbád. Te haba u la khot ha u ia uwei na kita ki shakri, u la kylli aiuh ka lah long kine kiei-kiei-ruh ? U te u la iathuh ha u, Ba la wan u hynbew jong me ; te u kypa jong me u la khawai naba u la ioh-pyddiang pat ia u uba koit-ba-khïah kein. H'ynda kumta u la bittar, bad u'm mon ba'n leit hapoh : namar-kata, u kypa jong u, haba u la mih habar, u la kyrpád ia u. U te u da iathuh u la ong ia la u kypa, Ha khymih, la katta snem nga dang shakri ia me, bad mynno-mynno-ruh nga'm jiw pallat ia ka hukum jong me ; pynban mynno-mynno-ruh me'm jiw ai ha nga wad ia ka khún-blang, ba nga'n ioh ialeh-kymen bad ki lok jòng nga. Hinrei haba la wan une u khúnjong me, uba la bám-duh ia ka jingim jong me ha ki nuti, me la ai ka jingkhawai na ka bynta jong u. U te u la ong ia u, Kó khún hala ka sngi me don lem bad nga, bad kiei-kiei baroh ki jong nga ki long ki jong me. Te ka la dei ba'n ialeh-kymen bad ba'n ialeh-sngow bhá ; naba une u para jong me u la long uba la iap, te u la im pat bad u la long uba, la jah-noh, te la shem-pat ia u.